

JAARVERSLAG & JAARREKENING 2021

JUNI 2022

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 2021 in vogelvlucht	3
Voorwoord	3
Leeswijzer	4
Samenstelling van het bestuur	5
Bestuurlijke samenvatting	7
Inleiding	7
Totaal overzicht prestaties	8
Financieel resultaat 2021	9
Hoofdstuk 2 Programma's	17
1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	18
Toelichting algemene dekkingsmiddelen	24
2 Openbare orde en veiligheid	25
3 Beheer openbare ruimte	28
4 Economische zaken	32
5 Onderwijs en vrije tijd	35
6 Inkomensondersteuning	41
7 Sociaal domein	45
8 Duurzaamheid en milieu	50
9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	52
Hoofdstuk 3 Paragrafen	57
1 Lokale heffingen	58
2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	62
3 Onderhoud kapitaalgoederen	82
4 Financiering	91
5 Bedrijfsvoering	94
6 Verbonden partijen	99
7 Grondbeleid	118
8 Duurzaamheid	127
Hoofdstuk 4 Balans	129
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	130
Balans per 31 december 2021	134
Toelichting op de balans	138
Gebeurtenissen na balansdatum	152
Reserves en voorzieningen (inclusief algemene reserve vrij besteedbaar)	153
Hoofdstuk 5 Baten en lasten inclusief toelichting	160
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	161
Toelichting afwijking op totale personeelslasten	163
Incidentele baten en lasten	185
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	189
Onvoorzien	191
Algemene dekkingsmiddelen	192
Corona	193
Wet normering topinkomens	196
EMU saldo	198
Specifieke uitkeringen (SISA)	199
Taakvelden	221
Controleverklaring	224
Hoofdstuk 6 Bijlagen	229
1 Kerngegevens	229
2 Voortgang investeringen	230
3 Corona	238
4 Ontwikkeling van de begroting 2021	244
5 Gemeentefonds	247
6 Verantwoording fractieondersteuning 2021	248
7 Beleidsindicatoren meerjarig	251
8 Subsidies	267
9 Afkortingenlijst	269

Hoofdstuk 1 2021 in vogelvlucht

Voorwoord

Positieve veerkracht in weerbarstig jaar

2021 Is het oogstjaar van de bestuursperiode 2018 – 2022, waarin we werkten aan de opgaven uit de raadsagenda Kleurrijke Kubus en het coalitiedocument Dichtbij-DALFSEN-dichtbij.

Wij sluiten dit jaar af met een positief resultaat. Zowel in cijfers, als in activiteiten. In 2021 voerden we het overgrote deel van wat we hadden voorgenomen uit. Tegelijkertijd lukte het ons ook om in te spelen op de steeds veranderende omstandigheden. Een resultaat waar we trots op zijn.

Evenals in 2020 kenmerkte de corona pandemie ook dit jaar. Dat had een groot effect op onze samenleving. Inwoners en ondernemers kregen meermaals te maken met nieuwe maatregelen en lockdowns, waardoor werk, hobby's en ontmoetingen aangepast werden of niet konden doorgaan. Dat zorgde bij velen voor hoofdbrekens en zorgen over de toekomst en maakte dat de rek er aan het einde van 2021 echt uit was. Ondanks de pittige tijden zagen we ook een veerkrachtige samenleving, die met elkaar werkte aan het leefbaar houden van onze gemeenschappen. Initiatieven om elkaar te helpen en te steunen waren er volop. Ook ontstonden initiatieven voor ontmoeten en verbinden, zodra er weer wat ruimte was.

We hebben grote bewondering voor al die inwoners en ondernemers die zich bleven inzetten voor elkaar en voor onze samenleving!

We bieden met trots deze jaarstukken aan en leggen hiermee verantwoording af over onze inzet in 2021.

Leeswijzer

In deze leeswijzer beschrijven wij voor u de opbouw van de jaarrekening 2021.

Hoofdstuk 1:

De bestuurlijke samenvatting. Hierin wordt op hoofdlijnen het resultaat over 2021 verklaard en de beleidsmatige verantwoording gegeven.

Hoofdstuk 2:

Per programma wordt aangegeven welke prestaties we hebben gerealiseerd en welke niet. Wanneer er nog acties uit voorgaande jaren open stonden dan wordt hier een update over gegeven.

Net als in de 1ste en 2de bestuursrapportage maken we ook bij de jaarrekening gebruik van het stoplichtmodel.

- prestatie is volledig gerealiseerd. Deze prestaties worden niet nader toegelicht
 - prestatie is niet of gedeeltelijk gerealiseerd. Deze prestaties zijn voorzien van een toelichting.
- Voor een prestatie die in enkele jaren gerealiseerd wordt, komt het voor dat deze nog niet is afgerond, maar voor het jaar 2021 wel gerealiseerd (dus groen) is.

Onder het kopje 'Wat heeft het gekost?' wordt een tabel gepresenteerd met de financiële resultaten over het jaar 2021. In hoofdstuk 5 geven we een uitgebreide verschillenanalyse per programma vergezeld door verschillende financiële tabellen en grafieken. Onder programma 1, in hoofdstuk 5, is een centrale toelichting op de personeelslasten opgenomen. Deze verschillen worden binnen de andere programma's daarom niet toegelicht. Daardoor, en doordat we werken met afrondingen op 1.000-tallen kunnen zich verschillen voordoen in de presentaties per programma. Per programma zijn ook de verplichte kengetallen opgenomen. Hierbij zijn de meest recente gegevens opgenomen die via www.Waarstaatjegemeente.nl worden gepubliceerd.

Hoofdstuk 3:

In hoofdstuk 3 is, naast de voorgeschreven paragrafen in het 'Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies' (BBV), ook de paragraaf duurzaamheid opgenomen. De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede door alle programma's van het jaarverslag, waarbij wordt ingegaan op de relevante beleids- en beheeraspecten. Er wordt aangesloten bij de opzet van de paragrafen in de programmabegroting 2021 - 2024.

Vanaf hoofdstuk 4 begint de jaarrekening. Dit is het onderdeel waarop de accountant toetst. De controleverklaring van de accountant wordt u separaat toegezonden.

Hoofdstuk 4:

Dit hoofdstuk bevat de balans en een toelichting hierop inclusief reserves en voorzieningen.

Hoofdstuk 5:

In dit hoofdstuk vindt u onder meer het overzicht baten en lasten, verschillenanalyses per programma, incidentele baten en lasten, overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld, onvoorzien en algemene dekkingsmiddelen. Dit alles, waar nodig, aangevuld met een toelichting. Het gerealiseerde resultaat (dus na verrekening met eventuele reserves) is in feite het 'echte' saldo van een programma. Om vooral op hoofdlijnen te rapporteren lichten we per beleidsveld alleen de verschillen, voor zowel de baten als de lasten, groter dan € 50.000 toe. De totale afwijking komt niet altijd exact overeen met de toegelichte afwijking. Het verschil tussen de toegelichte- en totale afwijking is niet groot en kan worden uitgelegd als overige afwijking.

Daarnaast zijn hier de verplichte onderdelen Wet normering topinkomens, Single information Single audit (SiSa)verantwoordingen het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen.

Hoofdstuk 6:

In het laatste hoofdstuk zijn de bijlagen opgenomen. De bijlagen bestaan onder andere uit de kerngegevens en voortgang op de investeringen. Naast de gebruikelijke bijlagen is een bijlage opgenomen waarin wordt ingegaan op de financiële effecten van de coronapandemie voor de jaarrekening 2021. Op verzoek van uw raad zijn de beleidsindicatoren ook meerjarig inzichtelijk gemaakt en is ook een overzicht subsidies die de gemeente Dalfsen in 2021 heeft ontvangen opgenomen.

Samenstelling van het bestuur

de Gemeenteraad

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente en vormt de vertegenwoordiging van de bevolking van de gemeente Dalfsen. De raad stelt de kaders vast waarbinnen het gemeentebestuur moet opereren en controleert dat bestuur. De raad heeft in de gemeente Dalfsen 21 leden. De zetels in de raad zijn als volgt verdeeld over de diverse politieke partijen:

Zetelverdeling	2018-2022
Gemeentebelangen	9
CDA	5
ChristenUnie	3
Partij van de Arbeid	2
D66	1
VVD	1
Totaal	21

De raad wordt bijgestaan door de griffier. In Dalfsen was dat in 2021 de heer J. Leegwater. De raadsleden waren in 2021:

Gemeentebelangen

J.G.J. Ramaker, J.G. Ellenbroek, I.G.J. Haarman, G.M.M. Jutten, H.G. Kappert, H.A.J. Kleine Koerkamp, J.W. van Lenthe, H. W. Pessink en J.B. Upper.

CDA

A.J. Ramerman, W. Massier, E. Ruitenbergh, R.H. Kouwen en J. Schiphorst-Kijk in de Vegte.

Christen Unie

L.M. Nijkamp, H. Lassche-Visscher en M.V. Veldman (opgevolgd door D.J. van Gelder op 9 mei 2021 - *niet op de foto*)

PvdA

L. Broere en J.J.A. Eilert-Helbrink.

D66

B.H.M. Schrijver.

VVD

G.J. Veldhuis.

het College van Burgemeester en Wethouders

Het bestuur van de gemeente wordt gevormd door het College van Burgemeester en wethouders. Dit college bestaat uit de burgemeester, mevrouw E. van Lente en drie wethouders, de heer R.W.J. van Leeuwen, de heer A. Schuurman en de heer J.W. Uitslag.

De gemeentesecretaris is bij de vergaderingen van het college aanwezig. Zonder diens aanwezigheid kan het college geen besluiten nemen. De gemeentesecretaris treedt tijdens de vergaderingen op als secretaris en adviseur van het college. In maart 2021 werd als nieuwe gemeentesecretaris benoemd mevrouw S.A.D.C van Geffen. Tot die tijd fungeerde de 1e loco-secretaris de heer H. van der Woude als gemeentesecretaris.

Het college vergadert iedere week op dinsdag. Ieder collegelid is verantwoordelijk voor een aantal specifieke beleidsterreinen (portefeuilles) van de gemeente.

Portefeuilleverdeling college van B&W:

Burgemeester drs. E. van Lente

Kabinet en representatie, Dienstverlening, Algemene bestuurlijke aangelegenheden, Openbare orde en veiligheid, Rampenbestrijding, Bestuurszaken en communicatie, Privaatrechtelijke en juridische zaken, Personeel en organisatie, Strategische beleidsvorming, Burgerzaken, Internationale aangelegenheden.

Intergemeentelijke samenwerking, Bestuurlijke vernieuwing, Facilitaire zaken, Informatievoorziening en automatisering.

Wethouder/locoburgemeester drs. R.W.J. van Leeuwen

Financiën, Planning en control, Werkgelegenheid en participatie, Waterbeleid en Waterschap, Klimaatadaptatie, Onderhoud en beheer openbare ruimte (groen en grijs), Grondexploitatie, project Waterfront, Bedrijventerreinen, Structuurvisies, Energiebedrijven, Werkvoorzieningschappen (Larcom), Verkeer en vervoer, Groene en blauwe diensten, Dierenwelzijn.

Wethouder A. Schuurman

Economische zaken, Agrarische zaken en plattelandsvernieuwing, Beheer en onderhoud gemeentelijke gebouwen, Milieu en duurzaamheid, Afvalbeleid, Integrale handhaving, Ruimtelijke ontwikkeling, Volkshuisvesting, Monumenten, Archeologie.

Wethouder drs. J.W. Uitslag

Welzijn, Jeugd(hulp), Gehandicaptenbeleid, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Sport, Sportaccommodaties (beheer), Cultuur, Maatschappelijk werk, Volksgezondheid, Recreatie en toerisme, Onderwijs en educatie, Coördinatie beleid kernen.

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

Het afgelopen jaar werkten we aan de sociale verbondenheid van Dalfsen, in een gezonde leefomgeving met een robuuste financiële positie. Zo werkten we, samen met onder meer inwoners, ondernemers, aan het vormgeven van inwonerbetrokkenheid, het inrichten van onze Omgevingsvisie, stelden we het beleidsplan Preventie vast en werkten we aan bestuurlijke vernieuwing met Goed Goan. We zetten in op versnelling van de woningbouwopgave, stelden de Regionale Energiestrategie en transitievisie Warmte vast en pasten meer grip in het sociaal domein toe met een strengere toetsing van aanvragen.

De sociaal maatschappelijke effecten als gevolg van de corona pandemie pakten we aan met ons actieprogramma. Hierbij hebben we breed ingezet op preventieve interventies en ondersteuning vanuit onze maatschappelijke partners aan met name kwetsbaren in de samenleving; jeugdigen, ouderen, mensen met een verstandelijke beperking of chronische ziekte en statushouders. Speciale aandacht ging ook uit naar onze ondernemers, door contacten aan te halen, in gesprek te zijn met onze agrarische ondernemers, de administratieve lasten vanuit de gemeente te onderzoeken en middelen beschikbaar te stellen voor de lokale ondernemingsverenigingen.

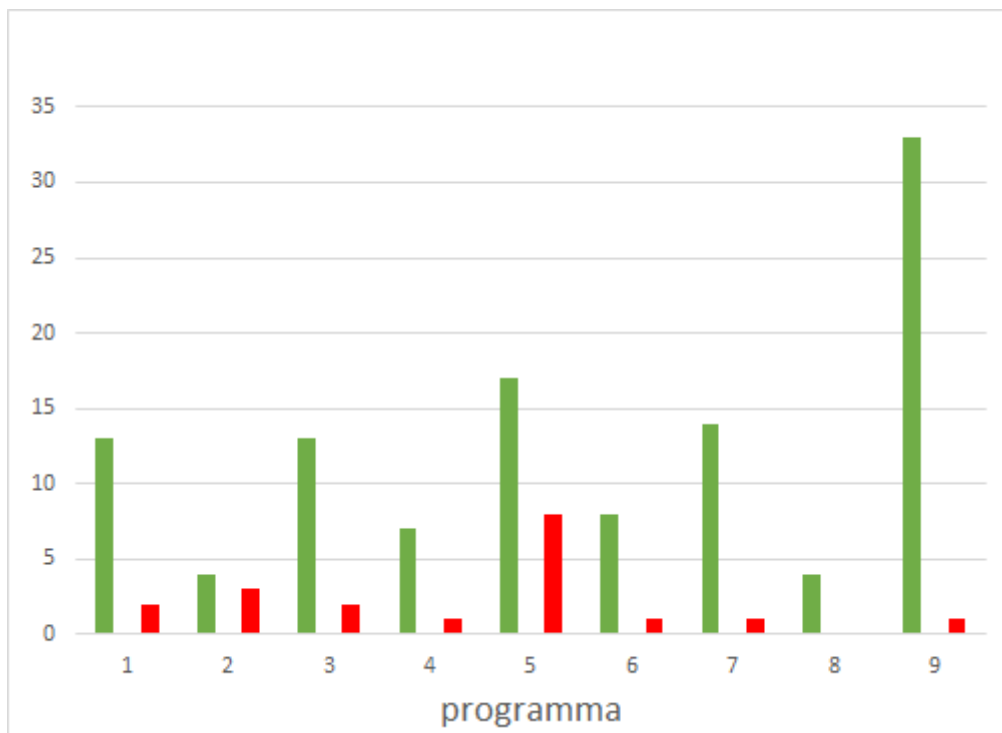
De samenwerking in netwerken op lokaal en regionaal niveau en de positie van Dalfsen in de regio was in 2021 een terugkerend thema. Bijvoorbeeld met Gastvrij Vechtdal, het donkere dagen offensief, schuldhulpverlening en het werken aan de klimaatstraat in Dalfsen. In 2021 is de Regio Zwolle als één van de acht gebieden voor de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) aangewezen met de focus op het verbinden van klimaatbestendigheid aan groei- en veranderopgaven in de regio; groenblauwe delta van de toekomst. We bepaalden onze positie als Dalfsen in de regio met 'Dalfsen maakt werk van prettig samenleven, samenwonen en samenwerken in een groene omgeving'.

Met onze organisatieontwikkeling Samen verder Reizen geven we opvolging aan de eerder ingezette lijn om als wendbare overheid steeds aan te blijven sluiten op veranderingen in de samenleving. De krapte op de arbeidsmarkt resulteerde in een impuls van ons aantrekkelijk werkgeverschap en het wervingsprogramma Dalfsen zoekt Talent.

Het jaar 2021 kenmerkt zich als een weerbarstig begrotingsjaar. De fluctuaties in inkomsten en uitgaven waren van dermate grote omvang, dat begroten en bijstellen een onbegaanbare weg bleek. De corona maatregelen had effect in de samenleving en daarmee ook op onze inkomsten en uitgaven. Daarnaast speelden landelijk diverse onzekere financiële vraagstukken, zoals de bijdrage voor de jeugdzorg, de herverdeeleffecten en bijdragen aan verbetering van dienstverlening.

Totaal overzicht prestaties

In 2021 hebben we enorm veel werk verzet. Dit is zichtbaar in de behaalde prestaties. In onderstaande tabel staat per programma de realisatie van de in de begroting 2021 voorgenomen prestaties.

Van de 132 benoemde prestaties in de begroting realiseerden we:

- 114 voor 100%
- 3 voor 75%
- 6 voor 50%
- 5 voor 25%
- En 4 pakten we (nog) niet op.

Daarmee realiseerden we ruim 85% van onze voorgenomen prestaties. Dit realiseerden we naast de benodigde inzet voor coronamaatregelen. Een aantal prestaties heeft een meerjarig karakter en loopt door in 2022. Een enkele prestatie konden we (nog) niet starten. De prestaties die we in 2021 niet (volledig) realiseerden, lichten we per programma toe.

Financieel resultaat 2021

We zien dat er op een breed terrein minder aanvragen voor ondersteuning zijn dan voorgaande jaren. Samen met incidentele meevallers vanuit het Rijk en het doorlopen van activiteiten naar 2022 sluit de jaarrekening 2021 met een voordelig resultaat van € 3.929.000. In dit resultaat zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

Het volgende overzicht geeft het resultaat per programma weer:

	Begroting 2021	Begroting 2021	Realisatie 2021	Vershil Begroting
	Begrotingsboek	Na wijzigingen		(Na wijz.) - Realisatie
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Bestuur, ondersteuning & alg. dekkingsm.	33.612	35.653	36.965	1.311
Openbare orde en veiligheid	-2.450	-2.394	-2.396	-2
Beheer openbare ruimte	-5.312	-5.433	-5.288	146
Economische zaken	-171	-201	-253	-52
Onderwijs en vrije tijd	-5.219	-5.246	-5.031	215
Inkomensondersteuning	-2.262	-2.113	-1.766	347
Sociaal domein	-20.480	-21.427	-19.948	1.479
Duurzaamheid en milieu	-95	-438	-344	94
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-1.022	-1.341	-480	862
Saldo van baten en lasten	-3.400	-2.941	1.458	4.399
Stortingen in reserves	-570	-1.879	-2.504	-625
Onttrekkingen aan reserves	2.386	5.417	4.974	-443
Resultaat	-1.583	598	3.929	3.331

Ten opzichte van de 2e bestuursrapportage rapporteren we een voordeel van € 3,3 miljoen. Dit resultaat is opgebouwd uit verschillende voor- en nadelen. Grofweg kunnen we het saldo opdelen in de volgende posten:

- Algemene uitkering, voordelig € 1,1 miljoen;
- Budgetoverheveling van 2021 naar 2022 als gevolg van doorlopende activiteiten € 764.000;
- Corona;
- Sociaal domein, voordelig € 1,4 miljoen;
- Overige financiële bijzonderheden:
 - Voordeel € 204.000 Kapitaalgoederen: door besluitvorming over IBOR en het beleidsplan licht en donkerte (openbare verlichting) zijn uitgaven geactiveerd, die als onderhoud waren begroot.

Algemene uitkering

Het voordeel van € 1,1 miljoen op de Algemene uitkering gemeentefonds wordt onder meer veroorzaakt door een structureel voordeel van € 400.000 extra middelen jeugdzorg, € 250.000 corona middelen (meicirculaire) en een voordeel van € 460.000 voor diverse posten (decembercirculaire).

Budgetoverheveling

Een aantal projecten en activiteiten konden we niet afronden in 2021. De oorzaken zijn verschillend, zoals corona gerelateerde omstandigheden en bijvoorbeeld het opnieuw uitstellen van de invoering van de Omgevingswet. Per saldo heeft dit een resultaat-effect van € 764.000. We stellen voor deze budgetten opnieuw te ramen in 2022. De verzoeken tot overheveling lichten we in de paragraaf hierna toe.

Corona

In 2021 voerden we minder activiteiten uit door de corona maatregelen. Hierdoor vallen de lasten lager uit. Denk dan bijvoorbeeld aan activiteiten als taalklassen, aanpak onderwijsachterstanden als gevolg van corona en het actieplan sociaal domein preventiebeleid. Ook zien we minder aanvragen fysieke hulpmiddelen, taxivervoer en vervoer naar dagbesteding. Voor een aantal incidentele budgetten stellen we daarom voor om deze resterende budgetten mee te nemen naar 2022, zodat we de activiteiten alsnog kunnen uitvoeren. Daarnaast waren er ook hogere uitgaven voor meer het coronaproof organiseren van de tweede Kamerverkiezingen, (online)communicatie en het uitvoeren van het Corona noodfonds.

We ontvingen vanuit het Rijk meer inkomsten dan verwacht vanuit de Algemene uitkering en specifieke uitkering zwembaden, waaronder compensatie van exploitatiekosten als gevolg van corona maatregelen.

Corona noodfonds

Ook in 2021 kon een beroep worden gedaan op het Corona noodfonds door maatschappelijke instellingen. Hieraan is in totaal € 618.000 aan subsidies/bijdragen betaald. Dit had zowel betrekking op aanvragen uit 2020 als 2021 ter ondersteuning van instellingen met een cruciaal karakter voor de Dalfser samenleving. We verantwoorden deze uitgaven in meerdere programma's en met name in programma 5. Omdat deze uitgaven worden gecompenseerd door de inzet van de reserve Corona noodfonds, is dit per saldo budgetneutraal voor het resultaat 2021.

Sociaal domein

In 2021 hebben we ingezet op het programma Grip op Sociaal Domein. We stuurden beter op instroom en op kosten. Dit zien wij terug in de trends en in het financieel resultaat. Daarbij heeft Corona invloed gehad en is er sprake van verminderde instroom, verminderde aanspraak op voorzieningen en uitstel van uitvoer van projecten. Dit betreft deels uitgestelde zorg waarvan wij een na-effect verwachten in 2022.

Jeugd

We zien een stijgende instroom en een dalende gemiddelde kostprijs. Dit komt doordat we beter sturen op de kosten.

Wmo

Binnen de Wmo is er sprake van een dalende instroom door betere toetsing. Daarnaast zien wij een corona-effect; een verminderde aanspraak op voorzieningen en ondersteuning. Wij verwachten daarom in 2022 een hogere aanspraak als na-effect van uitgestelde zorg.

Lokale toegang

Vanwege corona zijn ontmoetingsbijeenkomsten niet doorgegaan en verschoven naar 2022. Daarnaast was er een extra rijksbijdrage.

Participatie

Bij de Sociale Werkvoorziening is sprake van hogere begeleidingskosten dan geraamd en sprake van een negatief effect door hogere salarislasteren als gevolg van CAO wijzigingen. Dit nadeel wordt financieel gezien vereffend met een voordeel door hogere opbrengsten uit detacheringen en het te ontvangen Lage Inkomens Voordeel vanuit de Belastingdienst.

We geven een toelichting per programma op de financiële afwijkingen in hoofdstuk 5, Baten en lasten inclusief toelichting.

Financiële positie

De ontwikkeling van de reserves, schuldenlast en het jaarrekeningresultaat is terug te zien in de financiële kengetallen. In onderstaande tabel zijn deze weergegeven, waarbij we aansluiten bij de signaleringswaarden van de VNG.

Financiële kengetallen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Netto schuld quote	23%	26%	18%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	16%	17%	11%
Solvabiliteitsratio	51%	53%	54%
Grondexploitatie	16%	9%	8%
Structurele exploitatieruimte	1%	-2%	2%
Belastingcapaciteit	90%	95%	95%

De kengetallen laten zien dat de gemeente Dalfsen een goede financiële positie heeft. De schuldquote is de verhouding tussen schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De solvabiliteitsratio is gestegen en geeft aan dat wij goed in staat zijn om financiële risico's op te vangen. Het kengetal grondexploitatie is verbeterd door een daling van de voorraden waardoor de risico's zijn verlaagd. En de structurele exploitatieruimte is (positief) stabiel.

Reserves

In de volgende tabel is het verloop van de reserves op hoofdlijnen weergegeven per 31-1-2021. Het saldo per 31-12-2021 is € 39 miljoen, waarbij het jaarrekeningresultaat niet is toegerekend.

Reserves x € 1.000	Rekening 2020*	Begroting 2021	Rekening 2021
Algemene reserves	15.820	14.271	14.211
Bestemmingsreserves	26.588	24.758	24.925
totaal	42.408	39.029	39.136
<i>resultaat</i>	<i>-155</i>		<i>3.929</i>

Onze ambitie is een ratio weerstandsvermogen met een score van minimaal 2 (uitstekend). Op basis van de berekende risico's en de reservepositie komt de ratio weerstandsvermogen voor 2021 uit op 6,3 (met een waarderingscijfer A). Hiermee is de gemeente Dalfsen heel goed in staat om financiële gevolgen op te vangen van onverwachte en onvoorziene gebeurtenissen.

Voorstellen tot budgetoverheveling

Binnen het kader van de financiële verordening is er de mogelijkheid incidentele middelen over te hevelen naar het volgend boekjaar als de activiteiten nog niet (volledig) zijn afgerond. Bij het opstellen van de jaarrekening 2021 bleek in een aantal gevallen een incidenteel beschikbaar budget niet of niet volledig besteed en dat de werkzaamheden nog niet zijn afgerond.

Het college is bevoegd deze budgetten, die voldoen aan voorwaarden in de financiële verordening, over te hevelen naar een volgend jaar. Deze budgetten zijn opgenomen in tabel A. Wij vragen u om deze te bekrachtigen met het vaststellen van de jaarrekening.

Daarnaast legt ons college één situatie aan uw raad voor die niet voldoet aan de voorwaarden uit de verordening maar waarvan ons college het toch belangrijk vindt dat het restantbudget opnieuw wordt geraamd in 2022. Deze is opgenomen in tabel B waarbij tevens de reden aangegeven is.

Budgetoverheveling A (voldoet aan de voorwaarden)

**	Omschrijving	Lasten	Baten	Reserve	Saldo
A01	Pilot Integrale Beveiligingsplannen	94.762		94.762	0
A02	Risico analyse VTH	10.000		10.000	0
A03	Actieplan Corona Sociaal Domein preventiebeleid en brede toegang	37.000			37.000
A04	Organisatieontwikkeling	40.000			40.000
A05	DNA van Dalfsen	68.000		34.448	33.552
A06	Experiment Beschermd thuis	147.000			147.000
A07	Actieplan Corona Maatschappelijke Ondersteuning betreft 2x subsidie	15.000			15.000
A08	Energieneutraal verbouwen woningeigenaren	18.000			18.000
A09	RijksRegelingEnergiebesparing Woningen	35.000			35.000
A10	Implementatie verplichtingen-administratie / vervanging fin pakket	129.000			129.000
A11	Implementatie budget IBOR	28.250		28.250	0
A12	Ombouw toiletgroep kindercentrum Driehoek	10.000			10.000
A13	Herinrichting Westerhof	139.200			139.200
A14	Omgevingswet	249.000		168.027	80.973
A15	Warmteplannen	166.000		166.000	0
A16	Inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	69.000			69.000
A17	Security roadmap	41.000		41.000	0
A18	Subsidiëring duurzame dorpen	50.000		50.000	0
A19	Implementatie systeem Meldingen Openbare Ruimte	10.000			10.000
	Budgetoverheveling A	1.356.212	0	592.487	763.725

A01 Pilot Integrale Beveiligingsplannen, neutraal via reserve budgetoverheveling, lasten € 94.762

De pilot loopt nog in Dalfsen. Op basis van een SWOT-analyse (opgeleverd augustus 2021) is gekeken naar zaken die worden opgepakt en bekostigd vanuit de gegeven subsidie. Daarnaast was het wachten op de Weerbaarheidsscan van het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC). Deze is gepresenteerd op 15 december 2021. Gelden worden besteed in 2022.

A02 Risicoanalyse VTH, neutraal via reserve budgetoverheveling, lasten € 10.000

De aanbesteding Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)-risicoanalyse (door provincie en alle gemeenten in Overijssel) zou in 2020 uitgevoerd worden, maar de afronding hiervan heeft vertraging opgelopen door ambtelijke en bestuurlijke afstemming. Eerder is al overgeheveld van 2020 naar 2021. De risicoanalyse is inmiddels klaar en zal in 2022 werkelijk worden geïmplementeerd en gefactureerd.

A03 Actieplan Sociaal Domein (SD), Corona brede toegang/ preventie, lasten € 37.000

Uit de bijeenkomsten in de drie kernen (Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld), gehouden in het kader van het vorm geven aan de brede toegang, komen verschillende gemeentebrede onderwerpen die noodzakelijk zijn voor beter samenwerken rondom de inwoner naar voren. Voor het oppakken hiervan is onder de partners breed draagvlak. Hiervoor is veelal een incidenteel budget nodig, bijvoorbeeld voor het aanpassen van de sociale kaart of voor het inrichten van ruimte binnen de kulturhusen.

A04 Organisatieontwikkeling, lasten € 40.000

Het programma Samen verder Reizen is in augustus 2021 gestart. Het is ons helaas niet gelukt om direct de benodigde ondersteuning te vinden, waarvoor middelen waren gereserveerd. Om het programma op volle sterkte uit te kunnen voeren zijn deze middelen nodig bij de inzet van ondersteuning vanaf januari 2022. Daarom het verzoek deze middelen beschikbaar te stellen per 2022.

A05 DNA van Dalfsen, via reserve budgetoverheveling € 34.448, lasten € 33.552

Voor het project DNA van Dalfsen is een budget beschikbaar gesteld voor de periode van vier jaren (2017-2020). Vorig jaar is al aangegeven dat het project uitloop heeft in 2021. Door de corona crisis zijn een aantal zaken nog langer uitgesteld.

Daarnaast is er een subsidie ontvangen van € 42.000 welk budget niet eerder door uw raad vastgesteld is, hierbij het verzoek om een deel hiervan te besteden (€ 33.550) in 2022. Begin 2022 verwachten we de laatste beschikkingen te sturen en facturen te betalen.

A06 Experiment Beschermd thuis, lasten € 147.000

Het college heeft ingestemd met experimenten beschermd thuis en voor twee jaar (2021 en 2022) totaal € 180.000 beschikbaar gesteld. Zie besluit Z/21/628860. Het hele budget voor twee jaar is geboekt op 2021. Daarnaast is in 2021 een experiment eerder gestopt vanwege overgang naar de Wlz. Hierdoor zijn middelen overgebleven.

A07 Actieplan Corona Maatschappelijke Ondersteuning (MO), lasten per saldo € 15.000

In het kader van actieprogramma sociaal maatschappelijke effecten corona (Z/21/640662) zijn middelen toegekend voor projecten.

De projecten sociale kringen (€ 13.000) en indicatieloze dagbesteding (€ 10.000 voorschot) starten pas in 2022. Hiervoor waren de middelen op 2021 geboekt.

Voor de verlenging van De Olmen (€ 8.000) is in 2021 al een beschikking afgegeven, hiervoor waren de middelen in 2022 gereserveerd.

A08 Energie Neutraal verbouwen, lasten € 18.000

Wij ontvangen een 100% kostendekkende provinciale subsidie voor het regionale meerjarenproject energieneutraal verbouwen voor woningeigenaren. Voor 2021 was € 75.000 begroot maar dit budget is niet geheel besteed. Oorzaak hiervoor is stagnatie van de adviesvraag (drukte bouwwereld en de coronamaatregelen). Voor 2022 zijn extra acties uitgewerkt om het project in 2022 geheel te voltooien binnen het budget.

A09 Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) energiebesparing, lasten € 35.000

We hebben een rijkssubsidie voor kleinschalige energiebesparing bij 3.000 woningen ontvangen (totaal 300.000 euro). Dit project wordt samen met de Dorpen van Morgen uitgevoerd en loopt tot medio 2022. De planning was om in het najaar van 2021 te starten met de inwoneracties en voorlichtingsbijeenkomsten. Mede vanwege verscherpte Corona-maatregelen is dit vertraagd en is een extra aanpak uitgewerkt met webinars en waardebonnen (in de lijn met de eerdere RRE-actie).

A10 Vervanging financieel pakket/Implementatie Verplichtingenadministratie, lasten € 129.000

In 2021 is overgegaan op een nieuw financieel systeem i-financiën. Ook is gestart met de implementatie van de verplichtingenadministratie in i-financiën. De verwachte datum van ingebruikname is opgeschoven van 1 januari naar 1 april 2022. Als gevolg hiervan worden de projectkosten later gerealiseerd. In 2022 wordt i-financiën verder ingericht en uitgebreid, zodat deze applicatie goed benut kan worden voor rapportages het geven van informatie. Daarnaast zijn instructies, trainingen en handleidingen nodig voor een goede implementatie.

A11 Implementatiebudget IBOR, lasten € 28.250 en algemene reserve vrij besteedbaar € 28.250

Eind november 2021 is het beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld door de raad. De resterende maand december is gebruikt om het proces van totstandkoming van het IBOR te evalueren, de medewerkers te informeren en de benodigde organisatie in te richten om het IBOR verder te kunnen gaan implementeren in de organisatie en de gemeente. De genoemde werkzaamheden vonden plaats binnen de beschikbare uren, waardoor er in 2021 nog geen beslag is gelegd op het implementatiebudget.

A12 Ombouw toiletgroep Kindercentrum De Driehoek, lasten € 10.000

De opdracht voor het ombouwen van een bergruimte naar toiletruimte is op 21 juli 2021 verstrekt. Vanwege grote drukte, ziekte en tekort aan werknemers is het de installateur en aannemer niet gelukt om de werkzaamheden in 2021 uit te voeren. De werkzaamheden worden nu uitgevoerd vanaf 10 januari 2022.

A13 Herinrichting Westerhof, lasten € 139.200

De realisatie van de herinrichting van de Westerhof is gestart en vindt gefaseerd plaats. De uitvoeringsfase - het realiseren van het project - start in het eerste kwartaal en eindigt in de het tweede kwartaal van 2022. De verwachting is dat het beschikbaar gestelde krediet in 2022 wordt besteed.

A14 Startbudget Omgevingswet, via reserve budgetoverheveling € 168.027, lasten € 80.973

In 2021 is besloten om de landelijke invoering van de Omgevingswet op te schuiven naar 1 juli 2022 (was 1 januari 2022). Er is meer tijd nodig voor een goede implementatie van de Omgevingswet. Met name de ontwikkeling en ingebruikname van het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) loopt landelijk vertraging op.

Het DSO is noodzakelijk voor het kunnen ontvangen van aanvragen omgevingsvergunningen en het publiceren van besluiten. Er is landelijk meer tijd nodig voor een goede aansluiting op het DSO, het verwerven en implementeren van de juiste software en het aanpassen van en oefenen met nieuwe werkprocessen. Door de situatie rondom het DSO en de verplaatsing van de invoeringsdatum Omgevingswet hebben we het budget in 2021 niet kunnen inzetten en is het budget in 2022 nodig.

A15 Warmteplannen, neutraal via reserve budgetoverheveling, lasten € 166.000

Wij ontvangen een 100% kostendekkende rijksbijdrage voor het maken van warmteplannen voor woonwijken. Voor 2021 was €202.000 begroot maar dit budget is niet geheel besteed. Oorzaak hiervoor is de late vaststelling van de transitievisie warmte en een eenmalige extra financiële ondersteuning van de provincie voor 2021. Deze ondersteuning moest in 2021 worden besteed en daarom is eerst dit budget opgemaakt. Gemeenten hebben van het Rijk extra tijd gekregen voor het maken van warmteplannen. Voor 2022 zijn acties uitgewerkt en opgestart om het project in 2022 geheel te voltooien binnen het budget.

A16 Inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen, lasten € 69.000

Betreft ontvangen rijksmiddelen voor een periode van augustus 2021 t/m juli 2023. Voor de besteding van de ontvangen gelden in 2021 is overleg gaande, waarbij besluitvorming nog moet plaatsvinden. Hiernaast moet de verantwoording inzet rijksmiddelen plaatsvinden via de Sisa-verantwoording. De betreffende middelen mogen een jaar later worden besteed.

A17 Security Roadmap, neutraal via reserve budgetoverheveling, lasten € 41.000

Door personele problemen zijn niet alle onderwerpen gestart of afgerond. Daarvoor is het nodig om dit budget over te hevelen naar 2022 zodat de project afgerond kunnen worden

A18 Subsidiëring duurzame dorpen, neutraal via algemene reserve vrij besteedbaar, lasten € 50.000

Vanwege personele wisselingen en corona is het niet gelukt om dit budget aan te wenden in 2021, We stellen daarom voor dit budget over te hevelen.

A19 Implementatie systeem Meldingen Openbare Ruimte, lasten € 10.000

Door ziekte van betrokkenen is het niet gelukt om het traject in 2021 af te ronden.

Budgetoverheveling B (voldoet niet aan de voorwaarden)

**	Omschrijving	Lasten	Baten	Reserve	Saldo
B01	VTH applicatie omgevingswet-proof	13.700		13.700	0
	Budgetoverheveling B	13.700	0	13.700	0

B01 VTH applicatie omgevingswet-proof, neutraal via reserve budgetoverheveling, lasten € 13.700

Het advies is om voor een derde keer over te gaan tot budgetoverheveling, hiermee voldoet dit voorstel niet aan de voorwaarden (maximaal twee keer overhevelen). Budgetoverheveling is echter noodzakelijk. Het genoemde budget is benodigd om de software voor VTH in te richten voor gebruik Omgevingswet. De Omgevingswet is in 2021 wederom uitgesteld tot 1 juli 2022. De leverancier heeft de software in 2021 niet kunnen leveren.

Voorstel tot vrijval en opheffen reserves (claims)

Op basis van de financiële verordening is het mogelijk de incidentele budgetten maximaal 2x over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar. Voor inzicht en transparantie is daarom bij het vaststellen van de jaarrekening 2019 door uw raad een bestemmingsreserve "budgetoverheveling" ingesteld. Als administratieve uitwerking daarvan worden in de jaarrekening 2021 de claims die nog op andere reserves liggen overgebracht naar deze nieuwe reserve. Het betreft hier verschuivingen binnen reserves of het laten vervallen van claims binnen die reserves. Dergelijke verschuivingen hebben daardoor geen direct budgettair effect. We benoemen deze verschuivingen echter vanwege de formele bevoegdheid van uw raad om te beschikken over de reserves, ook als het gaat om verschuivingen binnen de reserves. In de paragraaf hiervoor zijn de voorstellen tot budgetoverheveling kort toegelicht.

Vrijval claims vanuit Algemene Reserve Vrij Besteedbaar	
Duurz Dorpen 2021 - budgetovh jaarrek 2018 (raad 23-5-2019)	50.000
Implementatiebudget IBOR jaarschijf 2021 (raad 29-11-2021)	28.250
Totaal --> overhevelen naar Reserve Budgetoverheveling	78.250

Voorgesteld wordt:

1. een bedrag van € 78.250 over te hevelen van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar (ARVB) naar de Reserve Budgetoverheveling.

Vrijval

Alle reserves zijn bij het opstellen van de jaarrekening geanalyseerd. Eén claim kan vrijvallen binnen de ARVB, omdat de eigen bijdrage voor de Regiodeal is komen te vervallen. Het bedrag blijft beschikbaar binnen de ARVB.

Vrijval claims binnen Algemene Reserve Vrij Besteedbaar	
Ruimte voor de Vecht sport/spelen 2021 (raad 25-06-2020)	80.000
Totaal vrijval claims in 2021	80.000

Overhevelingen

Voorgesteld wordt een bedrag van:

1. € 35.179 over te hevelen van de Reserve Reeds Bestemd naar de ARVB.
2. € 42.304 over te hevelen van de Reserve Budgetoverheveling naar de ARVB.

Vrijval claims vanuit Reserve Reeds Bestemd	
Update intranet	10.000
Gebiedsontwikkeling/gebiedsgericht beleid	25.000
Cultuurbeleid naar res budgetovh, afronding (20.179)	179
Totaal --> overhevelen naar ARVB	35.179

Vrijval claims vanuit Reserve Budgetoverheveling	
Ontw prim ondw middengebied (36.090-31.086)	5.004
Uitv transformatieplan/beleidsplan / Grip op soc domein	23.300
Viering 75 jarige bevrijding	14.000
Totaal --> overhevelen naar ARVB	42.304

Voor meer informatie wordt verwezen naar hoofdstuk 4, Balans, onderdeel Reserves en Voorzieningen.

Opheffen reserves

Voorgesteld wordt de volgende reserve op te heffen per 31 december 2021:

1. Reserve verkoop preferente aandelen Vitens.

Hoofdstuk 2 Programma's

1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving van het programma

Het programma omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Tot dit programma behoren ook de algemene dekkingsmiddelen (inkomsten die de gemeente min of meer vrij kan besteden).

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op het gevoerde beleid op het gebied van de ondersteunende taken door de organisatie. De paragrafen Lokale heffingen en Financiering hebben ook een sterke relatie met de beleidsvelden van dit programma en geven inzicht in het gevoerde beleid op deze terreinen.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Van Lente	Bestuur Burgerzaken Overhead (personeel, huisvesting, automatisering)
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Algemene baten en lasten Overhead (planning en control) Algemene uitkering Belastingen en heffingen Overige gebouwen en gronden Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2021	Eigen gegevens	7,2	n.b.	n.b.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2021	Eigen gegevens	7,0	n.b.	n.b.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner		Eigen begroting	€ 676	n.b.	n.b.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen	2021	Eigen begroting	16%	n.b.	n.b.
Overhead	% van totale lasten	2021	Eigen begroting	13%	n.b.	n.b.

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
1.1	Algemene baten en lasten			
1.1.1	Algemene baten en lasten			
	De raad een meerjarenbegroting aanbieden waarbij het meerjarige perspectief conform voorschriften een sluitende begroting laat zien.	✓	100%	✓

1.4	Bestuur			
1.4.1	Bestuur			
	Eind 2021 wordt het visiedocument "Goed Goan" door de raad behandeld.	✓	100%	✓
	De Rekenkamercommissie zal onderzoeken uitvoeren op basis van het door de commissie opgestelde onderzoeksprogramma.	✓	100%	✗

1.5	Burgerzaken			
1.5.1	Burgerzaken			
	De applicatie I-Burgerzaken verder ontwikkelen en benutten. We doen dit door o.a. de modules huwelijken en overlijden digitaal aan te bieden aan inwoners en uitvaartondernemers en hieraan externe bekendheid geven.	✓	100%	✓
	Meer sturing geven aan het gebruik van de beschikbare online kanalen. We hanteren daarbij het uitgangspunt "digitaal waar mogelijk en maatwerk waar het moet". Heel concreet: als een inwoner belt voor een afspraak om een verhuizing door te geven, dan onderzoekt de medewerker in het KCC of deze inwoner de aangifte wellicht ook online kan doen en helpt de inwoner daarbij als dat nodig is.	✓	100%	✓

1.6	Overhead			
1.6.1	Communicatiebeleid			
	In 2021 wordt participatie verder vormgegeven mede door het ontwikkelen van participatiebeleid en door actief jeugd te betrekken bij lokale democratie.	✓	100%	✓
	In de organisatie bewustwording behouden en stimuleren rondom effectief communiceren (o.a. Factor C).	✓	100%	✓
	Raadscommunicatie wordt in 2021 vormgegeven in een raadscommunicatiebeleid. De ontwikkelingen die voortvloeien uit het project 'Bestuurlijke vernieuwing' worden hier in meegenomen.	✓	100%	✓
	Het online communicatiebeleid actief inzetten.	✓	100%	✓

1.6.2	Dienstverlening			
	Uitvoering geven aan de in het beleidsplan Dienstverlening opgenomen activiteiten voor de jaarschijf 2021.	✗	75%	✗

1.6.3	Financieel beleid			
	Bij aanpassing van structurele lasten zorgen wij voor (voorstellen met) structurele dekking.	✓	100%	✓

1.4	Bestuur
1.4.1	Bestuur
Prestatie	De Rekenkamercommissie zal onderzoeken uitvoeren op basis van het door de commissie opgestelde onderzoeksprogramma.
Toelichting:	Het laatste rekenkameronderzoek uit de periode 2018-2022 vroeg meer aan financiële middelen dan in 2021 beschikbaar was. Dit geeft een overschrijding van € 7.000.
Maatregel:	Aan de raad wordt voorgesteld om het budget voor de rekenkamercommissie structureel te verhogen.

1.6	Overhead
1.6.2	Dienstverlening
Prestatie	Uitvoering geven aan de in het beleidsplan Dienstverlening opgenomen activiteiten voor de jaarschijf 2021.
Toelichting:	Een aantal projecten van 2021 zijn in de afrondende fase en worden afgerond in het eerste kwartaal van 2022. Zoals het project Meldingen Openbare Ruimte. Het project terugbrengen administratieve lastendruk ondernemers wordt in 2022 opiniërend besproken met de gemeenteraad.
Maatregel:	De projecten worden allen begin 2022 afgerond.

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
1.6	Overhead			
1.6.1	Communicatiebeleid			
In 2019 is gestart met factor C, in 2020 krijgt deze waar nodig een vervolg.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
In 2020 vieren wij 75 jaar bevrijding, hierbij wordt de verbinding gezocht met het berggen van het vliegtuigwrak.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
1.6.2	Dienstverlening			
Uitvoering geven aan de in het beleidsplan Dienstverlening opgenomen activiteiten voor de jaarschijf 2020.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
1.6.3	Financieel beleid			
Verder opzetten van een systeem van managementinformatie.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Waardering communicatie van de gemeente	Burgerpanel	6,7 (2015)	*	*
Beoordeling participatie bij totstandkoming beleid	burgerpanel	6,4 (2015)	*	*
Betrokkenheid inwoners bij gemeenteraad	burgerpanel	16% zeer 44% matig 35% geen (2015)	*	*
Burgerpeiling: waardering alle inspanningen van de gemeente	https://www.waarstaatjegemeente.nl/	7,04 (2015)	-	*
Dekking uit reserves voor exploitatie	begroting	0,6% (2019)	0,5%	0,05%
*In 2021 is geen meting geweest. De laatste meting was in 2019.				

Verbonden partijen

GBLT

Gemeente Dalfsen neemt deel in Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT). Het GBLT draagt zorg voor een efficiënte en effectieve heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ).

Shared Service Centrum Ons

Sinds 2020 participeert de gemeente Dalfsen in het SSC Ons. Andere partners zijn de provincie Overijssel en de gemeenten Zwolle, Kampen, Westerveld en sinds 2021 ook de gemeente Zwartewaterland. De samenwerking betreft automatisering, inkoop en contractmanagement en de personeels- en salarisadministratie.

Het doel van het SSC Ons is het efficiënt en kwalitatief hoogwaardig faciliteren van de deelnemende organisaties en deze daarmee in staat te stellen zich te focussen op hun kerntaken, dat wil zeggen de primaire dienstverlening van de gemeente.

Sinds medio 2021 vervuld burgemeester Van Lente de functie van voorzitter van het bestuur van het SSC Ons.

Deelnemingen

De gemeente Dalfsen heeft een aandelenbelang in diverse vennootschappen, te weten: N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Vitens N.V., Wadinko N.V., Enexis Holding N.V. en Stichting administratiekantoor Dataland (t/m 31 december 2021). Daarnaast zijn er nog een tweetal deelnemingen in vennootschappen die zijn ingesteld voor een goede afwikkeling bij de verkoop van de aandelen Essent. Dit zijn: CSV Amsterdam B.V. en Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V..

Voor de financiële bijdrage, de financiële kengetallen, ontwikkelingen en risico's van deze verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen en paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overige verbonden partijen

Vereniging Nederlandse Gemeenten

Alle Nederlandse gemeenten zijn aangesloten bij de VNG. De Vereniging heeft als doel om samen te werken aan een krachtige overheid en het vormen van een sterk netwerk voor kennisontwikkeling en onderlinge kennisdeling.

Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord Nederland (VEGANN)

De gemeente Dalfsen is aangesloten bij deze vereniging om zo haar financiële belangen te behartigen samen met die van de Noordelijke gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V..

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2021		Begroting 2021	Rekening	Saldo
	2020	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021
Lasten	-13.392	-13.006	-13.802	-13.569	233
Baten	46.938	46.618	49.455	50.534	1.079
Saldo van lasten en baten	33.545	33.612	35.653	36.965	1.311
Stortingen in reserves	-3.915	-500	-1.137	-1.137	0
Onttrekkingen aan reserves	5.005	1.265	2.436	2.263	-173
Resultaat	34.635	34.377	36.952	38.091	1.138

Onderdeel 1A Bestuur

Uitsplitsing naar beleidsvelden	Bedragen x € 1.000				
	Begroting 2021		Begroting 2021	Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021	
Bestuur	-1.597	-1.516	-1.419	97	
Burgerzaken	-908	-1.068	-1.044	24	
Saldo van lasten en baten	-2.505	-2.584	-2.463	121	
Resultaat	-2.505	-2.584	-2.463	121	

Onderdeel 1B Ondersteuning

Uitsplitsing naar taakvelden	Bedragen x € 1.000				
	Begroting 2021		Begroting 2021	Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021	
Overhead	-8.200	-8.948	-9.000	-53	
Overige gebouwen en gronden	-259	-201	-195	6	
Saldo van lasten en baten	-8.459	-9.149	-9.195	-47	
Mutatie reserves	765	1.299	1.126	-173	
Resultaat	-143	231	82	-149	

Onderdeel 1C Algemene dekkingsmiddelen

Uitsplitsing naar taakvelden	Begroting 2021		Rekening 2021	Bedragen x €
	Primitief	Na wijzigingen		Saldo 2021
Algemene baten en lasten	-337	-361	-295	66
Algemene uitkering	38.443	41.364	42.467	1.103
Belastingen en heffingen	6.470	6.382	6.451	69
Saldo van lasten en baten	44.576	47.386	48.623	1.237
Resultaat	44.576	47.386	48.623	1.237

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat naast het saldo financieringsfunctie (de treasury activiteiten) de overige algemene dekkingsmiddelen, de algemene uitkering en de niet gebonden belastingen en heffingen.

1.1 Algemene baten en lasten

Algemene baten en lasten	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Treasury activiteiten	262.130	303.115
Overige baten en lasten	-1.220.429	-598.000
Totaal	-958.299	-294.885

1.2 Algemene uitkering

Algemene uitkering	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Algemene uitkering	41.269.000	42.379.000
Totaal	41.269.000	42.379.000

De algemene uitkering is in 2021 € 1.110.000 hoger dan begroot, twee stelposten zijn niet in de begroting opgenomen waardoor deze minder positief is gepresenteerd. Dit levert een voordelig saldo van € 650.000 op. Bij de decembercirculaire 2021 ontvangt de gemeente een bedrag van € 460.000 wat zoals gebruikelijk aan het resultaat van de jaarrekening wordt toegevoegd. Daarnaast hebben we over voorgaande jaren bij het vaststellen van diverse maatstaven nog een aanvulling ontvangen van € 87.000.

In hoofdstuk 6, [bijlage 5](#) is een specificatie van bovenstaande bedragen opgenomen.

1.3 Belastingen en heffingen

Belastingopbrengst	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
OZB opbrengsten	6.429.888	6.436.000
Toeristenbelasting	190.000	184.000
Hondenbelasting	139.915	141.000
Precariobelasting	15.816	21.000
Kosten heffing*	-456.000	-418.061
Totaal	6.319.619	6.363.939

De niet gebonden belastingen en heffingen worden verder toegelicht in de paragraaf Lokale Heffingen.

*Het rekeningcijfer is gebaseerd op de (nog niet vastgestelde) jaarrekening 2021 van GBLT.

2 Openbare orde en veiligheid

Omschrijving van het programma

Het programma omvat het integrale veiligheidsbeleid waarin de gemeente een regierol vervult ten opzichte van politie, justitie, ketenpartners en burgers. Samen met deze en andere partners op het gebied van veiligheid wordt aan het integrale veiligheidsbeleid uitvoering gegeven. Dit betreft zowel de sociale veiligheid (bv. jeugdoverlast, huiselijk geweld etc.) als ook de fysieke veiligheid (rampenbestrijding en crisisbeheersing, verkeersveiligheid etc.). Er wordt actief ingespeeld op nieuwe trends en ontwikkelingen in het veiligheidsdomein.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Van Lente	Openbare orde en veiligheid
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutaties reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren (12-17 jaar)	2020	Bureau Halt	6	11	10
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2020	CBS	0,3	2	1,1
Vernieling	Aantal per 1.000 inwoners	2020	CBS	1,2	6,2	4,9
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2020	CBS	1,2	4,5	3,2
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2020	CBS	1	1,8	1,4

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
2.1	Openbare orde en veiligheid			
2.1.1	Integrale veiligheid			
	Brede voorlichting via diverse beschikbare kanalen, sociale media, burgernet etc.	✓	100%	✓
	Nauwe samenwerking met politie, o.a. donkere dagen offensief.	✓	100%	✓
	Creëren bewustwording bij weggebruikers, o.a. door plaatsen snelheidsdisplays en diverse educatie en voorlichtingsprojecten.	✓	100%	✓
	Opnemen van de Wet aanpak woonoverlast in de APV van de gemeente, nadat hiertoe de noodzakelijke voorliggende stappen (escalatieladder) zijn doorlopen, o.a. (wenselijkheid tot) de inzet van buurtbemiddeling.	✓	100%	✓
	Eind 2020 worden voor 2021 en 2022 concrete maatregelen vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2021-2022.	✗	0%	✓

Eind 2021 wordt een nieuwe veiligheidsanalyse (Veiligheidsmonitor en politiecijfers) gehouden waarmee we kunnen vaststellen of de gestelde doelstellingen zijn behaald.	✗	25%	✓
---	----------	-----	----------

2.1.2	Evenementenbeleid			
	Opstellen 'nota evenementenbeleid' en ter vaststelling aanbieden aan de gemeenteraad.	✗	25%	✓

2.1	Openbare orde en veiligheid
2.1.1	Integrale veiligheid
Prestatie	Eind 2020 worden voor 2021 en 2022 concrete maatregelen vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2021-2022.
Toelichting:	Dit voorjaar heeft het college besloten het Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid 2019-2020 te verlengen tot en met 2022.
Maatregel:	Bij de vaststelling van het integrale veiligheidsbeleid 2023-2026 wordt een actueel uitvoeringsprogramma bijgevoegd.

Prestatie	Eind 2021 wordt een nieuwe veiligheidsanalyse (Veiligheidsmonitor en politiecijfers) gehouden waarmee we kunnen vaststellen of de gestelde doelstellingen zijn behaald.
Toelichting:	Deze doelstelling is niet gehaald.
Maatregel:	De Veiligheidsanalyse zal plaatsvinden in 2022.

2.1.2	Evenementenbeleid
Prestatie	Opstellen 'nota evenementenbeleid' en ter vaststelling aanbieden aan de gemeenteraad.
Toelichting:	I.v.m. de corona omstandigheden loopt afstemming met diverse externe stakeholders lastig en traag, en het zijn juist evenementen die veel nadelen ondervinden van de coronacrisis.
Maatregel:	Om het proces toch zorgvuldig te kunnen doorlopen, wordt behandeling uitgesteld naar 2022. Bij het agenderen van de 'tussennotitie evenementenbeleid' afgelopen voorjaar is een mogelijk uitstel al aangekondigd.

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Aantal woninginbraken	politiecijfers	40 stuks (2017)	30	11
Te hard rijden (percentage veel overlast)				
	*Veiligheidsmonitor	61% (2017)	-	nbn
Te bepalen bij de volgende Veiligheidsmonitor, voorzien in voorjaar 2022				
Aanpak woonoverlast (percentage veel overlast)	*Veiligheidsmonitor	24% (2017)	-	nbn
Te bepalen bij de volgende Veiligheidsmonitor, voorzien in voorjaar 2022				

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland

De gemeente Dalfsen neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland. De veiligheidsregio IJsselland werkt als brandweer en Ghor (Ghor staat voor: Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio) intensief samen met politie, gemeenten en andere ketenpartners in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis.

Voor de financiële bijdrage, de financiële kengetallen, beleidsvoornemens, ontwikkelingen en risico's van deze verbonden partij verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen en paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2020	Begroting 2021 Primitief	Begroting 2021 Na wijzigingen	Rekening 2021	Saldo 2021
Lasten	-2.437	-2.552	-2.561	-2.594	-33
Baten	137	103	167	198	31
Saldo van lasten en baten	-2.300	-2.450	-2.394	-2.396	-2
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	35	35	35	35	0
Resultaat	-2.265	-2.415	-2.360	-2.361	-2

3 Beheer openbare ruimte

Omschrijving van het programma

Het programma omvat de zorg voor het beheer en de aanleg van alle voorzieningen in de openbare ruimte, zoals openbaar groen, speelplaatsen, volkstuinen, wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting en het gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid (verkeersveiligheid).

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Openbaar groen Verkeer en vervoer Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
-----------	---------	---------	------	---------	-----------	--------------------------

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
3.1	Openbaar groen			
3.1.1	Openbaar groen			
	Twee keer per jaar meten van de onderhoudskwaliteit volgens de beeldsystematiek van het CROW.	✓	100%	✓
	Gewenste onderhoudskwaliteit realiseren.	✓	100%	✓
	Uitvoering van taken en werkzaamheden zodanig inrichten dat de gemeente Dalfsen haar 'goud' certificaat van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer blijft behouden. (in bezit sinds 2010).	✓	100%	✓

3.1.2	Speelvoorzieningen			
	Omvormen formele speelplekken met toestellen naar informele speelplekken zonder toestellen.	✓	100%	✓
	Aanleggen nieuwe speelplekken.	✓	100%	✓
	Omvormen reguliere grotere speelplek naar centrale buurtspeelplekken voor iedereen.	✓	100%	✓
	Omvormen reguliere speelplek naar kleinere steunplekken.	✓	100%	✓

3.2	Verkeer en vervoer			
3.2.1	Verharding			
	Uitvoering van taken en werkzaamheden zodanig inrichten dat de gemeente Dalfsen haar 'goud' certificaat van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer blijft behouden. (in bezit sinds 2010).	✓	100%	✓
	Gewenste onderhoudskwaliteit realiseren.	✓	100%	✓
	Twee keer per jaar meten van de onderhoudskwaliteit volgens de beeldsystematiek van het CROW.	✓	100%	✓

3.2.2	Gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid			
	In 2021 is de planvorming van de (snel-)fietsroute Dalfsen - Ommen (Dalfser deel) gereed.	✓	100%	✓
	In 2021 starten we met planvorming voor verbeteren van de fietsroute Lemelerveld - Raalte.	✓	100%	✓
	In 2021 starten we, nadat er een visie is ontwikkeld op de ontsluitingsstructuur voor Nieuwleusen met een verkenning voor het verbeteren van de inrichting van de Burgemeester Backxlaan.	✗	50%	✗

3.2.3	Verkeersveiligheid			
	In 2021 gaan we de kruising Buldersweg - Prinses Beatrixlaan verbeteren.	✗	50%	✗

3.2	Verkeer en vervoer
3.2.2	Gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid
Prestatie	In 2021 starten we, nadat er een visie is ontwikkeld op de ontsluitingsstructuur voor Nieuwleusen met een verkenning voor het verbeteren van de inrichting van de Burgemeester Backxlaan.
Toelichting:	De visie voor de ontsluitingsstructuur voor Nieuwleusen wordt in 2022 opgepakt. Daarnaast wordt in het kader van de Omgevingsvisie voor de Backxlaan een integrale ontwikkelingsvisie opgesteld. Besloten is om de inrichting van de Backxlaan te verbeteren nadat beide visies zijn afgerond.
Maatregel:	n.v.t.

3.2.3	Verkeersveiligheid
Prestatie	In 2021 gaan we de kruising Buldersweg - Prinses Beatrixlaan verbeteren.
Toelichting:	Vanwege klachten en ongevallen zijn maatregelen voor de kruising al voor 2021 verkend op basis van de huidige status van beide wegen en van het kruispunt. De korte termijn maatregelen zijn destijds meteen uitgevoerd, zoals het aanbrengen van een stopbord met stopstreep, verkeersdrempels en rood-witte attentieborden. Daarnaast zijn de kruispunten van de Buldersweg met de Westerveen en Zandspeur gereconstrueerd. In 2022 wordt een visie op de ontsluitingsstructuur van Nieuwleusen opgesteld. Na overleg met Plaatselijk Belang Nieuwleusen is afgesproken om te wachten op de visie. Eventuele keuzes voor de status van het kruispunt en de wegen zijn bepalend voor de uiteindelijke maatregelen.
Maatregel:	n.v.t.

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
3.2	Verkeer en vervoer			
3.2.2	Gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid			
In 2020 starten we met de planvorming voor maatregelen aan de fietsroute die in het verlengde ligt van de snelfietsroute Zwolle – Dalfsen: Ankummer Es (vanaf Leemculeweg), via Elskamp tot aan de rotonde Langkamp – Koesteeg.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Beheerdisciplines voldoen aan de onderhoudsnorm*	Schouw	100% (2016)	100%	100%
Toegroeien naar 24 centrale buurtplekken*				
	eigen gegevens	19 (2018)	21	19
*Een centrale plek is een goed bereikbare speelplek per buurt of cluster van buurten die geschikt is voor een brede doelgroep van 0 t/m 18 jaar. Voor het invullen van de bezuinigingsopgave 2019 zijn een aantal omvormingen/ vervangingen doorgeschoven. De veiligheid van de speeltoestellen blijft gewaarborgd. Dit houdt in dat er niet wordt voldaan aan het realiseren van alle omvormingsprojecten binnen de afgesproken beleidsperiode (2014-2023) maar dat dit langer doorloopt.				
Toegroeien naar 61 steunplekken				
	eigen gegevens	51 (2018)	55	52
Voor het invullen van de bezuinigingsopgave 2019 zijn een aantal omvormingen/ vervangingen doorgeschoven. De veiligheid van de speeltoestellen blijft gewaarborgd.				
Omvormen speelplekken naar 33 informele speelplekken				
	Eigen gegevens	11 (2018)	19	11
Voor het invullen van de bezuinigingsopgave 2019 zijn een aantal omvormingen/ vervangingen doorgeschoven. De veiligheid van de speeltoestellen blijft gewaarborgd.				
Uitvoering project uit uitvoeringsprogramma GVVP, jaarlijks 1 project				
	Eigen gegevens	-	1	1
Oosteinde Nieuwleusen				
Uitvoering project uit uitvoeringsprogramma Fiets				
	Eigen gegevens	-	1	1
Aanpak onveilige situaties, jaarlijks één project				
	Eigen gegevens	-	1	1
Schoolstraat Lemelerveld				
Beheerdisciplines voldoen aan de onderhoudsnorm B/C*				
	Schouw	100% (2016)	100%	100%

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening	Begroting 2021	Begroting 2021	Rekening	Saldo
	2020	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021
Lasten	-5.248	-5.580	-5.759	-5.729	30
Baten	374	268	326	441	115
Saldo van lasten en baten	-4.873	-5.312	-5.433	-5.288	146
Storting in reserves	-9	0	-13	-13	0
Onttrekkingen aan reserves	237	226	280	107	-174
Resultaat	-4.646	-5.086	-5.166	-5.194	-28

4 Economische zaken

Omschrijving van het programma

De ambitie van het economische beleid in Dalfsen is het behouden van een vitale economie die inwoners van de gemeente voldoende werkgelegenheid biedt, in aansluiting op hetgeen de regio doet en biedt. Programma 4 omvat alle activiteiten die bijdragen aan bovenstaand doel en heeft betrekking op bedrijfsterreinen, bedrijfsvestigingen en ambulante handel.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Schuurman	Economie
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Grondexploitatie bedrijven Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Funciemenging	%	2020	CBS BAG/LISA	52,7%	53,2%	49,9%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jaar)	2020	LISA	163,1	158,4	152,9

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
4.1	Economie			
4.1.1	Economie			
	Zorgen voor voldoende vestigingslocaties voor ondernemers.	✓	100%	✓
	Lokale initiatieven (waar mogelijk) faciliteren via bedrijvenloket en bedrijfscontactfunctionaris.	✓	100%	✓
	Leveren van input voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan vanuit het beleidsveld economie en bijbehorende ontwikkelingen.	✓	100%	✓
	Het onderhouden van goede contacten met ondernemers via bijvoorbeeld een bedrijfscontactavond, bijwonen van vergaderingen van ondernemersverenigingen/industriële clubs en bedrijfsbezoeken door ons College.	✓	100%	✓

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
4.1	Economie			
4.1.1	Economie			
Leveren van input voor de Omgevingsvisie vanuit het beleidsveld economie en bijbehorende ontwikkelingen.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
Verkenning naar toekomstige bedrijventerreinlocaties				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
Onderzoek naar vermindering administratieve lastendruk voor ondernemers.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
Invoeren BedrijvenInvesteringsZone (BIZ).				
Voortgang jaarrekening		✗	75%	✓

4.1	Economie
4.1.1	Economie
Prestatie	Invoeren BedrijvenInvesteringsZone (BIZ).
Toelichting:	De Stichting Ondernemersfonds Dalfsen heeft de gemeente gevraagd om medewerking voor de invoering van de BIZ. Wij hebben in februari van dit jaar de concept stukken naar de Stichting gestuurd, zodat deze de benodigde documenten voor de invoering van de BIZ gereed konden maken. Sindsdien is er wel overleg geweest, maar er zijn geen stukken door de Stichting bij ons ingediend. Wij kunnen dus nu geen actie ondernemen. Omdat hierdoor de subsidietermijn zou verlopen (deze was 31 juli 2021), hebben wij bij de provincie uitstel gevraagd en gekregen. Dat liep tot 1 april 2022. Vanwege de vertraging kon er geen voorstel in september 2021 aan uw raad worden voorgelegd. De laatste optie voor een behandeling van een voorstel is in november 2021. Om dit te kunnen realiseren, moest er een trekker komen vanuit de Stichting die het BIZ-traject voortzet. Dit is niet gelukt waardoor het project BIZ eind december 2021 is stopgezet.
Maatregel:	n.v.t.

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Geen indicatoren voor dit programma				

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening	Begroting 2021	Begroting 2021	Rekening	Saldo
	2020	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021
Lasten	-1.185	-1.755	-1.785	-687	1.098
Baten	555	1.584	1.584	434	-1.150
Saldo van lasten en baten	-630	-171	-201	-253	-52
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	361	0	30	147	117
Resultaat	-269	-171	-171	-107	65

5 Onderwijs en vrije tijd

Omschrijving van het programma

Het programma omvat het lokaal onderwijsbeleid waarbinnen aandacht wordt besteed aan de zorg voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, schoolbegeleiding, logopedie en volwasseneneducatie. Ook leefbaarheid en vrije tijd vallen binnen dit programma. We zetten in op goede voorzieningen in de gemeente wat de leefbaarheid bevordert. Het gaat hierbij niet alleen om fysieke voorzieningen, maar ook de kracht van de samenleving is een belangrijk uitgangspunt. Sport en sportbeleving, cultuur en ook recreatie en toerisme zijn belangrijke pijlers op het gebied van onderwijs en vrije tijd.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Uitslag	Cultuur Kulturhuzen Onderwijs Recreatie en toerisme Sport
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jr	2020	DUO/Ingrado	2,2	2,7	2,1
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jr	2019	DUO/Ingrado	13	26	22
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	%	2020	DUO/Ingrado	1	1,7	1,4
Niet-sporters	%	2020	Gezondheidsmonitor (CBS, RIVM, GGD)	48,8%	49,3%	50,5%

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
5.1	Cultuur			
5.1.1	Cultuurbeleid			
	Alle basisscholen en het Agnietencollege nemen deel aan het cultuureducatieprogramma en ontwikkelen een plan dat past binnen de gestelde criteria en bij de ontwikkeling van de eigen school.	✓	100%	✓
	De Historische Kring Dalfsen en Nijluus'n van Vrogger hebben een (digitale) schatkamer ontwikkeld, met daarin de belangrijkste verhalen uit de gemeente.	✓	100%	✓
	Er worden minimaal drie nieuwe initiatieven ondersteund vanuit de subsidieregeling 'initiatieven vanuit de samenleving'.	✓	100%	✓
5.1.2	Bibliotheekbeleid			
	Vanuit de thema's iedereen doet mee, jeugd en onderwijs en cultuur wordt per kern een kern specifiek plan opgesteld en uitgevoerd.	✓	100%	✓
5.2	Kulturhusen			
5.2.1	Kulturhusen			
	Onderzoek doen naar exploitatie en synergie participanten in de kulturhusen	✓	100%	✓
5.3	Onderwijs			
5.3.1	Onderwijs			
	Actualisatie leerlingenprognose Agnieten College	✓	100%	✓
	Actualisatie Verordening onderwijshuisvesting gemeente Dalfsen	✗	0%	✓
5.3.2	Peuteropvang en VVE			
	Opnieuw oppakken van de resultaatafspraken met voor-en vroegscholen inclusief afspraken over monitoring van de resultaten.	✓	100%	✓
	Concrete afspraken met Jeugdgezondheidszorg (JGZ) over monitoring non-bereik voorschoolse educatie	✓	100%	✓

5.4	Recreatie en toerisme			
5.4.1	Recreatie en toerisme			
	Het participeren in het samenwerkingsverband Vechtdal Vrijtijdseconomie.	✓	100%	✓
	De Visie Vechtdal uitwerken naar een programma met projecten.	✓	100%	✓
	Binnen Ruimte voor de Vecht invulling geven aan het onderdeel vrijetijdseconomie.	✓	100%	✓
	Leveren van input voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan vanuit het beleidsveld vrijetijdseconomie en bijbehorende ontwikkelingen;	✓	100%	✓

5.5	Sport			
5.5.1	Sport			
	We ondersteunen sportaanbieders en sportverenigingen door in 2020 te starten met een flexibele sportcarroussel 30+ (Sports4you).	✓	100%	✓
	Bewegen en sporten is één van de aandachtsgebieden in de integrale uitvraag van de MDT's	✗	75%	✓
	Jaarlijks worden basisschoolleerlingen gescreend op motorische ontwikkeling en algemene fitheid.	✓	100%	✓
	Er starten in 2021 trainingen voor mensen in de bijstand waarbij het verbeteren van de 'fysieke gezondheid' prioriteit heeft.	✗	50%	✓
	Jaarlijks wordt er een kennismakingsdag voor 65+ sport georganiseerd in de verschillende kernen, inclusief afname van fit-testen.	✗	25%	✓

5.3	Onderwijs			
5.3.1	Onderwijs			
Prestatie	Actualisatie Verordening onderwijshuisvesting gemeente Dalfsen			
Toelichting:	Met schoolbesturen is afgesproken de actualisatie op te pakken na vaststelling IHP in 2022.			
Maatregel:	N.v.t.			

5.5	Sport			
5.5.1	Sport			
Prestatie	Bewegen en sporten is één van de aandachtsgebieden in de integrale uitvraag van de MDT's			
Toelichting:	Gesprekken zijn hierover gaande, waarbij hier vanuit de MDT's wel meer aandacht voor komt. Echter door het opnieuw bekijken van de toegang tot de zorg, waaronder rol en positie MDT's is het niet gelukt dit in de integrale uitvraag van de MDT's op te nemen.			
Maatregel:	Eerst moet meer duidelijkheid zijn over rol en taak MDT's als onderdeel van de toegang tot de zorg, waarna hier gericht aandacht aan kan worden besteed.			

Prestatie	Er starten in 2021 trainingen voor mensen in de bijstand waarbij het verbeteren van de 'fysieke gezondheid' prioriteit heeft.
Toelichting:	I.v.m. Covid-19 en benodigde tijdsduur voor deze trainingen is het niet gelukt in 2021 met deze trainingen te starten.
Maatregel:	Als de ontwikkelingen rondom Covid-19 het toelaten starten we in 2022 met deze trainingen.
Prestatie	Jaarlijks wordt er een kennismakingsdag voor 65+ sport georganiseerd in de verschillende kernen, inclusief afname van fit-testen.
Toelichting:	In verband met de ontwikkelingen rondom Covid-19 was het niet mogelijk om dit in 2021 op verantwoorde wijze te kunnen organiseren.
Maatregel:	Als de ontwikkelingen rondom Covid-19 het toelaten vindt dit vanaf 2022 weer plaats, waarbij bekeken wordt of dit per kern mogelijk is.

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
5.2	Kulturhusen			
5.2.1	Kulturhusen			
Ontwikkelmeter invoeren.				
Voortgang jaarrekening			25%	
5.3	Onderwijs			
5.3.1	Onderwijs			
Opstellen en vastleggen integrale visie op onderwijshuisvesting en kindcentra.				
Voortgang jaarrekening			100%	
5.4	Recreatie en toerisme			
5.4.1	Recreatie en toerisme			
Onderzoek naar andere recreatieve mogelijkheden in de gemeente, (bijvoorbeeld Overijssels kanaal).				
Voortgang jaarrekening			100%	
Onderzoek naar de mogelijkheden van extra ligplaatsen voor de recreatievaart aan de Vecht.				
Voortgang jaarrekening			50%	
5.5	Sport			
5.5.1	Sport			
Bewegen en sporten is één van de aandachtsgebieden in de integrale uitvraag van de MDT's				
Voortgang jaarrekening			100%	

5.2	Kulturhusen
5.2.1	Kulturhusen
Prestatie	Ontwikkelmeter invoeren.
Toelichting:	Vanwege corona konden de voorgenomen bijeenkomsten hierover niet doorgaan. Deze zouden fysiek met meerdere besturen tegelijk plaatsvinden.
Maatregel:	n.v.t.

5.4	Recreatie en toerisme
5.4.1	Recreatie en toerisme
Prestatie	Onderzoek naar de mogelijkheden van extra ligplaatsen voor de recreatievaart aan de Vecht.
Toelichting:	Voor het onderzoek naar de mogelijkheden van extra ligplaatsen voor de reactievaart aan de Vecht wilden we aanvankelijk in combinatie met het onderzoek naar recreatieve mogelijkheden voor de Vecht ideeën/ voorstellen bij de sector ophalen. Er is voor de Vechtzomp een afzonderlijke ligplaats gerealiseerd. Voor dit onderzoek trok en trekt de corona golf en persoonlijke bezetting een "wissel" in de prioriteiten. Veel inzet is gepleegd op informatiedeling over corona maatregelen (o.a. Veiligheidsregio, website) richting de sector en beantwoording van vragen richting de recreatieondernemers. Een logisch gevolg is dat voornemens niet volledig zijn gerealiseerd. In het samenwerkingsverband Ruimte voor de Vecht zijn we betrokken bij verder onderzoek en de aanpak van varen op de Vecht. Via de Regiodeal zijn middelen beschikbaar voor de ontwikkeling van varen op de Vecht. Ook hebben we ruimte kunnen bieden aan een particulier initiatief voor aanleg van een steiger en bootverhuur bij het Waterfront.
Maatregel:	n.v.t.

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
VVE voorzieningen voldoen aan alle gemeentelijke kwaliteitseisen	Eigen gegevens	80%	100%	100%
Bereik van doelgroepeuters	Registratie GGD	85% (2017)	95%	90%
Aantal overnachtingen (dagrecreatie niet meetbaar)	Eigen gegevens	197.667 (2018)	194.000	186.529 (2020)
Aantal werkzame personen in de sector	LISA	882 (2018)	865	1060 (2020)
Het aantal statushouders dat deelneemt aan het reguliere beweegen sportaanbod neemt jaarlijks toe.	-	0 (2019)	5	6
Het aantal deelnemers dat een stap vooruitgaat op de participatieladders als gevolg van de trainingen neemt jaarlijks toe.	-	0 (2019)	3	0
Wegens Covid-19 was het niet mogelijk deze trainingen in 2021 te organiseren.				
Het aantal ouderen dat deelneemt aan het kennismakingsaanbod neemt jaarlijks toe.	-	0 (2019)	20	0
I.v.m. de ontwikkelingen rondom Covid-19 heeft het kennismakingsaanbod tot op heden nog niet plaatsgevonden.				

Het aandeel volwassenen (21-45) dat deelneemt aan georganiseerde sport bij een vereniging neemt in vier jaar tijd toe met 5%.	-	2.522 (peiling 2017)	2.648 (2.522 + 5%)	2.769
Is één van de gegevens uit de GGD Monitor volwassenen en ouderen 2020.				
Het aantal doorverwijzingen vanuit de keukentafelgesprekken naar beweeg en sportactiviteiten in het voorliggend veld neemt jaarlijks toe	-	0 (2019)	5	5
Er vindt uitstroom plaats van het aantal jeugdigen dat na projecten gericht op motorische ontwikkeling doorstroomt naar het reguliere beweeg- en sportaanbod.	-	0 (2019)	3	3

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2021		Begroting 2021	Rekening	Saldo
	2020	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021
Lasten	-5.718	-5.895	-6.143	-6.257	-115
Baten	757	676	897	1.226	330
Saldo van lasten en baten	-4.961	-5.219	-5.246	-5.031	215
Storings in reserves	-92	-70	-90	-90	0
Onttrekkingen aan reserves	784	753	1.213	1.355	142
Resultaat	-4.269	-4.537	-4.123	-3.766	357

6 Inkomensondersteuning

Omschrijving van het programma

Het programma omvat bijstandsverlening, minimabeleid, schuldhulpverlening en vreemdelingen/inburgering nieuwkomers. Allen gericht op inkomensondersteuning.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Uitslag	Inkomen Integratie vergunninghouders
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Personen met een bijstandsuitkeringen	Aantal per 10.000 inwoners	2021	CBS	134,9	349,5	222,7

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
6.1	Inkomen			
6.1.1	Kindregeling			
	Wij proberen in de webshop een gevarieerd aanbod te hebben van organisaties met hun producten, diensten en activiteiten.	✓	100%	✓
6.1.2	Schuldhulpverlening			
	Contacten met verwijzende instanties intensiveren om in zo vroeg mogelijk stadium handelend te kunnen optreden om het aantal bewindvoeringen zoveel mogelijk te beperken.	✓	100%	✓
	Nieuwe vormen van budgetbeheer creëren als alternatief voor bewindvoering, dit is bijvoorbeeld het product "Budgetbeheer Plus". Met dit instrument worden vaste lasten betaald en ontvangt cliënt een vast bedrag per week voor overige uitgaven.	✓	100%	✓
	Indien mogelijk gebruik maken van adviesrecht voor kantonrechters.	✗	50%	✗

6.2	Integratie vergunninghouders			
6.2.1	Integratie vergunninghouders			
	Uitvoering geven aan aandachtspunten uit de evaluatie en doorontwikkeling 'Thuis in Dalfsen'.	✓	100%	✓
	Notitie over de invoering van de nieuwe wet inburgering in Dalfsen opstellen.	✓	100%	✓
	Inzetten op de 'ondertussengroep' conform bestuurlijke afspraken VNG-Rijk.	✓	100%	✓

6.1	Inkomen			
6.1.2	Schuldhelpverlening			
Prestatie	Indien mogelijk gebruik maken van adviesrecht voor kantonrechters.			
Toelichting:	We zijn hier door personeelstekort in 2021 nog niet aan toegekomen.			
Maatregel:	We verwachten dit in 2022 verder op te pakken.			

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
6.1	Inkomen			
6.1.2	Schuldhelpverlening			
	Indien mogelijk gebruik maken van adviesrecht voor kantonrechters.			
	Voortgang jaarrekening	✓	100%	✓
6.2	Integratie vergunninghouders			
6.2.1	Integratie vergunninghouders			
	Voorstel uitvoering aanpassingen Wet Inburgering.			
	Voortgang jaarrekening	✓	100%	✓

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Aantal kinderen dat een bestelling heeft gedaan via de webshop	Eigen administratie	224 (2018)	270	272
Aantal huishoudens met bewindvoering	Eigen administratie	90 (2018)	92	92
Percentage statushouders dat na een half jaar participeert*	Eigen gegevens	60% (2019)	70%	29%
Corona heeft op twee manieren invloed op deze indicator. Enerzijds zijn er minder taalstages beschikbaar door de corona maatregelen en anderzijds hebben mensen ook achterstand opgelopen in de taal ofwel door uitval van lessen ofwel door uitval van oefenmomenten. Er is een minimale taalbeheersing nodig om geplaatst te kunnen worden bij een taalstage waardoor dit dus vaak niet al na een half jaar kan worden ingezet.				
Taakstelling en realisatie te huisvesten statushouders	Eigen gegevens	69% (2019)	90 à 95%	54 %
Waar we in 2020 nog de taakstelling volledig hebben behaald en achterstanden hadden weggewerkt, is dat in 2021 zeker niet gelukt. In 2021 hebben we 21 statushouders gehuisvest op een taakstelling van 39. De taakstelling is dus niet gehaald en we starten 2022 met een achterstand van 18. De hoge taakstelling en de krapte op de woningmarkt speelt hier mee en daarnaast zijn er ook nog een aantal gezinsherenigers die al wel een vergunning hadden maar nog niet naar Nederland konden komen (5). In januari is er een gezin van 5 gehuisvest en we hebben een woning beschikbaar die we kunnen verbouwen voor een groot gezin die aan Dalfsen gekoppeld is. Hierdoor verwachten we de achterstand van 2021 snel weggewerkt te hebben.				

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek

De gemeente Dalfsen neemt deel aan de regeling Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek. Het betreft een samenwerkingsverband met betrekking tot het voorkomen en het opsporen van fraude met de sociale zekerheidsregelingen die door de gemeenten worden uitgevoerd. De gemeente heeft hiertoe haar bevoegdheid, in het kader van opsporing en voorkomen van fraude op grond van de uit te voeren sociale zekerheidsregeling, overgedragen aan de gemeente Zwolle.

Voor de financiële bijdrage, de financiële kengetallen, beleidsvoornemens, ontwikkelingen en risico's van deze verbonden partij verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen en paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening	Begroting 2021	Begroting 2021	Rekening	Saldo
	2020	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021
Lasten	-8.214	-7.219	-7.000	-6.805	196
Baten	6.020	4.957	4.888	5.039	151
Saldo van lasten en baten	-2.195	-2.262	-2.113	-1.766	347
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	65	0	51	51	0
Resultaat	-2.130	-2.262	-2.062	-1.715	347

7 Sociaal domein

Omschrijving van het programma

Het programma omvat het sociale domein. Wat wetgeving betreft wordt met name bedoeld op de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet. Ook het jeugd- en jongerenwerk en het welzijnswerk zijn onderdeel van dit programma.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Uitslag	Jeugdzorg Lokale toegang Preventie Publieke gezondheid WMO
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Participatie Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Jongeren met delict voor rechter	% (12 t/m 21 jarigen)	2019	CBS	0%	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2020	CBS	2%	6%	4%
Netto arbeidsparticipatie	%	2020	CBS	71,6%	68,4%	69%
Werkloze jongeren	%	2020	CBS	1%	2%	2%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	CBS	0,9%	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2020	CBS	n.b.	0,4%	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2021	CBS	540	649	615
Banen	Aantal per 1.000 inwoners (15 - 64 jaar)	2020	CBS/LISA	747,1	795,9	705,2
Lopende re-integratie voorzieningen	per 10.000 inwoners (15 - 64 jaar)	2020	CBS	73,4	202	199,7

Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	CBS	10%	11,9%	11,7%
------------------------	---------------------------------	------	-----	-----	-------	-------

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
7.1	Jeugdzorg			
7.1.1	Jeugdzorg			
	Uitvoering programmaplan Grip op sociaal domein waarmee we via een aantal projecten meer inzicht krijgen in de uitgaven van de jeugdzorg en hoe we deze kunnen beïnvloeden. De projecten zijn gericht op: preventie jeugd, samenwerking onderwijs en jeugdhulp, samenwerking gecertificeerde instellingen, optimaliseren werkprocessen, jeugdigen in verblijf. De projecten vinden deels lokaal en deels regionaal plaats.	✓	100%	✓
7.3	Participatie			
7.3.1	Participatie			
	Iedereen op traject (kan ook behandeling zijn).	✓	100%	✓
	Plan van aanpak voor alle cliënten met een Participatiewetuitkering.	✓	100%	✓
	Iedereen is ingedeeld in een categorie én subcategorie binnen Zorg, Meedoen en Werkfit.	✓	100%	✓
	Leerlijnen (startend met de leerlijn Groen) zijn uitgewerkt.	✓	100%	✓
	In de subregio zijn de re-integratie instrumenten geharmoniseerd.	✓	100%	✓
7.4	Preventie			
7.4.1	Preventie			
	Periodiek voortgang van de werkzaamheden van Saam monitoren en zo nodig bijsturen.	✓	100%	✓
7.5	Publieke gezondheid			
7.5.1	Publieke gezondheid			
	Per onderwerp bekijken in hoeverre de output en outcome daadwerkelijk is behaald.	✓	100%	✓
	In samenwerking met Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) bekijken of er een meetinstrument ontwikkeld kan worden.	✓	100%	✓

7.6	WMO			
7.6.1	WMO			
	Doorlopend trainen van consultants in keukentafelgesprekken.	✓	100%	✓
	Monitoring nieuwe inkoop Wmo begeleiding, waarbij vooraf in overleg met de inwoner het resultaat wordt bepaald en gedurende het traject overleg plaats vindt tussen inwoner en zorgaanbieder over de voortgang van het te behalen resultaat.	✓	100%	✓
	Aanpassen beleid WMO algemene voorziening Hulp bij het huishouden.	✓	100%	✓

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
7.1	Jeugdzorg			
7.1.1	Jeugdzorg			
	Uitvoering programmaplan Grip op jeugd waarmee we via een aantal projecten meer inzicht krijgen in de uitgaven van de jeugdzorg en hoe we deze kunnen beïnvloeden. De projecten zijn gericht op: preventie jeugd, samenwerking onderwijs en jeugdhulp, samenwerking gecertificeerde instellingen, optimaliseren werkprocessen, jeugdigen in verblijf.			
	Voortgang jaarrekening	✓	100%	✓
7.4	Preventie			
7.4.1	Preventie			
	In 2020 gaan we verder met een traject waarin we met partijen het voorveld nog beter in te richten in aanloop naar een aangepast dan wel een nieuw beleidsplan met ingang van 2021.			
	Voortgang jaarrekening	✓	100%	✓
7.6	WMO			
7.6.1	WMO			
	Uitwerken concrete scenario's voor lokale vervoersoplossingen (o.a. realisatie vrijwilligersvervoer).			
	Voortgang jaarrekening	✗	0%	✗

7.6	WMO
7.6.1	WMO
Prestatie	Uitwerken concrete scenario's voor lokale vervoersoplossingen (o.a. realisatie vrijwilligersvervoer).
Toelichting:	Vanwege corona en beperkte beleids capaciteit zijn er in (2020 en) 2021 geen concrete scenario's voor lokale vervoersoplossingen uitgewerkt.
Maatregel:	n.v.t.

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Doel 4: niet meer dan 25% zit langer dan 4 jaar in de uitkering	GWS4all	26% (2019)	25%	19%
Doel 5: aantal personen met Beschut Werk*	GWS4all	1 (2019)	5	5
Doel 2: maximale participatie. Indicator: aantal mensen met traject	GWS4all	125 (2019)	180	256
Doel 3: 30% van de instroom is binnen 12 maanden weer uitgestroomd naar betaald werk	Eigen gegevens	35% (2019)	>30%	20%
Ervaren gezondheid	Gezondheidsmonitor GGD (4 jaarlijks)	86% (2021)	-	
Cliëntervaring of ondersteuning voldoet aan de hulpvraag	Cliëntervaringsonderzoeken Wmo (% cliënten dat de kwaliteit van de ondersteuning als goed ervaart)	87% (2017)	88%	89%
Cliëntervaring met betrekking tot kwaliteit van geleverde ondersteuning	Cliëntervaringsonderzoeken Wmo (% cliënten dat de kwaliteit van de ondersteuning als goed ervaart)	84% (2017)	86%	93%

Verbonden partijen

GGD IJsselland

De gemeente Dalfsen neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) IJsselland. De GGD bouwt voor gemeenten in IJsselland aan publieke gezondheid. GGD IJsselland voert de taken uit zoals deze in de wet Publieke gezondheid aan gemeenten zijn opgedragen, zoals jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, monitoring van gezondheid en advies over gezondheidsbeleid gemeenten en de zorg voor publieke gezondheid bij crisis en rampen. Na aanvang van iedere bestuursperiode wordt door het Algemene Bestuur een nieuwe bestuursagenda voor de bestuursperiode opgesteld.

De beleidsdoelstellingen van de GGD zijn verwoord in de eens per vier jaar op te stellen regionale bestuursagenda. In januari 2019 is de (concept) agenda publieke gezondheid 2019/2023 "Beweging vanuit regie" verschenen. De beleidsagenda is gebaseerd op inzicht in de gezondheidssituatie van de inwoners van de regio, op gesignaleerde knelpunten, op ontwikkelingen in landelijk, regionaal en lokaal beleid, en verantwoordelijkheden van de gemeenten. De beleidsdoelstellingen in de strategische agenda zijn geformuleerd in vijf programmalijnen;

- 1 versterken publieke gezondheidszorg.
- 2 Jeugd en kansrijke start
- 3 Psychische gezondheid
- 4 gezonde leefomgeving
- 5 Preventieve gezondheidszorg voor ouderen.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugdzorg IJsselland

De gemeente Dalfsen neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie regionaal serviceteam Jeugd IJsselland (RSJ). De regeling is getroffen ter ondersteuning en uitvoering van de taken van de colleges in het kader van de Jeugdwet, in het bijzonder de inkoop, contractbeheer en monitoring van diensten in het kader van specialistische jeugdzorg. Het RSJ is, als bedrijfsvoering GR, niet bevoegd besluiten te nemen over het beleid voor de jeugdzorg. Dit is de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Stichting Dalfsen Werkt

Ons doel met de stichting is het tot stand brengen en in stand houden van de werkvoorziening voor Dalfsenaren met een arbeidsbeperking. Daarnaast zetten wij de stichting in als re-integratie instrument voor onze inwoners die aangewezen zijn op inkomensondersteuning.

Voor de financiële bijdrage, de financiële kengetallen, beleidsvoornemens, ontwikkelingen en risico's van deze verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen en paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2020	Begroting 2021 Primitief	Begroting 2021 Na wijzigingen	Rekening 2021	Saldo 2021
Lasten	-21.960	-21.419	-22.631	-21.255	1.376
Baten	1.570	939	1.204	1.306	103
Saldo van lasten en baten	-20.390	-20.480	-21.427	-19.948	1.479
Stortingen in reserves	-72	0	-25	-25	0
Onttrekkingen aan reserves	365	0	220	220	0
Resultaat	-20.097	-20.480	-21.232	-19.753	1.479

8 Duurzaamheid en milieu

Omschrijving van het programma

Het programma omvat de gemeentelijke activiteiten op het gebied van duurzaamheid, milieu, afvalverwijdering en -verwerking, water, riolering en waterzuivering en de begraafplaatsen.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Schuurman	Afval Begraafplaatsen Klimaat en duurzaamheid Milieu
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Riolering Klimaat en duurzaamheid (klimaatadaptatie) Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	CBS	54 kg	161 kg	129 kg
Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat	28,7%	20%	n.b.

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
8.3	Klimaat en duurzaamheid			
8.3.1	Klimaat en duurzaamheid			
	Opstellen transitievisie warmte	✓	100%	✓
	In regioverband de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 West-Overijssel opleveren.	✓	100%	✓

	Prestaties voorgaande jaren	Voortgang	%	Geld
8.1	Afval			
8.1.1	Afval			
	Ieder jaar wordt samen met een cluster van ondernemers of winkeliers een onderzoek uitgevoerd naar de kansen voor meer circulariteit.			
	Voortgang jaarrekening	✓	100%	✓

8.3	Klimaat en duurzaamheid			
8.3.1	Klimaat en duurzaamheid			
Oprichten gemeentelijk energiebedrijf voor grootschalige productie en opslag duurzame energie.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Geen indicatoren voor dit programma				

Verbonden partijen

Omgevingsdienst IJsselland

Sinds 1 januari 2018 is de Omgevingsdienst IJsselland als gemeenschappelijke regeling operationeel. De Omgevingsdienst behartigt de individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van de fysieke leefomgeving (milieutaken) en ziet op de vergunningverlening, het toezicht op de naleving en de handhaving van de voorschriften zoals opgenomen in de relevante regelgeving.

ROVA

De ROVA heeft tot doel het bevorderen en/of het (doen) realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van de verwijdering van afvalstoffen, waaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van de deelnemende overheden. Ook is de vennootschap werkzaam op het gebied van inzameling, bewerking en verwerking van afvalstoffen, de reiniging en de gladheidbestrijding, alsmede op het gebied van direct of indirect daarmee verband houdende milieuvelden, in de ruimste zin van het woord.

Voor de financiële bijdrage, de financiële kengetallen, beleidsvoornemens, ontwikkelingen en risico's van deze verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen en paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2021		Begroting 2021	Rekening	Saldo
	2020	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021
Lasten	-5.348	-5.192	-5.448	-5.941	-492
Baten	5.211	5.097	5.010	5.596	586
Saldo van lasten en baten	-137	-95	-438	-344	94
Stortingen in reserves	0	0	-202	-202	0
Onttrekkingen aan reserves	25	50	464	238	-226
Resultaat	-112	-45	-176	-308	-132

9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Omschrijving van het programma

De gemeente moet beschikken over een actueel ruimtelijk- en omgevingsbeleid. Hiermee wordt ingespeeld op wettelijke kaders en maatschappelijke ontwikkelingen. Ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en leefbaarheid zijn belangrijke uitgangspunten. Wij betrekken en stimuleren maatschappelijke partners bij het vormgeven en uitvoeren van ons beleid.

Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Schuurman	Monumenten en archeologie Ruimtelijke ordening Wonen en bouwen
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Grondexploitatie woningbouw Mutatie reserves

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2020	Basisregistratie adressen en gebouwen	15,2	8,9	8,6
Demografische druk	%	2021	CBS	82,2%	70,1%	78,3%
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2021	CBS	330	290	n.b.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishoudens	In Euro's	2021	COELO	714	733	n.b.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishoudens	In Euro's	2021	COELO	741	810	n.b.

Prestaties

	Prestaties 2021	Voortgang	%	Geld
9.2	Monumenten en archeologie			
9.2.1	Monumenten en archeologie			
	Het adviseren van monumenteneigenaren.	✓	100%	✓
	Het toetsen van locaties op de mogelijke aanwezigheid van archeologische resten op basis van de archeologische beleidskaart.	✓	100%	✓
	Waar nodig maatregelen treffen om mogelijke verstoring van archeologische waarden te voorkomen of op te laten graven door gecertificeerde bureaus.	✓	100%	✓

9.3	Ruimtelijke ordening			
9.3.1	Omgevingswet			
	Uitvoeren plan van aanpak Organisatie, Cultuur en Opleiding.	✓	100%	✓
	Uitvoeren aanbevelingen project Dienstverlening (vanuit Programma Omgevingswet).	✓	100%	✓
	Uitvoeren van software upgrades om aan te kunnen sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.	✓	100%	✓
	Uitvoering programmaplan implementatie Omgevingswet.	✓	100%	✓
	Plan van aanpak voor de transitiefase Omgevingsplan opleveren.	✓	100%	✓

9.3.2	Ruimtelijke ontwikkeling			
	Vaststellen van een nieuwe Omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente Dalfsen.	✓	100%	✓
	Experiment opstellen Omgevingsplan (Oudleusen).	✓	100%	✓
	Opstellen en vaststellen van een nieuw bestemmingsplan voor Oosterdalfsen Noord (woningbouwuitbreiding).	✓	100%	✓
	Uitvoering geven aan plan Kanaalpark fase 1.	✓	100%	✓
	Opstellen en vaststellen van de uitbreiding van het bedrijventerrein 't Febriek Zuid (Lemelerveld).	✓	100%	✓
	Opstellen en vaststellen 7e Verzamelplan Buitengebied.	✓	100%	✓
	Faciliteren van diverse inbreidingsplannen binnen de kernen.	✓	100%	✓

9.3.3	Gebiedsontwikkeling			
	Verleggen van de focus van nieuwe investeringen naar benutten van gedane investeringen.	✓	100%	✓
	Meedenken vanuit de gemeente in gebiedsprocessen van de provincie en het waterschap.	✓	100%	✓
	Meedenken in meekoppelkansen voor een aantrekkelijke inrichting van de Vecht, onder andere in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma van het waterschap.	✓	100%	✓
	Gebruik maken van de ontwikkelkansen vanuit Leader+.	✓	100%	✓

9.3.4	Landschaps- en groenbeleid			
	Landschapsontwikkeling als thema meenemen in de omgevingsvisie.	✓	100%	✓
	Via *Stichting Groen Blauwe Diensten Overijssel bestaande contracten voor langjarig landschapsbeheer onderhouden en wanneer er door beëindiging financieel ruimte is in het fonds nieuwe contracten afsluiten.	✓	100%	✓

9.4	Wonen en bouwen			
9.4.1	Wonen en bouwen			
	Verlenen van startersleningen.	✓	100%	✓
	Prestatieafspraken maken met beide woningcorporaties; waaronder het in stand houden van voldoende sociale huurwoningen.	✓	100%	✓
	Uitvoering geven aan de Woonvisie (vastgesteld in november 2019).	✓	100%	✓
	Uitvoering geven aan het beleid voor Tiny houses.	✓	100%	✓
	Projecten starten vanuit Collectief particulier opdrachtgeverschap.	✓	100%	✓
	Aantrekkelijk gelegen inbreidingslocaties nabij voorzieningen geschikt maken voor de bouw van seniorenwoningen.	✓	100%	✓

9.4.2	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH)			
	Uitvoering geven aan het VTH beleidsplan 2017 - 2021.	✓	100%	✓
	In 2020/2021 een nieuw VTH beleidsplan 2021-2025 opstellen.	✗	0%	✓

9.4	Wonen en bouwen			
9.4.2	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH)			
Prestatie	In 2020/2021 een nieuw VTH beleidsplan 2021-2025 opstellen.			
Toelichting:	Het VTH-beleidsplan wordt inhoudelijk beïnvloed door o.a. de Omgevingswet en bijbehorende processen en daardoor moet het huidige VTH-beleidsplan 2017-2021 geactualiseerd worden. Door uitstel van de Omgevingswet is het opstellen van het beleidsplan een aantal keren doorgeschoven.			
Maatregel:	Ook al blijft inwerkingtreding van de Omgevingswet nog steeds onduidelijk, de planning is nu dat in Q1 2022 het nieuwe VTH-beleidsplan 2022-2026 wordt opgeleverd.			

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
9.2	Monumenten en archeologie			
9.2.1	Monumenten en archeologie			
Het evalueren en actualiseren van de Notitie archeologiebeleid gemeente Dalfsen 2017 met bijbehorende archeologische beleidskaart.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
Het beschikbaar stellen van een subsidiebijdrage voor sober en doelmatig onderhoud.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
9.3	Ruimtelijke ordening			
9.3.1	Omgevingswet			
Opleveren Omgevingsvisie.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
Uitvoeren van software upgrades om aan te kunnen sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓
Opleveren startnotitie Omgevingsplan.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓

Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2021	Stand december 2021
Voortgang implementatie Omgevingswet	Eigen gegevens	2016	65%	65%
Percentage van het grondgebied belegd met actuele bestemmingsplannen*	Eigen gegevens	100%	100%	100%
Twee actuele Structuurvisies voor het totale grondgebied van de gemeente (1 voor de kernen en 1 voor het buitengebied)	Eigen gegevens	2 (2013)	2	2
Onderhoud van bestaande en nieuw af te sluiten contracten streekeigen waardevolle landschapselementen	SGBDO*	52,3 ha (2013)	70 ha	70
Aantal nieuwe verblijfsobjecten met woonfunctie	CBS / Eigen gegevens	211 (2018)	75	102
Aantal nieuwe startersleningen	Eigen gegevens	10 (2017)	7	3

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2021		Begroting 2021	Rekening	Saldo
	2020	Primitief	Na wijzigingen	2021	2021
Lasten	-8.396	-8.577	-9.094	-2.224	6.870
Baten	8.339	7.555	7.752	1.744	-6.008
Saldo van lasten en baten	-57	-1.022	-1.341	-480	862
Storting in reserves	-1.830	0	-412	-1.037	-625
Onttrekkingen aan reserves	884	58	688	559	-129
Resultaat	-1.003	-965	-1.065	-957	108

Hoofdstuk 3 Paragrafen

1 Lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze worden vooral door de inwoners opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (Onroerend Zaakbelasting en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeenten diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven.

Het beleid met betrekking tot de tarieven van alle heffingen en daarmee de opbrengsten van de verschillende heffingen, is dat deze zoveel mogelijk kostendekkend moeten zijn. De tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie. Deze inflatiecorrectie bedroeg voor 2021 1,5%. Bij het voorstel bij de belastingverordeningen 2021 is op onderstaande onderdelen hiervan afgeweken:

Afvalstoffenheffing

Door de stijgende kosten van afvalverwerking is het vastrecht voor 2021 verhoogd met € 25 naar € 200 per perceel per belastingjaar.

Begraafrechten

Als gevolg van de ombuigingen zijn de tarieven met 5% extra verhoogd. Daarnaast is lid 3.3 Bloemenvaasje urnennis toegevoegd aan de verordening met een tarief van € 65.

Leges

De tarieven van de gehele legesverordening zijn in verband met de kostendekkendheid met 26,5% extra verhoogd. Naast deze verhoging zijn enkele aanpassingen in de verordening doorgevoerd waaronder de leges voor vergunningen op grond van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren.

Precariobelasting

De maatregelen in het kader van de COVID-19 pandemie hebben met name de horecaondernemers hard getroffen. Daarom is het tarief precariobelasting voor terrassen is op € 0 gezet.

Rioolheffing

De tarieven zijn gelijk gebleven aan 2020 omdat deze dekkend zijn voor de huidige en toekomstige lasten.

Toeristenbelasting

De tarieven 2021 zijn gelijk gebleven aan de tarieven 2020.

Gemeentelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT)

De gemeente Dalfsen is aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling GBLT. GBLT heeft de uitvoering van de wet WOZ en het heffen en innen van de meeste gemeentelijke belastingen overgenomen. Daarnaast voert GBLT ook de kwijtschelding uit voor zowel de gemeente als waterschap. In de paragraaf verbonden partijen vindt u meer informatie over het GBLT als verbonden partij.

Kwijtscheldingsbeleid

Het is mogelijk om volledige dan wel gedeeltelijke kwijtschelding te verkrijgen voor de Onroerend Zaakbelasting (OZB), hondenbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat kwijtschelding slechts mogelijk is voor het vastrecht. Bij de hondenbelasting is alleen bij de belasting voor een eerste hond kwijtschelding mogelijk. Voor de rioolheffing geldt dat bij de belasting gebruikersdeel per jaar, bij een hoeveelheid afgevoerd afvalwater van 0 m³ tot en met 500 m³, kwijtschelding kan worden verleend.

Bij de beoordeling van de verzoeken om kwijtschelding hanteert GBLT de zogenaamde 100% norm. Inwoners die twee jaar of langer zijn aangewezen op een bijstandsuitkering krijgen automatisch kwijtschelding. Op basis van melding door de gemeente verleent GBLT aan deze mensen automatisch kwijtschelding.

In totaliteit is er in 2021 een bedrag van € 59.000 (2020 € 61.000) aan kwijtschelding verleend.

Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Soort heffing (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021
Afval *	2.720	2.720	2.842
Begraven *	276	265	291
Hondenbelasting	132	140	141
Marktgelden *	6	6	5
Precariobelasting	28	16	21
Rioolheffing *	1.464	1.464	1.481
Toeristenbelasting	190	190	184
OZB eigenaren	5.498	5.479	5.477
OZB gebruikers	1.016	951	959
Legesverordening I, II en III *	1.674	1.845	1.922
Totaal	13.004	13.076	13.323

Afwijkingen tussen de realisatie en de begroting na wijzigingen worden toegelicht bij het betreffende programma onder hoofdstuk 5.

Campergelden

De campergelden zijn niet in het overzicht opgenomen gezien de geringe omvang van de opbrengsten (lager dan € 1.000).

* De gemeentelijke heffingen zijn in drie soorten te onderscheiden: belastingen, rechten en (bestemmings)heffingen. Voor zowel de rechten als de heffingen geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Deze heffingen en rechten worden toegelicht bij het onderdeel 'Overzicht kostendekkendheid'.

Wet Waardering Onroerende Zaken

Wij zien een positief effect op de vastgoedmarkt. In de ontvangen brief van de Waarderingskamer in januari 2021 is vermeld dat de WOZ waarden van woningen zijn tussen de waardepeildatum 1 januari 2019 en 1 januari 2020 gemiddeld met 6,6 % gestegen. De WOZ waarden van de overige onroerende zaken zijn in diezelfde periode gedaald met 2,1%.

Door de corona crisis is er sprake van onzekerheden over de economische ontwikkelingen en het effect op de WOZ waarden. Ondanks dat de gevolgen voor de WOZ-waarden voor belastingjaar 2021 gering zijn doordat de waarde is bepaald op de peildatum 1 januari 2020, is voor objecten in bepaalde sectoren wel een bijstelling doorgevoerd als gevolg van een uitzonderlijke situatie. Deze objecten (niet-woningen) waren in eerste instantie geblokkeerd voor de aanslagoplegging. Dit in afwachting van meer duidelijkheid en een advies vanuit de Waarderingskamer over de uitzonderlijke situatie. In totaal waren 73 objecten geblokkeerd. Deze objecten zijn medio juni aangeslagen, waarbij de totale waardevermindering als gevolg van de uitzonderlijke situatie ongeveer € 4,5 mln. bedraagt.

De uitvoering van de Wet WOZ wordt gecontroleerd door de Waarderingskamer. In het rapport van bevindingen wordt de weergave van de inspectie weergegeven. Het eindoordeel bestaat uit een viertal oordeelcategorieën te weten:

1. De uitvoering verloopt goed
2. De uitvoering is voldoende
3. De uitvoering moet op onderdelen verbeterd worden
4. De uitvoering moet dringend verbeterd worden.

Naar aanleiding van de meest recente onderzoeken naar de kwaliteit van de taxaties is het oordeel van de Waarderingskamer aangepast van Voldoende naar Goed. De Waarderingskamer heeft ingestemd met bekend maken WOZ-waarden voor 2021 (waardepeildatum 1 januari 2020).

Overzicht kostendekkendheid

Deze paragraaf bevat een overzicht op hoofdlijnen van de verschillende heffingen. Wettelijk geldt het algemene uitgangspunt dat de begrote tarieven op maximaal kostendekkendheid niveau mag worden doorberekend. In het jaarverslag volgt hierover de verantwoording, waarbij inzicht gegeven wordt op gerealiseerde baten en lasten en welk kostendekkendheid hieruit voortvloeit.

De doelbelastingen afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn vanwege hun omvang het meest in het oog springend. Jaarlijks wordt aan de hand van de kosten een berekening gemaakt van de hoogte van de benodigde opbrengsten. Bij beide belastingen wordt gewerkt met een voorziening. Voor de diverse legessoorten mogen maximaal kostendekkende tarieven worden gevraagd.

In onderstaande opstelling is, op basis van werkelijke cijfers, het overzicht van de mate van kostendekkendheid van de volgende heffingen opgenomen:

Overzicht kostendekkendheid 2021

(bedragen x € 1.000)	lasten taakveld	appa- raats kosten	over head	BCF/ BTW	kwijt schelding	storting voor ziening	baten heffing	andere inkom- sten	kosten dekkend heid %	begroot %
Afvalstoffenheffing	2.069	131	109	429	45	425	2.842	375	100%	93%
Begraafplaatsrechten	88	183	152	-	-	7	291	-	68%	89%
Legesverordening	631	660	547	89	-	-	1.922	-	100%	100%
Markt gelden	11	11	9	2	-	-	5	2	21%	37%
Rioolheffing	526	248	185	181	12	398	1.481	23	97%	97%

Afvalstoffenheffing

De kostendekkendheid voor de afvalstoffenheffing was begroot op 100% en die dekking werd rekening gehouden met een storting van € 175.000 in de voorziening afval.

Door enkele forse meevallers van in totaal € 250.000, zie ook de toelichting bij beleidsveld 8.1 afval, is er over 2021 sprake van een hoger positief exploitatiesaldo en wordt er in totaliteit € 425.000 in de voorziening equalisatie afval gestort.

Begraafplaatsen

In 2021 zijn de baten € 26.000 hoger dan begroot. De uitgaven zijn € 17.000 hoger door onder andere de aanschaf van een warmtepomp en zonnepanelen. De toerekening van de overheadkosten is, conform de voorschriften, gelijk gesteld aan de andere heffingen wat een negatief effect geeft op de kostendekkendheid.

Legesverordening

In 2020/2021 is een onderzoek uitgevoerd naar de mate van kostendekkendheid van de gemeentelijke leges. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn de tarieven van de leges percentueel verhoogd met 26,5% waardoor de legesverordening kostendekkend is gemaakt. Gezien de uitkomst is dit doel bereikt voor 2021. Binnen de titels van de legesverordening is er sprake van kruissubsidiëring. Bij kruissubsidiëring worden onrendabele activiteiten gesubsidieerd met winst uit rendabele activiteiten.

Marktgelden

Voor de reparatie en onderhoud van de elektra kasten zijn er extra kosten gemaakt wat resulteert in een lagere kostendekkendheid.

Rioolheffing

De kostendekkendheid is gelijk aan de begrote kostendekkendheid.

2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2020 - 2023 is in april 2020 vastgesteld. Deze nota bevat het beleid dat de gemeente Dalfsen hanteert om haar risico's te managen en is de basis voor deze paragraaf weerstandsvermogen. Met dit beleid zijn kaders gesteld ten aanzien van de reikwijdte en toepassing van risicomanagement binnen de gemeente Dalfsen en worden zowel 'financiële' als 'niet-financiële/strategische risico's' in beeld gebracht.

Met het rapporteren over de strategische thema's/risico's willen we inzicht geven in risico's in brede zin. Welke risico's lopen we bij de uitvoering van de speerpunten van het gemeentelijke beleid en hoe en met welke beheersmaatregelen gaan we de realisatie van dit beleid mogelijk maken. Hierbij kan sprake zijn van enige overlap, waarbij strategische risico's tevens een groot financieel risico zijn. We brengen de top 10 financiële risico's afzonderlijk in beeld om een vertaling te kunnen maken naar het benodigde weerstandsvermogen.

In het beleidsdocument is de definitie van een risico als volgt verwoord:

“Risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis die het behalen van doelen kan belemmeren of vertragen”.

Dit betreft naast financiële ook niet-financiële risico's, zoals bestuurlijke en juridische risico's, imago- en frauderisico's. Deze hebben niet (altijd) direct een financiële impact, maar kunnen (op termijn) wel grote gevolgen hebben voor de gemeente.

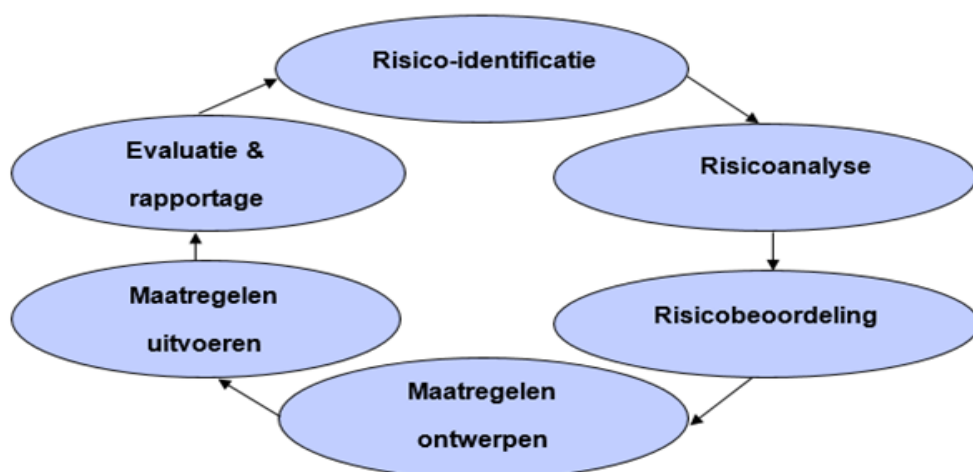
Uit de definitie van een risico volgt, dat een goede omschrijving van een risico de volgende elementen bevat:

- 1) Een kans op het optreden van een gebeurtenis ($p < 1$)
Het gaat hier dus om een mogelijke gebeurtenis. Als iets 100% zeker is, is het geen risico meer.
- 2) Behalen van doelen kan belemmeren of vertragen.
Het gevolg van het optreden van een risico kan heel breed zijn. Het kan zowel leiden tot financiële consequenties, maar ook tot het niet of niet meer volledig kunnen realiseren van het gewenste beleid.

Risicomanagementproces

Risicomanagement is het cyclische proces dat bestaat uit verschillende stappen met als doel de gevolgen van de risico's te voorkomen en de kans erop te verkleinen. Voor de totstandkoming van deze paragraaf is het volgende proces doorlopen. Allereerst is gemeentebreed een risico-inventarisatie uitgevoerd voor zowel de 'financiële' als 'niet-financiële' risico's.

Het risicomanagementproces bestaat schematisch uit de volgende stappen:

Toelichting op de verschillende stappen:

1. Risico-identificatie: het in kaart brengen van de risico's die samenhangen met de werkzaamheden en aandachtsgebieden;
2. Risicoanalyse: risico's kwantificeren; inschatten kans en gevolg;
3. Risicobeoordeling: alle risico's naast elkaar zetten en prioriteren;
4. Maatregelen ontwerpen: benoemen van beheersmaatregelen die helpen de individuele risico's te reduceren; verlagen van de kans en/of verlagen van het gevolg, waarbij altijd een kosten-baten analyse moet worden gemaakt met het doel risico's beheersbaar te houden;
5. Maatregelen uitvoeren: beheersmaatregelen uitvoeren teneinde risico's te reduceren en hieraan verantwoordelijkheden koppelen;
6. Evalueren en rapporteren: evalueren van (wijzigingen in) het risicoprofiel, evalueren van opgetreden risico's en van de effectiviteit van genomen beheersmaatregelen.

Niet-financiële risico's

De niet-financiële risico's, zoals bijvoorbeeld bestuurlijke, juridische, imago- en frauderisico's, hebben niet altijd direct een financiële impact, maar kunnen (op termijn) wel grote gevolgen hebben voor de gemeente.

Eind 2021 is de inventarisatie van de 'niet-financiële' risico's uitgevoerd ten behoeve van de jaarrekening 2021. Dit als vervolg op de inventarisatie voorafgaand aan de begroting 2022. Met de inventarisatiegesprekken beogen we het verhogen van het risicobewustzijn in de organisatie en het doorlopend beheren (in beeld brengen van) en beheersen van alle typen risico's. Uit de inventarisatie zijn rond de volgende 8 thema's de niet-financiële risico's in beeld gebracht.

Overzicht niet-financiële risico's

Thema	Risicogebeurtenis	Oorzaak	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Onderwerp	Omschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Aangeven wat gevolgen kunnen zijn, op moment dat een risico zich daadwerkelijk voordoet	Benoemen of en zo ja welke beheersmaatregel of maatregelen genomen kunnen worden.
Informatieveiligheid	<ul style="list-style-type: none"> hacken en gijzelen digitale omgeving onjuiste verwerking persoonsgegevens 	<ul style="list-style-type: none"> oneigenlijk binnen dringen gemeentelijke digitale omgeving foutief handelen bij verwerking persoonsgegevens niet volgen afgesproken procedures verhoogde kwetsbaarheid door thuiswerken vanwege Corona 	<ul style="list-style-type: none"> stil vallen reguliere werkzaamheden betalen afkoopsom beschikbaar komen persoonsgegevens identiteitsfraude burger met financiële en/of maatschappelijke gevolgen opleggen boetes door autoriteit persoonsgegevens bij overtreden regels AVG imago schade 	<ul style="list-style-type: none"> specifieke aandacht besteden aan bewustwording personeel mbt. informatieveiligheid en omgaan met privacy gevoelige gegevens up to date beveiliging systemen en netwerken (ook thuis) binnen IC toetsen naleving vastgelegde procedures en richtlijnen omtrent informatiebeveiliging en melden datalekken met bijzondere interne controle specifieke aandacht schenken aan AVG structurele samenwerking privacy officer (PO), chief information security officer (CISO) en functionaris gegevensbescherming (FG)
Wonen	<ul style="list-style-type: none"> niet tijdig kunnen voldoen aan de gevraagde woonbehoefte 	<ul style="list-style-type: none"> Onvoldoende uitgeefbare bouwlocaties of woningbouwtypen beschikbaar geen geldig bestemmingsplan voor woningbouwlocaties bezwaar 	<ul style="list-style-type: none"> vertrek inwoners naar andere gemeente vertraging uitgifte geen uitvoering kunnen geven aan woonvisie (doelstelling woningproductie (aantal/type) blijft achter) onvrede onder inwoners 	<ul style="list-style-type: none"> planmatig zorgen voor vroegtijdige aankoop en bouwrijp maken zorgen voor actuele bestemmingsplannen (afgestemd op huidig en toekomstig gebruik) in planning vroegtijdig rekening houden met (mogelijk aanvullende) onderzoeken inhuur externen waardoor

		en beroep procedures wat leidt tot vertraging		bestemmingsplan-procedures versneld/met voorrang in uitvoering worden genomen
Ondermijning	<ul style="list-style-type: none"> • het onbedoeld en onbewust faciliteren van criminelen door bv. het verlenen van vergunningen en subsidies 	<ul style="list-style-type: none"> • dienstverlenende instelling kan leiden tot misbruik door derden • beperken regeldruk maakt misbruik mogelijk • misbruik gemeentelijke dienstverlening door (geïnfiltreerde) eigen medewerkers en/of externen 	<ul style="list-style-type: none"> • onbewust bijdragen aan verdere verspreiding of ondersteuning van criminele netwerken, witwassen, integriteitsschendingen etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • de huidige nauwe samenwerking met RIEC ON, politie, OM, de Vechtdal gemeenten, provincie en andere relevante partners voortzetten • vergoten weerbaarheid door creëren van bewustwording door informatiesessies/bijeenkomsten te organiseren en (online) publicaties over het thema • opzetten interne werkgroep ondermijning • een verruimde toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) onderzoeken • bij vergunningaanvragen i.h.k.v. de Alcoholwet en Omgevingsvergunningen altijd een Bibob toets toepassen • aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan van het RIEC (uitgevoerd in 2021) opvolgen • intern integriteitsbeleid, waaronder ambtseed

Burger c.q. overheidsparticipatie	<ul style="list-style-type: none"> participatie ad hoc 	<ul style="list-style-type: none"> ontbreken kaders en regie ontbreken ambtelijke capaciteit 	<ul style="list-style-type: none"> onvoldoende belangenafweging door college en raad mogelijk minder efficiënte participatieprocessen verschillende uitvoeringen door ontbreken kaders 	<ul style="list-style-type: none"> participatie meer prioriteit geven door kaders te bepalen en regie te bewerkstelligen maken concrete werkafspraken en ambtelijke inzet
Omgevingswet	<ul style="list-style-type: none"> niet tijdig functioneel gereed zijn van het landelijk Digitaal Stelsel Omgeving wet (DSO) incl. implementatie van benodigde software 	<ul style="list-style-type: none"> beperkte implementatie-tijd nieuwe software 	<ul style="list-style-type: none"> niet geautomatiseerd kunnen ontvangen en behandelen van aanvragen voor de omgevingsvergunning niet digitaal kunnen maken, publiceren en wijzigen van een omgevingsplan tijdige en correcte dienstverlening komt onder druk te staan onduidelijkheid voor aanvragers imago schade 	<ul style="list-style-type: none"> regelmatige gesprekken met software leverancier over voortgang nauw volgen van landelijke ontwikkelingen beschikbare software zo vroeg mogelijk in gebruik nemen
Corona gevolgen	<ul style="list-style-type: none"> actieve virussen 	<ul style="list-style-type: none"> besmetting met Covid-19 virus langdurig thuiswerken 	<ul style="list-style-type: none"> beperkte gemeentelijke dienstverlening geheel of gedeeltelijk stilvallen bestuurlijk proces en uitvoering gemeentelijk beleid uitval personeel toename werkdruk 	<ul style="list-style-type: none"> faciliteren van voldoende en veilige contactmogelijkheden met inwoners en bedrijven, zowel fysiek als digitaal zorgen voor zo veilig mogelijke werkomgeving treffen voorzorgsmaatregelen faciliteren thuiswerken en digitaal vergaderen extra aandacht en contact met thuiswerkend personeel

<p>Duurzaamheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • in 2050 niet energieneutraal zijn als gemeente • energiearmoede • netcongestie 	<ul style="list-style-type: none"> • onvoldoende draagvlak bij inwoners • (sterk) stijgende energieprijzen i.c.m. slechte isolatie en hoog energieverbruik • energietransitie gaat sneller dan netwerk aankan 	<ul style="list-style-type: none"> • vertraging energietransitie • ontstaan schulden, beroep op bijstand en gedwongen verkoop woning (tijdelijke) uitval van het netwerk waardoor schade ontstaat • gebruik openbare ruimte i.v.m. verzwaring netwerk 	<ul style="list-style-type: none"> • draagvlak creëren door inwoners te betrekken bij plannen • vangnetten en ondersteuning organiseren • hulp aanbieden bij verduurzaming woning • stimuleren van verhuurders tot verduurzaming woningbestand • vroegtijdige communicatie/afstemming met netbeheerder • reserveren openbare ruimte
<p>Bedrijfsvoering</p>	<ul style="list-style-type: none"> • niet kunnen vervullen van vacatures • kwetsbaarheid t.a.v. continuïteit van de bedrijfsvoering • de disbalans tussen beschikbare capaciteit en ambitie • het gelijktijdig opstarten van diverse organisatiebrede processen 	<ul style="list-style-type: none"> • werkdruk • verloop personeel • krappe c.q. overspannen arbeidsmarkt 	<ul style="list-style-type: none"> • overbelasting en mogelijke uitval personeel • niet realiseren beleidsdoelstellingen • beperktere gemeentelijke dienstverlening • mogelijke claims door wijze van uitvoering 	<ul style="list-style-type: none"> • uitstel werkzaamheden en/of aantrekken extra personeel • keuzes maken in ambities en werkzaamheden • instrumenten ontwikkelen ter bevordering van 'aantrekkelijk werkgeverschap'

Financiële risico's

De 'financiële' risico's gekwantificeerd door de kans en het gevolg in te schatten. Hierbij is gebruik gemaakt van 'referentiebeelden'. Voor de beoordeling van de kans dat een risico zich voordoet, zijn de volgende vijf klassen met de referentiebeelden gehanteerd:

Kans:

Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	< of 1 keer per 10 jaar	(10%)
2	1 keer per 5-10 jaar	(30%)
3	1 keer per 2-5 jaar	(50%)
4	1 keer per 1-2 jaar	(70%)
5	1 keer per jaar of >	(90%)

Geldgevolg:

Klasse	Geldgevolg	
0	Geen geldgevolgen	
1	$x < € 36.000$	(< 0,05% van begroting)
2	$€ 36.000 < x < € 142.000$	(0,05 - 0,2% van begroting)
3	$€ 142.000 < x < € 356.000$	(0,2 - 0,5% van begroting)
4	$€ 356.000 < x < € 712.000$	(0,5 - 1% van begroting)
5	$x > € 712.000$	(> 1% van begroting)

Vervolgens is per risico de risicoscore bepaald. Dit is gedaan door van elk risico de bepaalde klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens de formule:

Risicoscore = klasse kans x klasse geldgevolg

De maximale risicoscore is: $5 \times 5 = 25$. Dit levert een 'bruto-risico' op, namelijk: de omvang van het risico exclusief het effect van de beheersmaatregel.

Gelijktijdig met het in beeld brengen van de risico's zijn ook de beheersmaatregelen in beeld gebracht. Een beheersmaatregel is gericht op het voorkomen of reduceren van een risico dan wel het beperken van de impact op de organisatie.

In onderstaande tabel is een Risico top 10 opgenomen. Op basis van deze risico's wordt de berekening van het benodigde weerstandsvermogen gemaakt.

N.B. Het beleid en de risico's die samenhangen met de grondexploitatie zijn afzonderlijk benoemd in de paragraaf Grondbeleid.

Overzicht financiële risico's

Risico	Risico Score	Klasse Kans	Klasse geldgevolg
Ontwikkeling gemeentefonds	25	5	5
Open-einde-regelingen sociaal domein	25	5	5
Beperkte beschikbaarheid personeel	15	5	3
Effecten Covid-19 (Corona) pandemie	15	5	3
Datalekken en/of niet (juiste) naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming	10	5	2
Exploitatierisico bij verbonden partijen	6	3	2
Kosten voormalig personeel	6	3	2
Claims en aansprakelijkheidsstellingen	6	2	3
Naheffing door belastingdienst	4	2	2
Procedurefouten bij inkoop en aanbestedingen	4	2	2

Ontwikkeling gemeentefonds

De gemeente is grotendeels afhankelijk van de algemene uitkering. In maart 2019 zijn twee onderzoeken opgestart: "evaluatie verdeelmodellen sociaal domein en onderzoek naar overige verdelingen gemeentefonds". Naar aanleiding van de uitkomsten van het eerste onderzoek is, vooruitlopend op definitieve besluitvorming afgesproken met Het Rijk, de VNG en het IPO dat voor de jaarschijven 2023 tot en met 2025 in ieder geval voor extra middelen Jeugdzorg rekening gehouden mag worden met de voorlopige uitkomsten van de evaluatie verdeelmodel sociaal domein. De fondsbeheerders hebben in de december circulaire 2020 aangegeven de besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds aan het volgend kabinet te laten, zodat over de definitieve herverdeling nog geen concreet effect te berekenen is waardoor we de hoge risico-score op dit onderdeel moeten handhaven.

Beheersmaatregelen

Via de periodieke circulaire van het ministerie, intergemeentelijke overleggen, VNG bijeenkomsten e.d. worden de ontwikkelingen van het gemeentefonds nauwlettend gevolgd en de begroting wordt hierop aangepast.

Oorzaak:

De gemeente is grotendeels afhankelijk van de algemene uitkering.

Gevolg:

Gelet op de omvang van de algemene uitkering, als onderdeel van de totale gemeentelijke inkomsten, hebben wijzigingen door het Rijk direct forse financiële impact op de gemeentelijke financiën.

Open-einde-regelingen sociaal domein

We kennen als gemeente diverse open-einde-regelingen binnen het sociaal domein, namelijk de regelingen die vallen onder de jeugdwet, Wmo 2015 en participatiewet (WWB). Het risico bestaat voor deze regelingen dat er een groter beroep op de regelingen wordt gedaan en dat het budget daardoor ontoereikend is.

Beheersmaatregelen

1. De gemeente kan - indien er sprake is van bijstandstekorten - een beroep doen op een vangnetregeling om grote tekorten te compenseren. Om daar aanspraak op te maken moet het tekort op het bijstandsbudget groter zijn dan 5% of 30 euro per inwoner (BUIG-uitkering).
2. Per indicatie beoordelen of de gemeente verantwoordelijk is voor de gevraagde vergoeding;
3. Bij het stellen van indicaties vooraf duidelijke doelen stellen, deze evalueren, zo nodig bijstellen en bijsturen en dit periodiek monitoren.
4. We beoordelen onze huidige beleidsregels of we niet meer doen dan wat nodig is.
5. We zetten in op preventie en vroeg signalering, om de kosten op termijn zoveel mogelijk te beperken.
6. Met "Grip op Sociaal Domein" zijn we bezig met het verzamelen van data en uitwerken en uitvoeren van maatregelen, waarvan we verwachten dat die de kosten in positieve zin beïnvloeden.

Oorzaak:

Is sprake van meerdere open-einde regelingen. Hierdoor hebben we als gemeente beperkte grip op de toestroom naar voorzieningen.

Gevolg:

Het beschikbare budget is ontoereikend om de lasten op te vangen met mogelijke overschrijding van het budget als gevolg.

Beperkte beschikbaarheid personeel

Als gevolg van de arbeidsmarktontwikkelingen is het voor verschillende functies/functiegroepen lastig om tijdig gekwalificeerd personeel te werven.

Daarnaast werkt schaarste op de arbeidsmarkt een hoger verloop in de hand.

Beheersmaatregelen

1. Opstellen notitie om concrete instrumenten te ontwikkelen ter bevordering van het 'aantrekkelijk werkgeverschap'.
2. We hebben raamovereenkomsten met uitzendbureaus om snel tijdelijk personeel aan te kunnen trekken.
3. We werken samen in de Talentenregio waarbij we de interne arbeidsmarkt voor elkaar hebben opengesteld.
4. Markttoelage.
5. Een op de arbeidsmarkt toegesneden wervingscampagne.

Oorzaak:

Krapte op arbeidsmarkt voor meerdere functies.
Verloop in bestaand personeelsbestand.

Gevolg:

De gemeente heeft moeite met het invullen van vacatures en vasthouden van personeel. Dit kan leiden tot het vaker in huren, uitbesteden of hogere salariskosten.

Effecten Covid-19 (Corona) pandemie

Uitbraak van het Covid-19 (Corona) virus in het voorjaar van 2020. Deze uitbraak heeft zowel maatschappelijke en economische effecten als effecten voor de gemeentelijke organisatie, door maatregelen ter voorkoming of daadwerkelijke besmetting met het Corona virus.

Beheersmaatregelen

1. gebruik maken rijks compensatieregelingen;
2. mogelijk inzetten gemeentelijk noodfonds;
3. doorlopend monitoren mogelijke (financiële) Corona effecten en treffen maatregelen.

Oorzaak:

- (nieuwe) lockdown
- besmetting met Covid-19 virus
- RIVM maatregelen

Gevolg:

- beperken of stilvallen gemeentelijk bestuurlijk proces
- beperken of stoppen gemeentelijke dienstverlening (vanwege externe regelgeving)
- discontinuïteit of zelfs beëindigen (externe) organisatie(s)
- stijging gemeentelijke kosten door o.a. toename aantal uitkeringen

Datalekken en/of niet (juiste) naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. De gemeente is verplicht elk datalek actief te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De AVG leidt tot meer verplichtingen bij het verwerken van persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens kan forse boetes opleggen indien de regels uit de AVG worden overtreden.

Beheersmaatregel

- 1: De ICT omgeving is dusdanig ingericht en voorzien van een firewall en een twee stappen verificatie om ongevoegde toegang te voorkomen.
- 2: Er zijn procedures en richtlijnen vastgesteld omtrent informatiebeveiliging en het melden van datalekken.
- 3: Er is en wordt specifieke aandacht besteed aan de bewustwording mbt informatieveiligheid en het omgaan met privacy gevoelige gegevens onder het personeel.
4. Onafhankelijke positionering en intensieve samenwerking functionaris gegevensbescherming en Chief Information Security Officer op het gebied van informatieveiligheid en privacybescherming.
5. Binnen de verbijzonderde interne controles wordt specifieke aandacht geschonken aan de AVG.

Oorzaak:

1. Aanvallen van buitenaf via ransomware, malware en hackers.
2. Binnen de gemeente wordt dagelijks een groot aantal privacygevoelige gegevens verwerkt met het risico op het ontstaan van een datalek.

Gevolg:

Er kunnen forse boetes worden opgelegd, afkoopsommen gevraagd worden en de gemeente kan aansprakelijk worden gesteld. Voor de burger kan identiteitsfraude grote financiële en maatschappelijke problemen opleveren.

Exploitatierisico bij verbonden partijen

Verbonden partijen vertegenwoordigen een financieel en een bestuurlijk belang. De grootste risico's loopt de gemeente bij de gemeenschappelijke regelingen.

Beheersmaatregelen

1. De verbonden partijen rapporteren periodiek over de risico's in de planning & control documenten. Door de beleidsmedewerker concerncontrol wordt hier toezicht op gehouden.
2. Door een aantal gemeenschappelijke regelingen wordt eigen weerstandsvermogen aangehouden zodat zij zelf deze risico's kunnen opvangen en/of tijdig kunnen bijsturen.

Oorzaak:

Binnen de verbonden partijen kan sprake zijn van deel-verantwoordelijkheid voor de exploitatie.

Gevolg:

Wij kunnen geconfronteerd worden met een exploitatietekort van een verbonden partij dat wij moeten aanzuiveren.

Kosten voormalig personeel

Het is in de afgelopen jaren incidenteel voorgekomen dat een vaststellingsovereenkomst is opgesteld met daarin een financiële component.

Daarnaast lopen we het risico dat wethouders aanspraak maken op een wachtgelduitkering (maximaal 36 maanden).

Beheersmaatregel

- Bij de werving- en selectie van personeel is vanaf schaal 10 een assessment een mogelijk onderdeel van de procedure.
- Er wordt toegezien op de juiste toepassing van de 'goed gepraat' gesprekscyclus.
- Bij niet goed functioneren of disfunctioneren worden tijdig gesprekken gevoerd en worden afspraken vastgelegd.
- Voor wat betreft de wachtgelduitkeringen zijn geen beheersmaatregelen getroffen.

Oorzaak:

- De gemeente is zelf risicodragend voor WW uitkeringen.
- Het beëindigen van een dienstverband door een arbeidsconflict.
- Voor de aanspraken op een wachtgelduitkering zijn wij eigen risicodragend.

Gevolg:

Bij een vaststellingsovereenkomst wordt een financiële compensatie overeengekomen. Een wachtgelduitkering leidt tot een financiële verplichting voor de gemeente waar in de begroting geen rekening mee is gehouden.

Claims en aansprakelijkheidstellingen

De gemeente loopt bij de uitvoering van haar publieke taak risico's op claims door derden zoals aansprakelijkheidsstellingen en gerechtelijke procedures. Met name in de openbare ruimte is sprake van dit risico.

Beheersmaatregelen

1. De gemeente heeft een aansprakelijkheidsverzekering met een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis.
2. Vergroten bewustwording organisatie met toevoegen kopje risico's aan college- en raadsvoorstellen.

Oorzaak:

Er kunnen zich situaties voordoen waarbij sprake is van (financiële) schade waarvoor de gemeente in beginsel aansprakelijk is, maar die buiten de dekking van de verzekering vallen.

Gevolg:

De gemeente kan worden verplicht tot het vergoeden van de financiële schade van de tegenpartij, daarnaast is er ook imagoschade.

Naheffing door belastingdienst

Mogelijke naheffing in het kader van BTW, BTW Compensatiefonds, Werkkostenregeling (WKR) en Vennootschapsbelasting (VPB) bij het niet goed toepassen van de regelgeving.

Beheersmaatregelen

1. Inhuren fiscaal specialist bij complexe fiscale vraagstukken;
2. Binnen de gemeentelijke organisatie is continu aandacht voor training op het gebied van fiscaliteit;
3. In het sjabloon voor B&W-voorstellen wordt extra aandacht gevraagd voor fiscale gevolgen;
4. De interne controle op processen fiscaliteit zijn uitgebreid.

Oorzaak:

Door de complexiteit van de fiscale regelgeving, kan het voorkomen dat de regelgeving niet juist wordt toegepast.

Gevolg:

De belastingdienst kan bij een boekencontrole over meerdere jaren een naheffing opleggen en eventueel ook boetes.

Procedurefouten bij inkoop en aanbestedingen

De gemeente koopt jaarlijks voor een bedrag van circa € 40 mln in. De inrichting van de inkoopfunctie is geborgd binnen de ambtelijke organisatie. Procedurefouten zijn niet uit te sluiten.

Beheersmaatregelen

1. Gebruik maken professionele inkopers via Shared Service Centrum ONS.
2. Voor inkoop personeel is in 2018 een (gezamenlijke) Europese aanbesteding gedaan.
3. Het hele interne proces voor aantrekken personeel is opnieuw in beeld gebracht en vastgelegd, om te zorgen dat de juiste stappen worden gezet, inkoop is hierin meegenomen.
4. Jaarlijks vindt er een analyse plaats met betrekking tot inkopen boven de EU drempelwaarden door de medewerker Verbijzonderde Interne Controle (VIC).
5. In het controleprotocol is opgenomen dat alleen EU aanbestedingen meewegen in de fouttolerantie van de accountant.
6. Beperk aantal inkopers aanwijzen en deze structureel opleiden.

Oorzaak:

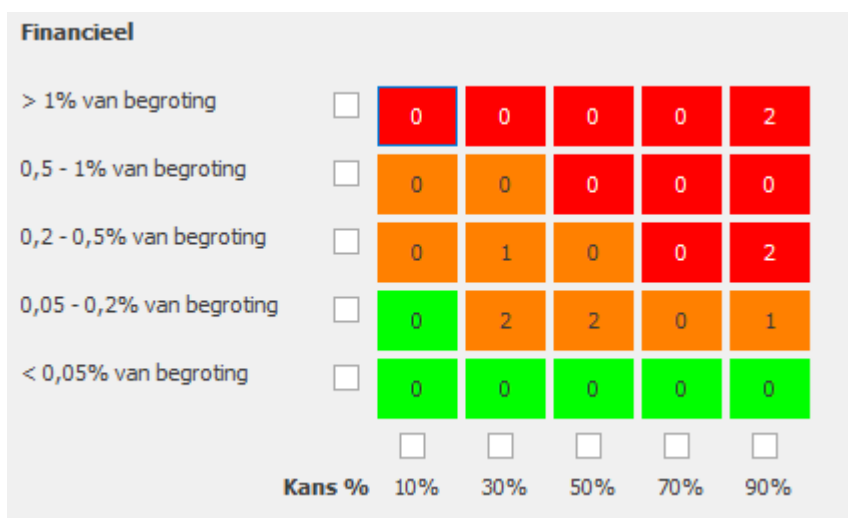
- Jaarlijks is er sprake van een veelvoud aan inkoophandelingen door verschillende inkopers. Verder is de wetgeving complex.

Gevolg:

- Bij een gerechtelijke procedure kan de gemeente worden veroordeeld tot het vergoeden van de financiële schade.
- Gevolgde procedures kunnen door aanbestedende partijen worden afgekeurd of achteraf kan blijken dat aanbesteding niet op een rechtmatige wijze heeft plaatsgevonden.

Risicokaart

De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. Het geeft ook een beeld van de verhoudingen tussen de risico's, van laag, midden en hoog. Per risicoscore wordt aangegeven hoeveel risico's zich in het betreffende vak bevinden.

Een risico dat zich in het groene gebied bevindt, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om extra aandacht van het college. Het risico vormt dan nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Het is daarom van belang tijdig beheersmaatregelen te nemen. Een risico met een risicoscore in het rode gebied, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve en reducerende beheersmaatregelen kunnen de kans respectievelijk het gevolg terugbrengen naar een acceptabel niveau.

Risico's, zeker wanneer die door de organisatie zelf niet kunnen worden beïnvloed, dienen concernbreed periodiek gemonitord te worden. De financiële gevolgen van een (opgetreden) risico worden opgevangen met het weerstandsvermogen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden, waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Het zijn de direct aan te wenden middelen voor financiële tegenvallers. Alleen reserves die alternatief aanwendbaar zijn worden meegenomen. Specifieke bestemmingsreserves rekenen we niet mee, omdat een onttrekking uit deze reserves direct van invloed is op de dekking van kosten in de exploitatie. Stille reserves worden eveneens niet meegenomen. Niet duidelijk is in hoeverre stille reserves op korte termijn liquide te maken zijn. In onderstaande tabel staan reserves waar geen claims op rusten.

In onderstaande tabel is de geraamde stand van de reserves per 31 december 2021 van de Jaarrekening 2021 opgenomen.

Vrij besteedbaar	
Algemene reserve vaste buffer	3.500.000
Algemene reserve vrij besteedbaar	8.923.947
Reserve herstructurering opnebaar groen	465.275
Reserve volkshuisvesting	1.921.542
Totaal	14.810.764

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die eventueel aangeboord kunnen worden om tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit betreft de mogelijkheid om vanuit een verhoging van belastingen en leges structurele risico's op te vangen.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale tarieven (artikel 12) te vergelijken met de gehanteerde tarieven. Het Ministerie publiceert de artikel 12 tarieven jaarlijks bij de mei circulaire van het gemeentefonds.

De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit is als volgt:

Soort	WOZ-waarde 31-12-2021	Tarief Dalfsen	Tarief art. 12	Vershil in tarief	Onbenutte capaciteit
eigenaar woning	3.820.392.000	0,1094	0,1800	0,0706	2.697.000
eigenaar niet-woning	625.158.000	0,2075	0,1800	-0,0275	n.v.t.
gebruiker niet-woning	506.096.000	0,1900	0,1800	-0,0100	n.v.t.
				Totaal	2.697.000

Het eigen gemeentelijke tarief per 31-12-2021 voor zowel eigenaar als gebruiker niet-woning is een fractie hoger dan het zogenaamde artikel 12 tarief. Dit betekent dat er voor deze twee componenten geen sprake meer is van onbelaste belastingcapaciteit en deze zijn daarom niet meegenomen in de berekening.

Bij het berekenen van de onbenutte belastingcapaciteit zijn wij uitgegaan van de getaxeerde waarden per 31 december 2021 voor woningen en niet-woningen. Het tarief artikel 12 status is afkomstig uit de mei circulaire 2021.

Het totale verwachte weerstandsvermogen 2021 ziet er als volgt uit:

Incidentele weerstandscapaciteit	14.810.764
Structurele weerstandscapaciteit	2.697.000
Totaal	17.507.764

Benodigde weerstandscapaciteit

Het netto-risico op basis van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 3.914.000. In de in 2020 vastgestelde Nota Weerstandsvermogen is besloten om het risico te bepalen aan de hand van de Monte Carlo simulatie.

De Monte Carlo simulatie is een (statistische) benadering waarbij niet één keer, maar vele malen het proces wordt gesimuleerd waardoor de uitkomst meer representatief is (risicosimulatie). De Monte Carlo simulatie wordt vaak in wetenschappelijke toepassingen gebruikt. Bij de Monte Carlo analyse hanteren we de volgende uitgangspunten:

- rekenen met maximumbedrag ingeschatte geldgevolg;
- rekenen met een zekerheidspercentage van 90%, en;
- ronden de uitkomst af naar boven op een veelvoud van € 100.000.

De berekening van het benodigd weerstandsvermogen met de Monte Carlo simulatie komt voor 2021 uit op een bedrag van € 2.800.000. De vorige keer dat de Monte Carlo simulatie werd toegepast ten behoeve van de begroting 2021 was de uitkomst € 3.300.000.

Voor de incidentele weerstandscapaciteit is de algemene reserve vaste buffer beschikbaar waarvan de hoogte op grond van de vastgestelde nota reserves en voorzieningen (2019 – 2022) als volgt wordt bepaald:

De 'algemene reserve vaste buffer' is in het bijzonder ingesteld voor het afdekken van risico's. De reserve is uitsluitend bedoeld om in te zetten als daarvoor geen andere (reserve)middelen meer beschikbaar zijn. De reserve heeft dus een bufferfunctie.

Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting de hoogte van de algemene reserve vaste buffer vastgesteld op dezelfde hoogte als de benodigde weerstandscapaciteit. Om jaarlijkse schommelingen te voorkomen wordt het minimum naar boven afgerond.

Dit betekent dat de algemene reserve vaste buffer per 1 januari 2022 vastgesteld wordt op een bedrag van € 3.000.000. De geraamde stand van de algemene reserve vaste buffer bedraagt per 31 december 2021 € 3.500.000. Dit betekent dat de stand van deze reserve met € 500.000 verlaagd kan worden. Het verschil van € 500.000 is per 1 januari 2022 toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Op basis van onderstaande tabel wordt de waardering van de ratio's gedaan. De raad heeft bij de vaststelling van de huidige Nota Weerstandsvermogen bepaald, dat de ratio minimaal 2 - uitstekend, moet zijn.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Indien de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld wordt door de benodigde weerstandscapaciteit uit de risicosimulatie ontstaat de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen	2021
Benodigde weerstandscapaciteit	2.800.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	17.507.764
Benodigd versus beschikbaar (ratio weerstandsvermogen)	6,3

De gemeente Dalfsen behaalt met een ratio van 6,3 waarderingscijfer A. Dit betekent dat de gemeente in zeer ruime mate in staat is om tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van de organisatie in gevaar brengt. De norm die wij voor ons zelf hebben gesteld komt op een score van 2 (uitstekend). In vergelijking met andere gemeenten scoren wij zeer hoog.

Financiële kengetallen

In de paragraaf Weerstandsvermogen nemen we zes financiële kengetallen op. Door middel van deze kengetallen en hun beoordeling ontstaat er een beter beeld van de financiële positie van de gemeente.

De volgende zes financiële kengetallen worden onderkend:

1. Netto schuldquote
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
3. Solvabiliteitsratio
4. Grondexploitatie
5. Structurele exploitatieruimte
6. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

Om de eerder genoemde kengetallen beter te kunnen duiden is bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2020 - 2023 besloten om aan te sluiten bij de door de VNG gehanteerde signaleringswaarden. De VNG heeft een aantal signaleringswaarden ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan de kengetallen. Het betreft dus nadrukkelijk geen normering maar het dient als hulpmiddel om de afzonderlijke uitkomsten in beter perspectief te plaatsen. Voor elk kengetal worden drie categorieën onderscheiden: 'Minst risicovol' (in groen), 'Neutraal' (in geel) en 'Meest risicovol' (in oranje). Zie onderstaande tabel:

Kengetal	Hoe interpreteren	Signaleringswaarden		
		Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1. Netto schuldquote				
a. Zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	Van 90% t/m 130%	>130%
b. Met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	Van 90% t/m 130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio	Hoe hoger het percentage hoe beter	>50%	Van 20% t/m 50%	<20%
3. Grondexploitatie	Hoe lager het percentage hoe beter	<20%	Van 20% t/m 35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe hoger het percentage hoe beter	>0%	0%	<0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het percentage hoe beter	<95%	Van 95% t/m 105%	>105%

Bij de kengetallen wordt een toelichting opgenomen, op het moment dat er sprake is van een score "geel" of "oranje". Wanneer het op basis van de toelichting nodig is, wordt er gelijktijdig gerapporteerd over (te treffen) beheersmaatregelen.

Financiële kengetallen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Netto schuld quote	23%	26%	18%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	16%	17%	11%
Solvabiliteitsratio	51%	53%	54%
Grondexploitatie	16%	9%	8%
Structurele exploitatieruimte	1%	-2%	2%
Belastingcapaciteit	90%	95%	95%

1. Netto schuldquote (gecorrigeerd)

Definitie:

De netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hierin is een nuancering op zijn plaats. Het kan namelijk voorkomen dat gemeenten veel geld doorlenen aan derden. Om die reden is de 'netto schuldquote gecorrigeerd' ontwikkeld. Hierin is het doorleeneffect geëlimineerd en geeft daarmee een zuiverder beeld van de positie van de gemeente weer.

bedragen x € 1.000		Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Vaste schulden	+	16.336	16.336	14.941
Netto vlottende schuld	+	5.330	5.500	5.197
Overlopende passiva	+	8.313	3.000	5.570
Financiële activa	-	0	0	0
Uitzettingen	-	6.810	5.000	10.719
Liquide middelen	-	255	443	472
Overlopende activa	-	6.865	2.000	2.507
Totale baten		69.900	67.797	66.518
Netto schuldquote		23%	26%	18%

bedragen x € 1.000		Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Vaste schulden	+	16.336	16.336	14.941
Netto vlottende schuld	+	5.330	5.500	5.197
Overlopende passiva	+	8.313	3.000	5.570
Financiële activa	-	4.886	6.087	4.644
Uitzettingen	-	6.810	5.000	10.719
Liquide middelen	-	255	443	472
Overlopende activa	-	6.865	2.000	2.507
Totale baten		69.900	67.797	66.518
Netto schuldquote gecorrigeerd		16%	17%	11%

Beoordeling:

Dit kengetal laat zien dat de gemeente in verhouding veel eigen middelen heeft (ter vergelijking: een ratio van 60% is het gemiddelde van alle gemeenten). De rentelasten drukken beperkt op de exploitatie.

2. Solvabiliteitsratio

Definitie:

De mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt uitgedrukt in het percentage Eigen Vermogen ten opzichte van het balanstotaal.

bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Eigen vermogen	42.253	39.030	43.711
Balanstotaal	82.889	73.091	80.342
Solvabiliteitsratio	51%	53%	54%

Beoordeling:

Hoe hoger dit percentage, hoe beter de weerbaarheid is. De gemeente Dalfsen heeft een zeer solvabele vermogenspositie. De gemeente is goed in staat om financiële klappen en risico's op te vangen. Deze ratio laat zien dat we meer eigen vermogen dan vreemd vermogen bezitten.

3. Kengetal grondexploitatie

Definitie:

De boekwaarde van de voorraden grond zijn van belang, want deze waarden moeten meerjarig worden terugverdiend bij de verkoop. De ratio wordt berekend door de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie te delen door de totale baten van de programmabegroting of jaarrekening.

bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bouwgronden in exploitatie	11.388	5.894	5.344
Totale baten	69.900	67.797	66.518
Kengetal Grondexploitatie	16%	9%	8%

Beoordeling:

Dit kengetal laat zien wat de verhouding tussen de totale baten en de terug te verdienen bedragen aan bouwgronden is. Het lage percentage geeft aan dat de gemeente hier een heel laag risico loopt.

4. Structurele exploitatie ruimte

Definitie:

Om een flexibele begroting te kunnen bewerkstelligen is het zinvol de structurele baten hoger te laten zijn dan de structurele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Structurele lasten	65.280	70.368	61.961
Structurele baten	64.067	67.177	62.140
Structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0
Structurele onttrekkingen aan reserves	1.580	1.591	1.403
Totale baten	69.900	67.797	66.518
Structurele exploitatieruimte	0,53%	-2,36%	2,38%

Beoordeling:

Hoe hoger dit percentage hoe beter. Een positieve uitkomst van dit kengetal houdt in dat de gemeente structurele lasten kan afdekken door structurele baten. Dit kengetal wordt in 2021 wederom beïnvloed door Corona.

5. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens

Definitie:

Het cijfer geeft inzicht hoe de belastingdruk zich in de gemeente verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo en 'waarstaatjegemeente.nl' publiceren deze gegevens.

bedragen x € 1.000	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
OZB last gezin gemiddelde WOZ waarde	334	359	355
Rioolheffing gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	133	133	133
Afvalstoffenheffing voor gezin	227	226	253
Totale woonlasten voor gezin bij gem. WOZ waarde	694	718	741
Woonlasten landelijk gemiddelde T-1	773	755	776
Woonlasten tov landelijk gemiddelde jaar ervoor	90%	95%	95%

Beoordeling:

De woonlasten in de gemeente Dalfsen liggen lager dan het landelijk gemiddelde. Om de bedragen per huishouden te kunnen berekenen zijn voor gemeenten met tariefdifferentiatie aannames gemaakt omtrent de aangeboden hoeveelheid afval. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat diftar gemeenten minder afval inzamelen.

Samenvatting risicoprofiel

Ten opzichte van de begroting 2022 (de laatste inventarisatie van de risico's) is er geen sprake van wijzigingen in de top 10 van de financiële risico's en ten opzichte van de jaarrekening 2020 zijn er vier wijzigingen. Het gaat om de wijzigingen op basis van een andere risico inschatting bij de volgende risico's: 'algemene uitkering', 'beperkte beschikbaarheid personeel', 'effecten Covid-19"en "kosten voormalig personeel".

Aanpassingen:

- voor de herziening van de algemene uitkering zijn er inmiddels twee onderzoeken uitgevoerd en gepubliceerd. Een eerste indicatie van de herverdeling van het sociaal domein lijkt een positieve uitkomst voor ons te hebben. Vanwege deze voorzichtig ingeschatte impact is het totale financiële risico lager ingeschat en is de mogelijke financiële impact van 2 op 1,5 keer het maximale bedrag van € 712.000 gezet.
- de totaalscore voor 'beperkte beschikbaarheid geschikt personeel' is, gelet op de huidige arbeidsmarkt, naar boven bijgesteld van 6 naar 15.
- door de ruimhartige rijksvergoedingen is het risico van het Covid-19 (Corona) virus lager ingeschat en is het financiële risico naar beneden bijgesteld.
- het risico van kosten voor voormalig personeel, is gelet op de huidige arbeidsmarkt, lager ingeschat.

De gemeente Dalfsen behaalt met een ratio van 6,3 waarderingcijfer A. Dit betekent dat de gemeente in zeer ruime mate in staat is om tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van de organisatie in gevaar brengt. De norm die wij onszelf hebben gesteld komt op een score van 2 (uitstekend). In vergelijking met andere gemeenten scoren wij zeer hoog, dus positief.

Uit de nieuwe financiële kengetallen kunnen we concluderen dat onze schuldenpositie en solvabiliteitsratio goed te noemen zijn. Ten aanzien van de grondexploitaties zien we een daling van het kengetal grondexploitatie. Een daling van het kengetal is positief, de boekwaarde daalt en geeft dus minder financiële risico's. Het kengetal structurele exploitatieruimte kent een kleine stijging en laat zien dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken.

3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

In Dalfsen is een groot areaal aan openbare ruimte met de daarbij behorende kapitaalgoederen. Overheden zijn verplicht om goed voor de openbare ruimte te zorgen en het onderhoud van de kapitaalgoederen en de gerelateerde kosten voor de lange termijn goed te organiseren. Het is steeds zoeken naar de balans tussen alle maatschappelijke wensen, de kwaliteit en de middelen. Het onderhoud van de openbare ruimte houdt en brengt de openbare ruimte in goede en oorspronkelijke staat en is niet van invloed op de levensduur van de openbare ruimte. De openbare ruimte heeft ook grenzen voor wat betreft de levensduur en aan het einde van de levensduur is het nodig om onderdelen in de openbare ruimte (de kapitaalgoederen) te vervangen of er iets nieuws voor in de plaats aan te leggen. Het vervangen van de openbare ruimte kost geld. Met het nieuwe beleidsplan IBOR 'Buiten voor elkaar', vastgesteld in november 2021, zijn belangrijke stappen gezet voor het onderhoud en de vervanging van de kapitaalgoederen voor de lange termijn.

De gemeente is minimaal verantwoordelijk om te zorgen voor de veiligheid van de kapitaalgoederen en om te voorkomen dat kapitaalsvernietiging optreedt. Omdat de eerstkomende jaren de vervanging nog binnen de huidige financiële middelen gedekt kan worden, (zie hoofdstuk 8) is voortzetten van de huidige kwaliteit gedurende de looptijd van dit beleidsplan financieel mogelijk. Dit gegeven samen met de waardering die gebruikers nu geven aan de openbare ruimte, is besloten de huidige onderhoudskwaliteit voort te zetten als ambitie voor de kapitaalgoederen, zie onderstaande tabel.

Functiegebied	Onderhoud							
	groen	verharding	verlichting	spelen	meubilair	water	civiele kunstwerk	reiniging*
Dorpcentra	A	B/C	A	B	B	B	B	A/B
Hoofdinfrastructuur	A	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Begraafplaatsen	A	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Woonwijken	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Bedrijventerreinen	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Recreatie & Sport	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Maatschappelijk & dienstverlening	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Buitengebied	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B

In deze paragraaf worden voor de kapitaalgoederen wegen, infrastructurele (civiele) kunstwerken, openbare verlichting, riolering, water, openbaar groen en gebouwen achtereenvolgens aangegeven:

- a. Het beleidskader;
- b. Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren;
- c. Financiële consequenties beleidsdoel.

Wegen

Het beleidskader

Het onderhoud en de inrichting van wegennet vindt plaats conform de kwaliteitsniveaus van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte

Met de vastgestelde onderhoudsniveau's wordt ingezet op het behoud van onze duurzame en veilige wegen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

De omvang van het gemeentelijke wegennet bestaat naast bermen en bermsloten uit ongeveer 3 miljoen vierkante meter verhard oppervlak en ongeveer 0,22 miljoen vierkante meter onverharde en half verharde paden en rijbanen.

De onderhoudstoestand van wegen is onderverdeeld naar de volgende vier thema's: duurzaamheid, veiligheid, comfort en aanzien. De onderhoudstoestand wordt beoordeeld conform de beeldkwaliteitscatalogus openbare ruimte en aan de hand van de criteria voor rationeel wegbeheer van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek (CROW).

Voor duurzaamheid en veiligheid geldt het beeldkwaliteitsniveau B (voldoende – functioneel), die is vertaald vanuit het zogenoemde kwaliteitsniveau R voor rationeel wegbeheer, waarbij het percentage verharding onvoldoende ligt tussen 5-8%. Voor comfort en aanzien geldt het beeldkwaliteitsniveau C (Matig), waarbij het percentage verharding onvoldoende $\leq 7\%$.

Indicator	Bron	2016	2018	2020
Veiligheid percentage verharding onvoldoende	Inspectie	4%	9%	2%
Duurzaamheid percentage verharding onvoldoende	Inspectie	4%	9%	3%
Comfort percentage verharding onvoldoende	Inspectie	4%	17%	2%
Aanzien percentage verharding onvoldoende	Inspectie	7%	14%	3%

Vanuit de twee-jaarlijkse inspectie van 2018 (waarin de technische onderhoudsstaat werd beoordeeld) waren de scoringspercentages met het predicaat 'onvoldoende' voor duurzaamheid, veiligheid en aanzien hoger dan in 2016. Medio 2020 is een nieuwe inspectieronde uitgevoerd. Deze laatste inspectieronde geeft een wat gunstiger beeld van de onderhoudstoestand. Enkele grotere wegrenovaties, zoals Broekhuizen, Vossiersteeg, Jagtclusterallee en de Stationsstraat in Lemelerveld hebben hier aan bijgedragen.

Financiële consequenties beleidsdoel

De totale lasten/baten voor wegen (exclusief apparaatskosten) vallen onder programma 3 Beheer openbare ruimte en omvatten de verharde en onverharde wegen. Het budget is opgedeeld in regulier budget en budget voor groot onderhoud. Dit budget is exclusief het budget voor het reinigen van de openbare ruimte maar inclusief het budget voor bermen in het buitengebied.

Financiële consequenties beleidsdoel

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Regulier budget	441	420

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Groot onderhoud	848	758

Infrastructurele kunstwerken (verkeersbruggen en duikers)

Het beleidskader

Het beleid is uitgewerkt in het beheerplan civiele kunstwerken 2018 - 2022 als onderdeel van het beleidsplan Integraal beheer openbare ruimte. Door middel van het IBOR is het gewenste onderhoudsniveau en zijn de benodigde financiële middelen vastgelegd. Met het vastgestelde niveau wordt ingezet op het behoud van duurzame en veilige kunstwerken.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het areaal bestaat uit 60 objecten onderverdeeld 10 verkeersbruggen, 15 duikerbruggen, 25 fiets- en voetgangersbruggen, 3 tunnels, 6 kademuren en 1 overkluizing. Daarnaast heeft de gemeente circa 530 duikers in beheer.

In het beheerplan is vastgesteld om de civiele kunstwerken op een "redelijk" onderhoudsniveau te onderhouden (conditiescore 3 NEN 2767-4). Dit onderhoudsniveau komt overeen met het afgesproken beeldkwaliteitsniveau "B" in het vastgestelde beleidsplan IBOR.

Financiële consequenties beleidsdoel

De totale lasten/baten voor civiele kunstwerken (exclusief apparaatskosten) vallen onder programma 3 beheer openbare ruimte. Het budget is opgedeeld in regulier budget en budget voor onderhoud.

x € 1.000	Begroting 2021	Rekening 2021
Regulier budget	8	8

x € 1.000	Begroting 2021	Rekening 2021
Onderhoud budget	47	39

Openbare verlichting

Het beleidskader

Het beleidskader voor de openbare verlichting is in de raadsvergadering van 26 april 2021 vastgelegd in het beleidsplan Licht en donkerte in de Openbare Ruimte. Er is in het beleidsplan vastgelegd waarom, waar en hoe openbare verlichting wordt toegepast evenals het kwaliteitsniveau en de financiële middelen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het openbare verlichtingsareaal in onze gemeente bestaat uit (afgerond): 6.733 lichtmasten, 6.898 armaturen, 560 LED-grondspots en 132 lichtbronnen in ANWB-bewegwijzering. Jaarlijks verbruikt de openbare verlichtingsinstallatie ca. 690.000 kWh elektrische energie.

De onderhoudstoestand wordt beoordeeld conform de beeldkwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW. Voor centrumgebieden geldt het beeldkwaliteitsniveau A en voor de overige functiegebieden geldt een beeldkwaliteitsniveau B.

Financiële consequenties

De totale lasten/baten voor openbare verlichting (exclusief apparaatskosten) vallen onder programma 3 beheer openbare ruimte. Het budget is opgedeeld in regulier budget en budget voor vervangingsonderhoud van masten en armaturen.

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een budget, waarmee invulling gegeven kan worden aan de beleidskaders.

De kosten voor openbare verlichting zijn in de gemeente Dalfsen als volgt:

x € 1.000	Begroting 2021	Rekening 2021
Regulier budget	287	253

Bovenstaande kosten hebben betrekking op het beheer en onderhoud van de aanwezige verlichtingspunten. De kosten van de aanleg van verlichtingspunten in nieuwe woonwijken, industrieterreinen, herinrichtingsplannen en inbreidingslocaties zijn hierin niet opgenomen. De kosten voor de aanleg van openbare verlichting in nieuwe woonwijken en industrieterreinen worden opgenomen en verantwoord in de grondexploitatie. De kosten voor de aanleg van openbare verlichting bij inbreidingen of grootschalige herinrichtingsplannen worden opgenomen in de desbetreffende exploitaties.

Riolering

Het beleidskader

Het gemeentelijk rioleringsplan is leidend voor het onderhoud van de gemeentelijke riolering. In het in 2021 vastgestelde plan staat het gewenste niveau van onderhoud, welke risico's we nemen en hoeveel geld daarvoor nodig is. De ambitie is om voor de omgeving een kwaliteitsontwikkeling in gang te zetten, waarbij elk project en activiteit bijdraagt aan het verbeteren van de leefomgeving. Voor (het beheer van) de openbare ruimte is dit met het integraal beleidsplan openbare ruimte vertaald naar de volgende strategie: Samen met bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven ontwikkelen we en houden we de openbare ruimte duurzaam in stand tegen acceptabele maatschappelijke kosten. De benodigde (beheer) activiteiten dragen bij aan het verbeteren van de leefomgeving. Voor het verbeteren van de openbare ruimte wordt in eerste instantie gekeken naar de zes thema's: gezond, duurzaam, groen, beheerbaar, bruikbaar en veilig.

In het gemeentelijk rioleringsplan zijn daarvoor de volgende meerjarig beleidsdoelen opgenomen:

- Een klimaatrobuust Dalfsen in 2050
- Inwoners, bedrijven en partners in de regio stimuleren tot het treffen van klimaatadaptieve maatregelen.
- Zorgen voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater.
- Zorgen voor inzameling en verwerking van hemelwater (voor zover dit niet verlangd kan worden van de particulier).
- Zorgen dat (voor zover mogelijk) het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert.

Welke werkzaamheden wij uitvoeren voor het onderhoud van riolering staat in het gemeentelijk rioleringsplan.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Riolering bestaat uit diverse objecten zoals buizen, putten en pompen voor inzameling en transport van afvalwater, maar bijvoorbeeld ook wadi's voor de infiltratie van regenwater en drainage voor beheersing van de grondwaterstand. Globaal bestaat de riolering uit 178 kilometer vrijval riolering en 63 kilometer mechanische riolering. Er zijn meer dan 3.500 inspectieputten, 9.200 kolken, 35 gemalen en 290 pompunits.

In het gemeentelijke rioleringsplan is vastgelegd, aan welke voorwaarde(n) we willen voldoen en hoe de voorzieningen dan functioneren in een kwalitatieve maat. De eisen hebben betrekking op het inzamelen, transporteren en verwerken ten behoeve van de volksgezondheid, woonbaarheid en het milieu. De bijbehorende maatstaven (kwalitatieve indicatoren) zijn gericht op de effecten, wat ervaart de burger en / of omgeving. De resultaten worden afgeleid uit geregistreerde meldingen, waarbij onderstaande prestatie wordt gerealiseerd. Over de resultaten van deze meer op bedrijfsvoering gerichte indicatoren wordt niet jaarlijks in de planning en control cyclus gerapporteerd. De resultaten worden meegenomen bij actualisatie van beleid.

Maatstaven afvalwater	
Maximum aantal meldingen van het niet kunnen lozen van afvalwater door het niet functioneren van het gemeentelijke riool.	5
Maximum aantal meldingen van gezondheid gerelateerde klachten door contact met afvalwater in de openbare ruimte.	2
Maximum aantal meldingen van stank gerelateerde klachten vanuit de gemeentelijke riolering.	5
Maatstaven grondwater	
Maximum aantal meldingen van grondwateroverlast veroorzaakt door gemeentelijke voorzieningen.	10
Maatstaven hemelwater	
Maximum aantal meldingen van het niet kunnen lozen van hemelwater door het niet functioneren van het gemeentelijke riool.	10
Maximum aantal meldingen van wateroverlast per jaar.	5
Maximum schadebedrag in euro's door wateroverlast per jaar.	5.000
Maatstaven algemeen	
Maximum aantal meldingen van persoonlijk letsel als gevolg van ernstige gebreken.	1
Maximum schadebedrag in euro's door ernstige gebreken van objecten in de openbare ruimte.	5.000

Financiële consequenties

In het gemeentelijke rioleringsplan, vastgesteld november 2021, is de huidige situatie omschreven, is de ambitie met het gewenste onderhoudsniveau vastgesteld en zijn de bijbehorende maatregelen en middelen bepaald. Het totaalpakket vormt de grondslag voor het kostendekkende tarief van de rioolheffing. Er wordt met ingang van november jl. voor de riolering met twee voorzieningen gewerkt. Een voorziening vervanging voor toekomstige (riool)vervanging en een voorziening exploitatie riolering om gelden toe te voegen die via de rioolheffing zijn opgelegd, maar (nog) niet zijn besteed dan wel om middelen te onttrekken indien er meer lasten zijn besteed dan verwacht. De totale lasten van de riolering vallen onder programma 8 duurzaamheid en milieu.

Lasten exploitatie exclusief toegerekende overhead en toegerekende btw

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Riolering	612	636

Mutatie voorziening (riool)vervanging

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Bruto Dotatie	514	423

Mutatie voorziening exploitatie riolering

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Bruto Dotatie	-	0

Om invulling te geven aan de gestelde doelen zijn voor de maatregelen de volgende bedragen opgenomen. De bedragen worden onttrokken aan de voorziening (riool)vervanging.

In standhouden (Groot onderhoud)

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Maatregelen uitvoering GRP	120	54

Bedrag is exclusief de onttrekking aan de voorziening.

Ontwikkelingen

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Nieuwe ontwikkelingen GRP	50	57

Water

Het beleidskader

Het gaat hier met name om het beheer van watergangen met een schouwplicht. Andere watergangen zijn functioneel onderdeel van wegen of openbaar groen en worden vanuit de betreffende budgetten gedekt. De beheerkosten worden gemaakt voor het maaien en onderhouden van watergangen (met name in het buitengebied) en het afvoeren of verwerken van het maaisel.

Het beleidskader wordt gevormd door;

- de Waterwet;
- de Keur van het waterschap Drents Overijsselse Delta;
- de Legger van het waterschap Drents Overijsselse Delta;
- de Wet natuurbescherming;
- de Wet milieubeheer.

Kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren

Door middel van het IBOR is het gewenste onderhoudsniveau en zijn de benodigde financiële middelen vastgelegd.

Jaarlijks vindt onderhoud plaats aan de watergangen met een schouwplicht (Secundaire watergangen) en wordt het schouwafval opgeruimd waarvoor een ontvangstplicht bestaat (Primaire watergangen).

De omvang van de Secundaire watergang waarvoor een opdracht ligt om die in samenwerking met aanliggende eigenaren te onderhouden, omvatten 84 km aan lengte. Voor 149 km aan watergangen geldt een schouwplicht en wordt het schouwafval opgeruimd.

Financiële consequenties

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een budget waarmee invulling gegeven kan worden aan de beleidskaders. De totale lasten van de watergangen:

x € 1.000	Begroting 2021	Rekening 2021
Regulier budget	182	72

Openbaar groen

Beleidskader Groen

Het onderhoud en de inrichting van het openbaar groen vindt plaats conform de kwaliteitsniveaus van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte en volgens het Groenstructuurplan gemeente Dalfsen (GSP) 2013-2017 en de kadernota groen en biodiversiteit.

De kwaliteitsniveaus die gehanteerd worden zijn onderhoudsniveau A in winkelgebieden, begraafplaatsen en hoofdinfrastructuur en onderhoudsniveau B voor de overige gebieden binnen en buiten de bebouwde kom.

De mondiale biodiversiteit neemt af en staat ook in Dalfsen onder druk. We vinden biodiversiteit belangrijk en daarom gaan we onverminderd door met het ontwikkelen en stimuleren hiervan. In het GSP worden de kwaliteiten van de groene openbare ruimte in de vijf kernen beschreven. De identiteit van de gemeente Dalfsen wordt voor een belangrijk deel bepaald door aanwezigheid van bomen, beplanting en ander groen. Het zorgt er onder andere voor dat het prettig leven is. Afgelopen jaren is gewerkt aan het verbeteren van de huidige groenstructuur in Dalfsen zowel bij nieuwbouw als in de bestaande delen, de belangrijkste beheer en verbetervoorstellen zijn gerealiseerd of zijn in voorbereiding. De opgaven van de komende jaren op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, circulair en biodiversiteit vragen een bepaalde invulling van groen (landschappelijke inpassing, bomen wijken niet voor aanleg zonnepanelen, waterberging, circulair terreinbeheer, natuur inclusieve landbouw, insect-vriendelijk beheer). In 2021 is daarom de kadernota groen en biodiversiteit vastgesteld, welke in 2022 tot nieuw groen en biodiversiteitsplan leidt. De volgende hoofdlijnen zijn vastgesteld:

- Eén visie voor groen- en biodiversiteitsbeleid voor de gehele gemeente;
- Drie sporen: meer samenhang in beheer, inrichting en gebruik openbare ruimte;
- Behouden en versterken van de groene identiteit van de kernen en het buitengebied ter bevordering van de biodiversiteit;
- Groen en biodiversiteit is meer dan de som der delen.

Kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren

Het openbaar groen in de gemeente Dalfsen omvat in totaal ± 142 ha. Het totale bomenbestand binnen de kom beslaat ruim 17.100 stuks en buiten de bebouwde kom circa 38.000 stuks.

Financiële consequenties

Er wordt onderscheid gemaakt in twee kostensoorten:

1. Onderhoud en beheer aan de groene buitenruimte (bomen, bosplantsoen, heesters, gras), hondentoiletten.
2. Investeringskosten: de uitvoeringsprojecten uit het GSP worden betaald uit de reserve herstructurering openbaar groen. Deze reserve wordt gevoed door de verkoop van openbare groenstroken.

De kosten voor de aanleg van openbaar groen in nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen zijn opgenomen en verantwoord in de grondexploitaties.

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een budget waarmee invulling gegeven kan worden aan de beleidskaders. De kosten voor openbaar groen zijn in de gemeente Dalfsen als volgt:

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Openbaar Groen	273	278

Groot onderhoud openbaar groen (GSP)

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Groot onderhoud budget	127	69

Speelplaatsen

Het beleidskader

Het onderhoud en de inrichting van speelplaatsen vindt plaats conform het beheerplan Spelen 2019-2023. In dit beheerplan wordt weergegeven wat het reguliere beheer aan speeltoestellen en ondergronden inhoudt en welke kosten hieraan zijn verbonden. Daarnaast wordt in dit beheerplan weergegeven welke speelplekken worden gerenoveerd.

Kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren

Er zijn in totaal 704 speeltoestellen en spel-aanleidingen met bijbehorende ondergronden in onderhoud bij de gemeente Dalfsen op 118 speelplekken. Daarnaast verzorgt de gemeente Dalfsen voor 100 speeltoestellen op 7 speelplekken alleen de inspecties.

In het beleidsplan Integraal beheer openbare ruimte is het gewenste kwaliteitsniveau beschreven voor het onderhoud. De speeltoestellen en ondergronden worden onderhouden op beheerkwaliteitsniveau B.

Het onderhoud bestaat uit klein onderhoud, groot onderhoud en cyclische vervangingen.

Financiële consequenties

De kosten voor onderhoud speelplekken bestaan uit kosten voor onderhoud, beheer en vervangingen van speeltoestellen en ondergronden. Deze onderhoudskosten zijn in de gemeente Dalfsen als volgt:

x € 1.000	Begroting 2021 (na wijzigingen)	Rekening 2021
Speelplekken	51	50

Deze kosten komen ten laste van de begrotingspost Speelvoorzieningen.

Gebouwen

Het beleidskader

De wijze waarop de gemeentelijke gebouwen worden onderhouden en in stand worden gehouden, is vastgelegd in het beheerplan Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2019 - 2023. Dit beheerplan is vastgesteld in de raadsvergadering van 18 juni 2018.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

De gemeente heeft 25 gebouwen in eigendom. Gezamenlijke deler is dat de meeste gebouwen worden gebruikt voor maatschappelijke doeleinden. Alle gebouwen bij elkaar hebben een bruto vloeroppervlakte van ruim 25.000 m² en vertegenwoordigen een WOZ-waarde van in totaal ruim 25 miljoen euro.

Financiële consequenties

De benodigde middelen voor de uitvoering van werkzaamheden worden ten laste gebracht van de jaarbegroting (contracten, abonnementen, klachtenonderhoud) of worden onttrokken aan de voorziening groot onderhoud gebouwen (meerjarenonderhoud en eenmalige uitgaven).

De voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen wordt gevoed vanuit de jaarlijkse dotaties voor diverse gebouwen. Deze jaarlijkse dotatie is gebaseerd op een onderhoudsplanning van tien jaar.

Verzekeringsbeleid

Van de gemeentelijke kapitaalgoederen zijn de gebouwen verzekerd op basis van een uitgebreide gevarenpolis voor gemeenten (brand, storm, inbraak e.d.). Dat geldt ook voor de onderwijsgebouwen binnen de gemeente.

De verzekering voor de eigendommen van de gemeente (gebouwen, inventaris, elektronica) en voor de scholen (gebouwen, inventaris, elektronica) is in 2018 Meervoudig Onderhands aanbesteed. De nieuwe polis heeft een looptijd van drie jaar (01-01-2019 tot 01-01-2022), met stilzwijgende verlenging voor 12 maanden, tenzij 2 maanden voor de afloopdatum opgezegd. De polis kent een eigen risico van € 2.500. In 2022 wordt de verzekering opnieuw, en waarschijnlijk Europees, aanbesteed.

Alle gebouwen, gemeentelijk eigendom en scholen, zijn eind 2018 opnieuw getaxeerd. Omdat de verzekering van de gebouwen een jaarlijkse indexering kent hebben deze taxaties een geldigheidsduur van zes jaar

4 Financiering

Algemeen

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) stelt regels voor het financieringsgedrag van decentrale overheden. In het kader van deze wet is in het BBV een paragraaf "financiering" voorgeschreven, in zowel de begroting als het jaarverslag van de gemeente.

De financieringsfunctie is als volgt te omschrijven:

Het sturen en beheersen van, het verantwoord en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd en het daarbij afdekken van vooral rente- en kredietrisico's.

De gemeente verkeert permanent in de situatie van financieringsbehoefte. Dit houdt verband met het stelsel van baten en lasten, waarbij investeringen worden geactiveerd en de lasten in de vorm van afschrijving ten laste van de exploitatie worden gebracht. Deze handelswijze leidt ertoe dat de investeringsuitgaven gedurende de periode van afschrijving gefinancierd moeten worden. Daarnaast ontstaat een financieringsbehoefte door het in de tijd achterlopen van de inkomsten ten opzichte van uitgaven. Voor de financieringsbehoefte worden leningen afgesloten, worden rekening courant kredieten en interne financieringsmiddelen in de vorm van reserves en voorzieningen gebruikt. Door het aantrekken van geld van derden ontstaat een schuldpositie. De gemeente moet de leningen aflossen en betaalt gedurende de looptijd van de lening rente. Gemeenten zijn bij deze financieringswijze gehouden aan twee normen uit de wet Fido: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Procedures en bevoegdheden zijn uitgewerkt in de Uitvoeringsregels treasury 2020.

Kasgeldlimiet

Gegeven de permanente financieringsbehoefte, kunnen fluctuaties in rentelasten voor de gemeente risico's met zich meebrengen. Om deze risico's zoveel mogelijk te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt grenzen aan de mate waarin de financieringsbehoefte wordt gedekt met kortlopende leningen (< 1 jaar). Dit is geregeld in de Wet Fido.

De kasgeldlimiet is uitgedrukt in een percentage van de omvang van de begroting. Voor 2021 bedraagt dit, bij ministeriële regeling vastgestelde, percentage 8,5.

De omvang van de begroting op 1 januari 2021 bedraagt € 71.194.000. De kasgeldlimiet bedraagt dan € 6.051.000. Overschrijding van de kasgeldlimiet heeft zich niet voorgedaan.

Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm is bij ministeriële regeling bepaald en houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit het volgende overzicht blijkt dat we ruim binnen de renterisiconorm blijven.

	Variabelen renterisico(norm)	2021	2022	2023	2024
1	Renteherziening	0	0	0	0
2	Aflossingen	1.395	1.395	1.395	1.395
3	Renterisico (1+2)	1.395	1.395	1.395	1.395
4	Renterisiconorm	14.239	13.676	13.367	13.317
5a=(4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	12.844	12.281	11.972	11.922
5b=(4<3)	Overschrijding renterisiconorm				
	Berekening renterisiconorm				
	Begrotingstotaal	71.194	68.381	66.836	66.584
	Bij ministeriële regeling vastgesteld %	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	14.239	13.676	13.367	13.317
	(bedragen x € 1.000)				

Langlopende geldleningen

Op 31 december 2021 bedraagt de restantschuld van de langlopende geldleningen € 14,9 miljoen.

NAAM GELDGEVER	LAATSTE AFL.	RENTE %	LENING	AFLOSSING T/M 2020	SCHULDRES- TANT OP 01-01-21	RENTE 2021	AFLOSSING 2021	AFLOSSING T/M 2021	SCHULDRES- TANT OP 31-12-21
B.N.G.	2042	1,225	10.000.000	1.200.000	8.800.000	107.800	400.000	1.600.000	8.400.000
B.N.G.	2042	1,275	5.000.000	600.000	4.400.000	56.100	200.000	800.000	4.200.000
B.N.G.	2024	1,84	7.500.000	4.500.000	3.000.000	55.140	750.000	5.250.000	2.250.000
B.N.G.	2023	5,29	1.134.451	998.316	136.134	7.201	45.378	1.043.694	90.756
TOTAAL			23.634.451	7.298.316	16.336.134	226.241	1.395.378	8.693.694	14.940.756

Rentebeleid in de gemeente Dalfsen

Het rentebeleid ziet er als volgt uit:

- over het eigen vermogen wordt geen rente berekend
- daardoor vindt geen rentebijdrage op de reserves meer plaats
- de rentekosten bestaan derhalve alleen nog uit externe rentekosten
- bepalend hierbij zijn de te verwachten rentekosten (begroting) of werkelijke rentekosten (jaarrekening)
- deze rentekosten worden omgeslagen over de activa; daarbij is het toegestaan het rentepercentage te corrigeren met plus of min 0,5%
- Dalfsen kiest voor een afronding naar boven, zodat er ruimte is voor het opvangen van een kleine rentestijging.

Hieronder volgt een berekening van de rentekosten volgens het format dat is voorgeschreven.

Rente toerekening jaarrekening 2021	(- is nadeel)
De externe rentelasten over korte en lange financiering	-206.714
De externe rentebaten	190.526
Saldo 1: totaal van rentelasten en rentebaten	-16.188
De rente die aan de grex moet worden doorberekend (opbrengst)	76.973
Saldo 2: aan taakvelden toe te rekenen externe rente	60.785
Interne rente over eigen vermogen	0
Interne rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
Saldo 3: aan taakvelden toe te rekenen externe en interne rente	60.785
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (deze is nihil bij een positief saldo van externe en interne rente)	0
Renteresultaat op taakveld treasury	60.785

5 Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering is ondersteunend en adviserend aan de organisatieonderdelen, het gemeentebestuur, de directie en het management.

In deze paragraaf gaan wij in op organisatieontwikkeling, personeelsbeleid, samenwerking, informatievoorziening & automatisering, Geo-informatie en documentbeheer, juridische kwaliteitszorg en rechtmatigheid.

Nieuw Financieel Systeem

Met ingang van 2021 wordt gebruik gemaakt van het nieuwe Financieel systeem I-financiën. Het voormalige financieel systeem (FMS) is buiten gebruik. De data is voor een periode van zeven jaar nog opvraagbaar. In 2021 is een start gemaakt met de inrichting van de zgn. verplichtingenadministratie. Dit wordt het eerste kwartaal van 2022 afgerond. Het project Nieuw Financieel Systeem kan dan worden afgesloten.

Organisatieontwikkeling

Ambtelijke organisatie

Het afgelopen jaar werkten we aan de organisatieontwikkeling met Samen verder Reizen. Hiermee geven we een impuls aan de eerder ingezette organisatieontwikkeling gericht op wendbaarheid.

Met Samen verder Reizen werken we aan diverse componenten; zoals lerend ontwikkelen en organiseren, hybride werken, digitale dienstverlening en goed werkgeverschap.

Kern is om een lerende organisatiecultuur te bewerkstelligen, waarmee we wendbaar, flexibel en omgevingsbewust blijven anticiperen op de vragen vanuit de gemeenteraad en samenleving. Met oog voor toekomstige ontwikkelingen en vragen voor een vitale, sterke samenleving en gezonde leefomgeving.

Personeelsbeleid

Ziekteverzuim

Een ziekteverzuim onder de 5% is het streven. Het ziekteverzuimpercentage over heel 2021 was 5,91% en daarmee hoger dan de norm van 5%. In oktober was sprake van een uitschieter met een ziekteverzuimpercentage van 8,6%. Ondanks dat het een periode van reguliere griep is, was het verzuimpercentage dusdanig hoog dat besloten is een arbeids- en organisatiedeskundige van Zorg van de Zaaak in te schakelen om mee te kijken waarom het verzuimpercentage oploopt. Het onderzoek richt zich op de werkdruk per eenheid. Het onderzoek is nog niet afgerond. Op basis van de resultaten worden gericht acties ondernomen.

Salarispost

Op 4 november 2021 is een principeakkoord voor de Cao gemeenten 2021-2022 afgesloten. Het college heeft ingestemd met het principeakkoord. Hiermee stijgt het bruto salaris per 1 december 2021 met 1,5% inclusief Individueel Keuzebudget (IKB) en salaristoelagen. Medewerkers en inactieve medewerkers met een dienstverband op 3 november 2021, ontvangen eenmalig een uitkering ter hoogte van € 1.200 bruto. Hiervan is € 300 aangemerkt als corona onkostenvergoeding. In de begroting 2021 is rekening gehouden met cao stijging van 1% (stelpost van € 159.000). Met de cao wijziging komen de extra kosten ingeschat uit op circa € 282.000. In de jaarrekening is rekening gehouden met een extra stijging van € 123.000 (€ 282.000 - € 159.000).

Arbeidsmarkt

Het jaar 2021 heeft zich gekenmerkt door een bijzondere arbeidsmarkt. Bij veel organisaties was sprake van een groot verloop van medewerkers. Ook de gemeente Dalfsen heeft hiermee te maken gehad. Vrijgevallen functies konden niet altijd direct worden ingevuld. Vacatures waren moeilijk (vast) in te vullen en zelfs tijdelijke krachten waren niet altijd direct aan de organisatie te binden. Besloten is een tot een wervingscampagne onder de naam "Dalfsen zoekt Talent". Deze campagne heeft veel positieve reacties opgeleverd. Enkele vacatures zijn ingevuld met kandidaten die we via deze campagne hebben leren kennen.

Samenwerking

We hechten belang aan strategisch partnerschap. De governancestructuur en de democratische legitimiteit (controleerende taak van de gemeenteraad) zijn aspecten die onlosmakelijk verbonden zijn aan samenwerken.

Voor taakgebieden waarin we als Dalfsen een te kleine schaal hebben om effectief en kostenefficiënt te zijn, gaan we de samenwerking aan. In de bedrijfsvoering hebben we een partnership met het SSC Ons in Zwolle, samen met de provincie Overijssel en de gemeenten Zwolle, Kampen, Westerveld en Zwartewaterland. Het SSC Ons verricht voor ons de taken op het gebied van ICT, inkoop en contractmanagement en personeels- en salarisadministratie. In 2021 hebben we samen met de gemeente Kampen de functie van Privacy officer ingevuld. De intentie is deze samenwerking de komende jaren te continueren.

Maatschappelijke vraagstukken pakken we qua ontwikkeling en uitvoering steeds vaker in samenwerking met een veelheid aan partners en regionaal op. Vanuit thematiek en op grond van de ligging van de gemeente Dalfsen wordt bekeken welke allianties ons verder helpen. Voorbeelden zijn de samenwerking op preventie met lokale partners of de nauwe samenwerking en afstemming in Vechtdalverband op het gebied van toerisme en Ruimte voor de Vecht). In Regio Zwolle-verband werken we met andere overheden, ondernemers en onderwijs samen aan de economische ontwikkeling van de regio met oog voor de brede welvaart. Dat betekent dat belangrijke stappen in de regio samen worden gezet als het gaat om leefomgeving, bereikbaarheid, economie, menselijk kapitaal en energie.

Informatievoorziening en automatisering

Informatiebeveiliging en Privacy

Team Privacy en Informatiebeveiliging

In 2021 zijn we gestart met het team Privacy en Informatiebeveiliging. Dit team wordt gevormd door de functionaris gegevensbescherming (FG), privacy officer (PO) en de coördinator informatiebeveiliging (CISO). De samenwerking tussen deze verschillende rollen is relevant, omdat privacy en informatiebeveiliging in elkaars verlengde liggen.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiligingsbeleid

De bepalingen in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) zijn verwerkt in het vernieuwde informatiebeveiligingsbeleid. In 2021 is het informatiebeveiligingsbeleid geactualiseerd en vastgesteld voor de periode van 2021-2024. Het beleid is van toepassing voor het college en de raad.

BIO

We volgen de voor informatie beveiliging geldende (BIO). Hierin staan normen op het gebied van informatiebeveiliging waaraan we moeten voldoen. Nadat we over zijn gegaan naar het SSC Ons zijn diverse zaken overgedragen op het gebied van Security. Dat was een reden om in gezamenlijkheid met alle partners dit deel van de BIO te updaten.

ENSIA

De gemeente brede zelfevaluatie ENSIA (Eenduidige Normatief Single Information Audit) over informatiebeveiliging hebben we ook in 2021 weer uitgevoerd. De gemeente brede zelfevaluatie vormt de basis van de horizontale verantwoording van informatiebeveiliging binnen de gemeente. Voor het jaar 2020 is de audit goed verlopen en hebben we een kleine opmerking meegekregen als advies. Dit advies is meteen opgepakt en verwerkt

Samenwerking Ons en partners

Nadat we als gemeente de ICT-omgeving hebben ondergebracht bij Ons, zijn we gaan samenwerken met de andere partners van Ons op het gebied van informatiebeveiliging. Eén van de projecten binnen deze samenwerking is het programma Verhogen Digitale Weerbaarheid (VDW). Dit programma is gestart als reactie op alle toenemende dreigingen bij gemeentelijke instellingen en bedrijven, zoals ransomware en phishing.

Privacy

Privacybeleid en –reglement

Naast het informatiebeveiligingsbeleid hebben we ook het privacybeleid en –reglement in 2021 geactualiseerd. In het privacybeleid staan de relevante bepalingen uit de AVG. Het reglement bevat de praktische taken en verantwoordelijkheden van de verschillende bestuursorganen en medewerkers binnen de gemeente.

Procedures

In 2021 hebben we procedures op het gebied van privacy, zoals procedure afhandeling datalekken en procedure rechten van betrokkenen, opgesteld en in de organisatie gedeeld, zodat medewerkers deze praktische handleidingen kunnen gebruiken bij hun werkzaamheden.

Samenwerking Ons en partners

Ook op het gebied van privacy werken we samen met Ons en andere partners. Eén van de samenwerkingen is het opnemen van de personeelsvolgsystemen in het privacybeleid. In 2022 worden de bepalingen over personeelsvolgsystemen als addendum op het beleid toegevoegd.

Informatievoorziening

Ook op het gebied van informatievoorziening lagen er in 2021 en verder kansen in de samenwerking met onze SSC Ons partners. Op het gebied van Datagedreven Werken spelen binnen omliggende gemeenten dezelfde vraagstukken als in Dalfsen en kunnen we elkaar versterken met expertise.

De optimalisering van de digitale dienstverlening heeft blijvend aandacht. De Informatievisie 2021 - 2024 biedt houvast voor de toekomst.

Vanwege de coronacrisis is de digitale communicatie in een stroomversnelling gekomen. Ook in 2021 is deze ingeslagen weg vervolgd en verder ontwikkeld.

GEO-informatie en documentbeheer

GEO-informatie

Ontwikkeling Samenhangende Objectregistratie (SOR)

De komst van de Samenhangende Objectenregistratie is reeds benoemd in de vorige jaarrekening. Deze samenhangende objectregistratie heeft impact op de huidige basisregistraties die Dalfsen in eigen beheer uitvoert, de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO). We volgen de ontwikkelingen op de voet en participeren in de ontwikkelingen waar mogelijk en noodzakelijk.

De basisregistraties maken een steeds belangrijker deel uit van de gegevens- en informatiehuishouding van de gemeente Dalfsen, en dragen bij aan de kansen rondom datagedreven werken.

Doorontwikkeling Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

De afgelopen jaren is de bekendheid van de BAG gegroeid. Dat heeft ertoe geleid dat de werkdruk is verhoogd. Afgelopen jaar is daarom geïnvesteerd in verdere efficiency van de werkzaamheden, onder meer door de introductie van een nieuwe BAG applicatie.

Documentbeheer

Documentair informatiebeheer 2021

In 2021 is door COVID-19 een aantal ontwikkelingen vertraagd. Met name bij het verder digitaliseren van het semi-statische archief zijn de vorderingen beperkter dan vooraf gepland. Wel zijn er koppelingen tot stand gebracht met I-burgerzaken en rechtstreekse koppelingen met formulieren vanaf de website van de gemeente Dalfsen.

Het statische archief van de voormalige gemeente Nieuwleusen periode 1990-2000 en het statische archief van de voormalige gemeente Dalfsen periode 1984-2000 zijn vanwege personeelstekort, COVID-19 en personeelwisseling bij Collectie Overijssel nog niet overgebracht naar Collectie Overijssel. Dit zou in 2021 gerealiseerd zijn, maar dat staat nu voor het 1e kwartaal 2022 gepland. Na 20 jaar zijn al deze stukken openbaar. Ze moeten opgeslagen worden in een archiefbewaarpplaats. De gemeente Dalfsen heeft geen eigen archiefbewaarpplaats, slechts een archiefruimte, daarom worden deze stukken overgebracht naar Collectie Overijssel. Ook het bouw- en milieuarchief van beide voormalige gemeenten over de periode 1900-2000 worden overgebracht.

Het jaarverslag en de KPI-rapportage (Kritische Indicatie Indicatoren) over het informatiebeheer 2020 zijn opgemaakt en opnieuw, in het kader van interbestuurlijk toezicht, door de archiefinspectie beoordeeld met de score groen.

Juridische kwaliteitszorg

Legal Quick Scan

Als uitwerking van de organisatieontwikkeling is een organisatiebrede legal audit in de vorm van een quick scan gehouden. Een aantal van de hierin opgenomen aanbevelingen zijn verwerkt in een actieplan waarvan in 2021 diverse punten verder zijn uitgewerkt en opgepakt. Zo is er (onder andere) verder uitvoering gegeven aan de juridische check op college- en raadsvoorstellen. Voor de juridische control, als onderdeel van juridische kwaliteitszorg, is aansluiting gezocht bij het team Concern Control.

Herijking subsidiebeleid

Uw raad heeft vanuit de Rekenkamercommissie een aantal aanbevelingen gedaan op het gebied van het Subsidiebeleid. De herijking/actualisatie van het gemeentelijk subsidiebeleid was een belangrijk aandachtspunt voor het afgelopen jaar. Ten behoeve van dit project is een Kadernota subsidiebeleid en een nieuwe Algemene subsidieverordening opgesteld, die de basis vormen voor de subsidieverlening voor de komende jaren.

Wet elektronische publicatie algemene bekendmakingen en mededelingen

Met ingang van 1 juli 2021 is de Wet elektronische publicaties (Wep) van kracht. Voor sommige bepalingen geldt een overgangstermijn van een jaar. De Wep introduceert een verplichting voor gemeenten om alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten die niet tot één of meer belanghebbenden zijn gericht, in een officieel elektronisch publicatieblad te doen. Het wordt verplicht om de officiële publicaties via de applicatie Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP) op Officielebekendmakingen.nl te publiceren. Verordeningen worden door gemeenten al op deze wijze bekendgemaakt. De Wep schrijft voor dat per 1 juli 2021 ook nieuwe beleidsregels en kennisgevingen worden bekendgemaakt moeten worden via DROP. Vanaf 1 juli 2022 moeten ook alle bestaande beleidsregels beschikbaar zijn via overheid.nl en moet er ook een (landelijke) voorziening beschikbaar zijn om stukken digitaal ter inzage te kunnen leggen. In 2021 is de uitvoering van dit wetsvoorstel verder opgepakt.

Wet open overheid

Het wetsvoorstel voor de Wet open overheid (Woo) was al eerder (april 2016) door de Tweede Kamer aangenomen en lag voor behandeling bij de Eerste Kamer. Begin 2019 is een wijzigingsvoorstel voor de Woo bij de Tweede Kamer ingediend, met verduidelijkingen en wijzigingen die eraan bijdragen dat het doel (een open overheid) bereikt wordt zonder hoge kosten. In juni 2020 is dit wijzigingsvoorstel aangepast aan het advies van de Afdeling Advisering van de Raad van State. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel op 5 oktober 2021 aangenomen. De Woo treedt in werking per 1 mei 2022 en vervangt dan de huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Voor de tijdsplanning met betrekking tot de actieve openbaarmaking van een 11-tal informatiecategorieën wordt door de Minister van BZK een actieplan opgesteld.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid

Met ingang van boekjaar 2022 gaat een belangrijke wijziging van het BBV. Waar de accountant bij de jaarrekening 2021 nog een verklaring afgeeft over zowel de getrouwheid (juistheid en volledigheid) van de geboekte baten, lasten en balansmutaties, als over de rechtmatigheid daarvan, vervalt dat laatste. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording komt bij het college te liggen. Met de wetwijziging toetst de accountant alleen nog op de getrouwheid van de jaarcijfers.

Onder voorbehoud van het aannemen van de benodigde wetwijziging (waarschijnlijk in de eerst helft van 2022) wordt in de jaarrekening 2022 een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. In de paragraaf Bedrijfsvoering licht het college deze rechtmatigheidsverantwoording conform wetgeving toe.

De verbijzonderde interne controles die in 2021 zijn verricht zijn vastgelegd in een - met de accountant afgestemd - intern controleplan 2020 - 2021. Dit plan is reeds gedeeld met u via het Raad Informatie Systeem (RIS).

Doelmatigheid/doeltreffendheid

Op grond van artikel 213a van de Gemeentewet en de 'Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur, van de gemeente Dalfsen 2017' doet het college periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid. In 2019 heeft het college het onderzoeksplan voor de periode 2018-2022 vastgesteld en ter informatie aangeboden aan uw raad. Eind 2020 heeft uw raad de 1e wijzigingsverordening vastgesteld en daarin staat dat het college iedere vier jaar een onderzoeksplan naar de raad zendt voor de in deze termijn te verrichten interne onderzoeken naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid. In 2020 is de evaluatie van het re-integratiebeleid afgerond en met dit onderzoek is voldaan aan de onderzoeksverordening.

In 2022 zal het college een nieuw onderzoeksplan vaststellen voor de periode 2022-2025. Dit plan wordt met uw raad gedeeld.

6 Verbonden partijen

Algemeen

Op grond van artikel 26 van het BBV moet het jaarverslag dezelfde paragrafen bevatten die ook in de programmabegroting zijn opgenomen. Daarom bevat het jaarverslag de paragraaf Verbonden Partijen.

Volgens artikel 15 van het BBV bevat deze paragraaf ten minste:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 1. gemeenschappelijke regelingen;
 2. vennootschappen en coöperaties;
 3. stichtingen en verenigingen, en,
 4. overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het BBV en is als volgt gedefinieerd:

"Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft".

Van een financieel belang is sprake als aan de verbonden partij een bedrag ter beschikking is gesteld dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van een bestuurlijk belang is sprake bij zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Onder "Overige verbonden partijen" zijn organisaties opgenomen waarbij formeel wel sprake is van een "bestuurlijk belang", maar niet van een formeel "financieel belang". Wel is sprake van een "structurele bekostiging in overwegende mate".

Gelet op het feit dat uw Raad op 23 november 2020 de [Kadernota Verbonden Partijen 2021](#) heeft vastgesteld, beperkt deze paragraaf zich tot het geven van een totaalbeeld van de verbonden partijen en de financiële aspecten daarvan.

Deelnemingen in Gemeenschappelijke Regelingen	Cijfers op basis van:
GBLT	Jaarrekening 2021
GGD IJsselland	Jaarrekening 2021
Veiligheidsregio IJsselland	Jaarrekening 2021
Omgevingsdienst IJsselland	Jaarrekening 2021
Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek	Geen jaarcijfers
Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland	Geen jaarcijfers
Shared Service Center ONS (SSC Ons)	Jaarrekening 2021

Deelnemingen in vennootschappen	Cijfers op basis van:
Enexis Holding N.V.	Jaarverslag 2021
N.V. ROVA Gemeenten	Jaarverslag 2021
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Jaarverslag 2021
Vitens N.V.	Jaarrekening 2021
Wadinko N.V.	Jaarrekening 2021
CSV Amsterdam B.V.	Jaarrekening 2021
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	Jaarrekening 2021

Deelnemingen in stichtingen	Cijfers op basis van:
Stichting Dalfsen Werkt	Jaarrekening 2020
Stichting administratiekantoor Dataland	Jaarrekening 2019

Overige verbonden partijen	Cijfers op basis van:
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Jaarrekening 2020
Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord Nederland (VEGANN)	Jaarrekening 2020

Gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam

Naam		GBLT		
	Website	GBLT		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen		€ 6.298.000	€ 4.648.000	€ 5.598.000
Resultaat		€ 2.064.000	€ 4.338.000	€ 2.042.000
Gemeentelijke bijdrage		€ 465.212	€ 450.340	€ 418.061
Bron	jaarrekening GBLT			
Beleidsvoornemens	<p>GBLT kent geen bevoegdheid om beleid vast te stellen. Beleidsvorming is een taak voor alle individuele deelnemers.</p> <p>Kwaliteit van dienstverlening is aangewezen als ontwikkelstrategie voor GBLT. Het algemeen bestuur heeft dat benoemd en vanaf 2017 is gestart om die ambitie vorm te geven, o.a. door het aantrekken van gekwalificeerde medewerkers en inzet van speciale software. Het aantrekken van de medewerkers is gebeurd voor de processen van waarderen, business control en informatie.</p> <p>In 2021 is een bestuurlijke werkgroep vanuit het AB GBLT bezig geweest met de toekomstige governance voor GBLT. Hierbij is gekeken naar de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stemverhoudingen; • bijdrage verordening; • bestuurlijke slagkracht; • aanpassing Wet Gemeenschappelijke Regelingen en • AVG. <p>Eind 2021 heeft de bestuurlijke werkgroep haar bevinden opgeleverd en deze worden in 2022 met de deelnemers besproken.</p>			
Ontwikkelingen	<p>GBLT heeft ambities geformuleerd met een horizon tot 2022 waarbij ze aansluiten bij de strategische doelen van de organisatie. De thema's vanuit de strategische doelstellingen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Belastingaanslagen juist, volledig en tijdig, opgelegd en geïnd. 2. Toonaangevende kwaliteit van klantbeleving. 3. Informatiepositie van opdrachtgevers realiseren. 4. Medewerkers in beweging. 5. De ontwikkeling van de digitale overheid mede vormgeven. 6. Daling van maatschappelijke kosten mogelijk maken. <p>De bevindingen van de bestuurlijke werkgroep worden in 2022 met de deelnemers besproken. In 2021 is het sociaal incasseren gedeeltelijk opgepakt. Door de corona kon dit niet door middel van het afleggen van huisbezoeken, maar is telefonsich contact opgenomen met betrokkenen. Daarnaast zet GBLT zich in om aan de voorkant betrokken te zijn bij ontwikkelingen op het gebied van belastingen en participeert ze hierbij actief in diverse overlegorganen.</p>			

Risico's	<p>Het grootste risico betreft een tijdige en volledige oplegging en afdracht aan de gemeente van de diverse gemeentelijke belastingen door GBLT. In de dienstverlening overeenkomst zijn afspraken gemaakt over tijdstip van oplegging en afdracht van de belastingen. In de tussentijdse rapportages wordt de voortgang gemonitord en zo nodig actie ondernomen.</p> <p>GBLT werkt in opdracht van en voor rekening en risico van de deelnemende overheden. Dat betekent dat de begrotingsresultaten worden verrekend met de deelnemers. Het betekent ook dat GBLT geen weerstandsvermogen heeft om tegenvallende resultaten op te vangen. De keerzijde is dat de gemeente zelf weerstandsvermogen dient aan te houden voor de risico's van GBLT. In dit kader is een niet adequate interne beheersing van GBLT een risico voor de gemeente.</p> <p>Om dit te bereiken heeft GBLT risicomanagement ontwikkeld, wat een integraal onderdeel is van de planning en control cyclus en waar gedurende het jaar twee keer over wordt gerapporteerd.</p> <p>Indien de kwaliteit van GBLT niet op orde is, kan dit de burger raken voor wat betreft de dienstverlening. Daarnaast loop de gemeente dan het risico op lagere belastingopbrengsten. Op dit punt vindt sturing plaats op de afgesloten dienstverleningsovereenkomst.</p>
----------	--

Naam		Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland		
	Website	GGD IJsselland		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 1.368.000	€ 2.916.000	€ 2.545.247
Vreemd vermogen		€ 5.283.000	€ 5.047.000	€ 4.802.000
Resultaat		€ 1.055.000	€ 293.000	-/- € 368.000
Gemeentelijke bijdrage		€ 1.109.012	€ 1.097.244	€ 1.151.575
Bron	Jaarverslag 2021			
Beleidsvoornemens	<p>"GGD IJsselland, voor een gezonde samenleving". Zo luidt de missie van GGD IJsselland. Voor de lopende bestuursperiode (2018 tot 2023) is door het bestuur van de GGD een strategische beleidsagenda opgesteld: "Beweging vanuit regie"</p> <p>Deze bevat de beleidsvoornemens en beoogde effecten in vijf programmalijnen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1: Versterken publieke gezondheid 2: Jeugd en kansrijke start 3: Psychische gezondheid 4: Gezonde leefomgeving 5: Gezond ouder worden 			
Ontwikkelingen	<p>Zie beleidsvoornemens. De hier genoemde programmalijnen worden opgepakt.</p> <p>2020 was voor de GGD een bijzonder jaar vanwege de corona crisis. De GGD heeft veel nieuwe taken gekregen en is in omvang ongeveer verdubbeld. Door de coronacrisis heeft de GGD veel meer kosten gemaakt. De verwachting is dat al deze kosten door het Rijk gecompenseerd worden.</p>			

Risico's	<p>De gemeente betaalt een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonersbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. De beschikbare weerstandscapaciteit is op basis van het risicoprofiel van de GGD voldoende en binnen de afgesproken norm. Indien de weerstandscapaciteit niet te voldoet, dan kan de gemeente worden aangesproken naar rato van het inwonertal op een eventueel exploitatietekort (Dalfsen 5,4%). Additionele producten worden gefinancierd door de gemeenten die deze taken afnemen. Sinds 2013 is in de tarieven van de GGD een opslag verwerkt voor de dekking van de risico's. De risicocomponent in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die uit additionele taken kunnen voortvloeien. Risico's voor additionele producten kunnen niet ten laste komen van alle gemeenten in de gemeenschappelijke regeling.</p> <p>In 2020 heeft de GGD veel meer kosten gemaakt door corona. De verwachting is dat alle kosten door het Rijk gecompenseerd worden.</p>
----------	---

Naam		Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland		
Website		Veiligheidsregio IJsselland		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 4.616.540	€ 7.324.428	€ 8.957.764
Vreemd vermogen		€ 31.042.577	€ 32.544.539	€ 34.691.805
Resultaat		€ 759.174	1.864.079	€ 3.070.559
Gemeentelijke bijdrage		€ 1.786.264	€ 1.827.414	€ 1.865.438
Bron	Jaarrekening 2021			
Beleidsvoornemens	<p>Na een periode van interne focus richt Veiligheidsregio IJsselland zich de komende jaren meer op de buitenwereld en levert daarbij maatwerk in verbinding met de samenleving en onze partners. Doel is de continuïteit van de samenleving binnen de elf gemeenten uit onze regio te waarborgen, niet alleen door rampen te bestrijden, maar ook door ze te voorkomen. Burgers en partners mogen daarbij op haar rekenen als expert, strategische netwerkpartner en adviseur. Maar gelijktijdig worden ze uitgedaagd om zelf een actieve bijdrage te leveren aan een veilig IJsselland.</p> <p>Hoe ze dat gaan doen is beschreven in de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 (inclusief Risicoprofiel). Hierin zijn de missie en visie van de Veiligheidsregio IJsselland als volgt verwoord:</p> <p>Missie: (Waarom bestaan wij?) Versterken van veiligheid in de fysieke leefomgeving: risico's beperken waar het kan en incidenten bestrijden waar het moet.</p> <p>Visie: (Hoe realiseren wij onze missie?) Wij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kennen de risico's en communiceren hierover naar de inwoners van IJsselland; • maken gebruik van het vakmanschap van integrale medewerkers; • verbinden ons in het netwerk door samenwerking met burgers en partners; • adviseren over en denken mee in de veiligheidsvraagstukken door de inbreng van onze kennis en kunde en wij stimuleren zelfredzaamheid van inwoners en bedrijven; • bereiden ons voor op mogelijke incidenten, ook samen met onze partners; • bestrijden incidenten wanneer ze zich voordoen en coördineren de inzet. 			

Ontwikkelingen	<p>In de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 worden de volgende externe ontwikkelingen benoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De regio heeft te maken met nieuwe risico's door gebruik van digitale technologieën (o.a. invloed social media, cyberaanvallen) • De regio heeft te maken met veranderende risico's door klimaatverandering (bv. extreem weer, wateroverlast) • De regio heeft te maken met nieuwe of complexere risico's door demografische veranderingen (bv. het aantal zelfstandig wonende kwetsbare inwoners die extra hulp nodig hebben bij rampen of crises neemt toe, steeds meer verkeerstromen en 'hoog-risico-evenementen' met grotere kans op verstoringen. • Risico's zijn steeds vaker regio-overstijgend • Burgers en bedrijven informeren zich steeds vaker via nieuwe kanalen over veiligheid in de regio (bv. social media) • Burgers voelen zich steeds veiliger, maar verwachten steeds meer van de overheid bij rampen en crises (Burgers willen veel vrijheid van handelen, maar ook dat de overheid krachtig optreedt bij rampen en crises. Burgers en bedrijven verwachten snel concrete informatie van overheden tijdens en vóór een crisis. • Gemeenten in de regio willen veiligheid dicht bij burgers organiseren • Overheden verlangen dat burgers en bedrijven meer bijdragen aan veiligheid (Gemeenten en veiligheidsregio's willen zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten, zoals via voorlichting). • Overheden veranderen wet- en regelgeving waar veiligheidsregio's aan moeten voldoen (Invoering van de Omgevingswet in 2021 vergroot de diversiteit in lokale regels waar VRIJ mee te maken heeft. Overheden verscherpen milieunormen, zoals voor duurzaam grondwater- en energiegebruik). • Het Rijk stimuleert dat veiligheidsregio's meer samenwerken.
Risico's	<p>Veiligheidsregio IJsselland beschikt over een risicoprofiel van geïnventariseerde risico's in de organisatie. Dit was de basis voor het besluit om de reserve/weerstandscapaciteit te bepalen op 1 miljoen euro (85% zekerheidspercentage). Het profiel bestaat uit 10 risico's met de meeste invloed op de benodigde weerstandscapaciteit, de kans daarop en mogelijk financieel gevolg. Met externe ondersteuning is verband gelegd tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt € 1,18 miljoen.</p> <p>De tien risico's met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit zijn: Grootschalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek, transitie meldkamer, besluiten van het Veiligheidsberaad met financiële of personele gevolgen, marktontwikkelingen oefentrajecten, wijzigingen in beleid of financiering van de Rijksoverheid en complexiteit Europese aanbestedingen.</p> <p>Naast de top tien risico's speelt voor de Veiligheidsregio de mogelijke salariëring van het vrijwillige brandweerpersoneel als gevolg van een uitspraak van het Europese Hof. Uit recent landelijk onderzoek is gebleken dat het Nederlandse stelsel van vrijwillige brandweer grotendeels kan worden gehandhaafd en dat goed verdedigbaar is dat taakdifferentiatie niet vereist wordt door Europees recht. Het in beginsel afschaffen van consignatie en kazernering voor vrijwilligers is juridisch gezien de beste optie. De verdere consequenties en operationele vormgeving van het afschaffen van consignatie en kazernering worden nader onderzocht in een volgende fase.</p>

Naam		Omgevingsdienst IJsselland		
Website		Omgevingsdienst IJsselland		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 401.750	€ 639.855	€ 424.122
Vreemd vermogen		€ 2.179.384	€ 1.409.109	€ 3.075.649
Resultaat		€ 4.690	€ 312.837	€ 108.433
Gemeentelijke bijdrage		€ 478.481	€ 477.913	€ 483.617
Bron	Jaarrekening 2021			
Beleidsvoornemens	<p>Een klant- en oplossingsgerichte werkwijze, dat is wat de eenduidige aanpak van de Omgevingsdienst IJsselland kenmerkt. De onafhankelijke experts wegen maatschappelijke belangen zorgvuldig af en vervullen een verbindende rol in het krachtenveld. Doel is om een optimale balans aan te brengen tussen een duurzame leefomgeving en nieuwe initiatieven. De missie van de Omgevingsdienst is daarom:</p> <p style="padding-left: 40px;">Waarborgt de leefomgeving, versterkt bedrijven.</p> <p>De Omgevingsdienst wil voorop lopen met vernieuwende werkmethoden, actuele expertise en moderne ICT-voorzieningen. De Omgevingsdienst wil een hoogwaardige bijdrage leveren aan een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame omgeving om in te wonen, werken en leven. Onder het motto 'Lokale binding, regionale bundeling' combineert de Omgevingsdienst nabijheid met schaalvergroting. De verbinding van kwaliteitsverbetering en efficiencywinst komt zo binnen bereik. De Omgevingsdienst is een betrouwbare partner in de keten met het Openbaar Ministerie (OM), politie, Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en Veiligheidsregio (VR) en een samenwerkingspartner van de waterschappen in Overijssel. De Omgevingsdiensten die zijn ontstaan hebben het doel om meerwaarde te creëren op het gebied van de fysieke leefomgeving. De Omgevingsdienst wil van toegevoegde waarde zijn voor het bedrijfsleven, de inwoners en de leefomgeving van IJsselland.</p>			

Ontwikkelingen	<p>Er zijn op het werkveld van de Omgevingsdienst IJsselland veel nieuwe ontwikkelingen, zoals de komst van de Omgevingswet met het bijbehorende Digitale Stelsel Omgevingswet en de opgaven op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie. In overleg met de 12 deelnemers zet de Omgevingsdienst haar kennis en expertise in om op deze dossiers de gewenste resultaten te boeken. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is gelegen in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de milieutaken. De Omgevingsdienst heeft in de eerste drie jaar van haar bestaan (sinds 2018) veel gedaan om de uitvoering van de VTH-taken in de regio IJsselland verder te professionaliseren. De Omgevingsdienst draait inhoudelijk goed en er zijn geen financiële tekorten. Wel loopt de Omgevingsdienst aan tegen de grenzen van haar kunnen gelet op een aantal externe ontwikkelingen, zoals de toename van het aantal bedrijven en nieuwe wetgeving, als ook de interne bedrijfsvoering, zoals extra kosten voor onder andere ICT.</p> <p>In maart 2021 maakte de Omgevingsdienst een Plan van Aanpak voor het project BOOST (Bedrijfsvoering op orde samen toekomstbestendig) waarbij zij in 5 sporen werkt aan een efficiënt ingerichte organisatie die financieel in control is en focust op een rendementsverbetering van de beschikbare capaciteit. Ook worden in 2022 voorstellen voorbereid voor een herijking van de financieringsgrondslagen m.i.v. de begroting 2023.</p>
Risico's	<p>Er is een toenemende druk op de organisatie van de Omgevingsdienst vanwege de groei van de economie. Deze brengt meer bedrijvigheid met zich mee, met als gevolg dat er significant meer inzet nodig is vanuit het werkveld vergunningverlening, toezicht/handhaving en advies (VTH). Er zijn bovendien op het werkveld van de Omgevingsdienst veel nieuwe ontwikkelingen, zoals hierboven geschetst. Datakwaliteit en daaromheen het hele ICT-thema is een kwetsbaar gegeven. Het jaar 2022 moet uitwijzen wat de uitvoering van de Omgevingswet voor effecten heeft op de uitvoeringscapaciteit van de omgevingsdienst. Voorlopig treffen we daarvoor geen budgettaire maatregelen.</p> <p>De organisatie is volop in beweging. We zien dat de ondersteunende werkzaamheden toenemen en de inrichting van de organisatie daarop aangepast moet worden. De vorming van een Bedrijfsbureau is onderdeel van het hierboven genoemde project BOOST. De huidige capaciteit is niet voldoende om de organisatie op een adequate wijze te kunnen ondersteunen. De komende periode maakt de Omgevingsdienst inzichtelijk hoe de beschikbare capaciteit van de afdelingen zich verhoudt tot de taken die ze voor de partners uit moeten voeren. Ook op het gebied van ICT staan de nodige uitdagingen te wachten. Wettelijke voorschriften, veiligheidsmaatregelen en noodzakelijke koppelingen tussen en met systemen maken diverse ICT-investeringen noodzakelijk. In de komende periode werkt de Omgevingsdienst dit verder uit en wordt zichtbaar of en in hoeverre de huidige middelen toereikend zijn.</p> <p>In juni 2018 stelde het Algemeen Bestuur de documenten nota 'Kaders weerstandsvermogen' en nota 'Weerstandsvermogen' vast. De laatstgenoemde nota gaat vooral in op de capaciteit van het weerstandsvermogen, het risicomanagement en de risico-inventarisatie. De risico's zijn samengevat in de risico-inventarisatie en worden via de risicoklasse financieel gekwantificeerd. Deze financiële vertaling vormt de basis voor de hoogte van de algemene reserve. De risicoinventarisatie zoals deze nu is vastgesteld, resulteert in een benodigd weerstandsvermogen van 311.000 euro en bedraagt hiermee ongeveer 3% van de begroting.</p>

Gemeenschappelijke regeling centrumregeling

Naam		Gemeenschappelijke regeling sociale recherche IJssel - Vechtstreek		
Website				
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen				
Vreemd vermogen				
Resultaat				
Gemeentelijke bijdrage		€ 45.862	€ 32.400	€ 17.628
Bron				
Beleidsvoornemens	De Sociale recherche IJssel-Vechtstreek zal meer aandacht geven aan de ontwikkelingen op het gebied van internetonderzoeken. Om de samenwerking met partners te bevorderen wordt een samenwerkingsovereenkomst met de politie gesloten om uitkeringsfraude te bestrijden.			
Ontwikkelingen	In de praktijk werd de sociale recherche alleen ingezet in het kader van de Participatiewet. Besloten is het de sociale recherche ook in te zetten voor het rechtmatigheidstoezicht voor de Wmo.			
Risico's	De inschatting is dat er van risico's zowel bestuurlijk als financieel geen sprake is.			

Gem. regeling bedrijfsvoeringsorganisatie

Naam		Bedrijfsvoeringsorganisatie regionaal serviceteam jeugd IJsselland (BVO RSJ IJsselland)		
Website		Jeugdzorg regio IJsselland		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen				
Vreemd vermogen				
Resultaat				
Gemeentelijke bijdrage		€ 92.245	€ 71.811	€ 72.931
Bron		begroting RSJ 2021		
Beleidsvoornemens	De uitvoeringsorganisatie fungeert met name als inkooporganisatie, contractbeheer en regionale beleidsondersteuning van de gemeenten en kent geen bevoegdheid om beleid vast te stellen.			
Ontwikkelingen	Het inkoopmodel jeugd wordt doorontwikkeld in de komende jaren (invoering 2023). RSJ ondersteunt implementatie. Tevens wordt zorggedragen voor doorontwikkeling van het monitoring systeem (RIJM) en vindt coördinatieplaats op de regionale transformatie jeugdhulp. Het RSJ is de centrale inkooporganisatie jeugdhulp voor de elf regiogemeenten.			
Risico's	De gemeenschappelijke regeling heeft geen weerstandsvermogen. Een nadelig of voordelig exploitatieresultaat komt voor rekening van, respectievelijk ten goede aan, de deelnemende gemeenten. Dit is een risico voor de gemeente. Het hier bedoelde risico heeft uitsluitend betrekking op de kosten van de RSJ, niet op kosten voor de daadwerkelijke zorg.			

Naam	Shared Service Centrum Bedrijfsvoering ONS (SSC ONS)		
Website	https://www.ssc-ons.nl/		
Financiële gegevens	2019	2020	2021
Eigen vermogen	€ 200.000	-/- € 36.716	€ 495.225
Vreemd vermogen	€ 7.640.937	€ 17.795.165	€ 13.022.508
Resultaat	-/- € 142.208	-/- € 259.716	€ 257.225
Gemeentelijke bijdrage	€ 232.582	€ 1.221.820	€ 1.296.913
Bron	Jaarcijfers 2021		
Beleidsvoornemens	Uitgangspunten voor de komende jaren zijn continuering en verbetering van de huidige dienstverlening en klanttevredenheid.		
Ontwikkelingen	In 2021 is gemeente Zwartewaterland toegetreden tot het Shared Service Center (SSC)-Ons. Burgemeester van Dalfsen, Erica van Lente, is in 2021 aangetreden als voorzitter van het bestuur.		
Risico's	<p>Het ONS voert cruciale basistaken voor de bedrijfsvoering van de gemeente uit. Te weten, ICT, Personeels- en salarisadministratie en Inkoop en COnttractmanagement. De zes deelnemende partners sturen hierop, inclusief de beheersing van risico's.</p> <p>Het SSC ONS mag een weerstandsvermogen van maximaal 5% van de jaaromzet opbouwen. Als de gekwantificeerde risico's hoger zijn dan 5% van de jaaromzet, dient het weerstandsvermogen daarop te worden aangepast.</p>		

Naamloze Vennootschap

Naam	Enexis Holding N. V.		
Website	Enexis Holding		
Financiële gegevens	2019	2020	2021
Eigen vermogen	€ 4.112 mln	€ 4.116 mln.	€ 4.241 mln.
Vreemd vermogen	€ 4.146 mln	€ 4.635 mln.	€ 5.154 mln.
Resultaat	€ 210 mln	€ 108 mln.	€ 199 mln.
Gemeentelijke bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron	Jaarverslag 2021		
Beleidsvoornemens	<p>De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.</p> <p>Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. 		

Ontwikkelingen	<p>In 2022 wordt het strategisch beleid geactualiseerd (AVA april 2022). Enexis stelt zichzelf de volgende missie: 'Wij brengen mensen steeds meer duurzame energie. Dat doen we door mede richting te geven aan het energiesysteem van de toekomst en door slim te investeren in betrouwbare energie en infrastructuur. Zo houden we de energietransitie haalbaar en betaalbaar.'</p> <p>Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties.</p> <p>De energietransitie leidt tot grote investeringen in het net. De missie en opgave heeft dan ook grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Ook dat komt aan de orde in het strategisch beleid.</p> <p>Het financieel beleid bij het strategisch plan heeft als uitgangspunt dat Enexis financieel solide blijft en tenminste een A credit-rating behoudt.</p> <p>Enexis is met haar aandeelhouders in gesprek over de gevolgen van de strategie en investeringen voor het financieel beleid (waaronder het dividendbeleid, de mogelijke verkoop van Fudura en mogelijke participatie door het Rijk).</p> <p>De voorgestelde dividenduitkering is voor 2021 gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders. De voor 2021 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,66 per aandeel (2020: € 0,50 per aandeel). De voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 99 miljoen; dientengevolge bedraagt de reservering ten gunste van de algemene reserve € 100 miljoen.</p>
Risico's	<p>Voor de gemeente Dalfsen bestaat formeel het risico van het verliezen van het geïnvesteerd kapitaal. Het risico is echter gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.</p> <p>Daarnaast is het belangrijkste risico op dit moment de lagere dividenduitkeringen dan voorzien. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.</p> <p>De gemeente Dalfsen heeft met 64.662 aandelen een belang van 0,0433% belang in Enexis.</p>

Naam		N. V. ROVA Gemeenten		
Website		ROVA		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 33.642.000	€ 38.966.000	€ 40.320.000
Vreemd vermogen		€ 61.391.000	€ 53.383.000	€ 58.840.000
Resultaat		€ 4.964.000	€ 5.057.000	€ 5.133.000
Gemeentelijke bijdrage		€ 2.084.113	€ 2.023.633	€ 2.003.300
Bron	Jaarverslag 2021			
Beleidsvoornemens	ROVA heeft een nieuw strategiedocument vastgesteld voor de periode 2020 tot 2025. Missie: "ROVA werkt als maatschappelijke onderneming samen met gemeenten en inwoners aan een mooie en schone leefomgeving, nu en in de toekomst."			
Ontwikkelingen	<p>Strategische doelen 2025</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minder verspilling van natuurlijke grondstoffen 2. Betere verwaarding van ingezamelde afvalstoffen 3. Optimalisatie van inzamelsystemen 4. Hogere klanttevredenheid 5. Duurzamere bedrijfsvoering <p>Het hergebruik van grondstoffen bevinden zich op een kantelpunt. Natuurlijke bronnen raken op en hergebruik van grondstoffen is nog in ontwikkeling. Hierdoor ontstaat onrust op de markt met bijvoorbeeld discussies over PMD, GFT, textiel en oud papier. Deze ontwikkelingen zijn ook actueel in onze regio.</p>			
Risico's	<p>De gemeente loopt de volgende risico's:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dienstverleningsovereenkomst: stijging van de tarieven voor de diensten van ROVA. - Aandelenbezit: Bij een tegenvallende exploitatie lagere dividenduitkering dan begroot. - Achtergestelde lening: De geldlening betreft een achtergestelde lening ten opzichte van bancaire financiers, zodat ROVA in geval van ontbinding, surséance van betaling of faillissement pas verplicht is aflossing te voldoen nadat de op dat moment bestaande schulden van ROVA aan haar bancaire financiers zijn betaald. <p>De gemeente heeft met 360 aandelen 3,28% van het aandelenbezit van ROVA in haar bezit.</p>			

	Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
	Website	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 4.887 mln	€ 5.097 mln	€ 5.062 mln
Vreemd vermogen		€ 144.802 mln	€ 155.262 mln	€ 143.995 mln
Resultaat		€ 163 mln	€ 221 mln	€ 236 mln
Gemeentelijke bijdrage				
Bron	Jaarverslag 2021			
Beleidsvoornemens	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Ontwikkelingen	<p>In 2020 heeft de ECB aan kredietinstellingen die onder haar toezicht staan tot tweemaal toe een dringende aanbeveling gedaan om dividenduitkeringen over 2019 op te schorten of geheel te schrappen. De RvC en RvB hebben deze aanbevelingen in eerste instantie overgenomen maar bleven ook zoeken naar mogelijkheden om dit dividend alsnog op een later tijdstip uit te keren. Dit was ook de uitdrukkelijke intentie van de RvC en de RvB om het dividend na 31 december 2020 uit te keren. Begin februari 2021 heeft de BNG aangegeven een deel van het goedgekeurde dividend over 2019 in maart 2021 uit te keren. Dit is ook gebeurd. In oktober 2021 is alsnog het resterende dividendbedrag 2019 en het dividendbedrag over 2020 uitgekeerd.</p> <p>In 2021 heeft BNG Bank als gevolg van een procesmatige fout niet tijdig voldaan aan een rapportageverplichting om in aanmerking te komen voor de extra rentekorting van 0,5% op de 'Targeted Longer-Term Refinancing Operation' (TLTRO). Hierdoor is deze korting over het eerste tijdvak (24 juni 2020 t/m 23 juni 2021) niet aan BNG Bank toegekend.</p> <p>BNG Bank vond echter dat haar klanten hier geen negatieve gevolgen van mochten ondervinden. Zij behielden de gunstige tarieven die hen in het kader van de TLTRO al waren verstrekt. Het niet toegekende bedrag is in de jaarrekening 2021 ten laste gebracht van het renteresultaat. BNG Bank vond echter dat de dividenduitkering aan aandeelhouders hierdoor niet mag worden geraakt. De bank heeft daarom in het dividendvoorstel over 2021 aangegeven de niet toegekende korting te willen compenseren.</p> <p>BNG Bank betreurt dat zij een fout heeft gemaakt waardoor de extra rentekorting niet is toegekend. Dit ondanks het feit dat de bank materieel wel voldoet aan de criteria voor toekenning. Zij is dan ook van mening dat het niet toekennen van de extra korting niet in verhouding staat tot de gemaakte fout. BNG Bank spant zich dan ook tot het uiterste in om in gesprek met de Nederlandse Bank om tot een proportionele uitkomst te komen die recht doet aan de bedoeling van de TLTRO en het feit dat BNG Bank materieel aan de voorwaarden voor toekenning voldoet. Of de extra rentekorting daarmee alsnog beschikbaar komt voor BNG Bank ten behoeve van aanwending voor de publieke sector, is echter niet zeker.</p>			
Risico's	Voor de gemeente bestaat net als bij deelname in andere vennootschappen formeel het risico van het verliezen van geïnvesteerd kapitaal. Dit risico wordt als verwaarloosbaar gekwantificeerd. Daarnaast is het belangrijkste risico op dit moment lagere dividenduitkeringen dan voorzien. De gemeente Dalfsen heeft met 33.735 aandelen 0,0606% aandelen BNG.			

Naam		Vitens N. V.		
Website		Vitens		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 533,3 mln	€ 559,2 mln.	€ 600,3 mln.
Vreemd vermogen		€ 1.293 mln	€ 1.340,1 mln.	€ 1.387,8 mln.
Resultaat		€ 41,4 mln	€ 23,9 mln.	€ 19,4 mln.
Gemeentelijke bijdrage				
Bron		Jaarverslag 2021		
Beleidsvoornemens	<p>Vitens wil een bijdrage leveren aan het verlagen van de maatschappelijke kosten en dit is verankerd in de continuïteitsdoelstelling en strategie van Vitens. Het beleid is gebaseerd op een drietal lijnen: zo laag en stabiel mogelijke tarieven, continuïteit van de onderneming (solvabiliteit > 30%) en dividend (maximaal 50% van het netto resultaat). De doelstelling, die in de AvA van 14 juni 2012 is vastgesteld om de solvabiliteit op een minimumniveau van 30% te laten uitkomen geldt nog steeds. In het financiële beleid is het versterken van de solvabiliteit als eerste prioriteit opgenomen.</p> <p>In het voorjaar van 2017 is een vernieuwde strategie vastgesteld voor de periode 2018-2020. Deze is vastgelegd in het strategisch document: 'Samen in beweging voor mens en leefomgeving'. Alles wat Vitens doet, komt voort uit onderstaande strategische agenda's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 24/7 betrouwbaar en betaalbaar; • Vitenser sterk in je werk; • Meer gemak voor de klant; • Voldoende beschikbare schone bronnen. 			
Ontwikkelingen	<p>In de Aandeelhoudersvergadering van 12 juni 2019 is besloten tot een herziening van het financieel beleid met ingang van 2020. Dit vanwege de ontwikkelingen van een verhoogd investeringsniveau en daardoor een toename van rentedragende schulden. Het beleid doet recht aan vigerende wet- en regelgeving (compliance), het belang van de klant en aandeelhouders en is realistisch voor Vitens. Het wordt van kracht vanaf 2020.</p> <p>Het financiële beleid kent de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continuïteit: De solvabiliteit is vastgesteld op een eigen vermogen minimaal gelijk aan 30% van het balanstotaal en de omvang van de rentedragende schulden is gelijk of lager dan het voorgaande jaar. • Tarieven: Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling en vigerende wet- en regelgeving wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentages. • Dividend: Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat en bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat. Randvoorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling (minimum van 30% solvabiliteit). <p>Doordat de solvabiliteit bij de jaarrekening 2020 lager was dan 30% (29,4%) is er over 2020 (te ontvangen in 2021) geen dividend uitgekeerd door Vitens. Vitens is zich bewust van het belang van dividend voor haar aandeelhouders. Ze zullen dan ook samen met haar aandeelhouders met kracht de lobby voor aanpassing van de WACC voortzetten. Een aangepaste systematiek van de WACC moet leiden tot een versterking van het eigen vermogen en gezonde financiële ratio's waardoor weer ruimte ontstaat om dividend uit te keren.</p> <p>In 2021 is de achtergestelde lening aan Vitens geheel afgelost.</p>			

Risico's	<p>Voor de gemeente Dalfsen bestaat formeel het risico van het verliezen van het geïnvesteerd kapitaal. Dit risico kan als verwaarloosbaar worden gekwantificeerd.</p> <p>Daarnaast is het belangrijkste risico op dit moment lagere dividenduitkeringen. Het dividend wordt gerelateerd aan het netto resultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt op basis van het huidige beleid maximaal 50% van het netto resultaat.</p> <p>De gemeente Dalfsen heeft 0,55% van de aandelen Vitens.</p>
----------	--

Naam		Wadinko N. V.		
Website		Wadinko		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 68,9 mln	€ 65,5 mln.	€ 74,1 mln.
Vreemd vermogen		€ 1,6 mln	€ 5,4 mln.	€ 6,9 mln.
Resultaat		€ 2,1 mln	- € 3,4 mln.	€ 8,6 mln.
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron	Jaarverslag 2021			
Beleidsvoornemens	<p>Wadinko continueert het huidige beleid en wil groei en innovatie in de regio bevorderen. Het streven is dat de Wadinko participaties over vijf jaar een substantieel hogere omzet hebben dan nu en dat er over 5 jaar beduidend meer mensen werken bij de Wadinko bedrijven dan nu. Wadinko streeft een goede spreiding van haar investeringen in het werkgebied na. Wadinko richt zich bij voorkeur op de maakindustrie en zakelijke dienstverlening. Het doel is maximaal 2-3 nieuwe participaties en 1 - 2 exits per jaar. Om de groeiambitie te realiseren zal de initiële investering per participatie stijgen. Daarnaast wil men meer investeren in bestaande participaties om groei en innovatie te ondersteunen. De innovatie en samenwerking tussen bedrijven en derden wordt gestimuleerd en daarvoor wordt ook geld gereserveerd.</p>			
Ontwikkelingen	<p>Wadinko wil de komende jaren het huidige beleid continueren met (licht) accentverschuivingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Groei, innovatie en maatschappelijke verantwoord ondernemen bevorderen. - - De human capital agenda zetten ze versterkt door voor betere organisatieontwikkeling. - Samenwerken in de regio stimuleren - Versterken van de Wadinko 'infrastructuur' - Nieuwe participatie meer beoordelen op hun bijdragen aan de Sustainable Development Goals van de VN - - Met de lening van de provincie is extra risicokapitaal beschikbaar. 			
Risico's	<p>Het aandeel van de gemeente Dalfsen is beperkt. Dalfsen bezit 75 van de totaal 2.389 geplaatste aandelen (3,14%). Gelet op het financiële belang dat de gemeente heeft (€ 7.500) in combinatie met de zeggenschap (3,14%) is het risico van deze deelname verwaarloosbaar.</p>			

Besloten Vennootschap

Naam		CSV Amsterdam B. V.		
Website				
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 451.905	€ 392.593	€ 312.379
Vreemd vermogen		€ 83.583	€ 27.162	€ 22.664
Resultaat		-/- € 294.085	€ 172.219	-/- € 42.665
Gemeentelijke bijdrage				
Bron	Opgave CVS Amsterdam BV			
Beleidsvoornemens	<p>CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V., in overleg met de aandeelhouderscommissie het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenheffing. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of voortijdige beëindiging hiervan (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p>			
Ontwikkelingen	<p>Bij de verkoop van de aandelen Essent in 2014 is overeengekomen, om een deel van de verkoopprijs niet direct uit te betalen aan de verkopende aandeelhouders, maar te reserveren voor mogelijke claims. CSV Amsterdam B.V. is hiermee belast.</p> <p>Op 20 april 2020 heeft CSV Amsterdam B.V. een vaststellingsovereenkomst ondertekend waarin een minnelijke schikking is getroffen voor de afwikkeling van alle geschillen. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenheffing. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met de aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.</p> <p>Begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de Escrow-rekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken. Op dinsdag 9 maart heeft Pels Rijcken CSV formeel schriftelijk op de hoogte gebracht van voornoemd misbruik. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli 2021 de totale financiële vergoeding van € 75.122 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten.</p>			
Risico's	<p>Het aandeel van de gemeente Dalfsen is zeer beperkt. Dalfsen bezit slechts 0,0432% van de aandelen wat neerkomt op een bedrag van € 23,76. Het risico is dus verwaarloosbaar.</p>			

Naam		Publiek Belang Elektriciteitsproductie B. V.		
Website				
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 1.589.543	€ 1.569.395	€ 1.532.074
Vreemd vermogen		€ 455.015	€ 19.533	€ 6.925
Resultaat		-/- € 15.402	-/- € 20.148	-/- € 37.321
Gemeentelijke bijdrage				
Bron	Jaarrekening 2021			
Beleidsvoornemens	n.v.t.			
Ontwikkelingen	Het General Escrow fonds is in juni 2016 geliquideerd en als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.			
Risico's	Het aandelenbelang voor Dalfsen is 0,0432% en daarmee is het financiële risico zeer gering en beperkt tot de hoogte van dit aandelenbelang.			

Stichting

Naam		Stichting Administratiekantoor Dataland		
Website		Dataland		
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		422.077	816.678	n.n.b.
Vreemd vermogen		476.952	347.232	n.n.b.
Resultaat		309.764	394.601	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron				
Beleidsvoornemens	Door de komst van de verschillende geo-basisregistraties zijn vele basisgegevens als open data voor een ieder beschikbaar. Hierdoor heeft Dataland als verstrekker van objectgegevens voor gemeenten geen bestaansrecht meer, en is besloten om de overige taken van Dataland onder te brengen bij het Kadaster en de VNG (o.a. aanbieden van cursussen en het secretariaat van de kennisbank (Gemeentelijk Geo Beraad)).			
Ontwikkelingen	Door het bestuur van de vennootschap is in 2019 het besluit genomen tot een overname en afbouw van haar activiteiten. Dit besluit is tevens door de certificaathouders van de vennootschap goedgekeurd. Het bestuur heeft uitgesproken de activiteiten uiterlijk eind december 2021 of zoveel mogelijk eerder te hebben overgedragen of hebben afgebouwd. Hierna zal de vennootschap worden geliquideerd. De verwachting is dat de onderneming met de toekomstige kasstromen deze beëindiging uit eigen middelen kan financieren. De verschillende activiteiten die Dataland uitvoert op het gebied van cursussen en de kennisbank (Gemeentelijk Geo Beraad) zullen worden overgedragen aan het Kadaster en de VNG.			

Risico's	Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag.
----------	---

Naam Stichting Dalfsen Werkt	
	Website
Financiële gegevens	2019 2020 2021
Eigen vermogen	€ 111.912 €
Vreemd vermogen	
Resultaat	
Gemeentelijke bijdrage	€ 3.690.411 € 3.369.367 € 3.180.647
Bron	
Beleidsvoornemens	De stichting stelt geen beleid vast.
Ontwikkelingen	<p>Eind 2020 zijn nieuwe contracten afgesloten met de SW bedrijven Larcom en Tiem. Beide contracten hebben een looptijd van één jaar. In deze contracten zijn nieuwe afspraken gemaakt over de monitoring en sturing. Daarbij ligt de focus op het in 2019 geformuleerde nieuwe uitgangspunt waarin aandacht is voor het belang van maatschappelijke participatie naast het maximaal haalbare in werk. In 2021 wordt een kwaliteitsmeting verricht waarmee verder inzicht wordt verkregen in de uitvoering van de WSW bij de gecontracteerde SW bedrijven Larcom en Tiem. De outcome hiervan wordt meegenomen in de nieuw af te sluiten contracten voor 2022 en verder.</p> <p>Daarnaast wordt in 2021 een Strategische Personeelsplanning (SPP) uitgevoerd voor de SW-ers die via Stichting Dalfsen Werkt zijn gedetacheerd naar het wijkteam SDW van de eenheid OR van de gemeente Dalfsen.</p> <p>Tot slot wordt in 2021 verder gewerkt aan de uitwerking en implementatie van nieuwe regelgeving rondom het tijdelijk detacheren van personen (PW).</p>
Risico's	<p>De stichting fungeert enkel als werkgever van de SW-ers en –voor maximaal 2 jaar- voor inwoners die vanuit de Participatiewet via SDW worden gedetacheerd bij reguliere werkgevers. De financiële afhandeling van de stichting vindt plaats door de gemeente. De stichting wordt in het kader van de vennootschapsbelasting gevolgd.</p> <p>Vanaf 1 juli 2015 zijn de salariskosten toegerekend aan Stichting Dalfsen Werkt. Op moment dat de begrote inleenvergoeding van de diverse werkgevers achterblijft bij de begroting, ontstaat een financieel risico. Dit komt ten laste van het budget Arbeidsparticipatie van de gemeente. Voor de SW-ers die bij SW bedrijf Larcom gedetacheerd zijn geldt dat dit inleenrisico is afgedekt middels de eind 2020 afgesloten concessieovereenkomst. Een dergelijke constructie is juridisch bij Tiem niet mogelijk gezien de organisatiestructuur en verwevenheid met de gemeente Zwolle.</p>

Vereniging

Naam		Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord Nederland (VEGANN)		
	Website			
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 28.593	€ 28.563	n.n.b.
Vreemd vermogen		n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat		-/- € 522	€ 9.561	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		€ 0	€ 686	
Bron				
Beleidsvoornemens	Naast het behartigen van de gemeentelijke financiële belangen van de Noordelijke gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun aandeelhouderschap in de te 's Hertogenbosch gevestigde naamloze vennootschap "Enexis Holding N.V zoals dividend beleid, het behartigen van de gemeentelijke belangen bij energietransitie en vraag van Enexis voor versterken eigen vermogen.			
Ontwikkelingen	Zie beleidsvoornemens.			
Risico's	Beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.			

Naam		Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)		
	Website			
Financiële gegevens		2019	2020	2021
Eigen vermogen		€ 64.627.000	€ 62.377.000	n.n.b
Vreemd vermogen		€ 73.507.000	€ 90.080.000	n.n.b
Resultaat		-/- € 1.174.000	- € 16.000	n.n.b
Gemeentelijke bijdrage		€ 41.810	€ 43.497	€ 45.487
Bron	Besluitvorming ALV 2021			
Beleidsvoornemens	Samen werken aan een krachtige lokale overheid en het vormen van een sterk netwerk voor kennisontwikkeling en onderlinge kennisdeling, waarin met elkaar én met andere partijen wordt samengewerkt aan verbetering van de gemeentelijke uitvoering en dienstverlening en de grote maatschappelijke en bestuurlijke opgaven die op de gemeenten afkomen.			
Ontwikkelingen	Het jaarlijks opstellen van een uitvoeringsagenda met daarin de aandachtspunten voor het komende kalenderjaar.			
Risico's	Beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.			

7 Grondbeleid

Algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan haar grondbeleid. In 2015 is de Nota Grondbeleid (2015-2020) vastgesteld. In de nota grondbeleid is opgenomen dat de gemeente een actief grondbeleid voert. Het grondbeleid is opnieuw vastgesteld in de Omgevingsvisie. De Nota Grondbeleid wordt geactualiseerd nadat de Omgevingswet is ingevoerd.

Actief grondbeleid houdt in dat actief gestuurd wordt op de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Op deze wijze wordt grip gehouden op planvorming, realisatie en uitgifte van gronden. Het aankoopbeleid is gericht op het zelf verwerven van grond voor de realisatie van bedrijventerreinen en woningbouwlocaties. De huidige grondexploitaties worden voornamelijk in eigen beheer uitgevoerd.

Als daar aanleiding toe is, wordt op basis van de Wet Voorkeursrecht gemeenten, het voorkeursrecht gevestigd. Dit betekent dat de eigenaren bij voorgenomen verkoop eerst de grond aan de gemeente moeten aanbieden.

De financiële vertaling van de grondexploitaties is opgenomen in de MPG 2022. In de MPG zijn de financiële doorrekeningen opgenomen van alle lopende grondexploitaties en is inzicht gegeven in het verwachte resultaat en het weerstandsvermogen.

Belangrijke beleidsdocumenten:

[Nota Grondbeleid 2015-2020 \(2015\)](#)

[Nota Kostenverhaal gemeente Dalfsen \(2013\)](#)

Omgevingsvisie 2022

Plaats van de grondexploitatie binnen de organisatie/bedrijfsvoering

De taakgebieden grondbeleid en grondexploitatie vallen onder de eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling. De eenheidsmanager is verantwoordelijk voor deze taakgebieden en is ook budgethouder.

Planning en control cyclus en grondexploitaties/informatievoorziening gemeenteraad

In de planning en control cyclus wordt de gemeenteraad jaarlijks vier keer geïnformeerd over de exploitatie van grond in de gemeente Dalfsen. Dat is op de volgende momenten:

- in november via de paragraaf grondbeleid in de programma begroting
- In december via de nota van uitgangspunten
- in juni via de MPG
- in juni via de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening

Bij belangrijke ontwikkelingen zal de raad ook tussentijds worden geïnformeerd. Dit kan onder andere bij de reguliere bestuursrapportages en via het vaststellen van nieuwe grondexploitaties.

Ontwikkelingen

Krapte woningmarkt

De woningmarkt kent nog steeds een grote krapte, wat we ook in Dalfsen terug zien. Er is weinig ruimte voor starters op de woningmarkt. In de Woonvisie van de gemeente wordt hier aandacht aan geschonken en worden maatregelen getroffen om alle inwoners een eerlijke kans te geven op de woningmarkt. Zo is er bij de uitgifte specifieke aandacht voor starters en wordt gekeken naar het versterken van doorstroom. In 2021 is een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) project gestart voor starters in Lemelerveld, deze is zeer succesvol geweest. Ook daaropvolgende CPO uitgiftes in andere kernen waren succesvol. CPO is een vorm van sociale projectontwikkeling waarbij toekomstige bewoners gezamenlijk opdrachtgever zijn voor hun eigen nieuwbouwproject. We verwachten dat deze wijze van uitgifte ook interessant kan zijn in andere kernen, zoals Hoonhorst en Lemelerveld, waar we de komende jaren woningen willen gaan toevoegen.

Ook in de grondexploitatie de Wieken is veel aandacht voor sociale woningbouw waarmee een bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen. In 2021 hebben we een nieuwe grens vastgesteld (€ 300.000) voor de verwervingskosten van starterswoningen, die gefinancierd worden met een starterslening. Deze nieuwe grens is vanaf 1 januari 2022 van toepassing. Daarnaast wordt actief gekeken naar ontwikkelingen van nieuwe grondexploitaties in de kernen Dalfsen, Hoonhorst en Lemelerveld, zodat in de vraag voorzien kan worden. We hebben onderzoek gedaan hoe we de processen kunnen versnellen en komen in 2022 met nadere voorstellen hieromtrent. Allemaal maatregelen die er aan bij moeten dragen om de woningmarkt in beweging te houden.

COVID 19

De krapte op de woningmarkt zal er voor zorgen dat druk zal blijven bestaan op de woningmarktprijzen. In het afgelopen jaar hebben we weinig gemerkt van de effecten van COVID op de verkoopbaarheid van onze kavels. Dit was ook al zichtbaar in vorig jaar en lijkt vooralsnog niet te wijzigen. We zijn gestart met de voorbereidingen voor het doen van onderzoek naar de actuele woonbehoefte in onze gemeente en hebben hiervoor in de begroting 2022 middelen gereserveerd. Via dit onderzoek kan ook gekeken worden naar de effecten van de COVID crisis op de woningbehoefte. Op dit moment is de verwachting dat de COVID crisis een beperkt effect zal hebben op de huidige grondexploitaties, al zullen er wel de nodige voorzichtige aannames gemaakt moeten worden.

Stikstof

In het dossier stikstof is de provincie Overijssel leidend. De gemeente Dalfsen werkt samen met de provincie aan de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof (GGA), gebied Vechtdal.

De provincie werkt via de vijf schakels: bronmaatregelen; natuurherstel; vergunningverlening, toezicht en handhaving; verdeling stikstofruimte en de GGA, waarin de verschillende aspecten samenkomen. Met als doelstellingen:

- een robuustere natuur,
- perspectief voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen en
- een toekomstbestendig Overijssel door slimme combinaties met andere opgaven.

Het stikstofdossier is sterk in beweging binnen een ingewikkeld politiek krachten spel in alle bestuurslagen. Dat is niet altijd gemakkelijk. De jurisprudentie ontwikkelt zich regelmatig sneller dan het beleid ontwikkeld kan worden. Binnen dit krachten spel neemt de provincie Overijssel meer dan haar verantwoordelijkheid, maar kan het niet alleen oplossen. De provincie kijkt nadrukkelijk naar het Rijk, dat het voortouw moet nemen in het oplossen van deze crisis.

In de GGA voor het Vechtdal wordt naar het gebied Hardenberg, Ommen en Dalfsen gekeken. Op 1 september 2021 is als eerste document de gebiedsanalyse voor het Vechtdal opgeleverd. Volgende fase is het opstellen van een gebiedsagenda. De maatregelen die in de gebiedsagenda worden opgenomen hebben uiteraard veel impact op de inwoners en bedrijven in het Vechtdal. Deze agenda wordt ter bespreking aan de colleges en raden voorgelegd. De verwachting is dat het maatregelenpakket in de loop van 2022 beschikbaar is.

Resultaten positief door tussentijdse winst name

Financieel samenvatting:

Resultaat grondexploitaties 2021 +427.000

Het resultaat wordt direct toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie

Algemene reserve grondexploitatie na onttrekking resultaat 2021 2.433.000

Benodigde risico buffer op basis van uitgevoerde risico analyse per lopende grondexploitatie 1.500.000

Vrijval vanuit algemene reserve grondexploitatie aan algemene reserve vrij besteedbaar 933.000

Jaarlijks wordt op basis van het percentage van de voortgang van de grondexploitaties beoordeeld of op de grondexploitaties een tussentijdse winst gerealiseerd moet worden. Bij het bepalen van deze winst worden specifieke projectrisico's in mindering gebracht.

Als uit de berekening van de tussentijdse winst blijkt dat in eerdere jaren teveel winst is genomen, dan wordt die winstname teruggedraaid. Dat geldt ook bij een complex met een verwacht positief resultaat. In 2021 moet op een aantal complexen winst worden teruggedraaid. De oorzaak hiervan kan worden gezocht in het feit dat de nog te realiseren kosten hoger uitvallen dan in eerdere jaren ingeschat.

In 2022 wordt er in totaliteit € 427.000 ten gunste van de algemene reserve grondexploitaties gebracht. Als gekeken wordt naar de totale winstnames die zijn gerealiseerd op de lopende grondexploitaties dan is in het verleden op deze exploitaties (inclusief deze terugboekingen en verliesnames) circa € 14,6 mln. aan winsten gerealiseerd. Na verwerking van de terugboekingen van winst en de verliesnemingen op de grondexploitaties resteert er een algemene reserve grondexploitaties van € 2.433.000. Op basis van de risicoanalyse is € 1.500.000 aan reserve noodzakelijk. Bij de jaarrekening zal dan ook worden voorgesteld om € 933.000 vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar.

In de actualisatie van het MPG 2022 zijn twee complexen met een negatieve boekwaarde, dat betreft de grondexploitatie De Wieken met een negatief resultaat op startwaarde van € 714.000 en de grondexploitatie Mulderweg met een negatief resultaat op startwaarde van € 67.000. Deze start waarde is als voorziening opgenomen, wat betekent dat in 2021 een dotatie van € 11.000 (in 2020 reeds eerste verlies genomen) en € 67.000 heeft plaatsgevonden in de voorziening voor deze grondexploitatie.

In 2021 zijn ook een aantal grondexploitaties afgesloten. Dit betreft grondexploitaties waar alle verkopen zijn gedaan, maar waar nog kosten voor afrondende werkzaamheden zijn. De kosten voor deze werkzaamheden zijn opgenomen in de restcomplexen van de bedrijventerreinen en de restcomplexen woningbouw. Dit betekent dat de grondexploitaties van de industrielocaties 't Febriek Stappenbelt, 't Febriek Zuid een negatieve boekwaarde over blijft voor de nog te maken kosten in 2022. Het resultaat valt hiermee vrij. Voor 't Febriek Stappenbelt en 't Febriek Zuid betekent ook dat de voorziening die voor deze complexen is gevormd in voorgaande jaren vrijvallen.

Onderstaand overzicht geeft weer welke tussentijdse winsten gerealiseerd zijn. Deze tussentijdse winsten zijn verwerkt in de actualisatie van de grondexploitaties.

Grondexploitatie	Resultaat	
Grift III	-77.000	Terugboeking winstname
De Gerner Marke	-208.000	Terugboeking winstname
Waterfront	-78.000	Terugboeking winstname
Oosterdalfsen	250.000	Tussentijdse winstname
Westerboulanden Noord	598.000	Tussentijdse winstname
De Nieuwe Landen	-388.000	Terugboeking winstname
De Nieuwe Landen II	-48.000	Terugboeking winstname
De Koele	16.000	Tussentijdse winstname
De Koppeling	39.000	Tussentijdse winstname
Agnieten College	485.000	Tussentijdse winstname
De Wieken	-11.000	Dotatie aan Verliesvoorziening
Muldersweg	-67.000	Te treffen verliesvoorziening
Sub totaal	511.000	
't Fabriek Stappenbelt	-34.305	Afsluiten complex
t Fabriek Zuid	-2.981	Afsluiten complex
Vorbereidingskosten	-9.624	Kosten uit 2016
Overig	-39.130	Diverse kosten
Afgesloten projecten	1.693	Afronding
Totaal	426.653	

Om een volledig beeld te hebben van de gerealiseerde winsten per complex op totaal niveau is onderstaand overzicht gemaakt.

	Stand 1-1-2021	Mutatie	Stand 31-12-2021
Grift III	1.077.000	-77.000	1.000.000
De Gerner Marke	4.532.554	-208.000	4.324.554
Waterfront	2.425.000	-78.000	2.347.000
Oosterdalfsen	1.534.000	250.000	1.784.000
Westerboulanden Noord	2.700.000	598.000	3.298.000
De Nieuwe Landen	741.000	-388.000	353.000
De Nieuwe Landen II	785.000	-48.000	737.000
De Koele	944.548	16.000	960.548
De Koppeling	75.000	39.000	114.000
Agnietencollege	10.000	485.000	495.000
De Wieken	-703.000	-11.000	-714.000
Muldersweg	-	-67.000	-67.000
Totaal	14.121.102	511.000	14.632.102

Risicomanagement

De jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties zijn onderdeel van de risicobeheersing. Jaarlijks worden de exploitaties herzien en worden de inschattingen van toekomstige kosten en opbrengsten beoordeeld, en waar nodig aangepast. Voorzienbare risico's worden verwerkt in de desbetreffende grondexploitatie. Nadat de risico's inzichtelijk zijn, kan er gekeken worden naar manieren om deze risico's te beheersen.

Risicobeheersing bestaat uit het nemen van maatregelen op basis van een beoordeling. Bij het beheersen van risico's worden meestal vier keuzes genoemd:

- Vermijden van het risico. Het doel daarbij is om het risico weg te nemen.
- Verminderen van het risico. In dat geval wordt geprobeerd de kans of het effect van risico's zoveel mogelijk te beperken.
- Overdragen of delen van een risico. In dat geval wordt geprobeerd het risico (gedeeltelijk) uit te sluiten door dit over te dragen aan een derde partij of te delen met een derde partij.
- Accepteren van een risico. Dit kan bijvoorbeeld zijn door in financiële zin alvast een voorziening te treffen voor als het risico optreedt.

Onvoorzienbare risico's

Per project wordt er geïnventariseerd of er sprake is van risico's. Deze worden zoveel mogelijk gekwantificeerd. Hierbij kan het gaan om tegenvallers van de al geraamde kosten, maar ook het ontstaan van specifieke projectrisico's. Bijvoorbeeld verplichtingen in contracten met ontwikkelaars of grondeigenaren, locatienmerken, vervuiling en planschade. Onvoorzienbare risico's zoals het hoger uitvallen van de ramingen voor het bouw- en woonrijp maken, worden zoveel mogelijk opgevangen binnen de grondexploitatie.

Er zijn ook onvoorzienbare risico's die samenhangen met de zogenaamde marktrisico's. Bijvoorbeeld renterisico's, verwervingsrisico's en afzetrisico's. Deze worden gezien als generieke risico's, die op alle grondexploitaties van toepassing zijn en invloed op elkaar hebben. Deze eventuele tegenvallers die niet uit de grondexploitatie kunnen worden gedekt, moeten worden opgevangen door de algemene reserve grondexploitaties.

Proces

Om de risico's binnen de grondexploitaties te kwantificeren wordt een planmatig/cyclisch risicomodel toegepast. Dit risicomodel kenmerkt zich door het financieel vertalen van een situatie, waarbij er sprake is van een (geringe) verslechtering van de economische situatie of stagnatie op de vastgoedmarkt. Periodiek worden de risico's van de beheersmaatregelen in kaart gebracht en geëvalueerd. In februari 2021 heeft deze voor het laatst plaatsgevonden. De geconstateerde risico's zijn gekwantificeerd op basis van kans x impact. Vervolgens zijn de beheersmaatregelen bij de risico's geformuleerd. Op deze manier wordt er actief gestuurd op projecten met een hoog risico.

In het onderstaande overzicht zijn de totale risico's per complex opgenomen (kans x impact). Op het moment dat complexen winstgevend zijn kan een deel van het risico worden opgevangen door de verwachte winsten. Voor het risicoprofiel wordt 25% van de verwachte winst in mindering gebracht op het risico.

Complex	Risico MPG 2022	Risicoprofiele I MPG 2022	Risico begroting 2021	Risicoprofiele I Begroting 2021
Grift III				
Subtotaal bedrijventerreinen				
De Gerner Marke			199.000	185.000
Waterfront				
Oosterdalfsen			152.640	
Oosterdalfsen Noord			500.000	500.000
Westerbouwlanden Noord	59.000		175.000	
De Nieuwe Landen			23.760	
De Nieuwe Landen II				
De Koele				
De Koppeling				
Muldersweg				
Agnieten College				
De Wieken				
Subtotaal woningbouwlocaties	59.000		1.050.400	685.000
1% rentestijging	165.000	165.000	451.000	451.000
Kostenstijging & opbrengsten daling	635.000	635.000	785.000	785.000
Risico POC methode	1.000.000	500.000	250.000	250.000
VPb	200.000	200.000	119.000	119.000
Subtotaal	2.000.000	1.500.000	1.605.000	1.605.000
Totaal	2.059.000	1.500.000	2.655.400	2.290.000

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat de project-specifieke risico's zijn afgenomen en dat eventuele risico's meer opgevangen kunnen worden binnen de grondexploitaties. In de risico inschatting is een risico opgenomen voor stijgende rente. Voor het risico op een rentestijging van 1% is bovenop het huidige werkelijke risico een risicobuffer opgenomen.

Het grootste risico heeft betrekking op het risico van prijsstijgingen en opbrengstendaling. In de actualisaties is gerekend met de huidige prijzen. Door de sterk stijgende prijzen in afgelopen jaar blijft het risico bestaan dat dit niet volledig vertaald is in de berekeningen. De verwachting is dat de geprognosticeerde stijging van verkoopprijzen wel kan worden doorgevoerd, al zijn de verkoopprijzen afgelopen jaar geactualiseerd op basis van marktonderzoeken.

In de afgelopen periode worden we geconfronteerd met hoge inflatiecijfers en stijgende rente. Onder andere veroorzaakt door schaarste op de markt en de oorlog in Oekraïne. Het is lastig in te schatten hoe groot de impact hiervan is op de grondexploitaties. Dit heeft betrekking op de stijging in kosten, maar ook de mogelijkheid om dit door te vertalen in de grondprijzen. De effecten zijn niet expliciet meegenomen in de risico analyse, maar zullen gedekt moeten worden uit het risico voor de algemene kosten en opbrengsten stijging.

In het risico profiel is rekening gehouden met de risico's dat door middel van de vastgestelde methode voor winstnemingen het resultaat terug geboekt moet worden. In 2021 is door aanpassingen in de exploitaties zichtbaar dat circa 1 mln. aan winst teruggedraaid moet worden. In het risicoprofiel is hierdoor rekening gehouden dat 50% van de huidige terugnemingen nogmaals kan voorkomen.

Op basis van het bovengenoemde wordt een risicototaal van circa € 1,5 mln. gelopen. Bij de inschatting van de risico's is er rekening gehouden dat niet alle risico's zich gelijktijdig voordoen. De gemeente moet voor het totale risico voldoende buffers hebben om deze op te vangen. Dit wordt bij het weerstandsvermogen nader toegelicht.

Algemene reserve grondbedrijf (weerstandsv Vermogen)

In de vorige paragraaf is weergegeven dat grondexploitaties risico's met zich meebrengen. Deze mogelijke risico's worden gedekt door een buffer; de algemene reserve grondexploitaties. De hoogte van de reserve wordt bepaald op basis van de risico's die gelopen worden, of kosten die nog geclaimd kunnen worden uit de reserve (vennootschapsbelasting). Bij het bepalen van de risico's wordt rekening gehouden dat bij winstgevendende exploitaties de eerste 25% van de winst kan worden ingezet om de risico's van deze exploitatie op te vangen. In de nota reserves en voorzieningen is vastgelegd dat de reserve een ondergrens kent van € 1 miljoen.

Op basis van risicoafweging is een algemene reserve grondexploitaties van € 1,5 miljoen genoeg voor het afdekken van de risico. Volgens deze gegevens kan het volgende verloop worden weergegeven voor de benodigde bijdrage vanuit/aan de Algemene reserve vrij besteedbaar (ARVB).

	2018	2019	2020	2021
Netto berekende risico/benodigde stand reserve	2.311.000	2.400.000	2.300.000	1.500.000
Stand algemene reserve grondexploitatie	3.570.000	4.787.000	2.679.000	2.433.000
Bijdrage reserve vrij besteedbaar	1.259.000	2.387.000	379.000	933.000

In 2021 kan € 933.000 worden afgedragen aan de algemene reserve vrij besteedbaar. Deze vrijval wordt met name veroorzaakt door een sterke teruggang in de risico's die worden gelopen in de grondexploitaties.

Parameters

Voor de actualisatie van de grondexploitaties wordt gebruikt gemaakt van verschillende parameters. In deze paragraaf zal meer inzicht worden gegeven in de gehanteerde parameters. Deze parameters zijn bij het opstellen van de MPG 2022 allemaal geanalyseerd en via de nota van uitgangspunten vastgesteld.

Nota van uitgangspunten

In de nota van uitgangspunten is een analyse gemaakt voor de te hanteren parameters die van invloed zijn op de grondexploitatie. De nota van uitgangspunten is door het college vastgesteld en met een memo (Z/21/644855) ter informatie naar de raad gestuurd. De nota van uitgangspunten is gebaseerd op het meest actuele beeld van de onderliggende portefeuille.

Programmering

Periodiek worden onderzoeken gedaan naar de behoefte aan bouwgrond binnen gemeente Dalfsen. In het najaar van 2018 zijn twee onderzoeken gedaan. Het gaat hierbij om een woningmarktonderzoek en een vraagonderzoek voor de industrielocaties. Uit de onderzoeken blijkt dat de vraag toeneemt en dat zien we ook in de praktijk terug. We hebben ons in 2021 vastgehouden aan de onderzoekscijfers uit 2018 en zijn op basis hiervan gestart met voorbereidingen om nieuwe grondexploitaties in procedure te brengen. In 2022 gaan we zowel voor het wonen als voor het werken nieuw onderzoek doen naar de behoefte. Voor nieuwe ontwikkelingen dient voor de bestemmingsplanprocedure altijd onderzoek gedaan te worden. Dit komt omdat we zien dat de verkopen redelijk in lijn liggen met de prognose, de vraag voor gronden blijft bestaan en de exploitaties een beperkte looptijd kennen. In de begroting 2022 zijn weer middelen beschikbaar gekomen voor het uitvoeren van nieuwe onderzoeken, daarom zal er in 2022 een nieuw woningbehoefte onderzoek worden uitgevoerd.

Rekenparameters

Bij het opstellen van de actualisatie van de grondexploitaties worden kosten (investeringen) en opbrengsten (grondverkoop) in de tijd uitgezet. Voor het berekenen van deze kosten en opbrengsten in de exploitaties is het belangrijk om rekening te houden met de inflatie. De kosten en opbrengsten voor 2022 worden in de MPG 2021 geactualiseerd, waardoor voor het komende jaar geen extra kosten- en/of opbrengstenstijgingen worden ingerekend. De parameters staan voor het jaar 2022 daarom op 0% (vanaf 2023 wordt wel een stijging toegepast). Het is voor de toekomst wel van belang om rekening te houden met inflatie, omdat de exploitaties over langere tijd lopen.

Elke prognose kent onzekerheden. Veel onzekerheden zijn symmetrisch van aard, de wereldhandel kan sterker of minder sterk groeien, de productiviteitsgroei kan hoger of lager zijn en er kunnen zich meer of minder mensen aanbieden op de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn er buitengewone risico's die in de huidige tijd neerwaarts zijn. Denk hierbij aan de effecten van COVID-19.

De marktontwikkelingen hebben veel macro en micro invloeden, waardoor het blijft lastig om voor de tijdsinvloeden een prognose te maken op de langere termijn. Om de parameters te kunnen bepalen brengen we externe analyses samen met de interne kennis van de gerealiseerde producten markt. Dit resulteert in een gedragen en evenwichtig advies in besluitvorming.

Op basis van de analyse die is gedaan bij de nota van uitgangspunten 2022 zijn de volgende parameters opgenomen in de grondexploitaties. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de lange- en korte termijn.

Parameters	2022	2023	2024	2025 e.v.
Kostenstijging	0,0%	3,0%	3,0%	4,0%
Opbrengstenstijging	0,0%	3,0%	3,0%	3,0%

Rentetoerekening

Het BBV heeft aangegeven voor de rentetoerekening aan te willen sluiten bij de fiscale grondslagen. Dat betekent dat alleen de daadwerkelijke rente toegerekend kan worden en dat er geen rente over het eigen vermogen mag worden toegerekend. Het rentepercentage die gehanteerd wordt voor de doorrekeningen is bepaald op 1%. De werkelijke rente is lager dan 1% en schommelt in de begrotingsperiode 2022-2025 tussen de 0,52% en 0,56%. Hierdoor wordt een kleine risicobuffer ingebouwd om de stijgende rente binnen de grondexploitaties op te kunnen opvangen.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet is het rekenpercentage dat gebruikt wordt om de toekomstige contante waarde van kasstromen te kunnen bepalen. Dit is het percentage waartegen de eindwaarden contant worden gemaakt naar startwaarde. Dit moet aansluiten op het meerjarig streefpercentage van Europese Banken voor inflatie. In de doorrekeningen van de grondexploitaties is rekening gehouden met een disconteringsvoet van 2%.

Verkoopprijzen

De grondprijzen worden jaarlijks aangepast aan de huidige marktomstandigheden. De bevoegdheid tot het vaststellen van de verkoopprijzen voor de woningbouw- en bedrijvenlocaties ligt bij het college. De prijzen voor 2022 heeft het college vastgesteld bij het vaststellen van de nota van uitgangspunten. Dit zijn op dit moment de meest actuele prijzen die beschikbaar zijn. Doorrekeningen zullen altijd gemaakt worden op de meest actueel vastgestelde prijzen of de prijzen die al met de potentiële koper in 2021 zijn overeengekomen.

Actualiteit grondexploitaties

Alle grondexploitaties zijn per 1-1-2022 geactualiseerd en worden in de gemeenteraad vastgesteld via het vaststellen van de MPG 2022. Jaarlijks worden de actualisaties verricht naar de stand van 1 januari. Ook worden de mutaties verwerkt in de MPG.

In onderstaand overzicht is de prognose weergegeven van de balansposten en de verwachte resultaten zoals deze voorkomen in de MPG 2022.

	Boekwaarde 31-12-2021	Verwacht resultaat op startwaarde	Verwacht resultaat op eindwaarde	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Rente *
	A	B	C	D	E	F
Bedrijventerreinen	-1.267.650	168.576	171.964	1.396.905	279.948	21.271
Woningbouw Dalfsen	-1.336.322	561.918	592.558	2.510.071	1.746.714	19.593
Woningbouw Nieuwleusen	8.067.696	3.667.597	4.338.479	4.907.498	17.362.945	-49.272
Woningbouw Kernen (overig)	712.402	503.809	553.603	1.902.608	3.193.516	-24.902
Afgesloten complexen	-39.978	176.838	176.838	118.125	251.628	-3.357
Totaal	6.136.148	5.078.737	5.833.442	10.835.207	22.834.750	-36.666

Bepaling van de verwachte eindwaarde (A + D - E - F = C). De verwachte startwaarde betreft de verwachte eindwaarde contant gemaakt naar 1-1-2022 tegen 2% rente.

* - bedrag is betaalde rente, + bedrag is ontvangen rente

8 Duurzaamheid

Algemeen

Op basis van het landelijke klimaatakkoord is iedere gemeente aan de slag met de energietransitie om op die manier een reductie van CO2 te bewerkstelligen. De gemeente Dalfsen is al vele jaren actief op dit gebied en we zijn toonaangevend in de regio.

Duurzaamheid zit verweven in verschillende beleidsvelden binnen de gemeentelijke organisatie. Voorbeelden zijn klimaat en water, groenbeheer, gemeentelijke gebouwen en voertuigen en duurzaam inkopen en aanbesteden, maar ook civieltechnische projecten.

Naast het reguliere gemeentelijke budget ontvangt de gemeente jaarlijks diverse incidentele subsidies en uitkeringen voor het uitvoeren van specifieke taken zoals energiearmoede of energiebesparing.

Beleidskader

In 2017 heeft de raad het nieuwe duurzaamheidsbeleid tot en met 2025 vastgesteld. De missie uit het duurzaamheidsbeleid, 'Dalfsen nu en in de toekomst leefbaar' heeft vier pijlers: minder energiegebruik, meer duurzame energie, meer lokale kracht, meer circulair. Binnen deze vier pijlers zijn in maart 2019 tijdens de herijking van het duurzaamheidsbeleid de volgende drie thema's toegevoegd: Regionale energiestrategie (RES), Warmteplannen en de Energiemix.

Het beleid is grotendeels gericht op het faciliteren van lokale initiatieven, die één of meer van de vier pijlers in de praktijk gestalte geven. Samen met de inwoners werkt de gemeente op deze manier aan een duurzaam leefbare omgeving. Naast deze strategische insteek kent het duurzaamheidsbeleid ook concrete (energie)doelstellingen over bijvoorbeeld de hoeveelheid te produceren duurzame energie en het verduurzamen van de eigen gemeentelijke organisatie. Daarnaast is Dalfsen actief in regio verband zoals bij het opstellen en uitvoeren van de RES.

Voor de uitvoering van het beleid wordt tweejaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Het huidige uitvoeringsplan loopt tot en met 2022. Eind 2022 wordt door het College een nieuw uitvoeringsplan vastgesteld.

Vanuit de landelijke en provinciale overheid ontvangen gemeenten incidenteel subsidies en uitkeringen voor de uitvoering van specifieke duurzame acties. In 2021 waren dit de acties:

1. energiebesparing (Regeling Reductie Energie (Wonen) RRE en RREW);
2. energie neutraal verbouwen (ENV);
3. energiecoaches;
4. warmteplannen.

Stand van zaken

In het uitvoeringsplan zijn per beleidsdoel diverse concrete acties c.q. projecten beschreven inclusief de doelstelling voor 2021. Deze zijn allemaal opgestart of afgerond. De doelstellingen zijn gehaald of liggen in de lijn dat ze in de eerste helft van 2022 gehaald zullen worden.

Een aantal specifieke acties en projecten worden hieronder kort toegelicht.

Regionale Energie Strategie (RES)

In juni 2021 is de RES West Overijssel 1.0 vastgesteld door alle deelnemende gemeenten. In dit samenwerkingsverband vinden alle regionale afstemmingen plaats rondom de productie van duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Er is sprake van veel kennisdeling en samenwerking. Gemeente Dalfsen heeft een doel van 100 Gwh in 2030 vastgesteld. De RES 2.0 wordt in 2023 aan de gemeenteraden aangeboden met daarin een voortgang van de plannen.

Actie Regeling Reductie Energie (RRE)

Samen met de Dorpen van Morgen is de bespaaractie succesvol afgerond. Ongeveer 5.000 inwoners hebben een waardebon aangevraagd voor energiebesparende maatregelen. Het grootste deel hiervan is besteed bij lokale ondernemers. Een succesvolle actie met veel positieve reacties van de inwoners en ondernemers.

De opvolgactie RREW start niet in 2021 maar in 2022 en heeft een soortgelijk karakter als de RRE.

Transitievisie Warmte

In 2021 is met de input van vele inwoners, de Dorpen van Morgen en de woonstichtingen de transitievisie warmte gemaakt. In deze visie staat hoe de bebouwde omgeving stapsgewijs van het aardgas afgaat. Daarbij wordt een collectief en individueel programma uitgevoerd. De vervolgprojecten zijn opgestart zoals onderzoek naar de mogelijkheden voor warmtenetten en warmtepompen in woningen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een eenmalige Rijksuitkering. Eind 2021 zijn de eerste onderzoeken afgerond en zijn diverse afstemmingen met de inwoners geweest.

Energie neutraal verbouwen

Via deze actie krijgen inwoners hulp met het energieneutraal maken van hun woning. Vele webinars zijn georganiseerd en druk bezocht. De energiecoach heeft veel individuele adviesgesprekken gevoerd. Het resultaat is dat diverse woningen energieneutraal zijn en lokale ondernemers ervaring hebben opgedaan met de bijbehorende technieken en werkmethodes.

Energieproductie

Het aantal woningen met zonnepanelen blijft onverminderd stijgen. Helaas stagneert de realisatie van grote duurzame energieprojecten vooral door netcongestie. Samen met de gemeente Zwolle is in 2021 succesvol gelobbyd voor netuitbreiding. De uitbreidingsplannen in Zwolle zijn inmiddels opgestart (energiecluster Hessenpoort). Totdat de noodzakelijke en gewenste uitbreiding is gerealiseerd, gebruiken we de tijd om plannen voor de opwekking van grootschalige energieproductie uit te werken. Een belangrijke stap hiervoor is het vaststellen van het zoekgebied Dalfserveld West (raad december 2021) en het ondertekenen van de intentieovereenkomst met Dorpen van Morgen voor het oprichten van een Gezamenlijk Energiebedrijf d.d 14 december 2021. Tot slot zijn in 2021 projecten opgestart voor slimme oplossingen voor meer grote zonnedaken binnen het bestaande netwerk. Daarbij wordt veel samengewerkt in RES-verband.

Gemeentelijke panden

In 2021 is een integraal duurzaamheidsplan vastgesteld voor de gemeentelijke panden. De bijbehorende acties voor 2021 zijn opgestart of gerealiseerd.

Energie loket

In 2021 heeft ons energieloket een regionale aansturing gekregen. Hierdoor kunnen inwoners eenduidiger en gericht actuele informatie krijgen over verduurzaming. Wekelijks worden lokale berichten op deze site gedeeld en de site wordt goed bezocht.

Hoofdstuk 4 Balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld conform het BBV. Nadere bepalingen die zijn opgenomen in de financiële verordening, als nadere invulling van BBV-voorschriften, zijn eveneens van toepassing.

Per 1-1-2021 werken we met een nieuw financieel systeem. Alle grootboekrekeningen zijn beoordeeld bij de implementatie van dit systeem. Dit heeft geleid tot verschuivingen binnen en tussen de verschillende balanscategorieën, en dan voornamelijk op de vaste activa. Het balanssaldo is daardoor niet gewijzigd. Wel is het gevolg wel dat de balans per 31-12-2020 niet op regelniveau aansluit bij de beginbalans 1-1-2021.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waarderingsgrondslagen van de jaarrekening zijn gebaseerd op het BBV en vastgelegd in de Financiële Verordening. De activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel nominale waarde. De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. Voor de jaarrekening is het stelsel van baten en lasten gehanteerd. Dat betekent dat we lasten en baten hebben toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de jaarcijfers.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijging- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden maximaal in 5 jaar afgeschreven. Op voorbereidingskosten voor toekomstige grondexploitaties wordt niet afgeschreven. Deze kosten worden in toekomstige grondexploitaties ingebracht. De maximale termijn waarbij deze kosten als voorbereidingskosten verantwoord mogen worden op basis van het BBV is gesteld op 5 jaar.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Onder de immateriële vaste activa worden ook de bijdragen aan activa in eigendom van derden verantwoord. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële Vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:

- Activa met een economisch nut;
- Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (heffings-gerelateerd economisch nut);
- Activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

De activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de afschrijvingstabel behorende bij de Financiële Verordening. In principe worden activa lineair afgeschreven.

Investerings tot een bedrag van € 25.000 worden niet geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreft investeringen in riolering, inzameling van huishoudelijk afval en investeringen voor activiteiten waarop rechten kunnen worden geheven.

Deze investeringen worden op de balans opgenomen onder de aparte categorie "investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Tot en met het boekjaar 2016 kon op dergelijke activa (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven worden. Met ingang van 2017 worden alle investeringen met een maatschappelijk nut geactiveerd waarbij over de verwachte levensduur afgeschreven moet worden. Vanaf 2017 is er dus geen versnelde afschrijving meer mogelijk.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid gevormd die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde.

Flottende activa

Vorraden

Onderhanden werk

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs bestaat uit de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Hiervoor wordt conform de BBV de Percentage of Completion (PoC) methode gehanteerd. Dit houdt in dat op basis van de voortgang van de grondexploitatie tussentijdse winsten genomen moeten worden.

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Volgens het BBV mag er een voorziening worden gevormd in deze vier gevallen:

- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan de hoogte op de balansdatum niet zeker is, maar die wel redelijk ingeschat kunnen worden;
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan de hoogte al redelijk in te schatten is;
- Er zullen kosten worden gemaakt in een volgend begrotingsjaar. Hiervoor mag een voorziening worden gevormd als het maken van die kosten zijn oorsprong mede in het huidige of in voorafgaande begrotingsjaren vindt en de voorziening is bedoeld om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
- Er worden bijdragen verstrekt aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen", onderdeel van het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Onder vaste schulden worden verstaan de schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de overlopende passiva zijn de van overheidslichamen (vooruit) ontvangen voorschotbedragen voor een specifiek bestedingsdoel opgenomen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingenBorg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Aangegane verplichtingen en vorderingen

Onder deze categorie worden de meerjarige inkoopcontracten opgenomen tegen de resterende contractwaarde.

Balans per 31 december 2021

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2021	1-1-2021	31-12-2020
Vaste activa	61.298	57.572	57.571
Immateriële vaste activa	784	494	494
• Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	714	421	
• Bijdrage aan activa van derden	70	73	494
Materiële vaste activa	55.728	52.050	52.049
• Investerings met economisch nut	48.858	46.240	44.497
• Investerings met economisch nut, waarvan ter bestrijding v/d kosten een heffing kan worden opgelegd	268	283	283
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.602	5.527	7.269
Financiële vaste activa	4.786	5.028	5.028
• Kapitaalverstrekkingen aan:			
- deelnemingen			142
- overige	142	142	
• Leningen aan:			
- openbare lichamen als bedoeld in art. 1 onderdeel a van de Wet financiering decentrale overheden	0	0	
- woningbouwcorporaties	1.198	1.597	1.597
- deelnemingen	845	997	997
- overige verbonden partijen	2.601	2.292	2.292
• Overige langlopende leningen	0	0	
• Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	0	0	

Vlottende activa	19.042	25.319	25.318
Vorraden	5.344	11.391	11.388
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	5.344	11.391	11.388
- bedrijventerreinen	-1.300	-8	
- woningbouw	6.644	11.399	
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	10.719	6.825	6.810
• Vorderingen op openbare lichamen	3.632	221	221
• Rekening-courantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren)	4.654	3.891	3.891
• Overige vorderingen	2.433	2.713	2.698
Liquide Middelen	472	265	255
• Kas-, bank- en girosaldi	472	265	255
Overlopende activa	2.507	6.838	6.865
• de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	0	
• Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.507	6.838	6.865
Totaal generaal	80.342	82.889	82.889

Niet in de balans opgenomen rechten	Recht per 31-12-2021	Recht per 31-12-2020	
Recht op verliescompensatie krachtens de wet op de vennootschapsbelasting 1969	-	-	
Overige rechten verworven van natuurlijke personen en rechtspersonen	-	-	
	-		

Bedragen x € 1.000

PASSIVA	31-12-2021	1-1-2021	31-12-2020
Vaste passiva	69.575	69.246	69.246
Eigen vermogen	43.711	42.253	42.253
• Algemene reserve	14.857	15.820	13.141
• Bestemmingsreserves	24.925	26.588	29.267
• Gerealiseerd resultaat (nog te bestemmen)	3.929	-155	-155
Vorzieningen	10.923	10.657	10.657
• Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	10.923	10.657	10.657
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	14.941	16.336	16.336
• Onderhandse leningen van: - binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.941	16.336	16.336
• Waarborgsommen	-	-	-
Vlottende passiva	10.767	13.643	13.643
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	5.197	5.330	5.330
• overige kasgeldleningen	2.000	3.000	3.000
• overige schulden (crediteuren)	3.197	2.330	2.330
• Debetsaldi banken	-	-	-
Overlopende Passiva	5.570	8.313	8.313
• verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en uitzondering van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	3.857	2.858	
• de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.713	5.455	
Totaal generaal	80.342	82.889	82.889

Bedragen x € 1.000

Niet uit de balans blijvende verplichtingen			
	Verplichting 31-12-2021	Verplichting 1-1-2021	Verplichting 31-12-2020
Waarborgen en garanties	58.215	57.992	57.992
	58.215	57.992	57.992

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans per 31 december 2021

Bedragen x €
1.000

Vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1- 1-2021	Investeringen	Bijdragen derden	Desinvestering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	421	-0	421	303		10	-	714
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	73	-0	73	-		-	3	70
Totaal:	494	-0	494	303		10	3	784

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling hebben betrekking op de voorbereidingskosten voor de grondexploitaties.

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1- 1-2021	Investeringen	Bijdragen derden	Desinvestering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Investeringen met een economisch nut								
Gronden en terreinen	13.841	1.614	15.455	4.299	-	-	6	19.749
Gronden en terreinen (warme gronden)	-	178	178	-	-	-	-	178
Bedrijfsgebouwen	26.719	14	26.733	11	-	-	1.075	25.668
Vervoermiddelen	867	-87	780	44	-	-	193	632
Mach. App. & install.	3.445	71	3.516	58	-	-	609	2.965
Overige mat. Vaste activa	37	-12	25	93	-	-	4	114
Verliesvoorz. MVA grond	-448	-0	-448	-	-	-	-	-448
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	36	-36	-	-	-	-	-	-
Totaal:	44.497	1.743	46.240	4.506	-	-	1.887	48.858

Investerings met een economisch nut waarvoor heffing kan worden opgelegd								
Bedrijfsgebouwen	283	-99	184	-	-	4	180	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	54	54	-	-	4	49	
Gronden en terreinen	-	42	42	-	-	2	39	
Vervoermiddelen	-	4	4	-	-	4	-	
Totaal:	283	0	283	-	-	15	268	
Investerings met uitsluitend maatschappelijk nut								
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken vanaf 2017	5.252	-1.826	3.426	1.490	131	-	78	4.707
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken tot 2017	2.016	84	2.100	8	-	-	213	1.894
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken heffingen tot 2017	-	-	-	-	-	-	-	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken heffingen vanaf 2017	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiele vaste activa MN	1	0	1	-	-	-	-	-
Totaal:	7.269	-1.742	5.527	1.498	131	-	291	6.601

De investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut (vanaf 2017) hebben betrekking op de volgende projecten:

Aanleg fietsroute Dalfsen-Zwolle, Jagtlusterallee, Kanaalpark, Beatrixlaan/Julialaan en de Buitenruimte de Spil, Herontwikkeling Kroonplein, Hybride veld Hoonhorst

Op de meeste van deze projecten is ook een bijdrage van de provincie, rijk of waterschap ontvangen. Deze zijn als bijdragen van derden in mindering gebracht.

In de bijlagen wordt inzicht gegeven in de realisatie van de investeringsbudgetten.

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Desinvestering	Aflossing	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2021
Kapverstr.deeln.	142	-142	-	-	-	-	-	-
Effecten	-	142	142	-	-	-	-	142
Leningen aan woningcorporaties	1.597	0	1.597	-	-	399	-	1.198
Leningen aan deelnemingen	-	997	997	-	-	152	-	845
Leningen aan openbare lichamen	997	-997	-	-	-	-	-	-
Overige langlopende leningen	2.292	-0	2.292	328	-	18	-	2.601
Totaal:	5.028	-0	5.028	328	-	570	-	4.786

Specificatie Financiële vaste activa		
Specificatie Effecten	2021	2020
Vitens N.V.	9	9
Enexis Holding NV	8	8
Publiek belang Elektriciteitsproductie BV	-	-
CBL vennootschap BV	-	-
CSV Amsterdam B.V.	-	-
Vordering op Enexis BV	-	-
Verkoop Vennootschap BV	-	-
Rova BV	41	41
BNG NV	84	84
	142	142

Specificatie Leningen aan woningcorporaties	2021	2020
Woonstichting Vechthorst	1.198	1.597
	1.198	1.597

Specificatie Leningen aan deelnemingen	2021	2020
Lening Enexis Tranche B	216	216
Achtergestelde lening Vitens	-	152
Enexis	-	-
Lening verkoop vennootschap BV (RWE)	-	-
Voorziening Lening verkoop vennootschap BV (RWE)	-	-
Achtergestelde lening Larcom	-	-
Overbrugging lening Larcom	-	-
Achtergestelde 8% Rova-lening	628	628
Staatslening 1959	1	1
	845	997

Specificatie Leningen aan overige langlopende leningen	2021	2020
Duurzaamheidslening	141	140
VROM starterslening	2.039	2.012
De Schakel	-	-
Veiligheidsregio IJsselland	-	-
Bruggeplein	124	140
Verzilverlening	300	-
	2.604	2.292

Vlottende activa

Voorraden	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Investeringen	Desinvestering /opbrengsten	Afwaardering Waardevermind.	Boekwaarde 31-12-2021
GREX woningbouw	12.102	-0	12.102	2.729	7.406	-	7.425
af: verliesvoorziening	-703	0	-703	-	-	78	-781
GREX bedrijventerr.	306	3	309	117	1.725	-	-1.300
af: verliesvoorziening	-317	0	-317	-	-	-317	-
Totaal:	11.388	3	11.391	2.846	9.131	-239	5.344

Bedrijventerreinen								
Complex	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1- 1-2021	Investerings	Inkomsten	Interne boekingen	Winst uitname	Balans waarde 31-12-2021
De Grift III	-566		-566	76	-700	-	-77	-1.267
Stappenbelt	384		384	19	-409	-	-	-6
t Fabrik Zuid	488		488	16	-539	-	-	-35
t Fabrik Zuid II	-		-	8	-	-	-	8
Overige percelen	-		-	-	-	-	-	-
Totaal	306	-	306	119	-1.648	-	-77	-1.300

Woningbouw								
Complex	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1- 1-2021	Investerings	Inkomsten	Interne boekingen	Winst uitname	Balans waarde 31-12-2021
De Gerner Marke	175		175	13	-	-	-208	-20
Waterfront	-394		-394	22	-	-	-78	-450
Oosterdalsen	1.226		1.226	310	-2.652	-	250	-865
Kleine veer	-10		-10	3	-3	-	-	-10
Westerbouwwanden Noord	7.566		7.566	507	-1.331	-	598	7.340
De Nieuwe Landen	578		578	69	-178	-	-388	81
De Nieuwe Landen II	1.092		1.092	77	-593	-	-48	528
De Koppeling	39		39	3	-103	-	39	-22
De Koele Hoonhorst	-44		-44	43	-100	-	16	-85
De Wieken	822		822	232	-	-	-	1.054
Agnieten College	350		350	27	-1.189	-	485	-327
Muldersveld II	-10		-10	14	-14	-	-	-10
Muldersweg	712		712	20	-522	-	-	210
Overig	-		-	-	-	-	-	-
Totaal	12.102	-	12.102	1.341	-6.684	-	666	7.425

Voorziening								
	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1- 1-2021	Investeringen	Inkomsten	Interne boekingen	Winst uitname	Balans waarde 31-12-2021
Voorziening	-1.020	-	-1.020	-	-	-	239	-781
Totaal	-1.020	-	-1.020	-	-	-	239	-781
Totaal voorraden	11.388	-	11.388	1.460	-8.332	-	828	5.344

Bij de MPG 2022 zijn alle grondexploitaties herzien en ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Zie voor een verdere uitwerking en toelichting de paragraaf grondbeleid.

Voor verdere informatie over de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op de programma's 4 en 9. (Economische zaken en Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting).

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	221	-	221	3.632	-	3.632
Uitzettingen in de Rijks schatkist	3.891	-0	3.891	4.654	-	4.654
Vorderingen Sociaal Domein	684	15	699	887	156	731
Debiteuren algemeen	2.007	-	2.007	1.695	-	1.695
Debiteuren belastingen	7	0	7	7	-	7
Totaal:	6.810	15	6.825	10.876	156	10.720

Verschil ten opzicht van 2020 door vordering Belastingdienst op compensabele btw, de post in in 2020 opgenomen bij overlopende posten nog te ontvangen bedragen.

Onder de debiteuren is een bedrag van € 730.000 opgenomen. Dit betreft de restant verkoopopbrengst van het project Waterfront.

Vorderingen op openbare lichamen	2020	2021
Rijksoverheid	111	283
Belastingdienst	18	3.271
Provincie	91	32
Overige openbare lichamen	1	46
Totaal	221	3.632

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Kassaldi	-	10	10	7
Banksaldi	255	-0	255	465
Totaal:	255	10	265	472

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	533,955		1.423,880	
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	210	219	173	239
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	323	315	1.251	1.185
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	71.194			

(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	71.194			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	533,955		1.423,880	
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	18.944	19.912	15.946	21.984
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	210	219	173	239

Overlopende activa	Boekwaarde	Overboeking	Boekwaarde	Boekwaarde
Tussenrekeningen	31-12-2020	obv BBV	1-1-2021	31-12-2021
Vooruitbetaalde bedragen	947	-28	919	857
Overige overlopende activa	-	19	19	24
Nog te ontvangen bedragen	5.918	-18	5.900	1.626
Totaal:	6.865	-27	6.838	2.507

Specificatie overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2021	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 01-01-2021	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2021
Europese overheidslichamen	-	-	-	-	-	-
Rijk	472	-0	472	-	472	-
Overige Nederlandse overheidslichamen	5.644	1	5.645	2.103	5.742	2.006
Overige overlopende activa	749	-28	721	28.266	28.486	501
Totaal	6.865	-27	6.838	30.369	34.700	2.507

**Toelichting op de balans
per 31 december 2021**

Bedragen x €
1.000

Vaste passiva

Eigen vermogen	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Stortingen	Resultaatbestem- ming	Onttrekkingen	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserve	13.141	2.679	15.820	1.468	-155	-2.275	14.857
Bestemmingsreserves, bestaande uit:							
<i>Geblokkeerde bestemmingsreserves</i>	22.312	-1.106	21.206	-	-	-994	20.212
<i>Bestemmingsreserves</i>	6.955	-1.573	5.382	1.199	-	-1.869	4.713
				-		-	-
Nog te bestemmen resultaat	-155	0	-155	-	155	-	-
Totaal:	42.253	-1	42.252	2.667	-	-5.138	39.782

Specificatie Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2021
Riolering	-	-	-	-	-	-	-
Afval	-	-	-	-	-	-	-
Groot Onderhoud	-	-	-	-	-	-	-
Wethouderspensioen	-	-	-	-	-	-	-
Pensioen gewezen wethouders	-	-	-	-	40	-40	-
Bovenwijks aansluiting N348	-	-	-	-	-	-	-
Mobiliteit	-	-	-	-	-	-	-
Totaal:	-	-	-	-	40	-40	-

Voorziening voor
verplichtingen
pensioen(gewezen)
wethouders

De voorziening wordt gevormd op basis van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). Toevoegingen zijn verricht op basis van actuariële berekeningen, de toepassingen hebben betrekking op werkelijke uitbetalingen.

Bovenwijkse voorzieningen

De voorziening is gevormd op basis van het raadsbesluit bij de jaarrekening 2012. De voorziening is gevormd voor het realiseren van bovenwijkse voorzieningen met betrekking tot de N348. Aan alle nog te realiseren voorzieningen liggen actuele plannen ten grondslag. Vanaf 2017 wordt voor de realisatie gelden onttrokken.

Onderhoudsvoorziening
gemeentelijke gebouwen

De voorziening is gevormd ter equalisatie van onderhoudskosten. Aan alle voorzieningen liggen actuele plannen ten grondslag, ter onderbouwing van de omvang van de voorziening. De toevoegingen aan de voorzieningen zijn verricht op basis van de berekening in het Beleidsplan onderhoud gemeentelijke gebouwen periode 2019-2023. De toepassing gebeurt op basis van werkelijke kosten.

Voorziening riolering

Via de rioolheffingen worden heffingen ontvangen. Overschotten en tekorten op de riolering worden toegevoegd of onttrokken aan de voorziening. De voorziening moet specifiek voor de riolering worden ingezet. In 2021 is een nieuw gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld .

Voorziening afval

Via de afvalstoffenheffing worden heffingen ontvangen. De voorziening moet specifiek worden ingezet voor afval. Overschotten en tekorten op de afval worden toegevoegd of onttrokken aan de voorziening.

Voorziening mobiliteit

De voorziening bestaat uit bevorderende maatregelen voor mobiliteit en ter voorkoming van wachtgeld.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerdering	Aflossingen	Saldo 31-12-2021
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	16.336	0	16.336	-	-1.395	14.941
Totaal:	16.336	0	16.336		-1.395	14.941

De totale rentelast voor het jaar 2021 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 226,000

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Saldo 31-12-2021
Korlopende schulden:				
Kasgeldleningen	3.000	-	3.000	2.000
Crediteuren	2.330	0	2.330	3.197
Totaal:	5.330	0	5.330	5.197

Crediteuren	2021	2020
Rijksoverheid	3	-
Belastingdienst	481	-
Provincie	-	-
Overige openbare lichamen	898	267
Overige crediteuren	1.815	2.063
	3.197	2.330

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2020	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Verpl. tlv begr.jr en te bet.in vlg. jr	2.837	21	2.858	3.857
Vooruitontv. Bedragen	5.455	0	5.455	1.713
overige passiva	21	-21	-	-
Totaal:	8.313	0	8.313	5.570

Verloop vooruitontvangen bedragen	Boekwaarde 31- 12-2021	Overboeking obv BBV	Boekwaarde 01- 01-2021	Ontvangsten	Bestedingen	Boekwaarde 31-12-2021
Europese overheidslichamen	-	-	-	-	-	-
Rijk	4.526	-0	4.526	392	4.526	392
BDU	446	1	447	-	-	447
Overige Nederlandse overheidslichamen	464	-1	463	1.105	694	874
Overige vooruitontvangen bedragen	19	0	19	-	19	-
	5.455	0	5.455	1.497	5.239	1.713

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt, naar de aard van de geldlening, gespecificeerd worden:

Geldnemer	Aard/Omschrijving	Restant begin jaar	Restant eind jaar	Percentage borgstelling	Borgstelling 31-12-2021
Stichtingen/instellingen	Gewaarborgde geldleningen	31.138	32.103	100	32.103
		53.081	51.389	50	25.695
Particulieren	Hypotheekgarantie	313	215	100	215
		84.532	83.707		58.013

Aangegane verplichtingen en vorderingen

Wij vermelden de volgende meerjarige verplichtingen en vorderingen die hun oorzaak voor de balansdatum hebben, maar daarna zullen worden geëffectueerd:

Totale huurverplichting vanuit de gemeente Dalfsen	186
ICT verplichting	757
	943

Hiervan is € 214.500 als contractwaarde 2022/2023 betrokken in de oordeelsvorming.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

De oorlog in Oekraïne heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2021, maar naar verwachting wel voor diverse beleidsterreinen van onze begroting 2022 en mogelijk voor de jaren daarna. Als gemeente krijgen we te maken met een toenemend aantal vluchtelingen. Voor deze vluchtelingen moet onderdak, onderwijs en (financiële) ondersteuning geregeld worden. Dit zal in 2022 grote (financiële) impact gaan hebben. Hoe groot deze impact precies zal zijn is nu op dit moment niet te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Er is geen sprake van een risico voor de continuïteit van onze gemeente. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om deze taken zo goed mogelijk uit te voeren.

Reserves en voorzieningen (inclusief algemene reserve vrij besteedbaar)

Hieronder volgt eerst het totaalbeeld van de Reserves en Voorzieningen over het jaar 2021 ten opzichte van 2020. Daarna worden in deze de paragraaf de Reserves (A) en de Voorzieningen (B) nader toegelicht. Uiteindelijk volgt er een voorstel tot vrijval en opheffing van reserves.

	Stand per 31 december	
	2021	2020
Algemene reserves	14.857.286	15.819.604
Geblokkeerde bestemmingsreserves	20.211.660	21.205.570
Overige bestemmingsreserves	4.713.202	5.382.263
Totaal Reserves	39.782.148	42.407.437
Totaal Voorzieningen	10.922.846	10.657.283
Totaal Reserves en Voorzieningen	50.704.994	53.064.720

Algemeen

In de onderstaande tabel ziet u het verloop van de reserves over het jaar 2021.

A. Reserves

In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de reserves en de mutaties daarop in het jaar 2021.

Nummer	Naam reserve	REKENING					Stand per 31-12-2021
		Stand per 01-01-2021	Mutatie binnen reserves	Bij	Af	Rek.saldo voorgaand jaar	
	Algemene reserves						
9100001	Algemene reserve vaste buffer	4.000.000	0	0	500.000	0	3.500.000
9100002	Algemene reserve vrij besteedbaar	9.140.705	0	879.000	940.808	154.950	8.923.947
9100003	Algemene reserve grondexploitatie	2.678.899	0	591.983	837.543	0	2.433.339
	Totaal algemene reserves	15.819.604	0	1.470.983	2.278.351	154.950	14.857.286
	Geblokkeerde bestemmingsreserves						
9110001	Reserve KL gemeentehuis bouw	7.933.800	0	0	283.350	0	7.650.450
9110002	Reserve KL kunstgrasvelden	409.093	0	0	85.473	0	323.620
9110003	Reserve KL Cichoreifabriek gebouw	1.029.279	0	0	28.591	0	1.000.688
9110004	Reserve KL Cichoreifabriek installaties	314.250	0	0	52.375	0	261.875
9110005	Reserve KL brandweerkazerne Nieuwleusen	938.250	0	0	34.750	0	903.500
9110006	Reserve KL de Spil installaties	2.000.000	0	0	250.000	0	1.750.000
9110007	Reserve KL de Spil gebouw	7.325.753	0	0	192.783	0	7.132.970
9110008	Reserve KL verbouw werf Dalfsen	1.123.240	0	0	55.596	0	1.067.644
9110009	Reserve KL wandelpromenade	131.905	0	0	10.992	0	120.913
	Totaal geblokkeerde bestemmingsreserves	21.205.570	0	0	993.910	0	20.211.660
	Bestemmingsreserves						
9120001	Reserve reeds bestemd	473.811	0	0	128.750	0	345.061
9120002	Reserve verkoop pref. aandelen Vitens	152.224	0	0	152.224	0	0
9120003	Reserve herstructurering openbaar groen	484.115	0	0	18.840	0	465.275
9120004	Reserve volkshuisv. overdracht woningbedrijf	1.428.884	-199.663	0	199.663	0	1.029.558
9120005	Reserve volkshuisvesting (VHV)	1.736.839	199.663	0	14.961	0	1.921.541
9120006	Reserve corona noodfonds	1.000.000	0	0	618.474	0	381.526
9120007	Reserve budgetoverheveling	106.390	0	999.808	535.957	0	570.241
	Totaal bestemmingsreserves	5.382.263	0	999.808	1.668.869	0	4.713.202
	TOTAAL RESERVES	42.407.437	0	2.470.791	4.941.130	154.950	39.782.148

Algemene reserves

Deze bestaan uit 3 reserves, namelijk met vaste buffer, vrij besteedbaar en de grondexploitatie.

1. De algemene reserve vaste buffer heeft als doel het afdekken van risico's, uitsluitend in te zetten als daarvoor geen andere (reserve) middelen meer beschikbaar zijn.

Stortingen: geen, tenzij de reserve onder het afgesproken minimum terecht komt.

Beschikkingen: overeenkomstig de doelstelling.

In oktober 2019 is de nota Reserves en Voorzieningen 2019-2022 vastgesteld. Daarin is bepaald dat jaarlijks bij de programmabegroting de hoogte van de algemene reserve vaste buffer wordt bepaald op basis van de risico inventarisatie. Bij de begroting 2021(-2024) is de hoogte van deze reserve bepaald op € 3.500.000.

2. De algemene reserve vrij besteedbaar is bestemd voor het doen van onvoorziene of incidentele uitgaven, alsmede voor saldi van de jaarrekening.

Stortingen: rekeningsaldi en bedragen die vrijvallen uit de 'algemene reserve reeds bestemd' of bestemmingsreserves worden toegevoegd aan de 'algemene reserve vrij besteedbaar'.

Beschikkingen: overeenkomstig de doelstelling, alsmede het afdekken van eventuele tekorten bij de jaarrekening.

De reserve is in 2021 gewijzigd met de volgende bedragen:

Stand per 1 januari 2021		9.140.705
Vrijval res grondexpl tgv ARVB (jaarrek 2020)	379.000	
Overheveling vanuit vaste buffer	<u>500.000</u>	
Totaal bij		879.000
Resultaat jaarrekening 2020 (raad 21-6-2021)		-154.950
Jaarrek 2020 overhev.naar res Budgetovh (raad 21-6-2021)	-399.249	
Jaarrek 2020 budgetovh A naar 2021 (raad 21-6-2021)	-502.827	
Jaarrek 2020 budgetovh B naar 2021 (raad 21-6-2021)	-7.732	
Jaarrek 2020 res bestemming tbv verkiezingen (raad 21-6-2021)	<u>-31.000</u>	
Totaal af		-940.808
Stand per 31 december 2021		8.923.947

De volgende claim op deze reserve kan vrijvallen (bedrag blijft in de ARVB), tot een bedrag van € 80.000. Dit is ook toegelicht in programma 5 Mutatie reserves.

Vrijval claims	
Ruimte voor de Vecht sport/spelen 2021 (raad 25-06-2020)	80.000
Totaal vrijval claims in 2021	80.000

Onderstaande claims blijven gehandhaafd maar voorgesteld wordt om deze over te hevelen naar de Reserve Budgetoverheveling.

Handhaven claims	
Duurz Dorpen 2021 - budgetovh jaarrek 2018 (raad 23-5-2019)	50.000
Implementatiebudget IBOR jaarschijf 2021 (raad 29-11-2021)	28.250
Totaal --> overhevelen naar Reserve Budgetoverheveling	78.250

3. De algemene reserve grondexploitatie heeft als doel het opvangen van risico's welke gelopen worden binnen de grondexploitaties.

Stortingen: de (tussentijdse) winstnames van de complexen. Daarnaast stortingen vanuit de 'algemene reserve vrij besteedbaar' om de reserve op het gewenste niveau te houden.

Beschikkingen: afdekken van verliezen in het kader van de grondexploitatie.

De reserve is in 2021 gewijzigd conform de bedragen genoemd in de paragraaf grondbeleid, onderdeel algemene reserve grondbedrijf (weerstandsvormogen).

De stand per 31 december 2021 bedraagt € 2.433.339.

Geblokkeerde bestemmingsreserves

Doel : dekking van kapitaallasten (KL)

Stortingen : geen stortingen (alleen wanneer nieuwe reserves gevormd worden), omdat de rente toevoeging m.i.v. 2017 is beëindigd.

Beschikkingen : overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten.

De mutaties in 2021 zijn conform de begroting en de bijstellingen in de bestuursrapportages.

Bestemmingsreserves

Reserve reeds bestemd (voorheen ARRB)

Doel : reserve voor het afwickelen van diverse claims (beslagleggingen).

Stortingen : overheveling vanuit de 'algemene reserve vrij besteedbaar' of vanuit bestemmingsreserves.

Beschikkingen : overeenkomstig de doelstelling. Bedragen die vrijvallen uit deze reserve, worden toegevoegd aan de 'algemene reserve vrij besteedbaar'.

De reserve is in 2021 gewijzigd met de volgende bedragen:

Stand per 1 januari 2021		473.811
Vrijval reserves naar ARVB (jaarrek 2020)		0
Ovh naar reserve budgetovh obv jaarrek 2020, cultuurbeleid 2019 tbv jaarschijf 2021	-70.000	
Ovh naar reserve budgetovh obv jaarrek 2020, cultuurbeleid 2020 restant	-20.000	
Subtotaal naar reserve budgetoverheveling		-90.000
Besteding in 2021:		
Compensatie wegvallen dividend	-23.750	
Update intranet (begroot € 25.000)	-15.000	
		-38.750
Stand per 31 december 2021		345.061

Onderstaande claims kunnen vrijvallen t.g.v. de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar

Vrijval claims vanuit Reserve Reeds Bestemd	
Update intranet	10.000
Gebiedsontwikkeling/gebiedsgericht beleid	25.000
Cultuurbeleid naar res budgetovh, afronding (20.179)	179
Totaal vrijval claims tgv ARVB	35.179

Reserve verkoop preferente aandelen Vitens

Doel : genereren van structurele opbrengsten ter dekking van de exploitatie
Stortingen : niet van toepassing
Beschikkingen : jaarlijks € 152.234 ter dekking van de exploitatie (t/m 2021).

De reserve is in 2021 verlaagd met € 152.224 (restant bedrag). De stand van de reserve is per 31 december 2021 nihil en kan worden opgeheven.

Voorstel: reserve opheffen per 31 december 2021.

Reserve herstructurering openbaar groen

Doel : renovatie en herstructurering openbaar groen
Stortingen : opbrengsten van snippergroen
Beschikkingen : uit te voeren projecten in het kader van het groenstructuurplan. Door de gemeenteraad vastgesteld bij het jaarlijkse investeringsplan.

De reserve is in 2021 verlaagd met € 18.840. Dit betreft kosten van uitvoering van het groenstructuurplan. Er zijn geen opbrengsten verkoop groenstroken toegevoegd in 2020 als gevolg van de bezuinigingsopdracht. Dit geldt voor 2020 en 2021.

Reserve volkshuisvesting overdracht woningbedrijf

Doel : 'papier reserve'. Tegenover deze reserve staat het restant van de geldlening aan de Woonstichting Vechthorst.
Stortingen : geen.
Beschikkingen : bij de jaarlijkse aflossing van de geldlening (afgerond € 400.000) door de Woonstichting wordt dit bedrag overgeheveld naar de 'reserve volkshuisvesting' (50%) en de exploitatie (50%). De door de Woonstichting betaalde rente komt ook ten gunste van de exploitatie.

De reserve is in 2021 gewijzigd conform bovenstaande beschikking.

Reserve volkshuisvesting

Doel : bestemd voor zaken die nauw verband houden met volkshuisvestingsvesting in brede zin.
Stortingen : bij de jaarlijkse aflossing van de geldleningen door de Woonstichting vindt overboeking plaats vanuit de 'reserve volkshuisvesting overdracht woningbedrijf'. Dit is conform de oude reserve volkshuisvesting.
Beschikkingen : door de raad aan te wijzen investeringen overeenkomstig de doelstelling van de reserve.

De reserve is in 2021 gewijzigd met de volgende bedragen:

Stand per 1 januari 2021		1.736.839
Aflossing geldlening Woonstichting	199.664	
Bestemmingsplan kernen 50%	-14.961	
Openbare verlichting groot onderhoud	0	
Totale mutaties in 2021		184.703
Stand per 31 december 2021		1.921.542

Reserve Corona Noodfonds

Doel:

- maatregelen te kunnen treffen gericht op het in stand houden van cruciale voorzieningen in de gemeente;
- de financiële gevolgen af te dekken van gemeentelijke inkomsten die als gevolg van de coronacrisis gedeeltelijk of geheel niet meer worden gerealiseerd;
- financiële compensatie te leveren voor de gevallen waarin de gemeente diensten als gevolg van de coronacrisis niet kan leveren, die op grond van bestaande afspraken al wel in rekening zijn gebracht;
- extra gemeentelijke kosten te dekken die niet uit bestaande budgetten kunnen worden gedekt en die in verband staan met de coronacrisis.

Stortingen: € 1 mln éénmalig in 2020 ten laste van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar (raad mei 2020).

Beschikkingen: Aanvragen die voldoen aan criteria.

De reserve is in 2021 gewijzigd met de volgende bedragen:

Stand per 1 januari 2021		1.000.000
2020 Tweede tranche incl correcties	-341.244	
2020 Stoomfabriek, collegebesluit 6 april 2021	-22.945	
Besteding over 2020		-364.189
2021 Stoomfabriek, collegebesluit 6 april 2021	-18.030	
2021 Bevorderen aantrekkelijk winkelgebied (motie apr 2021)	-29.999	
2021 3e tranche	-174.734	
2021 3e tranche, nagekomen aanvragen	-31.522	
Besteding over 2021		-254.285
Stand per 31 december 2021		381.526

De raad heeft in april 2021 een motie aangenomen. Hier vloeit een claim voor 2022 uit voort van € 15.000 (bevorderen aantrekkelijk winkelgebied). Daarmee komt het beschikbare budget uit op € 366.526.

Reserve Budgetoverheveling

Doel : reserve voor het afwikkelen van diverse uitgaven in een volgend jaar.

Stortingen : overheveling vanuit de 'algemene reserve vrij besteedbaar' of vanuit bestemmingsreserves.

Beschikkingen : overeenkomstig de doelstelling.

De reserve is in 2021 als volgt gevoed en ingezet:

Stand per 1 januari 2021		106.390
Jaarrek 2020: diverse toevoegingen (raad 21-06-2021)	399.249	
Jaarrek 2020: DNA van Dalfsen, van Res Reeds Bestemd	20.000	
Jaarrek 2019: DNA van Dalfsen, jaarschijf 2021	70.000	
Jaarrek 2020: Budgetoverheveling A (raad 21-06-2021)	502.827	
Jaarrek 2020: Budgetoverheveling B (raad 21-06-2021)	7.732	
<i>Totaal bij</i>		999.808
<i>Bestedingen 2021:</i>		
DNA van Dalfsen	-102.552	
Ontw prim ondw middengebied	-31.086	
Planvorming N340	-12.776	
Transitie visie Warmte	-36.101	
Pilot Integrale Beveiligingsplannen	-10.838	

Ambulantisering GGZ	-27.000	
Project plan Grip op jeugd / soc domein	-125.000	
Ontsluiting Koesteeg	-32.872	
Aanleg glasvezel	-7.732	
Vervanging financieel pakket FMS	-36.000	
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-18.000	
Lang leve thuis	-25.000	
Wet inburgering	-51.000	
Subs Parochie Lemelerveld (RO mon zorg)	-10.000	
Kantstroken kunstgrasvelden	-10.000	
Totaal bestedingen		-535.957
Stand per 31 december 2021		570.241

Vrijval claims	
Ontw prim ondw middengebied (36.090-31.086)	5.004
Uitv transformatieplan/beleidsplan / Grip op soc domein	23.300
Viering 75 jarige bevrijding	14.000
Totaal vrijval claims in 2021 --> toevoegen aan ARVB	42.304

De stand van de reserve is per 31 december 2021 € 570.241. Hiervan kan een bedrag van € 42.304 vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar. Hierdoor resteert er een bedrag van € 527.937 in de reserve. Deze is benodigd voor:

Handhaven claims	
DNA van Dalfsen, cultuurbeleid	34.448
Transitie visie Warmte	166.000
Pilot Integrale Beveiligingsplannen	94.762
Vervanging VTH applicatie	13.700
Risico analyse VTH	10.000
Omgevingswet	168.027
Bijdrage SSC Ons security roadmap	41.000
Totaal	527.937

VOORSTEL TOT VRIJVAL RESERVES, OVERHEVELING EN OPHEFFEN RESERVES

Vrijval

Alle reserves zijn bij het opstellen van de jaarrekening geanalyseerd. Eén claim kan vrijvallen binnen de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar (ARVB), omdat de eigen bijdrage voor de Regiodeal is komen te vervallen. Het bedrag blijft beschikbaar binnen de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar.

Voorstel tot vrijval claims binnen ARVB	Bedrag
Ruimte voor de Vecht sport/spelen 2021 (raad 25-06-2020)	80.000
Totaal vrijval claims in 2021	80.000

Overhevelingen

1. Voorgesteld wordt een bedrag van € 78.250 (specificatie zie tabel bij ARVB) over te hevelen van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar naar de Reserve Budgetoverheveling.
2. Voorgesteld wordt een bedrag van € 35.179 (specificatie zie tabel Reserve Reeds Bestemd (RRB) over te hevelen van de Reserve Reeds Bestemd naar de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar.
3. Voorgesteld wordt een bedrag van € 42.304 (specificatie zie tabel bij reserve Budgetoverheveling) over te hevelen van de Reserve Budgetoverheveling naar de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar.

Opheffen reserves per 31 december 2021

1. Reserve verkoop preferente aandelen Vitens.

B. Voorzieningen

Nummer	Naam voorziening	REKENING				Stand per 31-12-2021
		Stand per 01-01-2021	Bij	Aan-wending	Vrijval	
9200001	Voorziening riolering	4.331.569	513.744	115.401	0	4.729.912
9200002	Voorziening afval	76.488	424.835	0	0	501.323
9200003	Voorziening groot onderhoud gem.gebouwen	1.056.046	162.100	111.354	0	1.106.792
9200004	Voorziening wethouderspensioen	1.911.019	0	0	12.387	1.898.632
9200005	Voorziening pensioen gewezen wethouders	1.419.170	0	90.331	39.940	1.288.899
9200006	Voorziening bovenwijks aansluiting N348	1.374.693	0	0	0	1.374.693
9200007	Voorziening mobiliteit	488.298	10.782	476.485	0	22.595
	TOTAAL VOORZIENINGEN	10.657.283	1.111.461	793.571	52.327	10.922.846

De toelichting op het verloop van de voorzieningen kunt u vinden onder Toelichting op de balans.

Hoofdstuk 5 Baten en lasten inclusief toelichting

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur, ondersteuning & alg. dekkingsm.												
Exclusief overhead	-4.545	46.358	41.812	-4.555	49.156	44.601	-4.405	50.370	45.965	150	1.214	1.364
Overhead	-8.461	260	-8.200	-9.247	299	-8.948	-9.164	164	-9.000	83	-135	-53
Openbare orde en veiligheid	-2.552	103	-2.450	-2.561	167	-2.394	-2.594	198	-2.396	-33	31	-2
Beheer openbare ruimte	-5.580	268	-5.312	-5.759	326	-5.433	-5.729	441	-5.288	30	115	146
Economische zaken	-1.755	1.584	-171	-1.785	1.584	-201	-687	434	-253	1.098	-1.150	-52
Onderwijs en vrije tijd	-5.895	676	-5.219	-6.143	897	-5.246	-6.257	1.226	-5.031	-115	330	215
Inkomensondersteuning	-7.219	4.957	-2.262	-7.000	4.888	-2.113	-6.805	5.039	-1.766	196	151	347
Sociaal domein	-21.419	939	-20.480	-22.631	1.204	-21.427	-21.255	1.306	-19.948	1.376	103	1.479
Duurzaamheid en milieu	-5.192	5.097	-95	-5.448	5.010	-438	-5.941	5.596	-344	-492	586	94
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-8.577	7.555	-1.022	-9.094	7.752	-1.341	-2.224	1.744	-480	6.870	-6.008	862
Saldo van baten en lasten	-71.197	67.797	-3.400	-74.223	71.283	-2.941	-65.060	66.518	1.458	9.163	-4.764	4.399
Stortingen in reserves	-570	0	1.816	-1.879	0	3.539	-2.504	0	-2.504	-625	0	-625
Onttrekkingen aan reserves	0	2.386	1.816	0	5.417	3.539	0	4.974	4.974	0	-443	-443
Resultaat	-71.767	70.183	-1.583	-76.102	76.700	598	-67.564	71.493	3.929	8.538	-5.207	3.331

*De gerealiseerde lasten van overhead zijn apart verantwoord in het overzicht van baten en lasten in programma Bestuur/ondersteuning/algemene dekkingsmiddelen conform de richtlijnen van de Commissie BBV.

Leeswijzer van de analyses

Bij het rapporteren over de financiële afwijkingen binnen de jaarrekening hebben wij een aantal keuzes gemaakt die de leesbaarheid van deze analyses bevorderen. Deze keuzes zijn:

- Personele lasten (betreffende vast en tijdelijk personeel, inhuur derden en detachingsvergoedingen) worden centraal geanalyseerd. Door dit centraal te positioneren laten wij in één analyse zien hoe wij met de inzet van ons personeel uitgekomen zijn. De analyse vindt u verderop in dit hoofdstuk, onder het kopje "Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen" en vervolgens onder "Toelichting afwijking op totale personeelslasten".
- Een programma bestaat uit meerdere beleidsvelden. Als deze beleidsvelden een afwijking van meer dan € 50.000 laten zien, wordt deze toegelicht. Nu de binnen deze beleidsvelden voorkomende personele lasten (salarissen) centraal worden geanalyseerd en toegelicht, kunt u cijfermatig geen directe aansluiting vinden tussen de toelichting van de analyses binnen het beleidsveld en de totale afwijking binnen het beleidsveld.

Voordat ingegaan wordt op de analyses, gaan we eerst in op de administratieve verwerking van budgetten die ten laste van een reserve worden gebracht. Hier wordt soms twee maal een zelfde uitleg gegeven.

Met behulp van onderstaande tabel leggen we uit waarom.

	begroot 2021	werkelijk 2021	verschil 2021
Programmaonderdeel	100	40	60
Onttrekking /storting reserve	-100	-40	-60
Resultaat	0	0	0

Wij hebben hierbij begroot € 100 uit te geven en dit te dekken door een onttrekking uit de reserve. Er is in werkelijkheid echter maar € 40 uitgegeven (minder dus is een voordeel). De onttrekking uit de reserve is dus ook maar € 40 en geen € 100. Dit is ook minder (dus hier een nadeel) per saldo is het neutraal.

In de tabel staat bij het verschil 2021 één keer 60 als voordeel en één keer 60 als nadeel.
In de analyses ziet u dit terug.

Verder worden de afwijkingen toegelicht op basis van de grootste afwijkingen. De totale afwijking komt niet altijd exact overeen met de toegelichte afwijking. Het verschil tussen de toegelichte- en totale afwijking is niet groot en kan worden uitgelegd als overige afwijking.

Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene baten en lasten	-887	550	-337	-788	427	-361	-728	433	-295	60	6	66
Algemene uitkering		38.443	38.443		41.364	41.364		42.467	42.467		1.103	1.103
Belastingen en heffingen	-393	6.864	6.470	-393	6.776	6.382	-374	6.825	6.451	19	49	69
Bestuur	-1.616	19	-1.597	-1.535	19	-1.516	-1.496	76	-1.419	40	57	97
Burgerzaken	-1.284	375	-908	-1.464	396	-1.068	-1.446	402	-1.044	18	6	24
Overhead	-8.461	260	-8.200	-9.247	299	-8.948	-9.164	164	-9.000	83	-135	-53
Overige gebouwen en gronden	-365	106	-259	-375	174	-201	-362	167	-195	13	-7	6
Saldo van baten en lasten	-13.006	46.618	33.612	-13.802	49.455	35.653	-13.569	50.534	36.965	233	1.079	1.311
Stortingen in reserves	-500	0	-500	-1.137	0	-1.137	-1.137	0	-1.137	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	1.265	1.265	0	2.436	2.436	0	2.263	2.263	0	-173	-173
Resultaat	-13.506	47.883	34.377	-14.939	51.892	36.952	-14.706	52.797	38.091	233	905	1.138

Toelichting afwijking op totale personeelslasten

Algemeen: Totale personeelslasten	147.000 V
--	------------------

Hier analyseren wij de afwijking op de totale personeelslasten van het vaste- en tijdelijke personeel en de gedetacheerden.

De totale personeelslasten bestaan uit salariskosten vast personeel, kosten personeel van derden (inhuur), variabele salarisvergoedingen, reiskosten, overwerk, vacaturegelden en detacheringsgelden. Het totaal van de loonkosten van het personeel is begroot op afgerond € 18,2 miljoen. Dit is inclusief een extra budget t.b.v. ziektevervangings van € 300.000 dat is toegekend o.b.v. de 2e bestuursrapportage 2021.

Er is sprake van een voordeel op de personeelslasten van € 147.000 (dit is 0,8% van de loonsom). Dit bestaat uit een nadeel op het vaste personeel van € 163.000 en voordeel op de inhuurbudgetten van € 310.000. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Het nadeel van € 163.000 op het vaste personeel kan (grotendeels) als volgt worden verklaard:

- de vastgestelde CAO 2021(-2022) dat resulteert in een nadeel van € 123.000.
- de opname van een bedrag van € 91.000 voor het verlofstuwmeer van medewerkers (op basis van de boekhoudvoorschriften)
- er zijn extra inkomsten ontvangen in verband met detachering van personeel ad. € 20.000 en vergoedingen als gevolg van zwangerschapsverlof ad. € 26.000 (voordeel € 46.000).

Het jaar 2021 kenmerkt zich door veel personele wisselingen. Vrijgevallen posities konden niet altijd direct worden ingevuld. Vacatures waren moeilijk (vast) in te vullen en zelfs tijdelijke krachten waren niet altijd direct aan de organisatie te binden. Tijdelijke invulling was daardoor vaak korter en op een later moment beschikbaar dan de positie vrij viel. Hierdoor is er in 2021 sprake geweest van extra werkdruk. Ondanks de gestaag stijgende inhuurtarieven is het voordeel op de diverse inhuurbudgetten € 310.000.

Dit wordt met name veroorzaakt door:

- minder inhuur t.b.v. de projecten organisatie ontwikkeling en de invoering van de verplichtingenadministratie (doorloop naar 2022, restant budget naar 2022);
- een uitgesteld besluit van het kabinet inzake rechtmatigheidsverantwoording. De geplande inhuur van expertise is niet ingezet.
- het later én korter invullen van vacatures binnen het sociaal en ruimtelijk domein. Ook is een vacature ingevuld door een werkervaringsplek.
- dat de gemaakte kosten op een andere kostensoort zijn verantwoord (binnen programma 3). Hierbij gaat het om een bedrag van afgerond € 69.000.
- dat er extra is ingehuurd in verband met corona (o.a. de afhandeling van de aanvragen tlv het corona noodfonds). Dit leidde tot een nadeel van € 52.000.

In de verschillenanalyse 2021 worden in elk programma, per beleidsveld, de verschillen benoemd, die hoger zijn dan € 50.000. Voor zover deze betrekking hebben op de salaris(gerelateerde) kosten, wordt daarbij aangegeven, dat deze verschillen centraal verklaard worden en daarom wordt daar verwezen naar deze algemene toelichting.

In de tabel hierna laten we de afwijkingen per programma zien die leiden tot de totale afwijking van € 147.000 op de personeelslasten, waarbij (-) is een nadeel.

Programma		Afwijking
1	Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	-10.000
2	Openbare orde en veiligheid	-9.000
3	Beheer openbare ruimte	38.000
4	Economische zaken	-3.000
5	Onderwijs en vrije tijd	-35.000
6	Inkomensondersteuning	73.000
7	Sociaal domein	24.000
8	Duurzaamheid en milieu	0
9	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	69.000
Totaal		147.000

Algemene baten en lasten	66.000 V
---------------------------------	-----------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 20.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Post onvoorzien, voordeel € 44.000

Er is jaarlijks € 56.000 beschikbaar. Op basis van de 2e berap 2021 is een bedrag van € 12.000 ingezet in verband met extra kosten wateroverlast. Het restant ad € 44.000 is niet ingezet in de laatste maanden van het jaar en levert daarom een incidenteel voordeel op.

Treasury, voordeel € 41.000

Door een hogere toegerekende rente, als gevolg van hogere boekwaardes, aan de grondexploitatie is een voordeel van € 34.000 ontstaan. Daarnaast heeft de gemeente rente ontvangen op afgesloten kasgeldleningen. Dit levert per saldo een voordeel op van € 7.000.

Algemene uitkering	1.103.000 V
---------------------------	--------------------

Algemene uitkering gemeentefonds, voordeel incidenteel € 703.000 en structureel € 400.000

Incidentele posten: voordeel € 250.000 inzake Corona (meicirculaire) en voordeel € 460.000 diverse posten (decembercirculaire), nadeel € 7.000 (voorgaande jaren).
Structureel voordeel € 400.000 inzake extra middelen jeugdzorg.

Een nadere toelichting staat ook bij hoofdstuk 2 [programma 1](#) Toelichting algemene dekkingsmiddelen en een totaaloverzicht in hoofdstuk 6, [bijlage 5](#)

Belastingen en heffingen	69.000 V
---------------------------------	-----------------

De afwijking wordt voor het grootste deel veroorzaakt door nagekomen toeristenbelasting over 2020. Daarnaast is er sprake van hogere opbrengsten Onroerende zaakbelastingen vanuit 2020, wat voornamelijk komt door het opleggen van aanslagen als gevolg van een uitgevoerde leegstandscontrole.

Bestuur	97.000 V
----------------	-----------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 37.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Vrijval voorziening pensioenen (gewezen) wethouders, voordeel € 152.000

Jaarlijks berekend Visma Raet de pensioenen van de gewezen en huidige wethouders. Dit pensioenrecht is geregeld in de Algemene Pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). In de 2e bestuursrapportage is voorgesteld de pensioenberekening van december 2021 af te wachten om dan te beoordelen of eventuele schommelingen in o.a. rentepercentage zijn gestabiliseerd. In de 2e bestuursrapportage is aangegeven dat het voordeel op circa € 149.000 uit zou komen. Met de berekening op peildatum 31 december 2021 kan vastgesteld worden dat het voordeel op € 152.000 uit komt.

Bestuursondersteuning raad, griffie en rekenkamercommissie, nadeel € 15.000

Het totale nadeel is opgebouwd uit meerdere voor- en nadelen. Het onderzoek van de rekenkamercommissie naar de effectiviteit van de kulturhusen vroeg € 7.000 meer aan middelen dan aan budget beschikbaar was. Hier staat tegenover dat in eerdere jaren budget over bleef. Daarnaast zijn vooruitlopend op de gemeenteraadsverkiezingen al diverse kosten gemaakt (zoals de kosten voor een stemhulp en ontwerpkosten voor promotiemateriaal), terwijl het budget pas in 2022 beschikbaar is.

Overhead	-53.000 N
-----------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, voordeel € 19.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Organisatie ontwikkeling, voordeel € 49.000

(voordeel salariskosten € 40.000 / voordeel overig € 9.000)

Het programma Samen verder Reizen is in augustus 2021 gestart. Het is ons helaas niet gelukt om direct de benodigde ondersteuning te vinden waarvoor middelen waren gereserveerd. Om het programma op volle sterkte uit te kunnen voeren zijn deze middelen nodig bij de inzet van ondersteuning vanaf januari 2022. Hiertoe is een verzoek tot budgetoverheveling van € 40.000 gedaan, zie tevens de analyse personeelskosten.

VTH applicatie inrichten tbv Omgevingswet, voordeel € 14.000

Het totale budget wordt overgeheveld naar 2022 om de software voor VTH in te richten voor het gebruik Omgevingswet. De inrichting heeft in 2021 niet plaats kunnen vinden. De Omgevingswet is in 2021 wederom uitgesteld. De leverancier heeft de software in 2021 niet kunnen leveren.

Pilot Integrale Beveiligingsplannen, voordeel € 95.000

Het resterende budget ad € 95.000 wordt overgeheveld naar 2022. Naar aanleiding van de SWOT-analyse van de pilot (zomer 2021) zijn de eerste acties uitgezet. De balies van Burgerzaken en de receptie hebben een privacyfolie gekregen.

De weerbaarheidsscans van het RIEC is in december 2021 opgeleverd. In 2022 worden de vervolgacties voor de pilot opgepakt, waarbij ook de aanbevelingen van het RIEC tot inzet van de pilotgelden gaan leiden.

Vervanging financieel pakket / invoering verplichtingenadministratie, voordeel € 129.000

(voordeel salariskosten € 46.000 / voordeel overig € 83.000)

In 2021 is overgegaan op een nieuw financieel systeem ifinanciën. Ook is gestart met de implementatie van de verplichtingenadministratie in ifinanciën. De verwachte datum van ingebruikname van de verplichtingenadministratie is 1 april 2022.

In 2022 wordt ifinanciën verder ingericht en uitgebreid zodat deze applicatie goed benut kan worden voor rapportages en het geven van inzicht. Daarnaast zijn nadere instructies, trainingen en handleidingen nodig voor een goede implementatie. Voorgesteld wordt om de niet bestede bedragen 2021 ter hoogte van € 129.000 over te hevelen naar 2022.

Website, voordeel € 33.000

Door een gunstige offerte t.b.v. upgrade gemeentelijke website is er een voordeel ontstaan van € 10.000. Ondanks dit voordeel voldoet de gemeentelijke website aan de gewenste en wettelijke toegankelijkheids- en beveiligingseisen. Tevens is de techniek van de website voorbereid op de invoering van de Wet Open Overheid (WOO), Wet Digitale Overheid (WDO) en Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV).

De kosten van werkzaamheden vloeiend uit het Uitvoeringsdocument Dienstverlening hebben wij in 2021 kunnen uitvoeren binnen bestaand budget. Dit levert een voordeel op van € 13.000.

De gemeentelijke website heeft zeer stabiel gedraaid. Hierdoor is de vraag naar technische ondersteuning van de leverancier nihil gebleven (strippenkaart). Dit geeft een voordeel van € 10.000.

Kantoorkosten, voordeel € 18.000

Door corona en de thuiswerkplicht was de bezetting op kantoor minimaal en zijn er minder uitgaven geweest aan de traditionele kantoorkosten. Dit geeft een voordeel van € 18.000.

Huisvesting gemeentehuis, nadeel € 25.000

Door het hybride werken is er een versnelde vraag naar audiovisuele middelen voor video-vergaderen ontstaan. In de vergaderruimtes is daarom geïnvesteerd in beeldschermen met camera's. Hierdoor is er een nadeel van € 25.000.

Huisvesting voormalig gemeentehuis Nieuwleusen, nadeel € 15.000

De overdracht van 't Olde Gemientehuis heeft nog niet plaatsgevonden, de exploitatiekosten over 2021 zorgen voor een nadeel van € 15.000.

Financieel beheer, nadeel € 25.000

Er zijn extra kosten gemaakt voor een boekenonderzoek over de periode 2016-2019. Het onderzoek loopt nog door in 2022 en richt zich op mogelijke BTW voordelen als gevolg van fiscale ontwikkelingen. Over mogelijke voordelen komen we in de komende rapportages dan terug.

Software- en licentiekosten, nadeel € 55.000

Sinds langere tijd is sprake van verdergaande digitalisering. Onderdeel daarvan zijn de stijgende kosten. Hiervoor zijn eerder maatregelen genomen door extra budget voor het SSC Ons – ICT beschikbaar te stellen. De kosten voor licenties en software die niet via Ons worden verrekend zijn onderbelicht gebleven. De budgetten in de begroting zijn achtergebleven bij de werkelijke kostenontwikkeling. Hierbij dient rekening gehouden te worden dat de kosten in 2021 ten opzichte van 2020 in beperktere mate zijn gestegen dan het tekort in 2021 doet vermoeden. Voor de komende jaren wordt dit in de Bestuursrapportage (Berap) en de perspectiefnota (PPN) hersteld.

Bijdrage Ons, voordeel € 41.000

Binnen het programma Verhogen digitale weerbaarheid (VDW) zijn een groot aantal projecten afgerond. Vanwege personele bezetting binnen SSC Ons zijn nog niet alle projecten in 2021 gestart. Deze projecten worden inclusief budget overgeheld naar 2022.

Toerekening overhead aan grondexploitatie, nadeel € 75.000

De toerekening van overhead gebeurde tot en met 2020 via een afzonderlijke boeking aan de grondexploitatie. Met ingang van 2021 is de toerekeningssystematiek gelijk getrokken aan de systematiek in het kader van kostendekkendheid leges en zit er een opslag voor overhead in het berekende uurtarief. De toerekening van de overhead aan de grondexploitatie loopt daardoor niet meer via programma 1, maar komt rechtstreeks vanuit de grondexploitatie tot uitdrukking in programma 4 (grondexploitatie bedrijven) en programma 9 (grondexploitatie wonen).

Toerekening uren aan investeringen, nadeel € 149.000

In 2021 kunnen minder uren aan investeringen worden toegerekend dan verwacht. Dit levert een nadeel op. Dit komt doordat bij de meeste lopende investeringen de afgesproken toerekening van uren al heeft plaats gevonden.

Overige kleine afwijkingen, nadeel € 21.000

Mutatie reserves	-173.000 N
-------------------------	-------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

In 2021 is er € 173.000 minder onttrokken aan de reserves dan geraamd. Dit heeft betrekking op:

Van een 3-tal budgetten vindt geen of een lagere onttrekking plaats aan de Reserve Budgetoverheveling omdat de werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2022 (zie verzoek tot budgetoverheveling en de toelichting in het beleidsveld 1.6 Overhead). Het betreft: Pilot Integrale Beveiligingsplannen ad. € 95.000, vervanging VTH applicatie ad. € 14.000, bijdrage Ons mbt Security Roadmap ad € 41.000.

Daarnaast vindt er geen onttrekking aan de reserve budgetoverheveling plaats m.b.t. viering 75 jarige vrijheid omdat hiervoor geen kosten zijn gemaakt. Het gaat om € 14.000.

Tot slot zijn de kosten m.b.t. update gemeentelijke website € 10.000 lager uitgevallen dan begroot (zie toelichting beleidsveld 1.6 Overhead). Hierdoor is de onttrekking aan de Reserve Reeds Bestemd ook € 10.000 lager.

Openbare orde en veiligheid

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Openbare orde en veiligheid	-2.552	103	-2.450	-2.561	167	-2.394	-2.594	198	-2.396	-33	31	-2
Saldo van baten en lasten	-2.552	103	-2.450	-2.561	167	-2.394	-2.594	198	-2.396	-33	31	-2
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	35	35	0	35	35	0	35	35	0		
Resultaat	-2.552	137	-2.415	-2.561	202	-2.360	-2.594	233	-2.361	-33	31	-2

--	--

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Inzet rijksmiddelen voor de controles op het CTB/QR-codes, budgetneutraal

Tijdens het Veiligheidsberaad van 22 september 2021, heeft het kabinet aangekondigd de veiligheidsregio's een specifieke uitkering te verstrekken voor het ondersteunen van de naleving van de controleplicht van het CoronaTestBewijs (CTB) op locaties waar dat verplicht is. Op 24 september 2021 is de specifieke uitkering toegekend aan de Veiligheidsregio IJsselland. Veiligheidsregio IJsselland heeft een bedrag van ruim € 1,3 miljoen toegekend gekregen. Op basis van inwonertal betekent dit voor de gemeente Dalfsen een bijdrage van € 74.421.

Wij hebben besloten deze middelen te verdelen onder de horeca, sportverenigingen, sportscholen, Multifunctionele Accommodaties (Kulturhusen) en culturele instellingen die moeten controleren op het CTB. Zij konden hiertoe voor gemaakte kosten een aanvraag indienen tot een bedrag van maximaal € 750. Wij hebben in totaal 23 aanvragen ontvangen, dit houdt in een bedrag van € 17.250. Wij hebben een totaalfactuur ten laste van dit bedrag aangeleverd bij de Veiligheidsregio.

Beheer openbare ruimte

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Openbaar groen	-2.510	130	-2.380	-2.468	164	-2.304	-2.458	213	-2.246	9	48	58
Verkeer en vervoer	-3.070	139	-2.932	-3.291	161	-3.130	-3.271	228	-3.042	21	67	88
Saldo van baten en lasten	-5.580	268	-5.312	-5.759	326	-5.433	-5.729	441	-5.288	30	115	146
Stortingen in reserves	0	0	0	-13	0	-13	-13	0	-13	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	226	226	0	280	280	0	107	107	0	-174	-174
Resultaat	-5.580	495	-5.086	-5.772	606	-5.166	-5.742	548	-5.194	30	-58	-28

Openbaar groen	58.000 V
-----------------------	-----------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 11.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Vervangen beschoeiingen Kon. Wilhelminalaan, voordeel € 110.000

In 2021 is de beschoeiing van de vijver aan de Kon.Wilhelminalaan – Veenslag vervangen. Het budget hiervoor was € 110.000 en was in 2021 in de exploitatie begroot. Conform de regels is dit als investering verantwoord. Dat leidt hier tot een voordeel.

Openbaar groen, nadeel € 16.000

In verband met nieuwe arbowetgeving kunnen we niet meer gebruik maken van onze eigen trekker met bak voor de benodigde boomwerkzaamheden van de VTA controles met hogere lasten als gevolg waardoor de ingezette bezuiniging in 2019 voor een gedeelte niet gerealiseerd kan worden. Daarnaast zijn er extra hoogwerkers ingehuurd, omdat als gevolg van Covid-maatregelen niet meer met twee mensen vanuit een bak gewerkt mocht worden (anderhalvemeter-maatregel).

Snippergroen, voordeel € 37.000

De verkoop van stukjes groen en ook de afronding van het project snippergroen hebben geleid tot hogere baten.

Materieel en tractie, nadeel € 43.000

Het nadeel wordt enerzijds veroorzaakt door hogere onderhoudslasten doordat een aantal tractiemiddelen later zijn vervangen en anderzijds dat daardoor ook de geraamde inruilopbrengsten niet zijn gerealiseerd.

Diverse kleine afwijkingen, nadeel € 20.000

Verkeer en vervoer	88.000 V
---------------------------	-----------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, voordeel € 48.000.

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten. Dit verschil wordt mede veroorzaakt door het op een andere kostensoort verantwoord van personele lasten. Zie hiervoor ook de toelichting bij programma 1.

Planvorming N340, nadeel € 73.000

Dit saldo wordt bijna geheel veroorzaakt door het gebruiken van een verkeerde kostensoort met betrekking tot personeelskosten, waarbij sprake is van een voordeel van € 69.000. Zie hiervoor ook de toelichting bij de salariskosten.

Openbare verlichting groot onderhoud, voordeel € 94.000

Met de uitwerking van het beleidsplan Licht en donkerte in april 2021 worden de uitgaven voor aanschaf armaturen en masten conform de regels als investering verantwoord. Dit betekent een voordeel van € 110.000. Voor een nadere toelichting zie bijlage voortgang Investeringskredieten.

Openbare verlichting, nadeel € 60.000

Dit nadeel kan met name worden toegeschreven aan de afrekening energie over het jaar 2020.

Westerhof, voordeel € 139.000

De herinrichting van de Westerhof is in 2021 gestart en vindt gefaseerd plaats. De werkzaamheden lopen door in 2022. Daarom wordt voorgesteld het restant budget over te hevelen naar 2022. Voor 2021 geeft dit een voordeel van € 139.000.

Onderhoud wegen, nadeel € 93.000

Als gevolg van de forse winter in februari is extra gladheidsbestrijding nodig geweest en daarnaast heeft het herstellen van de vorstschade geleid tot hogere lasten (€ 43.000). Het uitvoeren van groot onderhoud gaat via het uitzetten van deelopdrachten waarbij het totaal van de opdrachten paste binnen het budget. Een aantal werkzaamheden viel tijdens de uitvoering duurder uit. (€ 50.000).

Aanleg glasvezel, voordeel € 71.000

De werkzaamheden voor de aanleg glasvezelnetwerk in de kernen Hoonhorst, Oudleusen en Nieuwleusen zijn halverwege 2021 gerealiseerd en opgeleverd. Na oplevering van de werkzaamheden worden de degeneratiekosten volgens de VNG-opzet in rekening gebracht, dit heeft geleid tot een voordeel van € 71.000.

Verkeersmaatregelen, voordeel € 13.000

De projectkosten zijn in 2021 lager uitgevallen dan begroot in verband met actieve inzet van vrijwilligers, beperkte noodzaak tot professionele ondersteuning bij de projectuitvoering en geannuleerde projecten vanwege covid-19.

Diverse kleine afwijkingen, nadeel € 51.000

Mutatie reserves	-174.000 N
-------------------------	-------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Met de uitwerking van het beleidsplan Licht en donkerte in april 2021 worden de uitgaven voor aanschaf armaturen en masten conform de regels is dit als investering verantwoord. Dit betekent ook dat er geen onttrekking (€ 110.000) aan de reserve wordt gedaan. Voor de uitvoering van het Groenstructuurplan (GSP) is minder uitgegeven dan begroot. Dit geldt ook het implementatiebudget IBOR € 28.000). Samen met kleine afwijkingen betekent dit per saldo een nadeel van totaal € 174.000.

Economische zaken

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Economie	-179	8	-171	-209	8	-201	-246	43	-204	-37	34	-3
Grondexploitatie bedrijven	-1.576	1.576		-1.576	1.576		-440	391	-49	1.135	-1.185	-49
Saldo van baten en lasten	-1.755	1.584	-171	-1.785	1.584	-201	-687	434	-253	1.098	-1.150	-52
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0			0	30	30	0	147	147	0	117	117
Resultaat	-1.755	1.584	-171	-1.785	1.614	-171	-687	580	-107	1.098	-1.034	65

Grondexploitatie bedrijven	-49.000 N
-----------------------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Grondexploitatie bedrijven, nadeel € 49.000.

In 2021 zijn de complexen 't Febriek Stappenbelt en 't Febriek Zuid afgesloten. Dit waren verliesgevende complexen en hiervoor was, conform de voorschriften een voorziening gevormd. Bij het afsluiten van deze complexen is de voorziening vrijgevallen en is voor het hogere verlies een beroep gedaan op de algemene reserve van de grondexploitatie.

Daarnaast hebben er verrekeningen met de algemene reserve grondexploitatie plaatsgevonden voor algemene kosten van afgerond € 11.000.

Mutatie reserves	117.000 V
-------------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Het verschil van afgerond van € 117.000 wordt veroorzaakt door een toevoeging vanuit de reserve grondexploitatie in verband met het exploitatietekort voor de bedrijven complexen van de grondexploitatie over 2021.

Onderwijs en vrije tijd

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Cultuur	-1.109	8	-1.101	-1.208	18	-1.190	-1.187	58	-1.129	21	40	60
Kulturhuizen	-1.347	118	-1.229	-1.503	118	-1.385	-1.629	145	-1.485	-127	27	-100
Onderwijs	-2.032	181	-1.851	-2.055	250	-1.805	-1.942	267	-1.675	113	17	130
Recreatie en toerisme	-327	96	-231	-189	16	-174	-197	148	-49	-7	132	125
Sport	-1.081	273	-807	-1.188	495	-692	-1.302	609	-693	-114	114	
Saldo van baten en lasten	-5.895	676	-5.219	-6.143	897	-5.246	-6.257	1.226	-5.031	-115	330	215
Stortingen in reserves	-70	0	-70	-90	0	-90	-90	0	-90	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	753	753	0	1.213	1.213	0	1.355	1.355	0	142	142
Resultaat	-5.965	1.429	-4.537	-6.233	2.110	-4.123	-6.347	2.581	-3.766	-115	472	357

Cultuur	60.000 V
----------------	-----------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, voordeel € 9.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Bibliotheek nadeel € 44.000

Via een beroep op het Corona Noodfonds heeft de bibliotheek € 15.000 ontvangen. De betreffende uitgave komt ten laste van het hiervoor door de gemeenteraad beschikbaar gestelde bedrag van € 1 miljoen uit de algemene reserve vrij besteedbaar.

Daarnaast is op 21 december 2021 door het college besloten de bibliotheek een extra bedrag toe te kennen van € 30.000 voor loon- en huurindexatie.

DNA van Dalfsen, voordeel € 76.000

Bij de jaarrekening 2020 is al aangegeven dat dit project uitloop heeft in 2021. Door de corona crisis zijn een aantal zaken nog langer uitgesteld daarom is opnieuw aangevraagd om een bedrag van € 68.000 over te hevelen. Begin 2022 verwachten we de laatste beschikkingen te sturen en alles af te wikkelen.

Cultuurmakelaar, voordeel € 11.000

Niet alle geplande activiteiten konden uitgevoerd worden in verband met Corona.

Diverse kleine afwijkingen, voordeel € 16.000

Kulturhuizen	-100.000 N
---------------------	-------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Advieskosten, nadeel € 8.000

Bij de Mozaiek voerde een buro onderzoek uit naar de mogelijkheden om eigendom van het pand op naam van de stichting te zetten; voor de Spil is er begeleiding geweest inzake de opleverpunten, met name het functioneren van de installaties voor warmwatervoorziening en klimaatbeheersing.

De Spil, nadeel € 53.000

Door de juridische constructie van De Spil is er begin 2021 discussie ontstaan of de gemeente de eigenaarslasten voor OZB en dergelijke kon doorbelasten. Per jaar betekent dit ongeveer € 26.000. Er is besloten om de doorbelasting aan de Spil over de jaren 2019 en 2020 terug te draaien.

Tegemoetkoming corona, nadeel € 42.000

Via een beroep op het Corona Noodfonds hebben verschillende partijen een financiële bijdrage ontvangen, u bent hierover in de loop van het jaar geïnformeerd.

Onderwijs	130.000 V
------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen, voordeel € 69.000

Dit betreft een rijksregeling, waarin we voor een periode van augustus 2021 t/m juli 2023 rijksmiddelen ontvangen. Voor de besteding van de ontvangen gelden in 2021 is overleg gaande, waarbij besluitvorming nog moet plaatsvinden. Besteding van de betreffende rijksmiddelen mag plaatsvinden in 2022. Wij stellen dan ook voor om deze middelen over te hevelen naar 2022.

Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) budget vanwege Covid-19 niet volledig ingezet, voordeel € 35.000

Vanwege Covid-19 zijn een aantal begrote uitgaven niet doorgegaan waaronder de taalklassen voor de medewerkers van stichting Dalfsen werkt.

Peuterwerk en Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE), voordeel € 39.000

Er is in 2021 geld teruggekomen van de afrekeningen over het jaar 2020 (€ 15.000). Er hebben in 2021 iets minder peuters deelgenomen aan het peuterwerk dan maximaal begroot was (€ 19.000). En er is in 2021 geen gebruik gemaakt van de gereserveerde kosten voor adviesvragen (€ 5.000,-).

Recreatie en toerisme	125.000 V
------------------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 8.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Ruimte voor de Vecht, voordeel € 120.000

Vanuit een provinciale subsidie voor Ruimte voor de Vecht, zijn diverse activiteiten ontplooid binnen het zogenaamde 'Tien Torenplan', zoals op de Vechterweerd. De realisatie van alle onderdelen is gerealiseerd, waarbij sprake is van een incidenteel voordeel van € 120.000 voor 2021, doordat de kosten in 2020 en eerder zijn gemaakt.

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 15.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Specifieke uitkering zwembaden vanuit het rijk, voordeel € 104.000

Er zijn aanvragen ingediend voor de regeling SPUK ijsbanen en zwembaden. Hierdoor zijn er meerdere uitkeringsbedragen verleent. Deze uitkeringen waren bestemd voor het dekken van de exploitatiekosten (covid-19 maatregelen) die in het jaar 2020 en 2021 zijn geleden door de zwembaden in Nederland, omdat opening van zwembaden zeer beperkt of zelfs helemaal niet mogelijk was.

Personeelskosten Zwembad de Meule, nadeel € 19.000

Hier zijn afgelopen jaar hogere personeelskosten ontstaan, doordat als gevolg van covid-19 maatregelen, er continue kassa personeel aanwezig moest zijn voor de zogenaamde 'verplichte bezoekers registratie'.

Uitgaven sport via het Corona Noodfonds, nadeel € 130.000

Via een beroep op het Corona Noodfonds hebben verschillende sportverenigingen een financiële bijdrage ontvangen, u bent hierover in de loop van het jaar geïnformeerd. U ziet ook een uitname bij het onderdeel Mutatie reserves om deze extra uitgaven te compenseren.

Mutatie reserves	142.000 V
-------------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Ruimte voor de Vecht, nadeel € 80.000

In 2020 is vooruitlopend op de Regiodeal in de perspectiefnota en de begroting een bedrag van € 160.000 aan lasten en € 80.000 aan baten opgenomen. Op basis van de definitief tot stand gekomen Regiodeal zijn de lasten en baten gekoppeld aan het project Centrumplan Dalfsen. De eigen inbreng van Dalfsen van per saldo € 80.000 is afgeraad in 1e bestuursrapportage. Per abuis is toen de onttrekking aan de reserve niet afgeraad. Omdat de onttrekking aan de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar niet plaatsvindt, is er sprake van een incidenteel nadeel van € 80.000.

DNA van Dalfsen, nadeel € 34.000

Voor dit project was € 137.000 beschikbaar en de uitgaven in 2021 waren € 103.000, het restant van € 34.000 wordt overgeheveld naar 2022 en is dus een lagere onttrekking in 2021.

Corona noodfonds, voordeel € 260.000

Er zijn verschillen ontstaan in begroting/ realisatie doordat de uitbetaling inzake de derde tranche van uitbetaling uit het Corona noodfonds niet meegelopen is in de 2e berap 2021.

Inkomensondersteuning

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inkomen	-7.100	4.957	-2.144	-6.834	4.888	-1.946	-6.654	5.039	-1.615	180	151	331
Integratie vergunninghouders	-118		-118	-166		-166	-151		-151	16		16
Saldo van baten en lasten	-7.219	4.957	-2.262	-7.000	4.888	-2.113	-6.805	5.039	-1.766	196	151	347
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0			0	51	51	0	51	51	0		
Resultaat	-7.219	4.957	-2.262	-7.000	4.939	-2.062	-6.805	5.090	-1.715	196	151	347

Inkomen	331.000 V
----------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, voordeel € 73.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Pw Inkomensondersteuning, voordeel € 258.000

Door het aantrekken van de arbeidsmarkt is het aantal uitkeringen sterk gedaald. Er is zowel sprake van een dalende instroom als een stijgende uitstroom. Hierdoor zijn de werkelijke uitkeringslasten lager uitgevallen dan verwacht.

BBZ/Tozo, nadeel € 120.000

Voor het aandeel van de voorziening dubieuze debiteuren BBZ/ Tozo is een extra bedrag van € 120.000 gereserveerd.

Bijzondere bijstand, voordeel € 55.000

Over heel 2021 is minder gebruik gemaakt van minimaregelingen.

Schuldhelpverlening, voordeel € 32.000

In 2021 zijn minder aanvragen schuldhelpverlening ingediend, waardoor er minder trajectkosten zijn dan verwacht.

Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK), voordeel € 11.000

Het aantal aanvragen en uitkeringen is zoals verwacht en overeenkomstig de landelijke trend lager dan begroot.

Gedurende het jaar hebben al bijstellingen plaatsgevonden waarover u bent geïnformeerd

Sociaal domein

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Jeugdzorg	-6.919		-6.919	-7.678		-7.678	-7.299	9	-7.290	379	9	388
Lokale toegang	-1.376	5	-1.371	-1.439	27	-1.412	-1.359	54	-1.305	80	27	107
Participatie	-4.521	422	-4.099	-4.600	476	-4.124	-4.304	383	-3.921	297	-93	203
Preventie	-1.755		-1.755	-1.748		-1.748	-1.743	9	-1.734	5	9	14
Publieke gezondheid	-1.167	22	-1.145	-1.272	6	-1.266	-1.252	6	-1.246	20		20
WMO	-5.681	490	-5.191	-5.894	695	-5.199	-5.298	846	-4.452	595	151	747
Saldo van baten en lasten	-21.419	939	-20.480	-22.631	1.204	-21.427	-21.255	1.306	-19.948	1.376	103	1.479
Stortingen in reserves	0	0	0	-25	0	-25	-25	0	-25	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0			0	220	220	0	220	220	0		
Resultaat	-21.419	939	-20.480	-22.656	1.424	-21.232	-21.280	1.526	-19.753	1.376	103	1.479

Jeugdzorg	388.000 V
------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 21.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Jeugdzorg -zorg in natura (ZIN) , voordeel € 312.000

Onder zorg in natura vallen onder andere Licht verstandelijke beperking (LVB), Landelijk transitie arrangementen (LTA), Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) en Jeugd & Opvoedhulp (J&O). De instroom van laag-complexe zorg neemt af en de hoog-complexe zorg neemt toe. De gemiddelde kostprijs van de hoog-complexe zorg is afgenomen. Dit samen zorgt voor een positief resultaat van € 312.000.

Pgb-Jeugd: voordeel € 108.000

In 2021 zijn er lagere uitgaven voor Pgb Jeugd geweest. Er is een daling van het PGB Jeugd door betere sturing op instroom. Deze omzetting komt door het kritischer beoordelen, aan de hand van zorgvuldig onderzoek, van aanvragen en verlengingsverzoeken voor Pgb's. Daarnaast is vanwege corona niet altijd alle ondersteuning ingezet.

Gecertificeerde Instellingen (GI's), nadeel € 31.000

Via de RSJ wordt per gemeente een voorschotbijdrage (subsidie) aan de gecertificeerde instellingen (GI's) betaald. Op basis van een verdeelsleutel was dit voorschot voor Dalfsen voor 2021 geraamd op € 259.000. De huidige prognose is dat dit een bedrag zal zijn van € 411.000. Dit is een stijging van € 152.000. Bij de 2e Bestuursrapportage werd nog uitgegaan van een stijging van € 121.000. Hierdoor resteert er bij de jaarrekening een nadeel van € 31.000.

Lokale toegang	107.000 V
-----------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Lagere lokale bijdrage Veilig Thuis, voordeel € 75.000

De Rijksbijdrage (via centrumgemeente Zwolle) ten behoeve van Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld is sterk verhoogd. De bijdrage van regiogemeenten aan de uitvoeringskosten Veilig Thuis is daardoor lager uitgevallen dan begroot. Dit betekent voor Dalfsen een voordeel van € 55.000.

Daarnaast zijn, als gevolg van de corona maatregelen diverse activiteiten, zoals ontmoetingsbijeenkomsten voor vrijwilligers en professionals in het sociaal domein komen te vervallen. Dit levert een voordeel op van € 20.000.

Actieplan Corona SD preventiebeleid en brede toegang, voordeel € 37.000

Voor het actieplan Corona SD preventiebeleid en brede toegang is een budgetoverheveling aangevraagd aangezien er door corona later gestart is dan gepland.

Participatie	203.000 V
---------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 10.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Begeleidende participatie, voordeel € 92.000

Als gevolg van hogere opbrengsten detacheringen is een voordeel van € 92.000 gerealiseerd.

Sociale Werkvoorziening Stichting Dalfsen Werkt (SDW), voordeel € 94.000

Vanwege ontvangen transitievergoedingen is eenmalig een voordeel van € 94.000 gerealiseerd.

WMO	747.000 V
------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, voordeel € 33.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Fysieke hulpmiddelen en aanpassingen, voordeel € 196.000

Het aantal verstrekte voorzieningen is afgenomen in 2021. Bij de hulpmiddelen is sprake van jaarlijks (sterk) fluctuerende uitgaven veroorzaakt door de uiteenlopende problematieken in de aanvragen. Er kan sprake zijn van ingewikkelde casuïstiek waardoor een rolstoel bijvoorbeeld op maat gemaakt moet worden wat dan ook gevolgen heeft voor de kosten van zo'n rolstoel. Afgelopen jaar zijn er weinig aanvragen binnengekomen met een dergelijk karakter en is er dus om die reden geld overgebleven. Voor een deel heeft Corona hier een rol in heeft gespeeld. Hierdoor waren inwoners meer aan huis zijn gekluisterd waardoor er minder een beroep is gedaan op de WMO.

Taxivervoer Wmo, voordeel € 48.000

Vanwege de corona-maatregelen is er minder gebruik gemaakt van het Wmo-taxivervoer.

Hulp bij het Huishouden, voordeel € 26.000

De cliëntenaantallen zijn in 2021 zijn flink gestegen. Hier was gedurende het jaar al rekening mee gehouden waardoor het beschikbare budget voor 2021 naar boven is bijgesteld. De stijging is iets minder groot dan verwacht. Daarnaast is in een aantal gevallen de zorg later gestart dan verwacht. Dit komt door de personeelstekorten bij diverse zorgaanbieders. Beide zorgen voor een klein financieel voordeel.

Begeleiding

Wmo-begeleiding - Zorg in Natura, voordeel € 81.000

De aantallen voorzieningen bij de Wmo-begeleiding nemen sinds de 2e helft van 2020 af als gevolg van verbeterde sturing richting de Wlz en toetsing van indicaties. Daarnaast heeft er vanwege corona minder vervoer naar dagbesteding plaatsgevonden.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang, voordeel € 290.000

Er is € 144.000 meer ontvangen vanuit de centrumgemeente dan begroot als gevolg van vrijval van middelen beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

In 2021 is een start gemaakt met totaal 3 experimenten beschermd thuis. Doordat een experiment later is gestart en een experiment vroegtijdig is beëindigd wegens uitstroom naar de Wlz, is er € 147.000 minder uitgegeven dan verwacht. Het voorstel is om dit budget over te hevelen naar 2022.

Pgb Wmo, voordeel € 70.000

Het aantal pgb's is met een kwart gedaald en daarmee de uitgaven op pgb's ook.

Duurzaamheid en milieu

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Afval	-2.370	3.017	647	-2.370	3.017	647	-2.625	3.217	591	-255	200	-56
Begraafplaatsen	-250	275	25	-261	265	4	-278	291	14	-17	26	9
Klimaat en duurzaamheid	-345	15	-330	-653	80	-573	-799	455	-344	-146	375	228
Milieu	-754		-754	-869	13	-855	-950	15	-936	-81	1	-80
Riolering	-1.473	1.790	316	-1.296	1.635	338	-1.288	1.619	331	8	-16	-8
Saldo van baten en lasten	-5.192	5.097	-95	-5.448	5.010	-438	-5.941	5.596	-344	-492	586	94
Stortingen in reserves	0	0	0	-202	0	-202	-202	0	-202	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	50	50	0	464	464	0	238	238	0	-226	-226
Resultaat	-5.192	5.147	-45	-5.651	5.474	-176	-6.143	5.834	-308	-492	360	-132

Afval	-56.000 N
--------------	------------------

Afval, nadeel € 55.000

Bij afval zien we per saldo een voordeel van € 55.000. Dit wordt veroorzaakt door lagere toerekening van overheadkosten en iets hogere kosten van kwijtschelding.

Daarnaast is er sprake van een fors hogere storting van € 250.000 aan de voorziening afval. Om de risico's en tegenvallers rondom afvalinzameling op te kunnen opvangen heeft de gemeente Dalfsen een afvalvoorziening.

In de begroting 2021 was rekening gehouden dat deze voorziening aangevuld zou worden met een bedrag van €175.000. Door een aantal eenmalige meevallers bedraagt de aanvulling nu € 425.000. De belangrijkste extra baten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de Covid-pandemie. Door het vele thuiswerken en de lockdowns hebben de inwoners bijvoorbeeld meer restafval en verpakkingsafval aangeboden. Hierdoor ontvangen wij meer diftarinkomsten (ledigingen restafval) en meer vergoeding voor de verpakkingen. Ook is het aantal nieuwe aansluitingen in 2021 sterker gestegen dan verwacht. Dergelijke baten worden voor 2022 minder verwacht.

Klimaat en duurzaamheid	228.000 V
--------------------------------	------------------

Salariskosten, voordeel € 15.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Duurzaamheid, voordeel €28.000

Ongeveer €28.000 van het reguliere budget is niet uitgegeven. De eerste oorzaak hiervoor is coronagerelateerd. Fysieke bijeenkomsten werden vervangen door (goedkopere) webinars en adviesgesprekken voor inwoners, maatschappelijke instellingen en bedrijven werd afgelast. Ten tweede hebben wij vanuit de provincie extra subsidie ontvangen voor de uitvoering van geplande werkzaamheden. En ten derde is een klein deel van het budget van de Dorpen van Morgen niet aangevraagd.

Warmteplannen, voordeel €166.000

Wij ontvangen een 100% kostendekkende rijksbijdrage voor het maken van warmteplannen voor woonwijken. Voor 2021 was €202.000 begroot maar dit budget is niet geheel besteed. Oorzaak hiervoor is de late vaststelling van de transitievisie warmte en een eenmalige extra financiële ondersteuning van de provincie voor 2021. Deze provinciale ondersteuning moest in 2021 worden besteed en daarom is eerst dit budget opgemaakt. Gemeenten hebben van het Rijk extra tijd gekregen voor het maken van warmteplannen. Voor 2022 zijn acties uitgewerkt en opgestart om het project in 2022 geheel te voltooien binnen het budget.

Energie Neutraal Verbouwen, voordeel €18.000

Wij ontvangen een 100% kostendekkende provinciale subsidie voor het regionale meerjarenproject energieneutraal verbouwen voor woningeigenaren tot en met 2022. Voor 2021 was €75.000 begroot maar dit budget is niet geheel besteed. Oorzaak hiervoor is stagnatie van de adviesvraag (drukte in de bouwsector en de coronamaatregelen). Voor 2022 zijn extra acties uitgewerkt om het project in 2022 geheel te voltooien binnen het budget en voldoen aan de subsidievoorwaarden.

Regeling Reductie Energielasten Woningen, neutraal

We hebben de rijkssubsidie RREW voor 3.000 woningen aangevraagd en ontvangen (totaal 300.000 euro). Dit project wordt samen met de Dorpen van Morgen uitgevoerd en loopt tot medio 2022. De planning was om in het najaar van 2021 te starten met de inwonersacties en voorlichtingsbijeenkomsten. Mede vanwege verscherpte Corona-maatregelen is dit vertraagd en is een extra aanpak uitgewerkt met webinars en waardebonnen (in de lijn met de eerdere RRE-actie). Vandaar dat het beoogde budget van 2021 geheel wordt overgeheveld naar 2022. Deze verschuiving is toegestaan volgens de subsidievoorwaarden.

Milieu	-80.000 N
---------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Risicoanalyse vergunningen, toezicht en handhaving, voordeel € 10.000

Dit betreft de VTH-risicoanalyse waarvoor in 2020 incidenteel € 10.000 beschikbaar is gesteld (bij de jaarrekening 2020 overgeheveld naar 2021). Door een forse vertraging in de aanbestedingsprocedure is dit project in 2021 opgeleverd. De uitvoering en facturering volgt in 2022. Hiervoor zal de genoemde € 10.000 nogmaals worden overgeheveld.

Omgevingsdienst, nadeel € 100.000

Dit nadeel wordt door enkele posten veroorzaakt:

- **Meerwerk € 77.000 nadeel**
De afgelopen jaren is gebleken dat er sinds de start van de Omgevingsdienst in 2018 een mismatch is tussen de door Dalfsen ingebrachte uren en het werk wat de Omgevingsdienst hiervoor moet en kan doen. Voor het door de Omgevingsdienst geleverde meerwerk in 2021 is een naheffing ontvangen, dit heeft vooral betrekking op een grote vraag naar advisering door de Omgevingsdienst bij ruimtelijke procedures. Er wordt onderzocht of dit kostendekkend gemaakt kan worden door hiervoor leges te gaan heffen.
- **Begrotingswijziging 2021 € 30.000 nadeel**
In december 2021 heeft de Omgevingsdienst een begrotingswijziging ingediend voor 2021 en 2022. Het deel van 2021 heeft betrekking op meerkosten i.v.m. uitstel Omgevingswet, verwerking (principe)akkoord CAO, en bekostiging van het doorontwikkelprogramma Samen Toekomstbestendig.
- **Extra bijdrage toezicht € 18.000 nadeel**
Bij de 1e bestuursrapportage 2021 heeft u € 81.000 vrijgemaakt voor een extra bijdrage aan de Omgevingsdienst om toezicht uit te kunnen voeren. Door een interne rekenfout moet dit bedrag € 99.000 zijn.
- **Diversen € 25.000 voordeel**
In de eerste bestuursrapportage 2021 is budget vrijgemaakt voor enkele projecten bij de OD. Door verschillende redenen zijn deze projecten óf vervallen óf wordt de financiering op een andere wijze geregeld (o.a. deels via de genoemde begrotingswijziging).

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 5.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Riolerings, voordeel € 8.000

Lasten, voordeel € 125.000

Er is een voordeel ten opzichte van de geraamde lasten. Dit voordeel ontstaat voor het overgrote deel door vertraging van een project en een lagere toevoeging aan de spaarvoorziening riolering.

Het vervangen van besturingen van diverse rioolgemalen stond op het programma. Door problemen met de leverantie (productiefouten) van elektrische onderdelen heeft dit project vertraging opgelopen. Hierdoor ontstaat een lastenvoordeel van € 66.000.

Naar aanleiding van het in 2020 uitgevoerd onderzoek (ANG) worden overheadkosten anders berekend. De overheadkosten voor het beleidsveld riolering nemen toe met € 71.000 en zijn opgenomen in programma 1. De voor en nadelen voor regulier onderhoud, overhead en toegerekende BTW worden verrekend met de toevoeging aan de spaarvoorziening riolering. Hierdoor ontstaat een lastenvoordeel van € 90.000

Baten, nadeel € 117.000

Er is een nadeel ten opzichte van de geraamde baten. Dit nadeel bestaat voor het overgrote deel uit lagere inkomsten van de rioolheffing € 58.000 en een lagere onttrekking aan de spaarvoorziening riolering door het hiervoor genoemde verstraagde project € 66.000.

Mutatie reserves	-226.000 N
-------------------------	-------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Het budget voor duurzame dorpen dat vanuit 2018 beschikbaar was, is in 2021 niet ingezet. Vanwege de diverse corona maatregelen en personele wisselingen is het niet gelukt om dit budget in 2021 geheel in te zetten. Voor 2021 levert dit een nadeel van € 50.000 op.

De aanbesteding VTH-risicoanalyse (door provincie en alle gemeenten in Overijssel) zou in 2020 uitgevoerd worden, maar de afronding hiervan heeft vertraging opgelopen door ambtelijke en bestuurlijke afstemming. Eerder is al overgeheveld van 2020 naar 2021. De risicoanalyse is inmiddels klaar en zal in 2022 werkelijk worden geïmplementeerd en gefactureerd. Dit levert in 2021 een nadeel op van € 10.000.

Voor 2021 was een bedrag van € 202.000 begroot voor het budget warmteplannen. In 2021 is hiervoor maar een bedrag van € 36.000 voor uitgegeven. Oorzaak hiervoor is de late vaststelling van de transitievisie warmte en een eenmalige extra financiële ondersteuning voor 2021 van de provincie, die ook in 2021 moest worden besteed. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag van € 166.000 over te hevelen naar 2022 om het project warmteplannen in 2022 in zijn geheel te kunnen voltooien. Voor 2021 betekent dit een nadeel van € 166.000.

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Grondexploitatie woningbouw	-6.310	6.310		-6.349	6.310	-39	215	213	427	6.564	-6.098	467
Monumenten en archeologie	-21	18	-4	-31	17	-14	-31	17	-14			
Ruimtelijke ordening	-1.281	151	-1.131	-1.647	257	-1.390	-1.348	268	-1.080	299	11	310
Wonen en bouwen	-964	1.077	112	-1.065	1.168	102	-1.059	1.246	187	7	78	85
Saldo van baten en lasten	-8.577	7.555	-1.022	-9.094	7.752	-1.341	-2.224	1.744	-480	6.870	-6.008	862
Stortingen in reserves	0	0	0	-412	0	-412	-1.037	0	-1.037	-625	0	-625
Onttrekkingen aan reserves	0	58	58	0	688	688	0	559	559	0	-129	-129
Resultaat	-8.577	7.613	-965	-9.505	8.440	-1.065	-3.261	2.303	-957	6.245	-6.137	108

Grondexploitatie woningbouw	467.000 V
------------------------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, voordeel € 9.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Grondexploitatie woningbouw - voordeel € 467.000

In 2021 is er bij vijf complexen sprake geweest van tussentijdse winstnames en eveneens bij vijf complexen zijn er winstnames terug gedraaid (zie ook de paragraaf grondbeleid). Terugdraaien van winst gebeurt wanneer er sprake is van bijstelling van kostenramingen die een groot effect hebben op de exploitatie. Per saldo is er hierdoor sprake van een nadeel in 2021 wat ten laste van de reserve grondexploitatie is gebracht.

Bij de voorbereiding van een grondexploitatie complex is het toegestaan om voorbereidingskosten maximaal vijf jaar te activeren. Wanneer er dan nog geen sprake is van een vastgestelde grondexploitatie, moeten deze kosten ten laste van de exploitatie gebracht worden. In 2021 is dit voor twee complexen gedaan en is een bedrag van € 10.000 ten laste van de reserve grondexploitatie gebracht.

De algemene kosten die in 2021 gemaakt zijn en niet direct ten laste van een specifiek complex gebracht kunnen worden zijn in 2021 ten laste van de reserve grondexploitatie gebracht. Het gaat hierbij om een bedrag van € 28.000.

Ruimtelijke ordening	310.000 V
-----------------------------	------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, voordeel € 70.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Bestemmingsplannen, voordeel € 30.000

Er zijn meer aanvragen geweest voor het wijzigen van het bestemmingsplan, hierdoor zijn er ook meer leges binnengekomen dan verwacht. Daarbij komt dat er minder kosten voor het opvragen van advies zijn gemaakt dan begroot is. Samen is dit een bedrag van € 30.000.

Invoering Omgevingswet, voordeel € 249.000

In 2021 is door het Rijk besloten om de landelijke invoering van de Omgevingswet op te schuiven naar 1 juli 2022 (was 1 januari 2022). Met name de ontwikkeling en ingebruikname van het DSO loopt landelijk vertraging op. Het DSO is noodzakelijk voor het kunnen ontvangen van aanvragen omgevingsvergunningen en het publiceren van besluiten. Er is landelijk meer tijd nodig voor een goede aansluiting op het DSO, het verwerven en implementeren van de juiste software en het aanpassen van en oefenen met nieuwe werkprocessen. Door de situatie rondom het DSO en de verplaatsing van de invoeringsdatum Omgevingswet hebben we het budget in 2021 niet kunnen inzetten en is het budget in 2022 nodig.

Dit betekent concreet dat er in 2021 een voordeel van € 249.000 is. Wel met de opmerking dat hetzelfde bedrag wordt overgeheveld naar 2022.

Diverse afwijkingen, nadeel € 39.000

Wonen en bouwen	85.000 V
------------------------	-----------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Salariskosten, nadeel € 10.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Omgevingsvergunning bouwen, voordeel € 79.000

De leges van omgevingsvergunningen bouwen worden berekend op basis van de vastgestelde bouwkosten van het bouwproject. Er is sprake van hogere legesinkomsten dan begroot.

Dit wordt veroorzaakt door:

- een afname van de cat.1 bouwwerken, dus de wat grotere verbouwingen en uitbreidingen van woningen/panden, het plaatsen van tijdelijke woonunits en het bouwen van schuren.

In 2021 zien we dat het aantal aanvragen voor kleine bouwwerken (onder de € 100.000) is afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Reden hiervoor kan zijn de hogere kosten voor bouwleges, de hogere bouwkosten door stijging van de materiaalprijzen en een hogere inflatie.

- een geringe toename van de cat.2 bouwwerken. Hier hebben wij het over o.a. nieuwbouw van woningen en kleine tot middelgrote bedrijfspanden.

In 2021 zijn weliswaar minder kavels uitgegeven dan ten opzichte van voorgaande jaren door het gereedkomen van de nieuwbouwwijk Oosterdalfsen. Echter zijn de hogere kosten voor bouwleges in 2021 in combinatie met de stijgende huizenprijzen, hogere bouwkosten door stijging van de materiaalprijzen, gewijzigde bepalingsmethode (BENG) voor energiezuinigheid van gebouwen reden geweest voor een toename van de baten.

- een forse afname van de categorie overige bouwwerken, dus de kleine bouwwerken zoals carports/overkappingen en erfafscheidingen.

De aantallen aanvragen overige bouwwerken blijft sterk achter ten opzichte van de voorspelling. De financiële onzekerheden rondom het corona-virus die tot op heden invloed heeft op onze ondernemers en inwoners speelt in belangrijke mate mee in het aantal aanvragen. We zien dat de woningmarkt redelijk overspannen is en materiaalprijzen behoorlijk onder druk staan. Aannemers/installateurs kunnen de vraag nauwelijks aan en moeten keuzes maken in planning en prioritering.

	Bouwkosten omgevingsvergunning	Aantallen begr.2021	Bedrag begr.2021	Aantallen rek.2021	Bedrag rek.2021	Verschil
Cat.1	Tot € 100.000	157		128		
Cat.2	Vanaf € 100.000 tot € 1 mln	85		89		
Cat.3	Vanaf € 1.000.000	5		6		
	Overige bouwwerken	140		88		
	Afronding					
	Totaal	387	1.149.135	311	1.227.712	78.577

Software en licentiekosten, voordeel € 38.000

Er is een voordeel op software en licentiekosten van € 38.000 dit voordeel ontstaat door een korting die ontvangen is voor het gebruik van het systeem. De leverancier heeft in de loop van 2021 onderdelen niet of minder ondersteund in verband met de ontwikkelingen van de nieuwe VTH applicatie in het kader van de Omgevingswet. Om klanten te compenseren voor de verminderde ondersteuning is een korting gegeven. Dit betreft incidenteel.

Mutatie reserves	-754.000 N
-------------------------	-------------------

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Voor de uitvoering van Leader gerelateerde projecten was vanuit de reserve € 25.000 beschikbaar. Doordat er structureel budget beschikbaar is gekomen, was het budget vanuit de reserve niet nodig. Voor 2021 is dit een nadeel van € 25.000.

De kosten voor opstellen bestemmingsplan kernen bedroegen in 2021 € 15.000. Hierdoor is er een lager bedrag over de reserve volkshuisvesting onttrokken, wat voor 2021 een nadeel van € 18.000 oplevert.

De landelijke invoeringsdatum van de Omgevingswet (1 juli 2022) is met 3 tot 6 maanden verschoven om een goede implementatie mogelijk te maken. Dit geldt met name voor de ontwikkeling en ingebruikname van het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet wat vertraging heeft opgelopen. Het budget van 2021 is daardoor nodig voor verdere uitvoering en invoering van de Omgevingswet. Voor 2021 betekent dit een nadeel van € 168.000.

In 2021 zijn er algemene kosten voor de grondexploitatie gemaakt die niet direct aan een specifiek grondexploitatiecomplex zijn toe te rekenen. Het bedrag van deze kosten is onttrokken aan de algemene reserve grondexploitatie. In de begroting was hier geen rekening mee gehouden. Dit betekent een voordeel van € 39.000.

Kosten voor voorbereidingskredieten van voorgenomen grondexploitatiecomplexen mogen maximaal (vooraf) voor een periode van vijf jaar geactiveerd worden. Duurt de voorbereiding langer dan vijf jaar, dan moeten die kosten van het eerste jaar afgeboekt worden. In 2021 is dit het geval voor de complexen Gruthuuske en Achter de Molen Hoonhorst en is een totaalbedrag van € 10.000 ten laste van de reserve grondexploitatie gebracht. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden, zodat hier sprake is van een voordeel voor de exploitatie van € 10.000.

Het exploitatieresultaat over de diverse complexen van de grondexploitatie is in 2021 € 592.000. Dit bedrag is in 2021 toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie. Hiermee was geen rekening gehouden, zodat hier sprake is van een nadeel van € 592.000.

Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabellen zijn de incidentele lasten en baten opgenomen.

Onderdelen kleiner dan € 25.000 zijn per programma samengevoegd. Onder de tabellen volgt een toelichting op de posten groter dan € 50.000 in volgorde van nummering, te starten met de incidentele lasten.

De opgenomen incidentele baten hebben merendeels een directe relatie met genoemde incidentele lasten. In dat geval is de nummering bij zowel de lasten als de baten hetzelfde. Waar mogelijk is de toelichting op baten en lasten gecombineerd.

Lasten

Nr.	Omschrijving	Begroot (na wijzigingen)	Werkelijk	Saldo
1	Implementatie financieel pakket	266.000	137.000	129.000
2	Vennootschapsbelasting, tlv alg reserve grex	89.000	88.867	133
3	Communicatie (Startbudget omgevingswet)	50.000	32.594	17.406
4	Vennootschapsbelasting, tlv alg reserve grondexpl	204.000	204.345	-345
5	Organisatie ontwikkeling	56.000	6.623	49.377
6	Pilot Integrale Beveiligingsplannen	105.600	10.838	94.762
7	Bijdrage Shared Service Centrum security roadmap	41.000	0	41.000
	Overige incidentele lasten	94.700	57.735	36.965
	Totaal programma 1	906.300	538.002	368.298
8	Bereikbaarheid i.r.t. Regio Zwolle/Planvorming N340	84.776	89.601	-4.825
9	Vechtdalverbinding externe ondersteuning	122.160	99.380	22.780
10	Implementatie IBOR	28.250	0	28.250
11	Westerhof	140.000	788	139.212
	Overige incidentele lasten	10.000	20.142	-10.142
	Totaal programma 3	385.186	209.911	175.275
12	Economische ontwikkeling, tlv res Coronanoodfonds	30.000	29.999	1
	Totaal programma 4	30.000	29.999	1
13	Corona noodfonds tlv res corona noodfonds	327.000	588.475	-261.475
14	Lokaal sportakkoord	40.000	43.200	-3.200
15	Kulturhuzen, advieskosten	47.000	51.534	-4.534
16	Kosten huisvesting basisonderwijs	30.000	33.132	-3.132
17	Overige uitgaven onderwijs	69.000	0	69.000
18	DNA van Dalfsen	137.000	102.552	34.448
19	Haalbaarheidsonderzoek buitenschoolse opvang Nieuwleusen	36.000	31.086	4.914
	Overige incidentele lasten	19.100	16.119	2.981
	Totaal programma 5	705.100	866.098	-160.998
20	Grip op sociaal domein, personele inzet	36.000	36.000	0
21	Tijdelijke overbruggingsuitk.zelfstandig ondn TOZO	541.000	558.462	-17.462
22	Tijdelijke ondersteuning noodz kosten TONK	30.000	20.688	9.312
23	Maatschappelijke begeleiding, subsidie	45.000	45.000	0
	Overige incidentele lasten	20.000	20.000	0

	Totaal programma 6	672.000	680.150	-8.150
24	Homestart, burgerparticipatie	30.000	32.028	-2.028
25	Grip op sociaal domein, personele inzet	285.557	275.111	10.446
26	Experiment beschermd thuis	180.000	32.469	147.531
27	Actieplan corona MO	23.000	8.000	15.000
28	Actieplan Corona SD preventiebeleid en brede toegang	37.000	0	37.000
29	Ambulatisering GGZ	58.500	58.500	0
30	Brede aanpak dak- en thuisloosheid	50.000	50.000	0
31	Lang leve thuis	25.000	20.000	5.000
32	Nieuwe wet inburgering	51.000	51.000	0
	Totaal programma 7	740.057	527.108	212.949
33	Duurzame dorpen, budgetovh 2018	50.000	0	50.000
34	Energie Neutraal Verbouwen	75.000	57.023	17.977
35	Subs Regeling Energiegebruik Woningen (RREW)	35.000	0	35.000
36	Warmte	223.101	55.520	167.581
	Overige incidentele lasten	21.000	13.332	7.668
	Totaal programma 8	404.101	125.875	278.226
37	Omgevingswet advies	347.581	98.510	249.071
38	Gebiedsontwikkeling	76.360	67.675	8.685
39	Locatie Koesteeg	32.872	33.589	-717
	Overige incidentele lasten	17.732	17.732	0
	Totaal programma 9	474.545	217.506	257.039
	Totaal	4.317.289	3.194.649	1.122.640

Corona (lasten)

In de bovenstaande tabel is de invloed van corona gedeeltelijk meegenomen. Aangezien we de lasten die verband houden met corona eveneens als incidenteel zien hebben we bij de bepaling van de totale incidentele lasten hiermee rekening gehouden.

Incidentele lasten conform tabel		3.194.649
Meer lasten volgens bijlage	1.598.786	
Waarvan al verwerkt in bovenstaande tabel	<u>-1.265.970</u>	
		332.816
Niet gerealiseerde lasten volgens bijlage		<u>-428.646</u>
Incidentele lasten inclusief corona		3.098.819

1. Implementatie financieel pakket

In 2021 is overgegaan op een nieuw financieel systeem ifinanciën en in 2022 wordt naar verwachting de verplichtingenadministratie in gebruik genomen. In 2022 wordt ifinanciën verder ingericht en uitgebreid. Voor een goede implementatie zijn tevens instructies, trainingen en handleiding nodig.

6. Pilot integrale beveiligingsplannen

Door het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) is een subsidie beschikbaar gesteld voor deelname aan de Pilot Integrale Beveiligingsplannen. In 2022 worden de vervolgacties voor de pilot opgepakt.

11. Westerhof

De herinrichting van de Westerhof is in 2021 gestart en vindt gefaseerd plaats. De werkzaamheden lopen door in 2022.

13. Corona noodfonds ten laste van reserve corona noodfonds

Er zijn verschillen ontstaan tussen de begroting en realisatie doordat de uitgaven ten laste van de derde tranche, en daarmee de onttrekking aan het corona noodfonds, niet zijn opgenomen in de 2e berap 2021.

17. Overige uitgaven onderwijs

Dit betreft een rijksregeling, waarin we voor een periode van augustus 2021 t/m juli 2023 rijksmiddelen ontvangen. Besluitvorming over de besteding van de ontvangen gelden in 2021 is nog niet afgerond. Besteding van de betreffende middelen mag plaatsvinden in 2022.

26. Experiment beschermt thuis

In 2021 is een start gemaakt met totaal 3 experimenten beschermd thuis. Doordat een experiment later is gestart en een experiment vroegtijdig is beëindigd wegens uitstroom naar de Wlz, is er € 147.000 minder uitgegeven dan begroot.

28. Actieplan Corona SD preventiebeleid en brede toegang

Voor het actieplan Corona SD preventiebeleid en brede toegang is een budgetoverheveling aangevraagd aangezien er door corona later gestart is dan gepland.

33. Duurzame dorpen, budgetoverheveling 2018

Het incidentele budget voor duurzame dorpen is in 2021 niet besteed vanwege personele wisselingen en effect van corona.

36. Warmte

Wij ontvangen een 100% kostendekkende rijksbijdrage voor het maken van warmteplannen voor woonwijken. De late vaststelling van de transitievisie warmte en een eenmalige extra financiële ondersteuning van de provincie voor 2021 maken dat dit budget niet volledig is besteed. Gemeenten hebben van het Rijk extra tijd gekregen voor het maken van warmteplannen. Voor 2022 zijn acties uitgewerkt en opgestart om het project in 2022 geheel te voltooien binnen het budget.

37. Omgevingswet advies

In 2021 is door het Rijk besloten om de landelijke invoering van de Omgevingswet op te schuiven naar 1 juli 2022 (was 1 januari 2022). Daarnaast loopt de ontwikkeling en ingebruikname van het DSO landelijk vertraging op. Door de situatie rondom het DSO en de verplaatsing van de invoeringsdatum is het budget niet volledig ingezet.

Baten

Nr.	Omschrijving	Begroot (na wijzigingen)	Werkelijk	Saldo
40	Algemene Uitkering Gem.fonds, bijdrage ivm corona	855.836	1.105.836	-250.000
41	Vennootschapsbelasting tlv algemene res grex	293.000	287.492	5.508
42	Specifieke Uitkering Sport (SPUK) overhead	25.000	25.181	-181
	Totaal programma 1	1.173.836	1.418.509	-244.673
43	Veiligheidsregio IJsselland, afrekening 2020	70.000	69.672	328
	Overige incidentele baten	0	17.000	-17.000
	Totaal programma 2	70.000	86.672	-16.672
44	verkoop snippergroen	39.000	76.665	-37.665
11	Project Westerhof	20.000	20.000	0
	Totaal programma 3	59.000	96.665	-37.665
45	Voorzieningen en winstnemingen grondexploitaties	0	-116.575	116.575
46	Bevordering aantrekkelijk winkelgebied	30.000	30.000	0
	Totaal programma 4	30.000	-86.575	116.575
47	Ruimte voor de Vecht, onttrekking ARVB	80.000	0	80.000
48	Bijdrage SPUK compensatie aftrek BTW	25.000	25.181	-181
14	Lokaal sportakkoord	40.000	43.200	-3.200
17	Overige uitgaven onderwijs	69.000	70.487	-1.487
49	Zwembaden, uitkering SPUK sport	239.231	348.952	-109.721
18	DNA van Dalfsen	0	42.222	-42.222

	Totaal programma 5	453.231	530.042	-76.811
20	Grip op sociaal domein, personele inzet	24.000	24.000	0
50	Corona noodfonds tlv res corona noodfonds	327.000	588.475	-261.475
21	Tijdelijke overbruggingsuitk.zelfstandig ondn TOZO	581.000	606.191	-25.191
	Totaal programma 6	932.000	1.218.666	-286.666
51	WMO beschermd wonen	495.000	638.737	-143.737
	Totaal programma 7	495.000	638.737	-143.737
33	Duurzame dorpen, budgetovh 2018	50.000	0	50.000
36	Warmte	21.000	20.660	340
35	Subs Regeling Energiegebruik Woningen (RREW)	44.000	9.000	35.000
	Totaal programma 8	115.000	29.660	85.340
45	Voorzieningen en winstnemingen grondexploitaties	0	591.983	-591.983
	Totaal programma 9	0	591.983	-591.983
	Totaal	3.328.067	4.524.359	-1.196.292

Corona (baten)

In de bovenstaande tabel is de invloed van corona gedeeltelijk meegenomen. Aangezien we de baten die verband houden met corona eveneens als incidenteel zien hebben we bij de bepaling van de totale incidentele baten hiermee rekening gehouden.

Incidentele baten conform tabel		4.524.359
Meer baten volgens bijlage	2.210.327	
Waarvan al verwerkt in bovenstaande tabel	<u>-2.178.466</u>	
		31.861
Niet gerealiseerde baten volgens bijlage		<u>-178.295</u>
Incidentele baten inclusief corona		4.377.925

40. Algemene Uitkering Gem. fonds, bijdrage ivm corona

Als gevolg van het coronavirus hebben we uit het gemeentefonds een bedrag van € 1.105.836 (t/m decembercirculaire) ontvangen ter compensatie.

45. Voorzieningen en winstnemingen grondexploitaties

De resultaten op de grondexploitaties worden aangemerkt als incidenteel. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grondexploitaties.

47. Ruimte voor de Vecht, onttrekking ARVB

De eigen bijdrage voor de Regiodeal komen te vervallen. De eigen inbreng van Dalfsen van per saldo € 80.000 is afgeraamd in 1e bestuursrapportage. Per abuis is toen de onttrekking aan de reserve niet afgeraamd. Omdat de onttrekking aan de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar niet plaatsvindt, is er sprake van een incidenteel nadeel van € 80.000.

49. Zwembaden, uitkering SPUK sport

Deze uitkeringen waren bestemd voor het dekken van de exploitatiekosten (covid-19 maatregelen) die in het jaar 2020 en 2021 zijn geleden door de zwembaden in Nederland, omdat opening van zwembaden zeer beperkt of zelfs helemaal niet mogelijk was.

51. WMO beschermd wonen

Er is € 144.000 meer ontvangen vanuit de centrumgemeente dan begroot als gevolg van vrijval van middelen beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Totaaloverzicht reserve mutaties

Totaal overzicht reservemutaties	2020	2021	2021	2021
<i>LASTEN (x € 1.000)</i>	werkelijk	begroot	werkelijk	verschil
Totaal Structurele reserve mutaties	0	0	0	0
Totaal Incidentele bedragen investeringen	0	0	0	0
Totaal incidentele bedragen grondexploitatie	1.830	0	625	-625
Totaal Incidentele bedragen exploitatie	4.088	1.879	1.879	0
Totaal Structureel en incidenteel	5.918	1.879	2.504	-625
Stortingen in de reserves zie hoofdstuk 5	5.918	1.879	2.504	-625
Verschil	0	0	0	0
<i>BATEN (x € 1.000)</i>				
Totaal Structurele reserve mutaties	1.580	1.591	1.403	188
Totaal Incidentele bedragen investeringen	0	0	0	0
Totaal incidentele bedragen grex	1.134	0	198	-198
Totaal Incidentele bedragen exploitatie	5.048	3.826	3.373	453
Totaal Structureel en incidenteel	7.762	5.417	4.974	443
Onttrekkingen aan reserves zie hoofdstuk 5	7.762	5.417	4.974	443
Verschil	0	0	0	0

Overzicht structurele reserve mutaties

Structurele reserve mutaties x € 1	2020	2021	2021	2021
	werkelijk	begroot	werkelijk	verschil
<i>LASTEN</i>				
Geen mutaties				
Totaal lasten	-	-	-	-
<i>BATEN</i>				
Programma 1				
Kapitaallasten Gemeentehuis Bouw	283.350	283.350	283.350	-
Vervallen dividend WMO	28.750	23.750	23.750	-
Aflossing geldlening Vitens	152.234	152.000	152.224	-224
Vechthorst geldlening	199.663	200.000	199.663	337
Kapitaallasten Cichorei (t/m 2020 progr 5)		80.966	80.966	
Programma 2				
Kapitaallasten brandweerkazerne/werf	34.750	34.750	34.750	-

Programma 3				
Renovatie verlichting	108.385	110.000	0	110.000
Uitvoering groenstructuurplan	39.851	50.000	18.840	31.160
Kapitaallasten Wandelpromenade	6.534	6.534	6.534	-
Kapitaallasten extra zonnepanelen gem werf	13.204	13.204	13.204	-
Kapitaallasten verbouw gemeentewerf	42.392	46.600	42.392	4.208
Programma 5				
Kunstgras Heidepark	22.140	22.140	22.140	-
Kunstgras Middengebied	29.733	29.733	29.733	-
Kunstgras Gerner	33.600	33.600	33.600	-
Kapitaallasten Cichorei (miv 2021 progr 1)	80.966	0	0	-
Kapitaallasten Fontein	4.458	4.458	4.458	-
Kapitaallasten De Spil (gebouw en install)	442.783	442.783	442.783	-
Programma 9				
Bestemmingsplannen kernen 50% volkshuisv.	32.500	32.500	14.961	17.539
Projecten gebiedsgerichte ontwikkeling	25.000	25.000	0	25.000
Totaal baten	1.580.293	1.591.368	1.403.348	188.020

Onvoorzien

Gebruik onvoorzien	Begroting 2021 primair	Wijziging 2021	Begroting 2021 na wijz.	Realisatie 2021
Primaire begroting	55.940			
Wijz 17 inzet tbv extra kosten wateroverlast		-12.000		
Begroting na wijziging			43.940	0

In de begroting 2021 is een stelpost van € 2 per inwoner opgenomen op de post Onvoorzien. Bij de 2e bestuursrapportage 2021 is besloten een bedrag van € 12.000 in te zetten ten laste van de post onvoorzien in verband met extra kosten wateroverlast. Het restantbedrag ad. € 43.940 is niet ingezet in de laatste maanden van het jaar 2021 en leidt daardoor tot een incidenteel voordeel.

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Uitsplitsing naar taakvelden	Begroting 2021	Begroting 2021	Rekening 2021	Saldo 2021
	Primitief	Na wijzigingen		
Algemene baten en lasten	-337	-361	-295	66
Algemene uitkering	38.443	41.364	42.467	1.103
Belastingen en heffingen	6.470	6.382	6.451	69
Saldo van lasten en baten	44.576	47.386	48.623	1.237
Resultaat	44.576	47.386	48.623	1.237

Corona

Na 2020 is ook het jaar 2021 gekenmerkt door het coronavirus en ook de gemeente Dalfsen heeft hier weer de nodige effecten van mee gekregen. In de jaarrekening is er op programmaniveau al aangegeven waar corona van invloed is geweest op de gerapporteerde afwijkingen ten opzichte van de begroting. In deze bijlage wordt dit nog een keer samengevoegd.

Programma 1. Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Het beleidsveld belastingen heeft een nadeel van € 6.000 als gevolg van het besluit geen precariobelasting te heffen voor terrassen. De toeristenbelasting heeft in 2021 in tegenstelling tot 2020 niet tot een voordeel geleid

Vanwege de coronacrisis is de digitale communicatie in een stroomversnelling gekomen. Ook in 2021 is deze ingeslagen weg vervolgd en verder ontwikkeld.

Door corona en de thuiswerkplicht was de bezetting op kantoor minimaal en zijn er minder uitgaven geweest aan de traditionele kantoorkosten.

Door het hybride werken is er een versnelde vraag naar audiovisuele middelen voor video-vergaderen ontstaan. In de vergaderruimtes is daarom geïnvesteerd in beeldschermen met camera's.

Programma 2. Openbare orde en veiligheid

Corona heeft een grote inzet gevraagd van Openbare orde en Veiligheid. Denk aan de contacten met ondernemers en sportverenigingen over (on)mogelijkheden, de controles op het gebruik van CTB en sluitingstijden. De inzet is gepleegd binnen de huidige formatie.

Programma 3. Beheer Openbare Ruimte

De invloed van covid-19 op onze werkzaamheden is met name direct terug te zien in het boomonderhoud en de boomveiligheidscontroles en dan met name de hoogwerker-werkzaamheden. Door de anderhalve-meter-maatregelen mocht er maar één persoon vanuit de bak werkzaamheden verrichten. Dat heeft geleid tot een derde meer inzet van extra hoogwerkers, waardoor ca. € 6.600 extra aan inhuur hoogwerkers is uitgegeven.

Op een aantal leveringen, met name grote tractie (investeringen), zit als gevolg van de covid-19 een flinke vertraging.

Door de corona maatregelen konden sommige acties niet of met vertraging worden uitgevoerd. De buurtbussen reden ook deels niet, maar dit heeft geen grote financiële gevolgen. De participatietrajecten zijn hier en daar stroever verlopen. Wat ook wel een manco is geweest is het doen van onderzoek op basis van verkeertellingen. Het was lastig om met de coronamaatregelen goede representatieve verkeerstellingen te krijgen. Voor Oosterdalfsen Noord zijn daarom ook extra tellingen gehouden, met extra kosten tot gevolg.

Programma 4 Economische zaken

We hebben gemerkt dat het voor onze ondernemers 'alle hens aan dek' was om het hoofd boven water te houden. We hebben vanuit de gemeente zowel bestuurlijk als ambtelijk de vinger aan de pols gehouden en waar mogelijk financiële ondersteuning geboden via het Corona noodfonds. Met de uitvoering van de Motie Maatschappelijke bijdrage zijn incidentele middelen uit het Corona noodfonds beschikbaar gesteld voor de organisatie van activiteiten ter bevordering van een aantrekkelijk winkelgebied om op die manier een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van de kernen.

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd

In 2021 konden leerlingen tijdens de perioden van lockdown niet naar school en werd er thuis onderwijs verzorgd. Hoewel het onderwijs op deze wijze zo goed mogelijk werd verzorgd heeft dit, bij een deel van de leerlingen, geleid tot negatieve effecten op bijvoorbeeld taalontwikkeling en in de sociaal-emotionele sfeer. Scholen en gemeente hebben extra middelen van het Rijk ontvangen uit het nationaal programma onderwijs om extra aandacht te kunnen geven aan de opgelopen vertragingen en op de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen.

Ook het taalonderwijs aan volwassenen heeft te lijden gehad onder corona. Deze lessen zijn als gevolg van corona niet aangeboden hetgeen heeft geleid tot stilstand danwel achteruitgang in taalontwikkeling bij onder andere de SW-doelgroep en statushouders.

Binnensport was grotendeels niet mogelijk. Buitensport soms wel, maar ook hier met beperkingen. Als gevolg van de lockdown heeft een groot deel van het verenigingsleven (sport en cultuur) stilgelegen. Meerdere verenigingen hebben aangegeven zorgen te hebben over daling van het leden aantal en van inkomsten. In hoeverre hier herstel optreedt na afschalen van corona maatregelen is niet te voorspellen.

Corona heeft voor het beleidsveld Recreatie en Toerisme (R&T) vooral veel vragen opgeroepen over de regelmatig wijzigende Corona maatregelen en interpretatieverschillen voor uiteenlopende bedrijven in deze sector. Daarvoor was met name nadere afstemming met de Veiligheidsregio en handhaving nodig. Er is extra inzet gedaan voor afstemming binnen het Vechtdal met de R&T bedrijven om ongewenste drukte te voorkomen, communicatie met elkaar af te stemmen en de bedrijven van Corona hulpmiddelen in Vechtdal stijl te voorzien, met een financiële bijdrage van de gemeenten. Aansluitend zijn bestuurlijk in een Provinciale Corona Taskforce belangen voor de R&T sector behartigd. Daarnaast hebben lopende programma's en projecten voor de Vrijtijdseconomie Vechtdal vertraging ondervonden, evenals de VTE projectontwikkeling en uitvoering via Ruimte voor de Vecht, Regiodeal; Brede Welvaart.

Programma 6 Inkomensondersteuning

De beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen hebben effect gehad voor een deel van de ondernemers in Dalfsen en ook voor een deel van werknemers in getroffen sectoren. Als gemeente hebben we geïnvesteerd in uitvoering van de Tozo regeling: deze is budgettair neutraal uitgevoerd. De mogelijkheden van Tozo en (vanuit het UWV) de NOW regeling hebben er vooralsnog voor gezorgd dat geen sprake is geweest van een hoger aantal faillissementen dan gebruikelijk.

Ook in 2021 hebben de coronamaatregelen effect gehad op de mogelijkheden van statushouders, vooral voor de mensen die nog een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Groepstrajecten en bijeenkomsten konden niet fysiek plaatsvinden en de mogelijkheden voor taalstages waren beperkt. Daardoor hebben sommige statushouders vertraging opgelopen in hun traject. De krapte op de arbeidsmarkt is een voordeel voor statushouders en nu de maatregelen weer grotendeels opgeheven zijn verwachten we dat trajecten weer kunnen worden opgepakt.

Corona heeft, net als in 2021, geen nadelig effect gehad op de overige doelgroepen binnen de Participatiewet. Sterker nog: de dalende trend in instroom en toenemende uitstroom heeft geleid tot een daling van het aantal bijstandsuitkeringen.

Programma 7 Sociaal Domein

De coronacrisis en de daarmee samengaande maatregelen heeft invloed op het welzijn en welbevinden van inwoners. Zo lijkt er sprake van toename van eenzaamheid bij kwetsbare inwoners en psycho-sociale klachten, onder andere bij jongeren. In welke mate de coronacrisis leidt tot een extra beroep op voorzieningen in het kader van de Wmo of Jeugdwet is niet goed te duiden. Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat ondersteuningsvragen pas in een later stadium manifest kunnen worden. De organisaties in werkzaam in het sociaal domein zijn alert op toenemende problematiek en ontwikkelen hierop, binnen de geldende beperkingen, adequaat aanbod en maatregelen.

Programma 8. Duurzaamheid en milieu

In 2021 hebben we een paar mooie resultaten behaald in beleidsmatig opzicht, maar de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma had vooral last van vertragingen met acties en voorlichting. Bijeenkomsten werden afgelast en verplaatst. Ondernemers waren meer bezig met hun bedrijf overeind te houden dan met duurzaamheidsinvesteringen zoals het organiseren van een proefproject of mee doen aan kortingsacties. Verder verliepen de participatietrajecten stroef en veel mensen hadden moeite met digitaal vergaderen. Soms zorgt dit voor extra kosten (afzeggingen) en soms voor uitgestelde kosten (bewonersavond op een later moment).

Programma 9. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Participatie had invloed op de uitvoeringen van verschillende ruimtelijke processen. Net als bij programma 8 heeft participatie rond het Centrumplan ook tot enige vertraging geleid, doordat het contact tussen gemeente en participatiegroepen minder goed verliep toen fysieke afspraken niet konden. Met name de oudere deelnemers moesten hierin eerst wegwijs zien te worden. Bij een project in Nieuwleusen heeft de participatie enige tijd stil gelegen omdat men digitaal niet verder wilde participeren. Er is afgesproken pas verder in gesprek te gaan wanneer dit fysiek weer mogelijk zou zijn. Vertraging leidt tot hogere plankosten.

Het 8e verzamelplan buitengebied heeft door Corona ook enige oponthoud gehad. Bijvoorbeeld doordat onderzoeken vertragingen opliepen en participatie soms moeilijk ging.

Overige taken corona

Voor de maatschappelijke instellingen in de gemeente Dalfsen is een corona noodfonds geopend. Een bedrag van 1 miljoen euro is beschikbaar voor het financieel ondersteunen van instellingen met een cruciaal karakter voor de Dalfser samenleving. In 2021 is het fonds opengesteld voor het eerste halfjaar en opnieuw voor de periode tot en met 1 maart 2022. Op het moment van schrijven is er over het jaar 2021 een bedrag van € 254.000 beschikbaar. Er is extra ingehuurd in verband met corona (o.a. de afhandeling van de aanvragen voor het corona noodfonds).

Inkomsten van het Rijk

Het rijk is de gemeenten tegemoet gekomen in de kosten ten gevolge van Coronamaatregelen. Voor de gemeente Dalfsen heeft dit geleid tot een voordeel van € 250.000. Zie hoofdstuk 5, toelichting algemene uitkering.

Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Dalfsen. Het voor de gemeente Dalfsen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000.

1a. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degene die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2021		
bedragen x € 1	J. Leegwater	H.J. van der Woude
Functiegegevens	griffier	Wvd Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1/ - 28/2
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	80.886	15.579
Beloningen betaalbaar op termijn	14.942	3.595
<i>Subtotaal</i>	<i>95.828</i>	<i>19.174</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	33.784
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	95.828	19.174
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2020		
bedragen x € 1	J. Leegwater	H.J. van der Woude
Functiegegevens	griffier	Wvd Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	79.929	109.029
Beloningen betaalbaar op termijn	14.455	17.945
<i>Subtotaal</i>	<i>94.384</i>	<i>126.974</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000
Bezoldiging	94.384	126.974

Toelichting verwerking juridische kosten topfunctionaris in WNT-verantwoording 2020

De juridische kosten van voormalig topfunctionaris J.H.J. Berends die in 2021 aan de gemeente gefactureerd zijn in het kader van de beëindiging van zijn dienstverband als topfunctionaris in 2020 zijn per abuis niet aangewezen als eindheffingsloon in de werkkostenregeling. Wij zijn momenteel in overleg met de Belastingdienst om deze juridische kosten alsnog als eindheffingsloon onder de werkkostenregeling te mogen verantwoorden. Indien dit het geval is, heeft dit geen gevolgen voor de bezoldigingsgegevens van J.H.J Berends. Indien de Belastingdienst hiermee niet akkoord gaat, betekent dit dat een bedrag van € 56.000 als bezoldiging moet worden aangemerkt. Dit zal naar verwachting niet leiden tot een overschrijding van het bezoldigingsmaximum of tot een onverschuldigde betaling.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

Gegevens 2021 bedragen x € 1	S. van Geffen	
Functiegegevens	Secretaris- directeur	
Kalenderjaar	2021	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	01/03 - 31/12	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	10	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1.182	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 199	
Maxima op basis van de normbedragen per maand	250.200	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	235.218	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	112.709	
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	112.709	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	112.709	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

EMU saldo

bedragen x €				
1.000				
Nr.	Omschrijving	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.998	-3.397	1.458
2	Afschrijvingen ten laste van exploitatie	2.310	2.277	2.197
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	1.445	951	1.111
4	Investerings in (im)materiele vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-3.802	-733	-6.176
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiele vaste activa (tegen verkoopprijs) voorzover niet op exploitatie verantwoord	1.226	0	10
7	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-2.735	-3.382	-2.359
8	Baten bouwgrondexploitatie voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	7.274	4.935	9.131
9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	-677	-480	-846
10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten	0	0	0
11b	Boekwinst bij verkoop van effecten	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	3.043	171	4.526

Specifieke uitkeringen (SISA)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekker	Uitkering code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A12B/02</i>	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/03</i>
			Veiligheidsregio IJsselland	€ 17.000	Ja	€ 17.000	Ja	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	

		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>
			€ 0	0	0		
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/08</i>		
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/12</i>	

		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3)			
		Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten			
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/14</i>			
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/16</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/18</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>
						<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/20</i>
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T)			

			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen		
			<i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	<i>Aard controle n.v.t Indicator: B2/22</i>		
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)	
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03</i>	
			Ja	5.000	5.000	
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/07</i>
			1 2019-628184	€ 405.955	Ja	
			2			

			100						
				Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
					Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11</i>		
			1	2019-628184	€ 449.086		Ja		
			2						
			100						
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen		Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten							
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C43/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06</i>
				2020-00450197	€ 0	€ 0			Nee

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>	
			1	€ 150	€ 800	Nee	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenb eleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	
			€ 71.392	€ 0	€ 0	€ 0	

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	
			1 060148 Gemeente Dalfsen				
			2				
			100				
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	

			<i>Indicator: D14/01</i>	<i>Indicator: D14/02</i>	<i>Indicator: D14/03</i>	<i>Indicator: D14/04</i>		
			€ 0					
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/08</i>		
		1	060148 Gemeente Dalfsen					
		2						
		10						
lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen	
		Provinciale beschikking en/of verordening						

		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/05</i>
						bestedingen	gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
1	2012/0024902		€ 0	€ 0			
2							
100							
	Kopie beschikkingsnum mer		Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinfo rmatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsin formatie	Toelichting	Eindverantwo ording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorde n	
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>

			Indicator: E27B/06	Indicator: E27B/07	Indicator: E27B/08	Indicator: E27B/09	Indicator: E27B/10	
			1	2012/0024902	€ 160.122	€ 286.605		Nee
			2					
			100					
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: F9/01</i>	<i>Indicator: F9/02</i>	<i>Indicator: F9/03</i>	<i>Indicator: F9/04</i>	<i>Indicator: F9/05</i>	
			1	Warmteactie	€ 20.660	€ 20.660	Ja	
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06</i>					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2021 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 3.259.061	€ 106.122	€ 210.405	€ 3.748	€ 28.649	€ 16
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)

			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 33.228	€ 8.992	€ 0	€ 394.931	€ 0	
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2021	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoeks- kosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b,

		<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</p> <p>Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>						Bbz 2004 (Bob)	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
			<i>Indicator: G3/01</i>	<i>Indicator: G3/02</i>	<i>Indicator: G3/03</i>	<i>Indicator: G3/04</i>	<i>Indicator: G3/05</i>	<i>Indicator: G3/06</i>	
			€ 0	€ 0	€ 182.777	€ 0	€ 0	€ 0	
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstreki	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BBZ in (jaar T)				

			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	ningen BOB in (jaar T) Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
SZW	G4	<p>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021</p> <p>Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr</p>	<p>Welke regeling betreft het?</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</p>	<p>Besteding (jaar T) levensonderhoud</p> <p>Aard controle R Indicator: G4/02</p>	<p>Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking</p> <p>Aard controle R Indicator: G4/03</p>	<p>Baten (jaar T) levensonderhoud</p> <p>Aard controle R Indicator: G4/04</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)</p> <p>Aard controle R Indicator: G4/05</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)</p> <p>Aard controle R Indicator: G4/06</p>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 8.570	€ 0	€ 3.117	€ 16.650	€ 285
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 505	€ 0	€ 7.538	€ 10.000	€ 143

		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 282.776	€ 22.157	€ 12.796	€ 0	€ 0
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 167.988	€ 0	€ 1.413	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 76.465	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
			<i>Indicator: G4/07</i>	<i>Indicator: G4/08</i>	<i>Indicator: G4/09</i>	<i>Indicator: G4/10</i>		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0			
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0			
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	34	3			
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	43	0			
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	23	0			

		Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in (jaar T)		
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/13</i>		
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/15</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/18</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					

			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
		Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/03</i>			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimuleringsport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 107.393	€ 110.115				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
	1	SPUKSPRT21061	€ 110.115	€ 27.790	€ 65.009	€ 17.316		
	2							
	100							
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord

							r (t/m jaar T)	(t/m jaar T)
							Gerealiseerd	Gerealiseerd
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1032387	€ 85.142	€ 0	€ 43.200	€ 0	€ 43.200
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikkingsnum mer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1032387	Nee				
			2					
			3					
			4					
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikkingsnumme r / naam	Totale besteding			
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>			

			<i>Indicator: H16/01</i>	<i>Indicator: H16/02</i>	<i>Indicator: H16/03</i>		
			1 2020	SPUKIJZ21008	€ 291.986		
			2 2021	SPUKIJZ21R2072	€ 103.001		
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>
			1 SPUKIJZ21008	€ 188.848	€ 291.986	-€ 103.138	2020
			2 SPUKIJZ21R2072	€ 91.070	€ 103.001	-€ 11.931	2021
			3				
			50				
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H21/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05</i>
			Nee		€ 0	€ 0	Nee

LNV	L5B	Regiodeals 3e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/beschikkingnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
		SiSa tussen medeoverheden	<p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5B/01</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5B/02</i></p>	<p>Een pijler per regel</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5B/03</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L5B/04</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L5B/05</i></p>	
			1 2 100	030004 Provincie Overijssel	2021/0027773 project 22	Klimaatwinkelstraat	€ 386.551	45.578
			<p>Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01</p> <p>In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i></p>	<p>Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i></p>	<p>Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i></p>	<p>Toelichting</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle n.v.t.</i></p>		

			<i>Indicator: L5B/06</i>	<i>Indicator: L5B/07</i>	<i>Indicator: L5B/08</i>	<i>Indicator: L5B/09</i>		
1			030004 Provincie Overijssel	€ 386.551	45.578			
2								
100								
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: L5B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/12</i>			
			€ 386.551	€ 11.525	Nee			

Taakvelden

Op grond van de BBV is het verplicht om een zogeheten 'Taakvelden' overzicht op te nemen. In deze taakvelden is te zien hoe de baten en lasten verdeeld zijn over de door het Rijk voorgeschreven taakvelden. Deze taakvelden lopen grotendeels gelijk op met de programma's maar een één op één aansluiting is niet te maken. Op basis van de ingerichte grootboekstructuur worden lasten en baten toegerekend aan een programma. Uiteraard komen de herkenbare posten uit de taakvelden overeen met de posten zoals die in onze programmabegroting staan. Onderstaand het overzicht van de baten en lasten verdeeld over de voorgeschreven taakvelden.

	Bedragen x € 1.000											
	Begroting 2021			Begroting 2021			Realisatie 2021			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
TV1001 Bestuur	-1.616	19	-1.597	-1.535	19	-1.516	-1.496	76	-1.419	40	57	97
TV1002 Burgerzaken	-1.284	375	-908	-1.464	396	-1.068	-1.446	402	-1.044	18	6	24
TV1003 Beheer overige gebouwen en gronden	-365	106	-259	-375	174	-201	-362	167	-195	13	-7	6
TV1004 Overhead	-8.461	260	-8.200	-9.247	299	-8.948	-9.164	164	-9.000	83	-135	-53
TV1005 Treasury	-169	508	339	-163	425	262	-130	433	303	33	8	41
TV1007 Algemene uitkering gemeentefonds		38.443	38.443		41.364	41.364		42.467	42.467		1.103	1.103
TV1008 Overige baten en lasten	-718	42	-676	-332	2	-330	-305		-304	27	-2	25
TV1009 Vennootschapsbelasting (VPB)				-293		-293	-293		-293			
TV1010 Mutaties reserves	-500	1.265	765	-1.137	2.436	1.299	-1.137	2.263	1.126		-173	-173
TV1061 OZB woningen	-247	4.166	3.918	-247	4.185	3.937	-235	4.176	3.940	12	-9	3
TV1062 OZB niet - woningen	-137	2.348	2.211	-137	2.245	2.108	-127	2.251	2.124	10	6	16
TV1064 Belastingen overig	-9	160	151	-9	156	147	-12	163	151	-3	7	4
TV1304 Economische promotie		190	190		190	190		236	236		46	46
TV2010 Mutaties reserves		35	35		35	35		35	35			
TV2101 Crisisbeheersing en brandweer	-1.978	90	-1.889	-1.971	160	-1.812	-1.974	178	-1.796	-2	18	16
TV2102 Openbare orde en veiligheid	-574	13	-561	-590	7	-582	-621	21	-600	-31	13	-18
TV3010 Mutaties reserves		226	226	-13	280	267	-13	107	94		-174	-174
TV3201 Verkeer en vervoer	-3.061	139	-2.923	-3.282	161	-3.121	-3.262	225	-3.037	21	63	84
TV3205 Openbaar vervoer	-9		-9	-9		-9	-9	4	-5		4	4
TV3507 Openbaar groen & openluchtrecreatie	-2.510	130	-2.380	-2.468	164	-2.304	-2.458	213	-2.246	9	48	58
TV4010 Mutaties reserves					30	30		147	147		117	117
TV4301 Economische ontwikkeling	-171		-171	-201		-201	-233	30	-203	-32	30	-2
TV4302 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.576	1.576		-1.576	1.576		-440	391	-49	1.135	-1.185	-49
TV4303 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-9	8		-9	8		-11	8	-4	-2	-1	-3
TV4304 Economische promotie							-2	5	2	-2	5	2
TV5010 Mutaties reserves	-70	753	683	-90	1.213	1.123	-90	1.355	1.265		142	142

TV5203 Recreatieve havens	-44	14	-30	-44	14	-30	-57	26	-30	-13	13	
TV5304 Economische promotie	-80		-80	-80		-80	-67		-67	14		14
TV5401 Openbaar basisonderwijs	-94		-94	-94		-94	-90		-90	4		4
TV5402 Onderwijshuisvesting	-647		-647	-725		-725	-728		-728	-3		-3
TV5403 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.291	181	-1.110	-1.235	250	-986	-1.125	267	-858	111	17	128
TV5501 Sportbeleid en activering	-186		-186	-329	40	-288	-465	46	-419	-136	6	-130
TV5502 Sportaccommodaties	-2.115	273	-1.841	-2.207	455	-1.752	-2.299	583	-1.716	-92	128	36
TV5503 Cultuurpresentatie etcetera	-313	8	-305	-380	18	-362	-315	58	-258	65	40	104
TV5506 Media	-796		-796	-828		-828	-871		-871	-44		-44
TV5507 Openbaar groen en openluchtrecreatie	-202	82	-120	-65	2	-63	-74	122	48	-9	120	111
TV5601 Samenkracht en burgerparticipatie	-127	118	-9	-155	118	-37	-168	124	-43	-13	7	-6
TV6010 Mutaties reserves					51	51		51	51			
TV6601 Samenkracht en burgerparticipatie	-118		-118	-166		-166	-151		-151	16		16
TV6603 Inkomensregelingen	-6.850	4.957	-1.893	-6.527	4.888	-1.640	-6.400	5.022	-1.377	128	135	262
TV6671 Maatwerkdienstverlening 18+	-250		-250	-306		-306	-254	16	-238	53	16	69
TV7010 Mutaties reserves				-25	220	195	-25	220	195			
TV7601 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.866		-1.866	-1.859		-1.859	-1.852	9	-1.843	7	9	15
TV7602 Wijkteams	-1.376	5	-1.371	-1.439	27	-1.412	-1.359	54	-1.305	80	27	107
TV7604 Begeleidende participatie	-3.746	238	-3.508	-3.896	389	-3.507	-3.610	331	-3.279	286	-58	228
TV7605 Arbeidsparticipatie	-664	184	-480	-594	87	-507	-585	52	-533	9	-35	-26
TV7606 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.213	36	-1.177	-1.013	34	-979	-786	56	-730	226	23	249
TV7671 Maatwerkdienstverlening 18+	-4.469	454	-4.015	-4.881	661	-4.220	-4.512	790	-3.722	369	129	498
TV7672 Maatwerkdienstverlening 18-	-6.919		-6.919	-7.678		-7.678	-7.299	9	-7.290	379	9	388
TV7681 Geëscaleerde zorg 18+	-31		-31	-36		-36	-26		-26	10		10
TV7701 Volksgezondheid	-1.136	22	-1.114	-1.236	6	-1.230	-1.226	6	-1.220	10		10
TV8010 Mutaties reserves		50	50	-202	464	262	-202	238	36		-226	-226
TV8702 Riolering	-1.473	1.790	316	-1.296	1.635	338	-1.288	1.619	331	8	-16	-8
TV8703 Afval	-2.370	3.017	647	-2.370	3.017	647	-2.625	3.217	591	-255	200	-56
TV8704 Milieubeheer	-1.099	15	-1.084	-1.521	93	-1.428	-1.749	469	-1.280	-228	376	148
TV8705 Begraafplaatsen en crematoria	-250	275	25	-261	265	4	-278	291	14	-17	26	9
TV9010 Mutaties reserves		58	58	-412	688	276	-1.037	559	-478	-625	-129	-754
TV9505 Cultureel erfgoed	-21	18	-4	-31	17	-14	-31	17	-14			
TV9507 Openbaar groen en openluchtrecreatie	-35		-35	-35		-35	-29	7	-21	7	7	14
TV9801 Ruimtelijke ordening	-1.246	151	-1.095	-1.612	257	-1.355	-1.319	261	-1.059	292	4	296
TV9802 GREX (niet bedrijventerreinen)	-6.310	6.310		-6.349	6.310	-39	215	213	427	6.564	-6.098	467

TV9803 Wonen en bouwen	-964	1.077	112	-1.065	1.168	102	-1.059	1.246	187	7	78	85
Saldo van baten en lasten	-71.767	70.183	-1.583	-76.102	76.700	598	-67.564	71.493	3.929	8.538	-5.207	3.331

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van de gemeente Dalfsen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Dalfsen te Dalfsen gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
<p>De jaarrekening bestaande uit:</p> <ol style="list-style-type: none">1. het overzicht van baten en lasten over 2021 op pagina nr. 160 tot en met 162 en de toelichting daarop op pagina nr. 163 tot en met 184;2. de balans per 31 december 2021 op pagina nr. 134 en 137 en de toelichting daarop op pagina nr. 138 tot en met 159;3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (pagina nr. 130 tot en met pagina nr. 133)4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina nr. 199 tot en met pagina nr. 220); en5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (pagina nr. 221 tot en met pagina nr. 223).	<p>Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina nr. 129 tot en met pagina nr. 268 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Dalfsen op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).</p> <p>Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.</p>

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat op 24 september 2018 is vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Dalfsen en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Dalfsen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 650.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 74.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen..
- ▶ bijlagen, pagina nr. 225 tot en met pagina nr. 268.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat op 24 september 2018 is vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Dalfsen, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- ▶ het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 25 mei 2022

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. Bouman RA

Hoofdstuk 6 Bijlagen

1 Kerngegevens

Inwoners	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Totaal	28.910	28.850	29.161
< 20 jaar	6.818	6.600	6.793
> 64 jaar	6.220	6.550	6.386
waarvan 75 - 85 jaar	2.902	2.250	2.205

Uitkeringsgerechtigden bijstand	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
IOAW	21	24	13
IOAZ	2	3	2
PW (participatiewet)	225	335	230
TOZO	55	0	0

Fysieke structuur	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
oppervlakte land in hectaren	16.510	16.510	16.510
oppervlakte binnenwater in hectaren	140	140	140
aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	12.065	11.964	12.167
km gemeentelijke wegen	513	513	513
km provinciale wegen	34	34	34

Personele gegevens	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
aantal fte's	202	212	203

Financiële structuur per inwoner	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
algemene uitkering gemeentefonds	1.189	1.333	1.472

2 Voortgang investeringen

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de niet afgesloten investeringen van voorgaande jaren conform de jaarrekening 2020 (nr. 1 t/m 20) en nieuwe investeringen 2021 (vanaf nr. 21).

Per investering wordt de voortgang beschreven na 12 maanden van dit jaar.

nr	Investering (bedragen x € 1.000)	Begroot 2021 incl. wijz	Mutaties t/m 2020	Uitgaven 2021	Toereken 2021	Bijdragen derden 2021	Restant	Dekking
1	Aansluiting N348 Lemelerveld	2.421	927	8	0	0	1.486	45% prov, 55% vz
2	Ford transit connect 3-VHB-99	47	3	0	0	0	44	activeren
3	Fietspad Oude Oever	244	197	25	0	0	22	activeren/ prov.subs
4a	Buitenruimte de Spil (totaal 2,6 miljoen)	1.885	1.742	5	0	0	138	activeren
4b	Buitenruimte de Spil	349	349	0	0	0	0	reserve
4c	Buitenruimte de Spil	175	175	0	0	0	0	voorziening
5	Vitalisering industrieterrein Dalfsen	155	73	13	0	68	1	bijdrage provincie
6	ICT vervangingen (autocad/laptop)	50	0	4	3	0	43	activeren
7	GVVP 2019	160	132	0	0	2	30	activeren
8	Kanaalplan Lemelerveld fase 1	620	328	233	0	38	97	grex
9	Centrumplan Dalfsen	0	0	0	0	0	0	grex
10	Fietsroute Zwolle - Dalfsen	770	781	2	0	1	-12	activeren/ subsidie
11	Revisie fiets- en wandelnetwerk	85	51	26	0	0	8	activeren
12	Vorbereidingskrediet Oosterdalfsen II	250	125	45	0	0	80	grex
13	Hybride veld Hoonhorst	416	365	11	0	0	40	activeren
14	GVVP 2020	28	53	0	0	0	-26	activeren
15	Magazijn Witte villa	70	13	11	0	0	46	huur
16	Herinrichting voorplein gemeentehuis	350	24	293	13	0	20	activeren
17	Vorbereidingskrediet feabriek Zuid II	100	16	98	0	0	-14	grex
18	Vorbereidingskrediet locatie Vitens	50	5	4	0	0	41	grex
19	Vorbereidingskrediet locatie bibliotheek	60	45	12	0	0	3	grex
20	Vorbereidingskrediet locatie Kiezebrink	150	111	1	0	0	38	grex
21	Grasmaaimachine toro 404	70	0	0	0	0	70	activeren
22	Grasmaaimachine toro 405	40	0	40	4	0	-4	activeren
23	GVVP 2021	160	0	132	8	30	50	activeren
24	Uitvoeringsprogramma Fiets 2021	200	0	157	20	118	141	activeren
25	Alhman shovel	100	0	0	0	0	100	activeren
26	Centrumplan Dalfsen (Regiodeal)	0	0	0	0	0	0	activeren
27	Beschoeiing passantenhaven	52	0	40	4	0	8	activeren
28	Aanschaf materieel kunstgrasvelden	63	0	10	0	0	53	activeren
29	Strategische grondaankopen	1.000	0	0	0	0	1.000	grex

30	Knik-Shovel begraafplaats Welsum	42	0	39	3	0	-1	activeren
31	Regiodeal project klimaatwinkelstraat	1.061	0	387	0	46	720	activeren
32a	Licht en donkerte in de openbare ruimte (masten)	4	0	11	0	0	-7	activeren
32b	Licht en donkerte in de openbare ruimte (armaturen)	219	0	82	0	0	137	activeren
33	Herinrichting Westerhof (Riool)	50	0	0	0	0	50	activeren/ voorziening
34	Vorbereidingskrediet Achter de Molen Hoonhorst	20	31	11	0	0	-22	grex
35	Vorbereidingskrediet De Koele 2 Hoonhorst	100	0	6	0	0	94	grex
36	Vorbereidingskrediet Waterinkweg Lemelerveld	100	0	15	0	0	85	grex
37	Vorbereidingskrediet Muldersweg II Oudleusen	100	0	1	0	0	99	grex
38	Beschoeiing vijver kon. Wilhelminalaan - Veenslag	110	0	127	0	0	-17	activeren
	Totaal	11.925	5.546	1.849	55	303	4.779	

1. Aansluiting N348 Lemelerveld

De werkzaamheden rondom Lemelerveld aan de N348 zijn door de provincie uitgevoerd. Met de provincie is een afspraak gemaakt dat de gemeente 1/3 deel meebetaalt, met een maximum van € 1,5 miljoen. Het werk is inmiddels uitgevoerd, maar nog niet met de provincie verrekend. Naar verwachting wordt in 2022 alles verrekend en kan dit project worden afgerond.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

2. Ford transit connect 3-VHB-99

Opdracht is gegeven. Aflevering wordt verwacht eind februari 2022. Er is gekozen voor de meest duurzame oplossing voor dit moment met daarbij meegenomen dat de auto ingezet kan worden voor het werk wat verwacht wordt, afstand afleggen en gewicht kunnen verplaatsen. Wij blijven binnen het budget.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

3. Fietspad Oude Oever

Het fietspad langs de Oude Oever is een paar jaar geleden aangelegd. De aanleg van een speelvoorziening bij de uitkijktoren is najaar 2021 gerealiseerd. De oplevering van het project wordt het eerste kwartaal van 2022 verwacht. Hiermee wordt het project afgerond en zal naar verwachting binnen het toegekende budget blijven..

Krediet afsluiten per 31 december 2021: Nee

4. Buitenruimte De Spil

De realisatie van de buitenruimte in het middengebied van Nieuwleusen is in de nazorgfase. De buitenruimte van de WOC campus Nieuwleusen is juni 2019 feestelijk geopend. Er is zo'n € 140.000 minder uitgeven door een gunstige aanbesteding en het ontvangen van een subsidie. De lagere lasten zijn/worden verwerkt in de begroting 2022-2025 bij de bezuinigingen. Het krediet kan bij de jaarrekening 2021 worden afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

5. Vitalisering industrieterrein Dalfsen

De verkenning tot het invoeren van een BedrijvenInvesteringsZone (als onderdeel van het project vitalisering industrieterrein Dalfsen) is in 2019 opgestart. Binnen dit proces was een standpunt nodig over alle mogelijkheden en onmogelijkheden van een BIZ, naast het verkrijgen van de juiste gegevens via het GBLT, maar ook van de initiatiefnemers van de BIZ. Daarbij is juridische expertise aangetrokken om de juiste gegevens te verkrijgen en juridisch houdbare documenten (de verordening, uitvoeringsconvenant, draagvlakreglement).

Bij de 2e bestuursrapportage 2021 hebben wij aangegeven dat er dat er vertraging is opgetreden en dat het nog onzeker is of de BIZ er zou komen. Dit kon ook gevolgen hebben voor de financiering vanwege een aan termijnen gebonden provinciale subsidie. Omdat de subsidietermijn zou verlopen (deze was 31 juli 2021), hebben wij bij de provincie uitstel gevraagd en gekregen. Dit liep tot 1 april 2022.

Vanwege de vertraging kon er geen voorstel in september 2021 aan uw raad worden voorgelegd. De laatste optie voor een behandeling van een voorstel was namelijk november 2021. Om dit te kunnen realiseren, moest er een trekker komen vanuit de Stichting die het BIZ-traject voortzet. Eind 2021 was duidelijk het proces niet kan worden voortgezet, de termijnen wederom niet gehaald kunnen worden, waardoor de financiering op losse schroeven kwam te staan door het wegvallen van de provinciale subsidie. Het project BIZ is eind 2021 stopgezet.

Richting de provincie is aangegeven het project te willen afwikkelen. Voor het door de provincie beschikbaar gestelde subsidiebudget is eind 2021 een eindverantwoording ingediend. Behoudens ambtelijke inzet zijn de projectkosten voor de gemeente budgetneutraal. Dit hebben we kunnen realiseren doordat dit onderdeel was van het brede projectvoorstel voor Bedrijventerrein De Rondweg dat door de Provincie werd gesubsidieerd. Reeds geplande en gebudgetteerde verbetering op het gebied van openbare verlichting is hier onderdeel van. Dit budget diende als co-financiering voor het totale project.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

6. ICT vervangingen (autocad/laptop)

Het vervangen van autocad duurt langer dan vooraf gepland. De hardware is nu aanwezig en vanaf februari 2022 staat de software update gepland.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

7. GVVP 2019

De werkzaamheden vanuit het GVVP 2019 zijn in 2020 afgerond. De bijbehorende subsidies zijn in 2021 verwerkt, zodat dit krediet in samenhang met GVVP 2020 kan worden afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

8. Kanaalplan Lemelerveld fase 1

Het Kanaalpark is de concrete uitwerking voor wat betreft de openbare ruimte, van de integrale ontwikkelingsvisie 'De blik op het kanaal van Lemelerveld (afgekort: Kanaalvisie)'.

Fase 1 bestaat uit 6 appartementen en 6 grondgebonden woningen. Dit deel van het project is eind 2021 opgeleverd. In het kader van de tweede bestuursrapportage 2021 is het bedrag van het krediet opgehoogd met € 200.000. Door de ophoging van het krediet is het saldo op 31 december 2021 positief. Er is nog een bedrag van € 24.000 euro beschikbaar voor investeringen in de vorm van een terras voor het Anker en zitbanken langs het Kanaal. De provincie Overijssel heeft in het kader van Leefbare Kernen voor het project een subsidiebedrag van € 75.000 toegekend. Omdat een deel hiervan bedoeld was voor de aanleg van het fietspad voor de woningen aan het Kanaalpark, heeft de provincie op ons verzoek de helft van dit bedrag ad € 37.500 in 2021 al uitbetaald. Het andere deel kunnen we aanvragen als de plannen voor de voorzieningen rond het Kanaal klaar zijn. Dit moet voor september 2022 gereed zijn. De verwachting is het project Kanaalpark fase 1 eind 2022 helemaal afgerond kan worden.

Een meevaller voor dit project is de bijdrage die we aan Enexis moeten betalen. In plaats van eerder geraamde kosten € 41.000, heeft Enexis eind 2021 aangegeven dat de totale kosten € 1.350 zijn.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

9. Centrumplan Dalfsen

Zie toelichting bij 31.

10. Fietsroute Zwolle - Dalfsen

De 1e fase van de fietsroute Zwolle – Dalfsen is uitgevoerd. In 2021 is de verdere aankleding van de route uitgevoerd, waaronder het aanbrengen van een leunhek bij de fietsopstelplaats en fietsreparatiepunten. De provincie is op dit moment bezig om voor de bewegwijzering van snelfietsroutes standaarden te ontwikkelen inclusief fietslogo's. Zodra de standaarden klaar zijn, worden ze op de route toegepast en wordt de fietsroute helemaal afgemaakt (binnen het bestaande budget).

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

11. Revisie fiets- en wandelnetwerk

Het college heeft in de eerste helft van 2021 ingestemd met de voorgestelde wijzigingen in het fiets- en wandelnetwerk. De meest in het oog springende wijziging betreft het meer betrekken van de kernen in de routenetwerken. De uitvoering is tweede helft 2021 gestart (plaatsen van borden, actualiseren van de digitale informatie en aanpassen foldermateriaal e.d.). Afronding van de revisie wordt in het voorjaar van 2022 verwacht. Dit kan binnen het bestaande budget worden uitgevoerd.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

12. Voorbereidingskrediet Oosterdalfsen II

In 2021 is de uitgangspuntennotitie die is vastgesteld door de gemeenteraad voor het gehele gebied Oosterdalfsen inclusief het gebied Oosterdalfsen Noord (Oosterdalfsen II) geactualiseerd en tevens heeft de gemeenteraad zijn opinie gegeven over de verschillende stedenbouwkundige scenario's voor dit toekomstige woonuitbreidingsgebied. Op basis hiervan zijn verschillende stedenbouwkundige schetsen nader uitgewerkt. Vóór de zomervakantie 2021 zijn deze besproken met de diverse stakeholders (o.a. omwonenden, klankbordgroep, uitbaters bedrijven en overlegpartners zoals het waterschap). De omwonenden hebben een voorstel gedaan voor het invullen van het plangebied door hiervoor een vlekkenplan in te dienen bij de gemeente. Mede op basis van dit vlekkenplan is een concept voorlopig (stedenbouwkundig) ontwerp opgesteld dat op 21 december 2021 is besproken met de eerdergenoemde stakeholders. Verder zijn in 2021 diverse onderzoeken uitgevoerd waaronder een verkeersonderzoek. In 2021 is het bedrag van het voorbereidingskrediet opgehoogd met € 100.000. Onverwachte ontwikkelingen brengen echter met zich mee dat er extra kosten voor het opstellen van het stedenbouwkundige ontwerp (mede als gevolg van diverse participatie momenten), het uitvoeren van onderzoeken en ambtelijke uren etc. moeten worden gemaakt. Naar verwachting is daarom nog een extra ophoging van het krediet nodig (€ 100.000), waar we in 2022 voor naar de raad komen.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

13. Hybride veld Hoonhorst

De werkzaamheden zijn afgerond in 2021, waarbij er binnen het budget is gebleven. De positieve afsluiting van de investering van het kunstgrasveld Hoonhorst zit hem in het aanbestedingsvoordeel en dat er gekozen is om het kunstgras zelf aan te kopen en als directie-levering aan te leveren. Deze twee acties hebben geleid tot een voordeel van € 40.000.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

14. GVVP 2020

De werkzaamheden voor GVVP 2020 zijn in 2020 afgerond. De bijbehorende subsidies zijn in 2021 verwerkt, zodat dit krediet in samenhang met GVVP 2019 kan worden afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

15. Witte villa magazijn

In 2021 is de omgevingsvergunning voor het bouwen van het magazijn (als uitbreiding) van de Witte Villa afgegeven. Als er geen bezwaar wordt gemaakt wordt een contract afgesloten met een aannemer. De planning is dat in 2022 gestart wordt met de bouw.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

16. Herinrichting voorplein gemeentehuis

De realisatie van de herinrichting van het voorplein is in de nazorgfase. De openingshandeling is helaas door de corona maatregelen klein gehouden en is in mei 2021 geopend. De verwachting is dat de beschikbaar gestelde krediet tweede kwartaal 2022 wordt besteed. Bestedingen van het budget verlopen volgens plan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

17. Voorbereidingskrediet fabriek Zuid II

In de PPN 2021-2024 is voor de jaarschijf 2020 een voorbereidingskrediet van € 100.000 aangevraagd voor de locatie 't Fabriek Zuid II. Dit budget is eind 2021 grotendeels ingezet voor noodzakelijke onderzoeken en de interne uren voor het opstellen van bestemmings- en inrichtingsplannen.

De verwachting is dat het bestemmingsplan 't Fabriek Zuid II in Q2 2022 aan uw raad wordt voorgelegd ter vaststelling.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

18. Voorbereidingskrediet locatie Vitens

De locatie is afgelopen jaar niet in ontwikkeling genomen maar aangehouden vanwege mogelijke kansen voor een ruiltransactie met een ontwikkeling in het Centrumplan. In 2022 wordt de planvorming opnieuw opgestart. De ruiltransactie is niet meer in beeld.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

19. Voorbereidingskrediet locatie bibliotheek

In het afgelopen jaar is het ontwerp stedenbouwkundig plan voorgelegd aan de omwonenden van de locatie. Naar aanleiding van de reacties van de omwonenden is besloten het plan aan te passen. Het aangepaste plan wordt in 2022 opnieuw besproken met de omwonenden. De planning is om medio 2022 het stedenbouwkundig plan voor te leggen aan uw raad gevolgd door het ontwerp bestemmingsplan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

20. Voorbereidingskrediet locatie Kiezebrink

In het afgelopen jaar zijn enkele plan aanpassingen uitgevoerd naar aanleiding van opmerkingen van de provincie. Momenteel loopt er nog een geluidsonderzoek. De planning is om het stedenbouwkundig plan aan uw raad voor te leggen medio 2022, gevolgd door het ontwerp bestemmingsplan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

21. Grasmaaimachine toro 404

Opdracht is gegeven voor levering van grasmaaimachine in januari 2022. Machine wordt april-mei 2022 geleverd en past binnen het bestaande budget.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

22. Grasmaaimachine toro 405

De machine is geleverd in april 2021, waarbij een klein tekort van 4k is ontstaan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

23. GVVP 2021

Binnen het uitvoeringsprogramma GVVP 2021 is geïnvesteerd in verschillende verkeersonderzoeken, tellingen, en verkeersveiligheidsmaatregelen. In 2021 zijn er maatregelen genomen in de Schoolstraat in Lemelerveld en verschillende verkeersveiligheidsmaatregelen genomen aan het Oosteinde te Nieuwleusen. Nog niet alle facturen zijn door ons ontvangen en de provinciale subsidie moet nog worden afgehandeld. Enkele onderzoeken lopen door in 2022 en worden in dat jaar uitgevoerd. Naar verwachting kunnen alle maatregelen uit het GVVP 2021 in 2022 financieel worden afgehandeld.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

24. Uitvoeringsprogramma Fiets 2021

In het uitvoeringsprogramma fiets worden projecten uitgevoerd uit de fietsvisie die in 2020 door uw raad is vastgesteld. Voor 2021 zijn twee onderdelen van de (snel)fietsroute tussen Dalfsen en Ommen uitgevoerd. De Mennistensteeg is als fietsstraat uitgevoerd en er is een nieuw fietspad aangelegd tussen de Stokte en de nieuwe fietstunnel onder de Hessenweg (N340) bij Oudleusen aansluiting Dennenkamp aangelegd. Beide onderdelen zijn nog niet volledig door de aannemer gefactureerd of verrekend met de aannemer van de provincie. Beide onderdelen zijn bij de provincie aangemeld voor subsidie en dit hebben we ook gekregen (75%). Naar verwachting wordt het geheel in 2022 financieel afgehandeld. Het budget van 2021 is onvoldoende om beide projecten te betalen en het restant wordt betaald uit het uitvoeringsprogramma fiets 2022.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

25. Alhman shovel

De shovel wordt vervangen door een Mecalac. Deze shovel is namelijk breder (dus efficiënter) inzetbaar. Hierdoor moeten de aanbouwdelen ook worden vervangen. Het gevolg is dat het budget niet voldoende is. Hiervoor zal op korte termijn een voorstel komen.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

26. Centrumplan Dalfsen (Regiodeal)

Zie toelichting bij 31.

27. Beschoeiing passantenhaven

De realisatie vindt gefaseerd plaats. De verwachting is dat het beschikbaar gestelde krediet in 2022 wordt besteed. Bestedingen van het budget verloopt volgens plan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

28. Aanschaf materieel kunstgrasvelden

In augustus 2021 is er opdracht gegeven voor het leveren van een trekker voor het onderhoud van het kunstgras. De trekker wordt naar verwachting in februari 2022 geleverd, besteding past binnen het beschikbare budget.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

29. Strategische grondaankopen

In 2021 is voor alle grondaankopen krediet gevraagd aan uw raad. Van het budget voor strategische grondaankopen is om die reden geen gebruik gemaakt.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

30. Knik-Shovel begraafplaats Welsum

De knik-shovel is in het 1e kwartaal 2021 geleverd. Het investeringsbedrag is daarbij volledig benut.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : JA

31. Regiodeal project klimaatwinkelstraat

Nadat de raad in januari 2021 een aanvullend krediet beschikbaar heeft gesteld voor het veiligstellen van de Regiodeal subsidie voor de Klimaatwinkelstraat, is in juni de definitieve subsidiebeschikking ontvangen van het Rijk. Ook de provincie draagt fors bij aan de Regiodeal. Voorbereidingen zijn getroffen om de kaders voor de uitwerking in beeld te brengen, alvorens deze worden voorgelegd aan de raad in april 2022. Dit wordt gedekt vanuit het bestaande voorbereidingskrediet. Er is geen sprake van financiële afwijkingen.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

32 A. Licht en donkerte in de openbare ruimte (masten)

We hebben afgelopen jaar wat meer kunnen en moeten oppakken dan gepland, maar een en ander past binnen het budget.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

32 B. Licht en donkerte in de openbare ruimte (armaturen)

Na vaststelling van het beleidsplan Licht en donkerte in april 2021 zijn we 'halverwege' het jaar gestart met de uitvoering van maatregelen. Een en ander verloopt volgens de planning.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

33. Herinrichting Westerhof (Riool)

De realisatie van de herinrichting van de Westerhof is gestart en vindt gefaseerd plaats. De uitvoeringsfase, het realiseren van het project, start in de eerste kwartaal en eindigt in de tweede kwartaal van 2022. De verwachting is dat het beschikbaar gestelde krediet in 2022 wordt besteed. Bestedingen van het budget verloopt volgens plan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021 : NEE

34. Voorbereidingskrediet Achter de Molen Hoonhorst

Onze grondpositie (voormalige bibliotheek en sportzaal) wordt ingebracht in een grotere ontwikkeling. Een projectontwikkelaar trekt dit project. Medio 2022 verwachten we meer duidelijkheid te kunnen geven over de status van dit project.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

35. Voorbereidingskrediet De Koele 2 Hoonhorst

In 2021 heeft u krediet beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden in Hoonhorst, locatie De Koele 2. Dit ten behoeve van uitbreiding met woningbouw. Naast het krediet voor aankoop heeft u krediet beschikbaar gesteld (€ 100.000,-) als voorbereiding op de planontwikkeling. We zijn in 2021 gestart met de eerste voorbereidingen en verwachten u in 2022 een stedenbouwkundig plan voor te kunnen leggen, gevolgd door een ontwerp bestemmingsplan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

36. Voorbereidingskrediet Waterinkweg Lemelerveld

In 2021 heeft u krediet beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden in Lemeleveld, locatie Waterinkweg. Dit ten behoeve van uitbreiding met woningbouw. Naast het krediet voor aankoop heeft u krediet beschikbaar gesteld (€ 100.000,-) als voorbereiding op de planontwikkeling. We zijn in 2021 gestart met de eerste voorbereidingen en verwachten u in 2022 een stedenbouwkundig plan voor te kunnen leggen, gevolgd door een ontwerp bestemmingsplan.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

37. Voorbereidingskrediet Muldersweg II Oudleusen

In 2021 is een opdracht verstrekt om het bestemmingsplan Muldersweg II op te stellen. Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden en de noodzakelijke onderzoeken is in 2021 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 100.000. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat de kosten die gemaakt moeten worden voor het opstellen van dit bestemmingsplan binnen het beschikbare voorbereidingskrediet zullen blijven.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: NEE

38. Beschoeiing vijver Kon. Wilhelminalaan - Veenslag

In 2021 is de beschoeiing van de vijver aan de Kon.Wilhelminalaan – Veenslag vervangen. Door de sterke stijging van de houtprijzen is het werk afgerond € 17.000 duurder uitgevallen. Het budget hiervoor was € 110.000 en was in 2021 in de exploitatie begroot. Conform de regels is dit als investering verantwoord.

Krediet afsluiten per 31 december 2021: JA

3 Corona

Samenvatting corona gerelateerde baten en lasten jaarrekening 2021

Programma	Meer lasten	Niet-gerealiseerde lasten	Meer baten	Niet-gerealiseerde baten	structureel of incidenteel	Toelichting corona baten en lasten
Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	166.037	54.192	1.124.336	159.178	incidenteel	<p>Lasten binnen budget: I.v.m. corona zijn er toetsenborden en muizen aangeschaft om het thuiswerken mogelijk te maken.</p> <p>Meer lasten: Vanwege het coronavirus worden er extra kosten gemaakt voor communicatie wat dient voor het informeren, het bieden van een handelingsperspectief, motiveren en het vergroten van de online aanwezigheid nu deze fysiek niet mogelijk was. Daarnaast zijn er meer lasten voor het organiseren van de tweede Kamerverkiezingen zodat deze coronaproof verliepen, zijn er naar verwachting extra kosten voor de accountantscontrole door de toename van werkzaamheden als gevolg van corona en worden er extra huisvesting kosten gemaakt. Verder is er budget uit het noodfonds vrijgemaakt voor de motie maatschappelijke bijdrage zodat er activiteiten ter bevordering van een aantrekkelijk winkelgebied georganiseerd kunnen worden. Tot slot is er inhuur geweest voor de uitvoering van het corona noodfonds.</p> <p>Niet gerealiseerde lasten: Gezien de onzekerheid rondom corona en de bijbehorende maatregelen wordt in 2021 geen uitvoering aan de Kindergemeenteraad meer gegeven. Verder waren er</p>

						<p>minder kosten voor de catering binnen het gemeentehuis, zijn er afgelaste bijeenkomsten zoals de uitreiking van koninklijke onderscheidingen en worden er minder reiskosten gemaakt.</p> <p>Meer baten: Als gevolg van het coronavirus krijgen we momenteel € 1.105.836 ter compensatie via het gemeentefonds voor 2021. Verder kregen we een subsidie van het A&O fonds en de Provincie Overijssel met betrekking tot het thuiswerken.</p> <p>Niet gerealiseerde baten: Er zijn minder baten gerealiseerd doordat Wadinko geen dividend uitkeerde, en de opbrengst van de precario- en toeristenbelasting lager uitvalt. Verder is er door corona als gevolg van de pandemie sprake van een wijziging in de waardering van de OZB niet-woningen gebruikers. De waardevermindering van deze objecten heeft gevolgen voor de totale opbrengst van de OZB belasting.</p>
Programma 2 Openbare orde en veiligheid	19.440	-	17.000	5.000	incidenteel	<p>Meer lasten: Er zijn extra lasten gemaakt voor verkeersborden naar vaccinatielocaties en controles van het coronatoegangsbewijs.</p> <p>Meer baten: Voor de controle van het coronatoegangsbewijs zijn er vanuit het Rijk middelen beschikbaar gesteld die via de Veiligheidsregio IJsselland zijn verdeeld op basis van aanvragen.</p> <p>Niet-gerealiseerde baten: Minder leges ten gevolge van corona.</p>

Programma 3 Beheer openbare ruimte	35.600	7.996	-	2.017	incidenteel	<p>Meer lasten: Er worden extra kosten gemaakt voor het schoonmaken van de gemeentewerf, aanschaf van mondkapjes en desinfectiemiddelen en ventilatie in gezamenlijke ruimte buitendienst en stichting Dalfsen Werkt. Verder worden er extra kosten gemaakt voor het uitvoeren van onderhoudswerk aan de bomen door de corona maatregelen.</p> <p>Niet gerealiseerde lasten: Er worden minder lasten gemaakt voor de buurtbus en de uitvoering van verkeersprojecten i.v.m. corona.</p> <p>Niet gerealiseerde baten: In verband met het coronavirus wordt er minder huur betaald door de Bellingerweer i.v.m. corona</p>
Programma 4 Economische zaken	29.999	-	30.000	1.600	incidenteel	<p>Meerlasten: Vanuit het corona noodfonds zijn extra middelen beschikbaar gesteld ter bevordering van een aantrekkelijk winkelgebied.</p> <p>Niet gerealiseerde baten: Standplaatshouders konden hun waar niet aanbieden en hoefde zodoende ook geen leges te betalen.</p>

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd	646.440	43.708	432.800	10.500	incidenteel	<p>Lasten binnen begroot budget: Voor de kinderopvang zijn ritten gemaakt tijdens de lockdown terwijl de scholen dicht waren.</p> <p>Meer lasten: Er zijn lasten gemaakt voor het coronanoodfonds wat gedekt is uit de bestemmingsreserve.</p> <p>Meer baten: Er is een aanvraag ingediend voor de Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (SPUK) om exploitatietekorten voor 2020/21 te compenseren. Daarnaast ontvangt de gemeente Dalfsen een uitkering van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie.</p> <p>Niet-gerealiseerde lasten: Vanwege corona hebben scholingsactiviteiten niet plaats kunnen vinden, zijn er minder lasten gemaakt voor leerlingenvervoer, gymnastiekvervoer en sportkennismaking. Daarnaast zijn er minder lasten als gevolg van verminderde openstelling van de sportparken.</p>
Programma 6 Inkomensonderst euning	579.150	19.000	606.191	-	incidenteel	<p>Meer lasten: Er worden meer lasten gemaakt voor de Tozo en de Tonk. De Tozo is één van de maatregelen van het kabinet om zelfstandig ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De Tonk is een tijdelijke regeling voor noodzakelijke kosten zoals woonkosten.</p> <p>Niet Gerealiseerde Lasten: Bepaalde activiteiten voor de kindregeling hebben in verband met corona geen</p>

						<p>doorgang kunnen vinden. Verder is er geen subsidie verleend voor de formulierenbrigade.</p> <p>Meer baten: Voor de Tozo krijgen we een vergoeding vanuit het Rijk. Dit is tevens het geval voor de Tonk echter komt deze binnen via de algemene uitkering dat valt in Programma 1.</p>
Programma 7 Sociaal Domein	70.523	303.750	-	-	incidenteel	<p>Meer lasten: Bij het Sociaal Domein worden er extra kosten gemaakt in verband met corona.</p> <p>Niet gerealiseerde lasten: Voor de participatieraad wordt er in verband met corona digitaal vergaderd in plaats van op locatie. Ook zijn er minder lasten als gevolg van corona, bijvoorbeeld op het gebied van vervoer en fysieke hulpmiddelen.</p>
Programma 8 Duurzaamheid en milieu	10.000		-	-	incidenteel	<p>Meer lasten: Meer lasten in verband met verwerking huishoudelijk afval.</p>
Programma 9 Ruimtelijke ordening	21.346		-	-	incidenteel	<p>Meer lasten: Door Corona is het participatietraject Omgevingsvisie uitgesteld en is overgeschakeld naar online overleggen en participeren wat meer kosten met zich meebrengt. Daarnaast wordt uit het Startbudget Omgevingswet bijgedragen aan het opstellen van het beleidsplan voor burgerbetrokkenheid omdat er intern onvoldoende capaciteit voor is i.v.m. Corona wat niet was voorzien.</p>

Programma overstijgend	20.251	-	-	-	incidenteel	De meer uren en uren aan bijzonder verlof i.v.m. het coronavirus bedragen € 20.250. Het aantal uren dat besteed is aan corona werkzaamheden binnen normale werktijd bedragen € 405.700 en zijn in die zin niet te definiëren als meerlasten. Voor de volledigheid zijn deze hier wel benoemd om te komen tot een totaaloverzicht te komen van de corona lasten.
Totaal	1.598.786	428.646	2.210.327	178.295		

4 Ontwikkeling van de begroting 2021

	Baten	Lasten	Baten Reserve	Lasten Reserve	Begroot
P1 Bestuur, ondersteuning & alg. dekkingsm.					
Primaire begroting 2021	-46.618	11.423	-1.265	500	-35.960
201 DT besluiten tm 1-5-2021		-251			-251
202 DT besluiten tm 13-8-21	14	-96			-83
203 dt besluiten tm 14-10		85			85
204 herschikking cat 438120		25			25
205 herschikking opleidingsbudgetten		-36			-36
BW 10: jaarstukken 2020		251	-378	127	0
BW 10a: Jaarstukken 2020 correcties			-511	511	0
BW 10d: jaartukken 2020		-10	10		0
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021	-1.326	2.111	-204		581
BW 2: 2021 septembercirculaire	-700	700			0
BW 20: Septemercirculaire JS 2021	-832	832			0
BW 3: cultuur Kadernota		10			10
BW 7: beleidsplan schuldhulpverlening		-34			-34
BW 8: Participatie Westerhof		-45			-45
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	7	-504	-89		-586
BW18: Actieplan MO		-62			-62
Totaal P1	-49.455	14.400	-2.436	1.137	-36.355
P2 Openbare orde en veiligheid					
Primaire begroting 2021	-103	2.552	-35		2.415
202 DT besluiten tm 13-8-21	-13	35			22
203 dt besluiten tm 14-10	13	-13			0
205 herschikking opleidingsbudgetten		2			2
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021	-65	-15			-80
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	1				1
Totaal P2	-167	2.561	-35		2.360
P3 Beheer openbare ruimte					
Primaire begroting 2021	-268	5.580	-226	0	5.086
201 DT besluiten tm 1-5-2021		70			70
202 DT besluiten tm 13-8-21	-18	38			20
203 dt besluiten tm 14-10		-74			-74
204 herschikking cat 438120		-25			-25
205 herschikking opleidingsbudgetten		5			5
BW 10: jaarstukken 2020		13	-26	13	0
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021	-19	-43			-62
BW 19: Implementatiebudget IBOR		28	-28		0
BW 8: Participatie Westerhof	-20	65			45
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	-0	102			102
Totaal P3	-326	5.759	-280	13	5.166
P4 Economische zaken					
Primaire begroting 2021	-1.584	1.755			171
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021		30	-30		0

Totaal P4	-1.584	1.785	-30	171	
P5 Onderwijs en vrije tijd					
Primaire begroting 2021	-676	5.895	-753	70	4.537
201 DT besluiten tm 1-5-2021		55			55
202 DT besluiten tm 13-8-21		-17			-17
203 dt besluiten tm 14-10		-53			-53
BW 10: jaarstukken 2020		113	-133	20	0
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021	-241	-14			-255
BW 17C: correctie 2e bestuursrapportage	-10	0			-10
BW 3: cultuur Kadernota	-10	-0			-10
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	40	162	-327		-125
BW18: Actieplan MO		2			2
Totaal P5	-897	6.143	-1.213	90	4.123
P6 Inkomensondersteuning					
Primaire begroting 2021	-4.957	7.219			2.262
201 DT besluiten tm 1-5-2021	-111	162			51
202 DT besluiten tm 13-8-21	-20	15			-5
203 dt besluiten tm 14-10		-12			-12
205 herschikking opleidingsbudgetten		9			9
BW 10: jaarstukken 2020		51	-51		0
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021	4.343	-4.696			-353
BW 7: beleidsplan schuldhulpverlening		34			34
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	-4.143	4.219			76
Totaal P6	-4.888	7.000	-51		2.062
P7 Sociaal domein					
Primaire begroting 2021	-939	21.419			20.480
201 DT besluiten tm 1-5-2021		11			11
202 DT besluiten tm 13-8-21	-35	27			-8
203 dt besluiten tm 14-10		29			29
205 herschikking opleidingsbudgetten		9			9
BW 10: jaarstukken 2020		195	-220	25	0
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021	-173	342			169
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	-56	540			484
BW18: Actieplan MO		60			60
Totaal P7	-1.204	22.631	-220	25	21.232
P8 Duurzaamheid en milieu					
Primaire begroting 2021	-5.097	5.192	-50		45
201 DT besluiten tm 1-5-2021		-42			-42
202 DT besluiten tm 13-8-21	-4				-4
203 dt besluiten tm 14-10		-14			-14
BW 10: jaarstukken 2020		212	-414	202	0
BW 17: 2e bestuursrapportage 2021	146	-146			0
BW 17C: correctie 2e bestuursrapportage	10				10
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	-65	247			182
Totaal P8	-5.010	5.448	-464	202	176

P9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Primaire begroting 2021	-7.555	8.577	-58		965
201 DT besluiten tm 1-5-2021		106			106
202 DT besluiten tm 13-8-21	-33	108			75
203 dt besluiten tm 14-10		39			39
205 herschikking opleidingsbudgetten		13			13
BW 10: jaarstukken 2020		219	-631	412	0
BW 9: 1e bestuursrapportage 2021	-165	32			-133
Totaal P9	-7.752	9.094	-688	412	1.065
Eindtotaal	-71.283	74.821	-5.417	1.879	0

5 Gemeentefonds

	begroting 2021	begroting 2021	jaarrekening 2021	Afwijking
	oorspronkelijk	na wijzigingen		2021
inkomensmaatstaven (WOZ-waarden)	-3.922.000	-3.966.000	-3.966.000	0
uitgavenmaatstaven	23.219.000	24.793.000	24.873.000	80.000
uitkeringsfactor	15.232.000	15.712.000	15.764.000	52.000
afrekeningen voorgaande jaren	0	95.000	87.000	-8.000
Integratie- en decentralisatieuitkeringen:				
BTW compensatie		409.000	409.000	0
Brede impuls combinatiefuncties	54.000	54.000	54.000	0
Gezond in de Stad			8.000	8.000
Voorschoolse voorziening peuters	47.000	47.000	54.000	7.000
Armoedebestrijding kinderen	56.000	56.000	56.000	0
Decentralisatie provinciale VTH-taken	48.000	48.000	49.000	1.000
Maatschappelijke begeleiding			40.000	40.000
actie dak- en thuisloze jongeren	32.000	32.000	32.000	0
Extra kosten verkiezingen ivm Covid-19			39.000	39.000
Versterking omgevingsveiligheidsd.			5.000	5.000
Cultuurmiddelen		70.000	102.000	32.000
Jeugd aan zet			10.000	10.000
Heroriëntatie zelfstandigen			12.000	12.000
Einde lening inburgeringsplicht			10.000	10.000
Versterken aanbod dementie			50.000	50.000
vliegtuigwrak Millingen		42.000	42.000	0
Corona algemeen			250.000	250.000
Jeugdzorg		200.000	600.000	400.000
integratie SD	-33.000	-33.000		33.000
Actie kansrijke start (GIDS)	7.000	7.000		-7.000
Participatie	2.934.000	3.014.000	3.082.000	68.000
Voogdij/18+	733.000	748.000	749.000	1.000
Inburgering	36.000	36.000	55.000	19.000
Totaal uitkering 2021:	38.443.000	41.364.000	42.466.000	1.102.000

6 Verantwoording fractieondersteuning 2021

Fractie: Gemeentebelangen

Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
29-04-21	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2021	€ 5.860,00	
10-05-21	Anne-Moon	Attentie decorandussen		€ 12,00
03-07-21	Monique Huis op Stelten	Attentie afscheid Mirjam Meijer		€ 30,51
03-07-21	J.G.J. Ramaker	Declaratie kosten filmpje perspectiefnota		€ 50,00
11-12-21	J. Lubbers	Bureaukosten filmpjes PPN en Begroting		€ 150,00
11-12-21	K. Siero	Vergoeding steunfractie 2021		€ 250,00
11-12-21	H. van den Berg	Vergoeding steunfractie 2021		€ 250,00
div	Rabobank	Bankkosten		€ 112,72
	Totaal		€ 5.860,00	€ 855,23

Fractie: CDA

Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
29-04-21	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2021	€ 4.060,00	
05-01-21	Ondernemersvereniging Nieuwleusen	Advertentie Dalfser Marskramer (Kerstbericht)		€ 193,60
18-08-21	Ondernemersvereniging Nieuwleusen	Advertentie Dalfser Marskramer (Zomerbericht)		€ 151,25
29-12-21	G. Lahuis	Vergoeding steunfractie		€ 250,00
29-12-21	M. Valk	Vergoeding steunfractie		€ 400,00
29-12-21	M. Veldkamp-Bot	Vergoeding steunfractie		€ 400,00
29-12-21	H. Martens	Vergoeding steunfractie		€ 400,00
29-12-21	A.F. Erich	Vergoeding steunfractie		€ 250,00
29-12-21	J.W. Eilander	Secretariële ondersteuning		€ 100,00
div	Rabobank	Kosten Rabo BasisPakket		€ 204,69
	Totaal		€ 4.060,00	€ 2.349,54

Fractie: ChristenUnie				
Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
29-4-2021	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2021	€ 3.160,00	
18-12-2021	R. Holtrust	Vergoeding steunfractie 2021		€ 130,00
18-12-2021	M. Kuiterman	Vergoeding steunfractie 2021		€ 465,00
18-12-2021	C.M. Gijtenbeek	Vergoeding steunfractie 2021		€ 365,00
18-12-2021	M. Kloppenburg	Vergoeding steunfractie 2021		€ 250,00
18-12-2021	D. Homans	Vergoeding steunfractie 2021		€ 375,00
18-12-2021	J. Huls	Vergoeding steunfractie 2021		€ 100,00
div	Rabobank	Bankkosten		€ 22,20
	Totaal		€ 3.160,00	€ 1.707,20
Fractie: PvdA				
Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
29-4-2021	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2021	€ 2.710,00	
div	Rabobank	Bankkosten		€ 119,40
div	P. Weerstra	Vergoeding steunfractie 2021		€ 600,00
	Totaal		€ 2.710,00	€ 719,40
Fractie: VVD				
Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
29-4-2021	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2021	€ 2.260,00	
31-1-2022	R. Frijling	Vergoeding steunfractie 2021		€ 750,00
31-1-2022	H. Kok	Vergoeding steunfractie 2021		€ 750,00
div	Rabobank	Bankkosten		€ 22,20
	Totaal		€ 2.260,00	€ 1.522,20

Fractie: D66				
Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
18-12-2021	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2021	€ 2.260,00	
19-12-2021	J.B. Smalbraak	Vergoeding steunfractie 2021		€ 800,00
19-12-2021	A.M. Seuters	Vergoeding steunfractie 2021		€ 100,00
19-12-2021	J.T.P.M. Rooijackers	Vergoeding steunfractie 2021		€ 100,00
19-12-2021	H. van Nes	Vergoeding steunfractie 2021		€ 100,00
19-12-2021	M.M. van den Berg	Vergoeding steunfractie 2021		€ 660,00
19-12-2021	A.T.P. Bouwman	Vergoeding steunfractie 2021		€ 200,00
19-12-2021	H. Prins	Vergoeding steunfractie 2021		€ 100,00
19-12-2021	G. van Hofwegen	Vergoeding steunfractie 2021		€ 100,00
19-12-2021	J.J. de Boer	Vergoeding steunfractie 2021		€ 100,00
	Totaal		€ 2.260,00	€ 2.260,00

7 Beleidsindicatoren meerjarig

Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen									
Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde 2018	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Formatie	Verplichte Beleidsindicator	Het gaat om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat. Het betreft de formatie van de gemeente Dalfsen, dus exclusief Stichting Dalfsen Werkt. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.	Fte per 1.000 inwoners	Bron: Eigen gegevens	x	7,5 (2019)	7,2 (2020)	7,34 (2020)	7,2 (2021)

Bezetting	Verplichte Beleidsindicator	Het gaat om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Ook boventallige medewerkers worden hierin meegeteld. Het betreft de bezetting van de gemeente Dalfsen exclusief Stichting Dalfsen Werkt.	Fte per 1.000 inwoners	Bron: Eigen gegevens	x	7,3 (2019)	7,1 (2020)	7,08 (2020)	7,0 (2021)
Apparaatskosten	Verplichte Beleidsindicator	De noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Het betreft dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.	Kosten per inwoner (in euro's)	bron: eigen begroting	x	624 (2019)	648 (2020)	676 (2020)	676 (2021)

Externe inhuur	Verplichte Beleidsindicator	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Onder externe inhuur valt niet: alle vormen waarin een product of opdracht compleet in de markt wordt gezet of inhuur van deskundigheid voor de uitoefening van wettelijke taken, zoals bijvoorbeeld tolken.	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen	bron: eigen begroting	x	15,53% (2019)	12% (2020)	5,63% (2020)	16% (2021)
----------------	--------------------------------	--	--	-----------------------	---	---------------	------------	--------------	------------

Overhead	Verplichte Beleidsindicator	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het percentage overhead betreft de overheadkosten zoals begroot op taakveld 0.4 gedeeld door het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves).	% van totale lasten	bron: eigen begroting	x	9,97% (2019)	14% (2020)	13,9% (2020)	13% (2021)
Waardering communicatie van de gemeente	Indicator			bron: burgerpanel	x	x	x	x	x
Beoordeling participatie bij totstandkoming beleid	Indicator			bron: burgerpanel	x	6,4 (dec. 2019)	x	x	x
Betrokkenheid inwoners bij gemeenteraad	Indicator	Vraagstelling aan burgerpanel was: Ik voel mij momenteel betrokken bij de gemeenteraad.		bron: burgerpanel	x	2% helemaal mee eens 10% mee eens 39% neutraal 33% oneens 10% helemaal oneens 6% geen mening (dec. 2019)	x	x	x

Burgerpeiling: waardering alle inspanningen van de gemeente	Indicator			bron: waarstaatjegemeente.nl	x	7,22 (dec. 2019)	x	x	x
Dekking uit reserves voor exploitatie	Indicator		%	bron: begroting	x	0,2% (dec. 2019)	0,3%	0,5% (2021)	0,05%

Programma 2 Openbare orde en veiligheid									
Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Verwijzingen Halt	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 10.000 jongeren (12-17 jaar)	Bron: Bureau Halt	132 (2019)	132 (2018)	38 (2019)	38 (2019)	6 (2020)
Winkeldiefstallen	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	2,2 (2019)	0,5 (2018)	0,4 (2019)	0,5 (2018)	0,3 (2020)
Geweldsmisdrijven	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	4,9 (2019)	1,4 (2018)	1,9 (2019)	2 (2019)	1,2 (2020)
Diefstallen uit woning	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	2,5 (2018)	0,9 (2018)	1,4 (2019)	0,9 (2018)	1 (2020)
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	6,3 (2019)	1,6 (2018)	1,9 (2019)	2,1 (2019)	1,2 (2020)
Te hard rijden (percentage veel overlast)	Indicator	1 x in de 4 jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd	%	bron:*Veiligheidsmonitor	x	x	x	x	x

Aanpak woonoverlast (percentage veel overlast)	Indicator	1 x in de 4 jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd	%	bron:*Veiligheidsmonitor	x	x	x	x	x
Aantal woninginbraken	Indicator			bron: politiecijfers	x	44 (dec. 2019)	29 (2020)	30 (2021)	11 (2021)

Programma 3 Beheer Openbare Ruimte									
Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Uitvoering project uit uitvoeringsprogramma, jaarlijks 1 project	Indicator			Bron: eigen gegevens	x	x	1 (2020)	1 (2021)	1 (2021)
Uitvoering project uit Uitvoeringsprogramma Fiets	Indicator			Bron: eigen gegevens	x	x	x	1 (2021)	1 (2021)
Toegroeien naar 24 centrale buurtplekken	Indicator	Een centrale plek is een goed bereikbare speelplek per buurt of cluster van buurten die geschikt is voor een brede doelgroep van 0 t/m 18 jaar.		bron: eigen gegevens	x	19 (dec. 2019)	19 (2020)	21 (2021)	19 (2021)
Omvormen speelplekken naar 33 informele speelplekken	Indicator			bron: eigen gegevens	x	11 (dec. 2019)	11 (2020)	19 (2021)	11 (2021)

Toegroeien naar 61 steunplekken	Indicator			bron: eigen gegevens	x	52 (dec. 2019)	52 (2020)	55 (2021)	52 (2021)
Aanpak onveilige situaties, jaarlijks één project	Indicator			bron: eigen gegevens	x	1 (dec. 2019)	1 (2020)	1 (2021)	1 (2021)
Beheerdisciplines voldoen aan de onderhoudsnorm B/C	Indicator	Behoud van een duurzame, veilige en nette omgeving als kernkwaliteit van de kernen en het buitengebied van de gemeente. 100% voldaan wordt als per discipline 90% van de metingen voldoet aan of hoger is dan de gestelde norm.	%	Schouw	x	100% (dec. 2019)	100% (2020)	100% (2021)	100% (2021)
Beheerdisciplines voldoen aan de onderhoudsnorm	Indicator	De onderhoudsnorm is A voor dorpscentra, de hoofdstructuren en begraafplaatsen. 100% voldaan wordt als per discipline 90% van de metingen voldoet aan of hoger is dan de gestelde norm.	%	Bron: Schouw	x	100% (dec. 2019)	100% (2020)	100% (2021)	100% (2021)

Programma 4 Economische zaken									
Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Funciemenging	Verplichte Beleidsindicator	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	%	Bron: CBS BAG/LISA	53,2% (periode 2020)	51,8% (2018)	53 (2019)	53,0 (2019)	52,7 (2020)
Vestigingen (van bedrijven)	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jaar)	Bron: LISA	158,4 (periode 2020)	159,2 (2018)	160,2 (2019)	160,2 (2019)	163,1 (2020)

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd									
Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Voortijdige schoolverlaters (VO + MBO onderwijs)	Verplichte Beleidsindicator	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	% deelnemers	bron: DUO/Ingrado	1,7% (periode 2020)	1% (2018)	1,2% (2019)	1% (2018)	1% (2020)
% Niet-sporters	Verplichte Beleidsindicator		%	bron: Gezondheidsmonitor (CBS, RIVM, GGD'en)	49,3% (periode 2020)	49,3% (2016)	49,3% (2016)	49,3% (2016)	48,8% (2020)

Absoluut verzuim	Verplichte Beleidsindicator	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.	Aantal per 1.000 inwoners 5-18 jr	bron: DUO/Ingrado	2,7 (periode 2020)	1,8 (periode 2018)	1,7 (2019)	1,8 (2018)	2,2 (2020)
Relatief verzuim	Verplichte Beleidsindicator	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is.	Aantal per 1.000 Inwoners 5-18 jr	bron: DUO/Ingrado	26 (periode 2019)	15 (periode 2018)	13 (2019)	15 (2018)	13 (2019)
Aantal werkzame personen in de sector Recreatie en Toerisme (vrijtijdseconomie)	Indicator			bron: LISA/Biro	x	882 (2018)	x	865 (2021)	1060 (2020)
Aantal doorverwijzingen vanuit keukentafelgesprekken naar beweeg en sportactiviteiten in het voorliggend veld neemt jaarlijks toe	Indicator			x	x	x	0 (2020)	5 (2021)	5 (2021)
Het aantal statushouders dat deelneemt aan het reguliere beweeg- en sportaanbod neemt jaarlijks toe.	Indicator			x	x	x	3 (2020)	5 (2021)	6 (2021)
Het aantal deelnemers dat een stap vooruitgaat op de participatieladders als gevolg van de trainingen neemt jaarlijks toe.	Indicator			x	x	x	0 (2020)	3 (2021)	0 (2021)

Er vindt uitstroom plaats van het aantal jeugdigen dat na projecten gericht op motorische ontwikkeling doorstroomt naar het reguliere beweeg- en sportaanbod.	Indicator			x	x	x	3 (2020)	3 (2021)	3 (2021)
Het aandeel volwassenen (21-45) dat deelneemt aan georganiseerde sport bij een vereniging neemt in vier jaar tijd toe met 5%.	Indicator			x	x	x	x	2648 (2021)	2.769 (2021)
Het aantal ouderen dat deelneemt aan het kennismakingsaanbod neemt jaarlijks toe.	Indicator			x	x	x	0 (2020)	20 (2021)	0 (2021)
Aantal overnachtingen (dagrecreatie niet meetbaar) Recreatie en toerisme (vrijtijdseconomie)	Indicator			Bron: eigen gegevens	x	191.700 (dec. 2019)	199.021 (2019)	194.000 (2021)	186.529 (2020)
VVE Voorzieningen voldoen aan alle gemeentelijke kwaliteitseisen	Indicator			Bron: eigen gegevens	x	x	x	100% (2021)	100% (2021)
Bereik van doelgroepeuters	Indicator			Bron: registratie GGD	x	x	x	95% (2021)	90% (2021)

Programma 6 Inkomensondersteuning

Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Personen met een bijstandsuitkeringen	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 10.000 inwoners 18jr eo	bron: CBS	349,5 (2021)	15,22 (1e hj 2019)	208,3 (2020)	156,7 (2e hj 2019)	134,9 (2021)
Taakstelling en realisatie te huisvesten statushouders	Indicator		%	bron: eigen gegevens		69% (dec. 2019)	103 % (2020)	90 à 95% (2021)	54% (2021)
Percentage statushouders dat na zes maanden participeert	Indicator	*Met participeren bedoelen we in dit kader dat iemand een baan heeft, in een traject bij een werkgever zit (taal/werkstage, proefplaatsing, etc.) of vrijwilligerswerk doet.	%	bron: eigen gegevens		60% (dec. 2019)	12,5% (2020)	70% (2021)	29% (2021)
Aantal huishouden met bewindvoering	Indicator			bron: eigen administratie	x	95 (dec. 2019)	110 (2020)	92 (2021)	92 (2021)
Aantal kinderen dat een bestelling heeft gedaan via de kindregeling	Indicator			bron: eigen administratie	x	220 (dec. 2019)	255 (2020)	270 (2021)	272 (2021)

Programma 7 Sociaal Domein

Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Verplichte Beleidsindicator	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.	Aantal per 10.000 inwoners	bron: CBS	649 (2021)	45 (1e hj 2019)	55 (2020)	580 (2e hj 2019)	540 (2021)
Netto arbeidsparticipatie	Verplichte Beleidsindicator	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	%	bron: CBS	68,4% (2020)	71,4% (2018)	72,4% (2019)	72,4% (2019)	71,6% (2020)
Werkloze jongeren	Verplichte Beleidsindicator	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	%	bron: CBS	2% (2020)	2% (2018)	1% (2019)	2% (2018)	1% (2020)
Lopende re-integratie voorzieningen	Verplichte Beleidsindicator	Het aantal re-integratievoorzieningen. (15 - 64 jaar)	Aantal per 10.000 inwoners	bron: CBS	202 (2020)	85,6 (1e hj 2018)	73,4 (2020)	85,6 (1e hj 2018)	73,4 (2020)
Jongeren met jeugdhulp	Verplichte Beleidsindicator	% van alle jongeren tot 18 jaar	%	bron: CBS	11,9% (2020)	8,9% (1e hj 2019)	10,2% (2019)	10,2 (2e hj 2019)	10% (2020)
Jongeren met jeugdbescherming	Verplichte Beleidsindicator	% van alle jongeren tot 18 jaar	%	bron: CBS	1,2% (2020)	0,6% (1e hj 2019)	0,7% (2019)	0,7% (2e hj 2019)	0,9% (2020)

Jongeren met jeugdreclassering	Verplichte Beleidsindicator	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	%	bron: CBS	0,4% (2020)	x	x	x	x
Banen	Verplichte Beleidsindicator	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	per 1.000 inwoners	bron: CBS/LISA	795,9 (2020)	704,7 (2018)	745,8 (2019)	745,8 (2019)	747,1 (2020)
Jongeren met delict voor rechter	Verplichte Beleidsindicator	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. bron: Verwey Jonker Instituut (jaarrekening 2018 en begroting 2020) ; CBS (jaarrekening 2019)	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut / CBS	1% (2019)	0% (2018)	0% (2019)	0% (2018)	0% (2019)
Kinderen in uitkeringsgezin	Verplichte Beleidsindicator	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	%	bron: CBS	6% (2020)	2% (2018)	3% (2019)	2% (2018)	2% (2020)
Cliëntervaring met betrekking tot kwaliteit van geleverde ondersteuning	Indicator	Cliëntervaringsonderzoek en Wmo (% cliënten dat de kwaliteit van de ondersteuning als goed ervaart)	%	Cliëntervaringsonderzoeken Wmo	x	87% (dec. 2019)	92% (2020)	86% (2021)	93% (dec 2021)
Cliëntervaring of ondersteuning voldoet aan de hulpvraag	Indicator	Cliëntervaringsonderzoek en Wmo (% cliënten dat de kwaliteit van de ondersteuning als goed ervaart)	%	Cliëntervaringsonderzoeken Wmo	x	86% (dec. 2019)	91% (2020)	88% (2021)	89% (dec 2021)
Doel 2: maximale participatie personen met participatiewet uitkering.	Indicator	Het aantal mensen met een traject.		Bron: GWS4all	x	x	214 (2020)	180 (2021)	256 (dec 2021)

Doel 3: 30% van de instroom is binnen 12 maanden weer uitgestroomd naar betaald werk	Indicator	Bron: Eigen gegevens	%	Bron: Eigen gegevens	x	x	25% (2020)	> 30% (2021)	20% (dec 2021)
Doel 4: niet meer dan 25% zit langer dan 4 jaar in de uitkering	Indicator		%	bron: GWS4all	x	x	40% (2020)	25% (2021)	19% (dec 2021)
Doel 5: aantal personen met Beschut Werk	Indicator			GWS4all	x	x	4 (2020)	5 (2021)	5 (dec 2021)
Ervaren gezondheid	Indicator	4 jaarlijks	%	Bron: GGD gezondheidsmonitor	x	x	x	x	x

Programma 8 Duurzaamheid en Milieu									
Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Omvang huishoudelijk afval	Verplichte Beleidsindicator		kg per inwoner	bron: CBS	161 (2019)	56 (2018)	54 (2019)	54 (2019)	54 (2019)
Hernieuwbare elektriciteit	Verplichte Beleidsindicator		%	bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat	20% (2019)	35,2% (2018)	32,1 % (2018)	28,7% (2019)	28,7 (2019)

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Indicator	Type Indicator	Toelichting indicator	Eenheid	Bron	Nederlands gemiddelde	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Gemeentelijke Woonlasten éénpersoons-huishoudens	Verplichte Beleidsindicator	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	In Euro's	bron: COELO	733 (2021)	618 (2019)	668 (2020)	668 (2020)	714 (2021)
Gemeentelijke Woonlasten meerpersoons-huishoudens	Verplichte Beleidsindicator	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	In Euro's	bron: COELO	810 (2021)	642 (2019)	694 (2020)	694 (2020)	741 (2021)
Gemiddelde WOZ-waarde	Verplichte Beleidsindicator		Duizend euro	bron: CBS	290 (2021)	283 (2019)	304 (2020)	283 (2019)	330 (2021)
Nieuw gebouwde woningen	Verplichte Beleidsindicator		Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	8,9 (2020)	16,2 (2018)	15,5 (2019)	15,5 (2019)	15,2 (2020)
Demografische druk	Verplichte Beleidsindicator	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	%	bron: CBS	70,1% (2021)	81,3% (2019)	82,1% (2020)	82,1% (2020)	82,2%(2021)
Percentage van het grondgebied belegd met actuele bestemmingsplannen	Indicator	*Per 2021 zijn alle bestemmingsplannen van rechtswege het omgevingsplan.	%	bron: eigen gegevens	x	100% (dec. 2019)	100% (2020)	100% (2020)	100% (2021)

Twee actuele Structuurvisies voor het totale grondgebied van de gemeente (1 voor de kernen en 1 voor het buitengebied)	Indicator			bron: eigen gegevens	x	2 (dec. 2019)	2 (2020)	2 (2021)	2 (2021)
Voortgang implementatie Omgevingswet	Indicator		%	bron: eigen gegevens	x	50% (dec. 2019)	65% (2020)	65% (2021)	65% (2021)
Aantal nieuwe verblijfsobjecten met woonfunctie	Indicator			bron: CBS / eigen gegevens	x	167 (dec. 2019)	167 (2020)	75 (2021)	102 (2021)
Onderhoud van bestaande en nieuw af te sluiten contracten streekeigen waardevolle landschapselementen	Indicator		ha	SBBDO	x	x	x	70 ha (2021)	70 ha (2021)
Aantal nieuwe startersleningen	Indicator			bron: eigen gegevens	x	6 (dec 2019)	7 (2020)	7 (2021)	3 (2021)

8 Subsidies

Onderstaand treft u de verantwoorde subsidies aan zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten 2021. De verantwoorde subsidie kan afwijken van de toegezegde subsidie doordat langlopende projecten over meerdere jaren worden ingezet en verantwoord.

Programma	Omschrijving subsidie	Bedrag	Subsidieverstrekker
1	Voucherregeling thuiswerkplannen	3.500	Provincie Overijssel
1 / 5	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2021 (SPUK)	119.295	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
2	Project Veilig Buitengebied IJsselland	13.636	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
3	Voorschot subsidie SDE Prins Hendrikstraat 2 2021	8.044	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
3	Bijstelling SDE subsidie tm 31-12-2020 Prins Hendrikstraat 2	4.310	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
3	Prijs Groen, Groener, Groenst 'De groenste straat van Overijssel' (Westerhof)	20.000	Provincie Overijssel
3	Subsidie Programmabudget Verkeersveiligheid	21.565	Provincie Overijssel
4	Subsidie Crisisarrangement 3	10.000	Provincie Overijssel
4	Subsidie Crisisarrangement 2	20.000	Provincie Overijssel
4	Subsidie Crisisarrangement	4.825	Provincie Overijssel
5	Subsidie Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) 2021	39.642	Gemeente Zwolle
5	Subsidie Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) 2020	6.760	Gemeente Zwolle
5	Subsidie RMC leerplicht middelen 2021	49.585	Gemeente Zwolle
5	Subsidierегeling instandhouding monumenten (Sim)	9.000	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
5	Voorschot subsidie SDE de Spil 2021	16.416	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
5	Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties Covid-19	17.993	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
5	Overijssel toont talent gemeente Dalfsen (WAK 2021)	5.000	Provincie Overijssel
5	Cultuurprofielen, opzoek naar het DNA van de gemeente Dalfsen	42.222	Provincie Overijssel
5	Cultuurmakelaars gemeente Dalfsen en Kampen	10.388	Provincie Overijssel
5	Uitkering Regeling Sportakkoord (SPUK)	43.201	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
5	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden 2020 (SPUK)	188.848	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

5	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden 2021 (SPUK)	91.070	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
8	Extern Advies Warmtetransitie 2020	20.660	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
8	Bijstelling SDE subsidie tm 31-12-2020 Burg.Backxlaan 257	8.346	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
8	Subsidie Energieadvies aan huis via energieloketten	9.000	Provincie Overijssel
8	Subsidie Intensivering Energietoezicht Dalfsen	8.840	Provincie Overijssel
9	Project vitaal en Veilig Thuis in IJssel-Vecht 2020	1.490	GGD
9	Project vitaal en Veilig Thuis in IJssel-Vecht 2021	5.140	GGD
		798.776	

In lijn met de gemaakte afspraken worden de verstrekte subsidies vanaf 2023 meegenomen in de planning en controlcyclus.

9 Afkortingenlijst

Afkorting	Voluit
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene plaatselijke Verordening
ARVB	Algemene Reserve Vrij Besteedbaar
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
B&W	Burgemeester en wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BIG	Baseline Informatiehuishouding Gemeenten
BGT	de Basisregistratie Grootchalige Topografie
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
B.O.A.	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
B.Z.K.	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Berap	Bestuursrapportage
BIO	Baseline Informatiebeveiliging overheid
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Gebundelde Uitkering
BV	Besloten Vennootschap
BVO RSJ Ijsselland	Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal ServiceTeam Jeugd Ijsselland
C.B.S.	Centraal Bureau voor de Statistiek
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CISO	Coördinator informatiebeveiliging
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Oorspronkelijk Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, water- en Wegenbouw, nu eigennaam
CTB	Corona toegangsbewijs
D.U.O.	Dienst Uitvoering Onderwijs
DDI	Dalfser Duurzaamheids Index
DIV	Documentaire Informatievoorziening
DROP	Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ENV	Energie neutraal verbouwen
FG	functionaris gegensbescherming

FMI	Funciemengingsindex
G.B.D.	Groene en Blauwe Diensten
G.B.L.T.	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn
GGA	Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof
G.G.D.	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
G.R.	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GSP	Groenstructuurplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan
GDI	Gemeentelijke duurzaamheidsindex
GHOR	Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio
GREX	Grondexploitatie
IB	Informatiebeveiliging
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
IKB	Individueel Keuzebudget
IMG	Investeren met gemeenten
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPO	Interprovinciaal overleg
IV	Informatievoorziening
J&O	Jeugd & opvoedhulp
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KL	Kapitaallasten
KPI	Kritieke Prestatie Indicatoren
L.O.P.	Landschapsonwikkelingsplan
LTA	Landelijk Transitiearrangement
LVB	Licht verstandelijke beperking
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
M.D.T.	Multidisciplinaire teams
MPG	Meerjaren Prognose Grondexploitaties
MO	Maatschappelijke Ondersteuning
NOVI	Nationale omgevingsvisie
N.S.V.V	Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NV	Naamloze vennootschap
Ons	Overheid en service
O.Z.B.	Onroerend Zaakbelasting
OCO	Organisatie, Cultuur en Ontwikkeling

OM	Openbaar Ministerie
P&C	Planning en Control
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PFAS	poly- en perfluoralkylstoffen
PGB	Persoonsgebonden budget
PMD	Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen en Drinkpakken
PoC	Percentage van voltooiing
PPN	Perspectiefnota
PO	Privacy officer
PSA	Personeels- en salarisadministratie
PW	Participatiewet
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centra
RIS	Raadsinformatiesysteem
R.I.V.M.	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RES	Regionale Energie Strategie
RRE	Regeling Reductie Energie
RREW	Regeling Reductie Energieverbruik Woningen
RSJ	regionaal serviceteam Jeugd IJsselland
SSC	Shared Service Centre
SD	Sociaal domein
SDW	Werkvoorziening Stichting Dalfsen Werkt
SIO	Strategisch informatieoverleg
SiSa	Single information Single audit, specifieke uitkeringen
SPUK	Specifieke Uitkering vanuit het rijk
SVB	Sociale verzekeringsbank
TONK	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers
VEGANN	Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord Nederland
VDW	Verhogen Digitale Weerbaarheid
VIC	Verbijzonderde Interne Controle
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
Vpb	Vennootschapsbelasting
VR	Veiligheidsregio
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WACC	Gewogen gemiddelde kapitaalkosten
WDO	Wet Digitale Overheid
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
Wep	Wet elektronische publicaties

WKR	Werkkostenregeling
WMEBV	Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer
W.M.O.	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
W.N.R.A.	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
W.O.C.	Welzijn Onderwijs Cultuur
W.W.B.	Wet Werk en Bijstand
Wet Fido	Wet Financiering decentrale overheden
Wet VTH	Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
Wet W.O.Z.	Wet Waardering Onroerende Zaken
Woo	Wet open overheid
Wlz	Wet langdurige zorg
WNT	Wet Normering Topinkomens
WW	Werkloosheidswet
ZIN	Zorg in Natura